Anubhavasara

(WITH NOTES BY PANDIT KARIBASAVA SASTRI.)

ಅನುಭವಸಾರವು

ನಿಜಗುಣಯೋಗಿಗಳು ವಿರಚಿಸಿದ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರ
ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಕರ್ಣಾಟಕ ಪಂಡಿತರಾದ

ಮ॥ ರಾ॥ ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು
ಟಿಪ್ಪಣವನ್ನು ಬರೆದರು.

First Edition—1,000 Copies.

821
L5-A

MYSORE:
HE CHRISTIAN LITERATURE SOCIETY.
PRINTED AT THE WESLEYAN MISSION PRESS.
1904.

[*Price: 12 as.*] [ಕ್ರಯ : ೧೨ ಆಣೆ.]

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200644

UNIVERSAL
LIBRARY

Anubhavasara

(WITH NOTES BY PANDIT KARIBASAVA SASTRI.)

* * *

ಅನುಭವಸಾರವು

ನಿಜಗುಣಯೋಗಿಗಳು ವಿರಚಿಸಿದ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಮೈಸೂರು
ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜಿನ ಕರ್ನಾಟಕ ಪಂಡಿತರಾದ

ಮ|| ರಾ|| ಪಿ. ಆರ್. ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿಗಳು
ಟಿಪ್ಪಣವನ್ನು ಬರೆದರು.

First Edition—1,000 Copies.

MYSORE
THE CHRISTIAN LITERATURE SOCIETY.
PRINTED AT THE WESLEYAN MISSION PRESS.
1904.

Price 12 as.

All Rights Reserved.

ಶುದ್ಧಾಶುದ್ಧ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೩ (ಪೀಠಿಕೆ)	೩	ತನ	ತನ್ನ
೧೬	೧೭	ವೃಗನಪ್ರ	ಗನಪ್ರ
,,	೧೨	ದನಸ್ಯ	ವೃದನಸ್ಯ
,,	೧೩	ಒರು	ಬರು
೧೭	೫	ನೆಲ	ನೆಲ್ಲ
೧೯	೧೮	ಸೆಸೆ	ದೆಸೆ
೨೦	೨೭	ತ್ರಿಸೆ	ತ್ರೀಸೆ
೨೩	೨೪	ಶ್ವರತಿ	ಶ್ಚರತಿ
೩೦	೧೪	ಪಾಗಲ್ಯಂ	ಪಾಗಲ್ಯ
೩೮	೧೨	ನಪ	ನದ
೪೬	೨೦	ಭಾಶಣೆ	ಭಾಷಣೆ
,,	೨೧	ಕಕ್ಷಿಸು	ರಕ್ಷಿಸು
,,	೨೫	ಯಥಾರ್ತ	ಯಥಾರ್ಥ
೪೭	೨೦	ವೆಸಿಸ	ವೆನಿಸು
೪೮	೯	ಮುಕರ	ಮುಕುರ
೫೩	೧೪	ಬುದಿ	ಬುದ್ಧಿ
೫೫	೫	ದೇಹವೊತಿ	ದೇಹವೊ
೬೫	೧	ಪ್ರಸೆವ	ಪ್ರಸವ
೬೬	೨	ಕಿದಪ್ಬಾರ್	ಕಿದ್ಬಾ
,,	೧೪	ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿ	ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ
೭೦	೨೫	ಆತನಲ್ಲಿ	ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ
೭೧	೧೩	ಬಾಧಕ	ಬಂಧಕ

ಪುಟ	ಪಙ್ಕ್ತಿ	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೭೧	೨೨	ಬಂಧನಿಂದ	ಬಂಧದಿಂದ
೭೨	೧೪	ಸ್ಪಟಿಕ	ಸ್ಫಟಿಕ
೭೯	೬	ವೆಲ್ಲಾಗಿ	ವಿಶ್ಲಾಗಿ
೮೧	೧	ವಿಡಿರ್ಪ	ವಿಡಿದಿರ್ಪ
೮೨	೧	ವಾಶಾ	ವಾರಾ
,,	೬	ಭವದಲಿ	ಭವದಲ್ಲಿ
೮೪	೧೮	ಪೆಲ್ಲೀ	ಪೋೀ
,,	೨೦	ದಲಿ	ದಲ್ಲಿ
೮೫	೧೩	ಕರ್ಕ	ಕವರ್ಗ
,,	೨೦	ವನ್ಮ	ವನ್ನು
೮೬	೨೫	ಚೀವ	ಜೀವ
೮೭	೧೨	ಪೆದ	ವೆನಿ
೯೧	೨೨	ಭ್ರಾತಿ	ಭ್ರಾಂತಿ
೯೪	೨೫	ಕೋರಿಕೆ	ತೋರಿಕೆ

ಪೀಠಿಕೆ.

ಗ್ರಂಥವಿಷಯಕ ವಿಚಾರವು.

ಯೋಗ, ಸಾಂಖ್ಯ, ನ್ಯಾಯ, ವೈಶೇಷಿಕ, ಪೂರ್ವಮೀಮಾಂಸೆ, ಉತ್ತರಮೀಮಾಂಸೆಯೆಂಬ ಷಡ್ದರ್ಶನಗಳೊಳಗೆ ವ್ಯಾಸಮುನಿಯಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಉತ್ತರ ಮೀಮಾಂಸೆಗೆ ವೇದಾಂತವೆಂಬ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳೇ ಮೂಲಸ್ಥ. ಈ ವೇದಾಂತ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಕ್ರೀಸ್ತಶಕ ಎಂಟನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ನೀಲಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯರು ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತಪರವಾದ ವೀರಶೈವ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರು ಅವೇ ಸೂತ್ರಗಳಿಗೆ ಅದ್ವೈತಪರವಾದ ಭಾಷ್ಯವನ್ನು ರಚಿಸಿದರು. ಇದಕ್ಕೆ ಶಂಕರ ಭಾಷ್ಯವೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ. ಇದು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಬಹು ಪ್ರೌಢವಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯಮತಸ್ಥರಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ವಿದ್ವಾಂಸರು, ಪಂಚದಶಿ, ಬೃಹದ್ವಾಸುದೇವಮನನ, ಲಘುವಾಸುದೇವಮನನ, ಬ್ರಹ್ಮಾನಂದೀಯ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ಅದ್ವೈತ ಪ್ರಕರಣ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಸುಲಭ ಶೈಲಿಯಿಂದ ರಚಿಸಿದರು. ಅನಂತರ ದ್ರಾವಿಡ, ಆಂಧ್ರ, ಮಲಯಾಳ, ಮಹಾರಾಷ್ಟ್ರ ಮೊದಲಾದ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿರುವ ಅದ್ವೈತ ಮತಾವಲಂಬಿಗಳಾದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಡಿತರು ಅದ್ವೈತ ಮತಪ್ರಕರಣವನ್ನು ತಂತಮ್ಮ ದೇಶಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಗದ್ಯರೂಪವಾಗಿಯೂ ಪದ್ಯರೂಪವಾಗಿಯೂ ರಚಿಸಿ ಪ್ರಚಾರಕ್ಕೆ ತಂದರು. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿಯೆಂಬ ಕವಿಯು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನರಿಯದ ಕನ್ನಡಿಗರಿಗೆ ಅದ್ವೈತ ಮತ ತತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕನ್ನಡ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಪದ್ಯರೂಪವಾಗಿ ಕೈವಲ್ಯಪದ್ಧತಿ ಅನುಭವಬೋಧೆ ಅನುಭವಸಾರ, ಅನುಭವಗೀತೆ ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದಮೇಲೆ ಗದ್ಯರೂಪವಾದ ಪರಮಾರ್ಥಪ್ರಕಾಶಿಕೆಯೆಂಬ ಯೋಗಶಾಸ್ತ್ರವನ್ನೂ ವೇದಾಗಮಪುರಾಣಸಾರವಾದ ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿಯೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ತ್ರಿಪದೀರೂಪವಾದ ತ್ರಿಷಷ್ಟಿಪುರಾತನ ಸ್ತೋತ್ರವನ್ನೂ ರಚಿಸಿದನು. ಈಗ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ದ್ವೈತ, ಅದ್ವೈತ, ವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ, ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ (ವೀರಶೈವ) ಎಂಬ ನಾಲ್ಕು ಮತಗಳೊಳಗೆ ಅದ್ವೈತ ಶಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟಾದ್ವೈತ ಮತಪ್ರಕರಣಗಳು ಮಾತ್ರ ಎಲ್ಲಾ ಹಿಂದೂ ಭಾಷೆಗಳಿಂದಲೂ ವಿವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಗ್ರಂಥಕರ್ತನ ವಿಷಯವು.

ನಿಜಗುಣಾರ್ಯನೆಂಬ ಲಿಂಗಧಾರಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ಮೈಸೂರು ಸೀಮೆಯ ದಕ್ಷಿಣದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುತ್ತಾ ಇದ್ದನು. ಈತನು ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆ ಕರ್ಣಾಟಕ ಭಾಷೆ ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿಯೂ ಗಟ್ಟಿಗನಾಗಿ ಗೃಹಸ್ಥಾಶ್ರಮದಲ್ಲಿರುವಾಗಲೇ ಶಂಭುಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿ ಎಂಬ ಗುರುವಿನಿಂದ ಜ್ಞಾನೋಪದೇಶವಂ ಪಡೆದು, ಚಿತ್ತಪರಿಪಾಕದಿಂದ ಸಂಸಾರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಲ್ಲಿ ವೈರಾಗ್ಯವುಳ್ಳವನಾಗಿ, ಕೊಳ್ಳೇಗಾಲದ ತಾಲ್ಲೂಕು ಚಿಲಕುವಾಡಿ ಗ್ರಾಮದ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿರುವ ಒಂದು ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿದ್ದು, ಯೋಗಾಭ್ಯಾಸವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಬಹು ಜ್ಞಾನಿಯೆಂದು ಹೆಸರುವಾಸಿ ಹೊಂದಿ, ಅಲ್ಲಿಯೇ ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟನು. ಆಗಲಿಂದಲೂ ಆ ಬೆಟ್ಟಕ್ಕೆ ನಿಜಗುಣರ ಬೆಟ್ಟವೆಂದೂ ಶಂಭುಲಿಂಗನ ಬೆಟ್ಟವೆಂದೂ ಆತನಿಗೆ ನಿಜಗುಣಶಿವಯೋಗಿ ಎಂದೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯುಂಟಾಯಿತು. ಆ ಗುಡ್ಡದಲ್ಲಿ ಶಂಭುಲಿಂಗನ ಗುಡಿಯೊಂದುಂಟು. ನಿಜಗುಣಾರ್ಯನಿಗೆ ವೇದ, ವೇದಾಂತ, ಆಗಮ, ಪುರಾಣ, ಸಂಗೀತ, ತರ್ಕ, ವ್ಯಾಕರಣ, ಯೋಗ ಮುಂತಾದ ವಿದ್ಯೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಅನೇಕ ಮತಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಪೂರ್ಣ ಪಾಂಡಿತ್ಯವಿತ್ತೆಂಬ ಅರ್ಥವು ಆತನಿಂದ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿವೇಕಚಿಂತಾಮಣಿಯಿಂದ ವ್ಯಕ್ತವಾಗುತ್ತದೆ. ಈತನು ಸಂಸ್ಕೃತದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದ್ದಾನೆಯೋ ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ. ನಿಜಗುಣಸಿದ್ದಕಾಲವು ಈತನ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತಿಳಿದುಬರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ, ಕ್ರಿಸ್ತಶಕ ೧೪ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಕುರಿಕೆ ಸೋಮಾರಾಧ್ಯ, ಹಂಪೆಹರೀಶ್ವರ ಮೊದಲಾದ ಕವಿಗಳು ತಮ್ಮ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದ್ದಾರೆ. ನಿಜಗುಣಕವಿಯಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಕೈವಲ್ಯಪದ್ಧತಿ ಮುಂತಾದ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಬಸವನ ಹೆಸರೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನಿಜಗುಣನು ಬಸವನ ಅವತಾರಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವ, ಅಂದರೆ ೧೨ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದನೆಂದು ಕೆಲವರು ಊಹಿಸಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಈ ಊಹೆಯು ನಂಬಿಕೆಗಾಸ್ಪದವಾದುದಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಈಗಿನ ಲಿಂಗಧಾರಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವರು ಬಸವನನ್ನು ಮತಾಚಾರ್ಯನೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದಾರೆ. ಕೆಲವರು ಮತಸ್ಥಾಪಕನೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ರೇಣುಕ ಮುಂತಾದವರೇ ವೀರಶೈವ ಮತದ ಆಚಾರ್ಯರು. ನೀಲಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯರೇ ಭಾಷ್ಯಮೂಲಕವಾಗಿ ಮತಸ್ಥಾಪನೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದರು. ಬಸವನು ಆಚಾರ್ಯವಂಶೀಯನಾದರೂ ಆಗಿದ್ದರೆ ಮತಾಚಾರ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದಾಗಿತ್ತು. ಮತ್ತು ಬಸವನು ಮತಸ್ಥಾಪನೆಗಾಗಿ ಯಾವ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಗ್ರಂಥವನ್ನೂ ರಚಿಸಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಮತಸ್ಥಾಪಕನೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕೂ ಆಸ್ಪದವಿಲ್ಲ. ನಾರದಮುನಿಯು ಕೈಲಾಸಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ, ಶಿವನನ್ನು ನೋಡಲಾಗಿ, ಶಿವನು — ಎಲೈ, ನಾರದನೇ! ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಏನು ವಿಶೇಷವೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೆ ನಾರದನು — ಸ್ವಾಮೀ!

ಶಿವಭಕ್ತಿಯು ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯೂ ವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲಿದೆ. ಹಿಮಾಚಲದ ದಕ್ಷಿಣ ಸೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಜೈನ ಬೌದ್ಧಾದಿಗಳ ಪ್ರಾಬಲ್ಯದಿಂದ ಶಿವಮತವು ಕ್ಷೀಣದಶೆಯಲ್ಲಿದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನೀನೇ ಅವತರಿಸಿ, ನಿನ್ನ ಮತವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನೆಂತಲೂ ಆಗ ಶಿವನು ತನ ವಾಹನವಾದ ನಿಜಧರ್ಮ ಸ್ವರೂಪನಾದ ವೃಷಭನಿಗೆ— ನೀನು ಭೂಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಧುವರಸನೆಂಬ ಆಲಿಂಗಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನಿಗೆ ಮಗನಾಗಿ ಅವತರಿಸಿ, ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ನಾಸ್ತಿಕ ಮತಗಳನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸೆಂದು ಆಜ್ಞಾಪಿಸಿ, ಹಸ್ತಸ್ಪರ್ಶ, ವಾಕ್ಸ್ಪರ್ಶ, ನೇತ್ರಸ್ಪರ್ಶ ಮೊದಲಾದ ಶಕ್ತಿಗಳನ್ನೂ ಕೆಲವು ಗಣಾಧೀಶ್ವರರನ್ನೂ ಸಾಹಾಯ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಕೊಟ್ಟು ಕಳುಹಿಸಿದನೆಂತಲೂ ಬಸವನ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಿಂದ ಬಸವನ ಅವತಾರಕ್ಕಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಲಿಂಗಾಯತ (ವೀರಶೈವ) ಮತವು ಇತ್ತು ಎಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಹಿಂದೂ ವೇದಾಗಮಾದಿಗಳನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸುವ ಜೈನ, ಬೌದ್ಧ ಮುಂತಾದ ಮತಗಳನ್ನು ನಿಗ್ರಹಿಸಿ, ಶಿವಭಕ್ತಿಯ ಪ್ರತಿಬಂಧವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವಂತೆ ಬಸವನ ಅವತಾರವಾಯಿತೆಂಬ ಅರ್ಥವೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುವುದರಿಂದ ಬಸವನು ಮಹಿಮೆಯಿಂದ ಶಿವಮತವನ್ನು ಉದ್ಧರಿಸಿದ ಮಹಾ ಪುರುಷನೇ ಹೊರತು, ಮತಾಚಾರ್ಯನೂ ಅಲ್ಲ, ಮತಸ್ಥಾಪಕನೂ ಅಲ್ಲ. ಬಸವನು ಶಿವಭಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಹೆಸರುಗೊಂಡವನಾದುದರಿಂದ ಕೆಲವರು ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು ಬಸವನನ್ನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿ ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಮತ್ತು ಸಿದ್ಧಾಂತೈಕನಿಷ್ಠರಾದ ವೀರಶೈವ ಕವಿಗಳು ರೇಣುಕಾಚಾರ್ಯ, ನೀಲಕಂಠಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ಮಂಚಣಪಂಡಿತ, ಮಾಯಿದೇವ, ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನಪಂಡಿತ ಮೊದಲಾದ ಮತಪ್ರವರ್ತಕರನ್ನು ಹೊಗಳಿದ್ದಾರೆ. ಇಷ್ಟು ಮಾತ್ರದಿಂದ ನಿಜಗುಣ ಕವಿಯು ಬಸವನಿಗಿಂತ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ನಿಜಗುಣ ಕವಿಯ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸಗನ್ನಡ ಮಾತುಗಳ ಸರಣಿಯೇ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುವುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ೧೬ ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ೧೮ ನೇ ಶತಮಾನಕ್ಕೂ ಮಧ್ಯಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ೧೭ ನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದ ಯಳಂದೂರು ಷಡಕ್ಷರ ಕವಿಯು ರಾಜಶೇಖರನೆಂಬ ಕರ್ಣಾಟಕ ಚಂಪೂಗ್ರಂಥದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ . . . . “ನಿಜಗುಣ ಯೋಗಿಯ ನಿರುಪಮ। ನಿಜಗುಣ ಯೋಗಿಯ ಪದಾಬ್ಜಕಾನತನಪ್ಪೆಂ॥ ಎಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದ್ದಾನೆ.

ಗ್ರಂಥಮುದ್ರಣ ಕಾರಣವು.

ಮೈಸೂರು ವೆಸ್ಲಿಯನ್ ಮಿಷನಿಗೆ ಸೇರಿದ ಘನ ಪಾದ್ರಿಗಳಾದ ತಾಮ್ಸನ್ ಬೋಧಕರು ೧೯೦೧ನೆ ಇಸವಿಯಲ್ಲಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಕನ್ನಡ ಮುದ್ರಾಮಂಜೂಷ, ಸಂಸ್ಕೃತ ಪಂಚತಂತ್ರ

ಮೊದಲಾದ ಕೆಲವು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿದಮೇಲೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಿತವಾಗಿರುವ ಕಾವ್ಯರೂಪವಾದ ಅದ್ವೈತ ಪ್ರಕರಣಗಳೊಳಗೆ ಯಾವುದು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಲಾಗಿ, ನಾನು ನಿಜಗುಣ ಕವಿರಚಿತವಾದ ಅನುಭವಸಾರನೆಂಬ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದೆನು. ಅವರು ಅದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿ, ಮುದ್ರಿತವಾದ ಒಂದು ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತರಿಸಿ ಓದುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದರು. ಆ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಅಕ್ಷರ ಸ್ಖಾಲಿತ್ಯ, ಅಕ್ಷರವ್ಯತ್ಯಾಸ ಮುಂತಾದ ಅನೇಕ ತಪ್ಪುಗಳಿದ್ದುದರಿಂದ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟವಾಯಿತು. ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಾಂಗವಾಗಿ ಓದಿ ಪೂರೈಸಿದಮೇಲೆ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಯಥಾಶ್ರುತವಾದ ಅರ್ಥವು ತೋರುವಂತೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಸುಲಭಮಾರ್ಗದಿಂದ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಬರೆಯಬೇಕೆಂದು ನನಗೆ ಹೇಳಿದುದರಿಂದ ನಾನು ಮೂರು ನಾಲ್ಕು ಪುರಾತನ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪಾದಿಸಿ; ಮೂಲವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ಪರಿಷ್ಕರಿಸಿಕೊಂಡು, ನನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯಿದ್ದಮಟ್ಟಿಗೆ ಟಿಪ್ಪಣಿಯನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟೆನು. ಅವರು ಇದನ್ನು ಲೋಕೋಪಕಾರಾರ್ಥವಾಗಿ ತಮ್ಮ ಮುದ್ರಾಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಮುದ್ರಣಮಾಡಿಸಿದರು. ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಾವಧಾನದಿಂದ ಓದಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಅದ್ವೈತ ಮತದ ತತ್ವವು ಕರತಲಾಮಲಕವಾಗದಿರಲಾರದೆಂದು ನಂಬುತ್ತೇನೆ.

ಕರಿಬಸವಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಕರ್ಣಾಟಕ ಪಂಡಿತ,
ಮೈಸೂರು ಮಹಾರಾಜಾ ಕಾಲೇಜ್.

ಮೈಸೂರು, ತಾ॥ ೬ ನೇ ಏಪ್ರೆಲ್ ೧೯೦೪.

ವಿಷಯಾನುಕ್ರಮಣಿಕೆ.

೧ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಇಷ್ಟದೇವತಾ ನಮಸ್ಕಾರ ನಿರೂಪಣೆ ... ೧
೨ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಕರಣಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ ೨
೩ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೫
೪ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಚಿದ್ವಿವರ್ತನ ನಿರೂಪಣೆ ೭
೫ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೧೦
೬ ನೇ ಸೂತ್ರ — ವಿವರ್ತವಿಶೇಷ ನಿರೂಪಣೆ ೧೧
೭ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೧೪
೮ ನೇ ಸೂತ್ರ — ವಿವರ್ತಪುನನಾರ್ಥ ನಿರೂಪಣೆ ೧೫

೨ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೧೮
೨ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜಗಜ್ಜೀವೇಶ್ವರ ಕಲ್ಪಿತತ್ವ ನಿರೂಪಣೆ ೧೯
೩ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜೀವೇಶ್ವರ ವಿಶೇಷ ನಿರೂಪಣೆ ೨೧
೪ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜೀವಂಗವಸ್ಥಾತ್ರಯ ನಿರೂಪಣೆ ೨೫
೫ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಈಶ್ವರಂಗೆ ಸನ್ನಿಧಾನ ಕರ್ತೃತ್ವ ನಿರೂಪಣೆ ... ೨೬
೬ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಈಶ್ವರಂಗವಿಕಾರತ್ವ ನಿರೂಪಣೆ ೩೧
೭ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜೀವಂಗವಿಕಾರತ್ವ ನಿರೂಪಣೆ ... ೩೨
೮ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜ್ಞಾನಾಂತರನಿದರ್ಶನ ನಿರೂಪಣೆ ೩೫

೩ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೩೬
೨ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಆತ್ಮಂಗೆ ನಾನಾತ್ವನಿರಾಕರಣ ನಿರೂಪಣೆ ... ೩೮
೩ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಭೋಗಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ ೪೦
೪ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಭೇದನಿರಾಕರಣ ನಿರೂಪಣೆ ೪೩

೪ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೪೬
೨ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜಗದನಿತ್ಯತ್ವ ನಿರೂಪಣೆ ೪೭

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ — ದೇಹಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನಾತ್ಮತ್ವ ನಿರೂಪಣೆ ... ೪೮
೪ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ಅನಾತ್ಮತ್ವ ನಿರೂಪಣೆ ೫೧
೫ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಅಹಂಕಾರಕ್ಕನಾತ್ಮತ್ವ ನಿರೂಪಣೆ ... ೫೩

೫ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೫೬
೨ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜ್ಞಾನಸದ್ಭಾವ ನಿರೂಪಣೆ ೫೭
೩ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನಸದ್ಭಾವ ನಿರೂಪಣೆ ೫೯
೪ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೬೨
೫ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಅನುಭೂತಾರ್ಥಸ್ಮರಣ ನಿರೂಪಣೆ ೬೪

೬ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೬೭
೨ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಆತ್ಮಂಗೆ ಸಂಸಾರಾಧ್ಯಾಸ ನಿರೂಪಣೆ ೬೯
೩ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಉಪಾಧಿನಿರಾಕರಣ ನಿರೂಪಣೆ ... ೭೧
೪ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಕೈವಲ್ಯ ನಿರೂಪಣೆ ೭೩

೭ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೭೭
೨ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ನಿರೂಪಣೆ ೭೮
೩ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ ೮೦
೪ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೮೩
೫ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಕರ್ಮೋಪರತಿ ನಿರೂಪಣೆ ೮೪
೬ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಸ್ಥಿತಿವಿಶೇಷ ನಿರೂಪಣೆ ೮೬
೭ ನೇ ಸೂತ್ರ — ನಿರ್ಲೇಪತ್ವಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ ೮೯

೮ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನ ನಿರೂಪಣೆ ೯೩
೨ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಶ್ರೀಗುರುಸಂಬೋಧ ನಿರೂಪಣೆ ... ೯೪
೩ ನೇ ಸೂತ್ರ — ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ ೯೬
೪ ನೇ ಸೂತ್ರ — ನಿಜಸುಖ ನಿರೂಪಣೆ ೯೮
೫ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಗ್ರಂಥಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನಿರೂಪಣೆ ೧೦೦

ಅನುಭವಸಾರವು.

೧ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ನೇ ಸೂತ್ರ—ಇಷ್ಟದೇವತಾ ನಮಸ್ಕಾರ ನಿರೂಪಣೆ.

ಪರತರಾನಂದಮಯಗುರುಶಂಭುಪದವೆನ್ನ ।
ಶಿರದೊಳಿರುತಿರ್ಕೆ ನಿಜಕರುಣದಿಂದೆ ॥

೧ ತ್ರಿಪದೆ॥ ಶ್ರೀಗುರುವೆನಿಜಸುಖದಸಾಗರವೆತೆರೆಮಸಗು। ತಾಗಳುಂಬೆಳಗುತಿಹ ನಿನ್ನಕಡೆಗಣ್ಗ। ಳೀಗೆ ಸಂತಸವನಖಿಳರ್ಗೆ॥

೨ ಜಗದಾದಿಬೀಜಂಗೆ ನಿಗಮಾಂತವೇದ್ಯಂಗೆ। ನಗರಾಜಸುತೆಯರಮಣಂಗೆ ಶಂಭುವಿಂ। ಗಗಣಿತೋತ್ಸವದಿನತನಪ್ಪೆಂ॥

೩ ಶರ್ವಂಗೆಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವೇಶಸರ್ವಾತ್ಮ। ಸರ್ವಶಕ್ತಿತ್ವವಹುದಾರಬಲದಿನಾ। ಸರ್ವಮಂಗಳೆಗೆನತನಪ್ಪೆಂ॥

೧ನೇ ಸಂಧಿ. ೧ನೇ ಸೂತ್ರ.

ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದ ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಿರುವ ಜಗದ್ಗುರುವಾದ
ಶಂಭುಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದವು ಶಾಶ್ವತವಾದ ದಯೆಯಿಂದ
ಕೂಡಿ ನನ್ನ ತಲೆಯಮೇಲೆ ಇರುತ್ತಿರಲಿ.

೧ ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಆಚಾರ್ಯನೇ, ನಿತ್ಯಾನಂದವೆಂಬ ಸಮುದ್ರದ ತೆರೆಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಾ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವ ನಿನ್ನ ಕಟಾಕ್ಷಗಳು ಸರ್ವರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಕೊಡಲಿ.

೨ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಮೂಲಕಾರಣನಾಗಿಯೂ, ವೇದಾಂತವೆಂಬ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡತಕ್ಕವನಾಗಿಯೂ, ಹಿಮವಂತನ ಮಗಳಾದ ಪಾರ್ವತಿಗೆ ಗಂಡನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವನಿಗೆ ಮಿತಿಯಿಲ್ಲದ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

೩ ಶಿವನಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ತನವೂ, ಎಲ್ಲಕ್ಕೂ ಅಧಿಪತಿಯಾಗಿರುವ ತನವೂ, ಎಲ್ಲಾ ಶಕ್ತಿಯುಳ್ಳ ತನವೂ ಯಾರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯದಿಂದುಂಟಾಗುತ್ತದೋ ಆ ಪಾರ್ವತೀದೇವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

೪ ಒಮ್ಮೆಗಣಪತಿಗ ಮತ್ತೊಮ್ಮೆಸೇನಾಧಿಪಂ । ಗೊಮ್ಮೆವೀರೇಶ್ವರನಿಗ
ನಂದೀಶ್ವರಂ । ಗೊಮ್ಮೆನಾನೊಲಿದುನತನಪ್ಪೆಂ ॥

೫ ಅಂದಿಂದುಮುಂದೆ ಬಿಡದೆಂದೆಂದುನಿಜಭಕ್ತಿ । ಯಿಂದೀಶನೊಡನೆ ಬೆರೆ
ದು ಸುಖಮಿರ್ಪಗಣ । ವೃಂದವಂಕೂರ್ತುನತನಪ್ಪೆಂ ॥

೬ ಇದಕೆ ಮೇಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದುತಾನದಾವಸುಖ । ವದನೊಮ್ಮೆತನ್ನ ನರಿ
ದೊಡೊಲಿದೀವಾತ್ಮ । ಪದವೆನ್ನಮಾನಸದೊಳಿರ್ಕ್ಕೆ ॥

೨ನೇ ಸೂತ್ರ—ಪ್ರಕರಣಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ.

ಸಕಲವೇದಾಂತಸಾರವನೆತಿಳಿವಂತೆ ಸಾ ।
ಧಕರಿಗೀಪ್ರಕರಣದೊಳೊಲಿದೊರೆವೆನು ॥

೧ ಶ್ರುತಿಯನೇಸ್ಮರಿಸಿ ಪೇಳ್ದತಿಶಯದ ಋಷಿವಾಕ್ಯ । ಸ್ಮೃತಿಯೆನಿಸಿ
ಲೋಕದೊಳು ಸೇವ್ಯವೆನಿಸಲಾ । ಶ್ರುತಿಯೇಪ್ರಮಾಣವಖಿಳರ್ಗ್ಗೆ ॥

---

೪ ಒಂದು ಸಾರಿ ಗಣೇಶನಿಗೂ, ಒಂದು ಸಾರಿ ಷಣ್ಮುಖನಿಗೂ, ಒಂದು ಸಾರಿ ವೀರಭದ್ರನಿಗೂ, ಹಾಗೆಯೇ ಒಂದು ಸಾರಿ ನಂದೀಶ್ವರನಿಗೂ ನಾನು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

೫ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೂ ಈಗಲೂ ಇನ್ನು ಮೇಲೆಯೂ ಯಾವಾಗಲೂ ಎಡೆಬಿಡದೆ ನಿಷ್ಕಪಟವಾದ ಭಕ್ತಿಯ ಮೂಲಕ, ಶಿವನ ಸಂಗಡ ಐಕ್ಯವಾಗಿ ಸೇರಿ ಸುಖದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಭಕ್ತರ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

೬ ಯಾವ ಪರವಸ್ತುವು ತನ್ನನ್ನು ಒಂದು ವೇಳೆ ತಿಳಿದವರಿಗೆ ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಉತ್ತಮವಾದದ್ದಿಲ್ಲವೆನಿಸುವ ಸುಖವನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ಕೊಡುತ್ತದೋ ಆ ಪರವಸ್ತು ನನ್ನ ಹೃದಯದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರಲಿ.

೨ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಕರಣಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ.

ಈ ವೇದಾಂತ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳನ್ನು
ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಾದವರಿಗೆ ಬೋಧೆಗೆ ಬರುವ ಹಾಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೧ ವೇದವನ್ನೇ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ತಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಋಷಿಗಳ ವಚನವು ಸ್ಮೃತಿಯೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಂದಲೂ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಆ ವೇದವೇ ಸರ್ವರಿಗೂ ನಂಬತಕ್ಕ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ.

೨ ಅದರೊಳುತ್ತರಭಾಗೆಯುದುತಾನೆಯುಪನಿಷ। ತ್ತದರಿಂದೆ ಮುಕ್ತಿಯ
ಹುದು ವಿದ್ಯಾಸತ್ತ್ವ । ವದರೊಳಹುದಾದಕತದಿಂದೆ॥

೩ ತನ್ನನಾದಿಯವಿದ್ಯೆಯಂ ನಾಶೆಕೆಡಿಸಿಪರ। ಮೋನ್ನತಿಯನ್ನೈದಿಸುವ
ಕಾರಣಂವಿದ್ಯೆ। ಗನ್ಯವೇಸೂಪನಿಷದರ್ಥ॥

೪ ಇಂತಾಗಲುಪನಿಷತ್ತಂ ತಿಳಿದುಮುಕ್ತಿಯಂ। ಸಂತರೈದುವುದು ವೇ
ದಾಂತವಿಜ್ಞಾನ। ಮುಂತಾದವಾಕ್ಯಮಿಹುದಾಗಿ॥

೫ ವೇದಾಂತದೊಳುಗೋಪ್ಯವಾದರ್ಥವಂ ತ್ರಿಪದಿ। ಯಾದೀಪ್ರಕರಣವ
ನೆಮಾಳ್ಪೆನಾತ್ಮಜ್ಞ। ರಾದರದಿನಾಲಿಸುವಪಾಂಗು॥

೬ ಕುಂದದನುಭವಸಾರವೆಂದಿದಕೆಪೆಸರನಾ। ನಂದದಿಂದಾತ್ಮವಿದರಿಡಲು
ಪೇಳ್ವೆನೊಲ। ವಿಂದೆಸಾಧಕರುತಿಳಿವಂತೆ॥

---

೨ ಆ ವೇದದಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಕಾಂಡವೆಂಬ ಎರಡನೆಯ ಭಾಗವೇ ಉಪನಿಷತ್ತಾಗಿರುವದು. ಅದರಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಸಾರವಿರುವ ಕಾರಣ, ಆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಿಂದ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದು.

೩ ಮನುಷ್ಯನಾದವನಿಗೆ ಅನಾದಿಯಾದ ಅಂದರೆ ಆದಿಯಿಲ್ಲದ ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಿ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿಸುವ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಅರ್ಥವೇ ವಿದ್ಯೆಯಲ್ಲದೆ ಬೇರೆ ಅಲ್ಲ.

೪ ಹೀಗಿರಲಾಗಿ, ಸತ್ಪುರುಷರಾದವರು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದು ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಬೇಕು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನೇ ವೇದಾಂತ ವಿಜ್ಞಾನ ಮೊದಲಾದ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಮಾಣ:—ವೇದಾಂತವಿಜ್ಞಾನಸುನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥಾಸ್ಸನ್ಯಾಸಯೋಗಾದ್ಯತ
ಯಶ್ಶುದ್ಧಸತ್ತ್ವಾಃ। ತೆಬ್ರಹ್ಮಲೊಕೆತುಪರಾಂತಕಾಲೆ ಪರಾಮೃತಾ
ತ್ಪರಿಮುಚ್ಯಂತಿಸರ್ವೆ

೫ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ರಹಸ್ಯವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ತೆಗೆದು ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತ್ರಿಪದಿ ಎಂಬ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತೇನೆ.

೬ ಆತ್ಮಜ್ಞಾನಿಗಳಾದವರು ಈ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ ಅನುಭವಸಾರವೆಂಬ ನಾಮವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಇಡಲಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಬರುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೭ ಬಾಧೆಗೊಳಸುವ ಪೂರ್ವಸಾಧನಂಗಳನಿಲ್ಲಿ । ಬೋಧಿಪುದನುಳಿದೆನ
ವುಮುನ್ನವೇಮರಸ । ದೀಧರೆಯೊಳಪ್ರತಿಹವಾಗಿ ॥

೮ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಯೋಜನಂಸಲ್ಲಲಿತದಾತ್ಮಸುಖ । ವಿಲ್ಲಿ ಜೀವೇಶರೇಕತ್ವವದು
ವಿಷಯ । ವಿಲ್ಲಿ ಸಚ್ಛಿಷ್ಯನಧಿಕಾರಿ ॥

೯ ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವಾಬ್ರಹ್ಮ ಪ್ರತಿಪಾದಕವಿದಿಲ್ಲಿ । ಪ್ರತಿಪಾದಕವನು ಪ್ರತಿಪಾ
ದ್ಯದೊಡನೆಸಂ । ಗತಿಸೆ ಸಂಬಂಧವದುತಾನೆ ॥

೧೦ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಧಿಸಮಾಸಪಲ್ಲಟಂ ಮೊದಲಾದ । ವೆಲ್ಲಮಂನೋಡದಿರಿ ನೀ
ರ್ವೆರೆದಪಾಲ । ನೊಲ್ಲದೇಂ ಹಂಸೆಬಿಡುವುದೇ ।

೧೧ ಇದರೊಳರ್ಥವೆಲೇಸುಪದಬಂಧವೊಳ್ಪು ಪ್ರಾಸು । ಮೊದಲಾದವಿಲ್ಲದಿರೆ
ತೊಡವನುಳಿದು ಕೂ । ಡಿದಕಾಂತೆಯಂತೆ ಸೊಗಸಕ್ಕುಂ ॥

---

೭ ಬಾಹ್ಯಾಂತರ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ದೇಹಕ್ಕೆ ಕಷ್ಟವನ್ನುಂಟುಮಾಡತಕ್ಕ ಕರ್ಮ, ಯೋಗ ಮೊದಲಾದ ಜ್ಞಾನಸಾಧನಗಳಾದ ಉಪಾಯಗಳು ಮೊದಲೇ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

೮,೯ ಅನುಭವಸಾರವೆಂಬ ಈ ವೇದಾಂತ ಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲಿ ಮನೋಹರವಾದ ಆತ್ಮಾನಂದವೇ ಪ್ರಯೋಜನವು. ಜೀವೇಶ್ವರರ ಸ್ವರೂಪೈಕ್ಯವೆಂಬ ಅದ್ವೈತವೇ ವಿಷಯವು. ಶಮಾದಿಗುಣ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಶಿಷ್ಯನೇ ಅಧಿಕಾರಿ. ಪ್ರತಿಪಾದ್ಯವೇ ಪರಮಾತ್ಮ. ಪ್ರತಿಪಾದಕವೇ ಅನುಭವಸಾರವೆಂಬ ಈ ಪ್ರಕರಣವು. ಇದರ ಅರ್ಥವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯಿಸುವದೇ ಸಂಬಂಧವೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು. ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಸಂಬಂಧ, ವಿಷಯ, ಪ್ರಯೋಜನ ಎಂಬ ಅನುಬಂಧ ಚತುಷ್ಟಯವಿರುವದರಿಂದ ಇದು ಶಾಸ್ತ್ರವೆಂದು ಶಿಷ್ಟರಿಂದ ಪರಿಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೧೦ ಗುಣಜ್ಞರಾದವರು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ವಿರುದ್ಧಸಂಧಿ, ಅರಿಸಮಾಸ ಮೊದಲಾದ ದೋಷಗಳ ಮೇಲೆ ದೃಷ್ಟಿಯಿಡಕೂಡದು, ಯಾಕಂದರೆ—ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯು ಜಲಮಿಶ್ರವಾದ ಹಾಲನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸದೆ ಬಿಡುವದೇ? ನೀರು ಬೆರೆವ ಹಾಲನ್ನು ಹಂಸಪಕ್ಷಿಯ ಮುಂದೆ ಮಡಗಿದರೆ ಅದು ನೀರಿನ ಅಂಶವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಹಾಲನ್ನೇ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಸತ್ಪುರುಷರಾದವರು ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಕವಿತಾದೋಷಗಳಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಗಣನೆಗೆ ತಾರದೆ ಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯವನ್ನೇ ಗ್ರಹಿಸಬೇಕೆಂದು ಭಾವವು.

೧೧ ಈ ಪ್ರಕರಣವಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಮುಖ್ಯವಾದದ್ದು; ಮಾತುಗಳ ಸೇರುವೆ, ಪ್ರಾಸ ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಆಭರಣಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಅಂಗಸಂಗಕ್ಕೆ ಬಂದ ವಲ್ಲಭೆಯ ಹಾಗೆ ಮನೋಹರವಾಗಿಯೇ ಇರುವದು.

೧೨ ಏನಾನುದೋಷಂ ನಿಜಾನುಭವದೊಳಗಿರ್ದ್ದೊ | ಡೇನದಂತಿರ್ದ್ದಿತಿ
ಳಿಪುದು ಶಾಂಭವ | ಜ್ಞಾನಸಂಪನ್ನರಿದರಲ್ಲಿ ||

೧೩ ತೊದಳಿಂದೆನುಡಿಯೆ ಶಿಶುವದರಲ್ಲಿ ತಪ್ಪನಾ | ಚದುರನಾರಯ್ಯದಂತಾವ
ದೋಷಮಿರ | ಲಿದರೊಳೊಪ್ಪುವುದು ಸುಖಿಗಳು ||

೧೪ ಮುನ್ನಿನತ್ರಿಪದಿಸೊಗಸನ್ನೀಡುತಿರಲಿದೇ | ಕೆನ್ನದಾಲಿಪುದುಸಂಜೆಯೊ
ಳು ಶಶಿಯಬೆಳು | ಜೊನ್ನವಿರೆಸೊಡರಿಗೆಳಸರೇ ||

೧೫ ಶ್ರುತಿಯಸಂಸ್ಮೃತಿಯಸಮ್ಮತವಾದ ಕತದಿನಿದ | ನತಿಶಯಿಸಿಕೇಳ್ವ
ದರಸಿನೊಪ್ಪದೊಳುಸಂ | ಗತವಾದ ರಾಯಸದವೋಲು ||

೧೬ ಗುರುಬೋಧೆಯಿಂಪರಾತ್ಪರವಪ್ಪಚಿತ್ತತ | ನ್ನಿರವೆಂದುನಿಜವನರಿದ
ನಿಜಗುಣಯೋಗಿ | ವಿರಚಿಸಿದನೀಕೃತಿಯನಿಲ್ಲಿ ||

೩ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಗುರುಸರ್ವಸುಖದೊಳೊಪ್ಪಿರಲೊರ್ವಶಿಷ್ಯನಾ |
ದರದಿಂದೆಬಂದೆರಗಿ ಬೆಸಗೊಂಡನು ||

---

೧೨ ಶಿವಜ್ಞಾನ ಭರಿತರಾದವರು ಈ ಪ್ರಕರಣವನ್ನು ಓದುವಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ತಮ್ಮ ಅನುಭವಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ಸಂಗತಿ ಕಂಡುಬಂದರೆ ಅದನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ಸರಿಮಾಡಿ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

೧೩ ಮಗು ತೊದಲಿಸಿಕೊಂಡು ಮಾತನಾಡಿದರೆ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಗಳು ಆ ಮಾತಿನಲ್ಲಿ ತಪ್ಪನ್ನು ಹುಡುಕದಿರುವ ಹಾಗೆ ಈ ಪ್ರಕರಣದಲ್ಲಿ ಯಾವ ವಿಧವಾದ ತಪ್ಪು ಕಂಡುಬಂದಾಗ್ಯೂ ಆತ್ಮಾನಂದವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುವ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಆ ದೋಷವನ್ನು ಮನ್ನಿಸಬೇಕು.

೧೪ ಪೂರ್ವದ ವೇದಾಂತ ತ್ರಿಪದಿಯು ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಈ ಹೊಸ ತ್ರಿಪದಿಯಿಂದೇನುಫಲವೆಂದಾಲೋಚಿಸದೆ ಕಿವಿಗೊಟ್ಟು ಕೇಳಬೇಕು. ಯಾಕಂದರೆ ಸಾಯಂಕಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಳುದಿಂಗಳಿರುವಾಗ ದೀಪವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದಿರುವವರು ಯಾರಾದರೂ ಇದ್ದಾರೆಯೇ?

೧೫ ಈ ಗ್ರಂಫವು ಶ್ರುತಿ ಸ್ಮೃತಿಗಳಿಗೆ ಅವಿರುದ್ಧವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಇದನ್ನು ರಾಜಸಂಮತಿಯಿಂದ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ರಾಜಶಾಸನವನ್ನು ಕೇಳುವಂತೆ ಚನ್ನಾಗಿ ಕೇಳಬೇಕು.

೧೬ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಗುರೂಪದೇಶದಿಂದ ತನ್ನ ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದ ನಿಜಗುಣಯೋಗಿಯು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದನು.

೩ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಆಚಾರ್ಯನು ಪೂರ್ಣಾನಂದದೊಡನೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಒಬ್ಬಾನೊಬ್ಬ
ಶಿಷ್ಯನು ಬಂದು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದನು.

೧ ತ್ರಿಪದೆ ॥ ಕರುಣೆಸತ್ಕಲೆಶಾಸ್ತ್ರಪರಿಣತಿನಿರಾಶೆಸುಂ। ದರತೆಸುಮುಖ
ತ್ವಸುಗುಣಸುಜ್ಞಾನಂಗ। ಳಿರಲವನೆಸೇವ್ಯಗುರುವಕ್ಕು ॥

೨ ಗುರುದೇವತಾಭಕ್ತಿ ವರವೇದವಿಧಿನಿಷ್ಠೆ। ವಿರತಿಮುಂತಾದನವಸುಚಾ
ರಿತ್ರಂಗ। ಳಿರಲವನೆ ಶಿಷ್ಯನೆನಿಸುವನು ॥

೩ ಒಂದುದಿನದೊಳುಯೋಗಿವೃಂದದೊಡಗೂಡಿ ಸುಖ। ದಿಂದೊಪ್ಪುತಿ
ರ್ದ್ದಡಾಗುರುವರೇಣ್ಯನಂ। ಬಂದುಕಂಡಾತನುಜನಲ್ಲಿ ॥

೪ ಎರಡುಪದವೆರಡುಕರವೆರಡು ಭುಜವೆದೆನೊಸಲು । ವೆರಡು ನೆಲ
ಸೋಂಕಲಷ್ಟಾಂಗದಿಂನಮಿಸಿ। ಗುರುವರ್ಯಕರುಣಿಸೆನಗೆಂದ ॥

೫ ಮತ್ತೆಗುರುಪಾದಮಂಪೊತ್ತು ಶಿರದೊಳುಸುಖಂ ! ಬೆತ್ತುಕೈಮುಗಿ
ದುನುತಿಸಿನೂರ್ಮಡಿಸಿನಲ। ವೆತ್ತುಬೆಸಗೊಂಡನವನಂದು ॥

೬ ಗುರುವೆಬಿನ್ನಪವನವಧರಿಸುಪಲವಂದದಿಂ। ದಿರುತಿರ್ಪ್ಪಜಗವಿದೇನೆಲ್ಲಿ
ಪುಟ್ಟಿ ಬಂ। ಧುರವಾಗಿತೋರುತಿಹುದಿಂತು ॥

---

೧ ದಯೆ, ತೇಜಸ್ಸು, ಶಾಸ್ತ್ರಜ್ಞಾನ, ವೈರಾಗ್ಯ, ಸೌಂದರ್ಯ, ಸೌಮ್ಯತ್ವ, ಸದ್ಗುಣ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನ ಈ ಧರ್ಮಗಳುಳ್ಳವನೇ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯನಾದ ಗುರುವಾಗುತ್ತಾನೆ.

೨ ಗುರುವಿನಲ್ಲಿಯೂ ದೇವರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರೀತಿ, ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಕಟ್ಟಳೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಸಕ್ತಿ, ಲೌಕಿಕ ವಿಷಯಾನುಭವದಲ್ಲಿ ನಿರಾಶೆ, ಮೊದಲಾದ ಒಳ್ಳೇ ಗುಣ, ಒಳ್ಳೇ ನಡತೆಗಳುಳ್ಳವನೇ ಶಿಷ್ಯನೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ.

೩,೪ ಅಂಥಾ ಗುರು ಒಂದಾನೊಂದು ದಿನದಲ್ಲಿ ಶಿವಯೋಗಿಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದೊಡಗೂಡಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕುಳಿತಿರಲಾಗಿ; ಅಂಥಾ ಶಿಷ್ಯನೊಬ್ಬನು ಬಂದು ಕಂಡು ಎರಡು ಕಾಲುಗಳು, ಎರಡು ಕೈಗಳು, ಎರಡು ಭುಜಗಳು, ಎದೆ, ಹಣೆ ಎಂಬ ಎಂಟು ಅಂಗಗಳು ಭೂಮಿಯನ್ನು ಸೋಂಕುವಂತೆ ಆತನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಗುರುವೇ, ನನ್ನ ಮೇಲೆ ದಯೆಯಿಡು ಎಂದು ಹೇಳಿದನು.

೫ ಮತ್ತು ಆ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿನ ಪಾದವನ್ನು ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿಕೊಂಡು ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿ ಶತಗುಣವಾಗಿ ಉತ್ಸಹಿಸಿ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದನು.

೬ ಬೋಧಕನೇ, ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ತೈಸು. ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿರುವ ಈ ಲೋಕವೆಂಬುವದೇನು? ಇದು ಎಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ?

೭ ಕೆಲರಿದಂಪುಸಿಯೆಂದು ಕೆಲರಿದಂದಿಟವೆಂದು । ಕೆಲರಿದಂಮೊದಲೊಳಿ
ಹುವರಿದೊಡಿಲ್ಲೆಂದು । ಕೆಲರಿದಂನುಡಿಯಲರಿದೆಂದು ॥
೮ ಬೇರೆಬೇರನುಮಾನ ಬೇರೆಬೇರೆತರ್ಕ । ಬೇರೆಬೇರಾದಶಾಸ್ತ್ರ
ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದೆ। ಸಾರಿಸಂಪಾದಿಸುವರಿಲ್ಲಿ ॥
೯ ಏನೆಂದುತಿಳಿವೆನಾನೇನೆಂದುನಂಬಿ ಸಂ। ಧಾನಮಂಮಾಳ್ಪೆನಿದನೆ ಸತ್ವಾ
ರ್ಥಸಿಧಿ। ನೀನೆಗುರುವರ್ಯಕರುಣಿಪುದು ॥

೪ನೇ ಸೂತ್ರ—ಚಿದ್ವಿವರ್ತನ ನಿರೂಪಣಂ.

ಏಕಮೇವಾದ್ವಿತೀಯಾತ್ಮನಲ್ಲಿಯೆತೋರ್ಪ ।
ಲೋಕರಂಜನೆಕಾಲ್ಪನಿಕವಿದೈಸೆ ॥

೧ ತ್ರಿಪದಿ॥ ಕಂದಕೇಳಹುದುನೀನಿಂದುಮಾಡಿದಚೋದ್ಯ । ಚಂದವಾಯಿ
ತ್ತು ಈಗಳಿಂತಿವನಿನ್ನ । ಸಂದೇಹವಳಿಯಲೊರೆವೆನು ॥
೨ ಇದನಾವನರಿದೊಡವನೊದೆದು ಸಂಸಾರಮಂ । ಮುದದಿಂದಪಡೆವನ
ಕಲಂಕವಾದನಿಜ । ಪದವನಂತವನೆ ತಿಳಿವೇಳ್ವೆ ॥

೭,೮ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಕೆಲವರು ಸುಳ್ಳೆಂತಲೂ, ಕೆಲವರು ಸತ್ಯವೆಂತಲೂ. ಕೆಲವರು ಆದಿಯಿಂದಲೂ ಇದೆ, ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಇಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಕೆಲವರು ಇದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುವದಸಾಧ್ಯವೆಂತಲೂ ಹೇಳಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಊಹೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನ್ಯಾಯ ಇವುಗಳಿಂದ ಸಾಧಿಸುತ್ತಾರೆ.

೯ ನಾನು ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಏನೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ? ಏನೆಂದು ನಂಬಿಕೆಯಿಟ್ಟು ಧ್ಯಾನಿಸಲಿ? ತತ್ವಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದನಾದ ಗುರುವೇ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸು.

೪ನೇ ಸೂತ್ರ. ಚಿದ್ವಿವರ್ತನ ನಿರೂಪಣೆ.

ಒಂದೇ ಒಂದಾಗಿ ಎರಡನೆಯದಿಲ್ಲವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣುತ್ತಿರುವ
ಈ ಲೋಕ ವಿಸ್ತಾರವು ಕಲ್ಪನೆಯಿಂದಾದದ್ದಲ್ಲವೇ ?

೧ ಮಗನೇ ಕೇಳು, ಸತ್ಯ. ನೀನು ಈಗ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯು ಚೆನ್ನಾಯಿತು. ಈಗ ನಿನ್ನ ಮನದ ಸಂಶಯವು ನಿವಾರಣೆಯಾಗುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೨ ಇದನ್ನು ಯಾವನು ತಿಳಿದಾಗ್ಯೂ ಅವನು ಜನನ ಮರಣ ರೂಪವಾದ ಈ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನೂಕಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಯಾವದೊಂದು ಕಳಂಕವೂ ಇಲ್ಲದ ಮುಕ್ತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವನು. ಹಾಗೆಯೇ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುಹಾಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೩ ವರಸಚ್ಚಿದಾನಂದಪರಿಪೂರ್ಣನಿತ್ಯನಿಜ । ನಿರತಿಶಯನಿರ್ವಿಕಲ್ಪನಿರು
ಪಾಧಿಯಹಿ । ಗಿರುತಿರ್ಪುದೊಂದು ಪರಬೊಮ್ಮ ॥

೪ ಉಂಟೆನಿಸದಿಲ್ಲೆನಿಸದುಂಟಿಲ್ಲೆನಿಸದಖಿಳ । ಕಂಟಕದಬೀಜವೆನಿಪನಾದಿ
ಯವಿದ್ಯೆ । ಯುಂಟಾತ್ಮಸತ್ತೆಯೊಡಗೂಡಿ ॥

೫ ಆಧಾರವಾಬ್ರಹ್ಮವಾಧೇಯವೀಮಾಯೆ । ಯಾಧಾರದಲ್ಲಿ ಬೆರಸಿಬೇರಿ
ಲ್ಲದಂ । ತಾಧೇಯಮಿರ್ಪುದೆಲೆಪುತ್ರ ॥

೬ ದೇವಾತ್ಮಶಕ್ತಿಯೆಂಬಾವಾಕ್ಯದಿಂ ಸಾರು ॥ ವಾವೇದದಲ್ಲಿ ತಿಳಮಾಯೆ
ತತ್ವದೊ । ಳೋವಿಬೇರಿಲ್ಲದಿಹುದೆಂದು ॥

೭ ಅವಿರಳತ್ವದೊಳೊಪ್ಪುವಿವರೊಳೇನಾನೊಂದು । ನೆವಮಿಲ್ಲದಖಿಳಮಿ
ಹುದು ತಿಳನಿರ್ನಿಮಿ । ತ್ತವೆತೋರ್ಪಕನಸಿಗೆಣೆಯಾಗಿ ॥

೮ ತಿಳಿಯಲಾಧಾರವಪ್ಪುಳಮೆಯೊಂದಾಧೇಯ । ದೊಳುತೋರ್ಪುಪಾಧಿ
ಯಿಂಜಗಜ್ಜೀವೇಶ । ಕುಳವಾದುದೆನಿಸಿಮೆರೆವುದು ॥

---

೩ ಸತ್ಯ ಜ್ಞಾನಾನಂದರೂಪವಾಗಿಯೂ, ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ತುಂಬಿರುವಂಥಾದ್ದಾಗಿಯೂ ವಿಕಲ್ಪರಹಿತವಾದದ್ದಾಗಿಯೂ, ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಟವಾದದ್ದಾಗಿಯೂ, ಕಾರಣವಿಲ್ಲದುದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೊಂದುಂಟು.

೪ ಉಂಟು ಎಂತಲೂ, ಇಲ್ಲವೆಂತಲೂ, ಉಂಟಿಲ್ಲವೆಂತಲೂ ಹೇಳಲ್ಪಡದೆ ಎಲ್ಲಾ ದುಃಖಗಳಿಗೂ ಮೂಲಕಾರಣವಾದ ಆದಿಯಿಲ್ಲದ ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬುವದು ಬ್ರಹ್ಮದ ಇರುವಿಕೆಯೊಡನೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

೫ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಆಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆಧಾರವು ; ಅವಿದ್ಯೆಯೆಂಬ ಮಾಯೆಯೇ ಆಧೇಯವು ; ಆಧೇಯವಾದದ್ದು ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಲ್ಲದಂತೆ ಇರುವದು.

೬ ದೇವಾತ್ಮಶಕ್ತಿಂ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ಶ್ರುತಿಯನ್ನು ವಿಚಾರಮಾಡಿ ಅವಿದ್ಯೆಯು ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಭಿನ್ನವಾಗಿಲ್ಲವೆಂಬರ್ಥವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿಕೋ.

ಶ್ರುತಿ. ಪ್ರಮಾಣ.— ದೇವಾತ್ಮಶಕ್ತಿಂಸ್ವಗುಣೈರ್ನಿಗೂಢಾಮಭಿನ್ನಾಂಜ್ಞಾತ್ವಾ
ವಿದ್ವಾನಮೃತತ್ವಮೆತಿ.

೭ ಒಂದಕ್ಕೊಂದು ಬಿಡತಿಯಿಲ್ಲದಂತಿರುವ ಈ ಬ್ರಹ್ಮಮಾಯೆಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದು ಕಾರಣವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪ್ರಪಂಚವು ನಿರ್ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ ಸ್ವಪ್ನಕ್ಕೆ ಸಮಾನವಾಗಿ ಇದೆ.

೮ ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ, ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮವೊಂದೇ ಆಧೇಯವಾದ ಮಾಯೆಯಲ್ಲಿ ಕಾಣಬರುವದೆಂಬ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಜಗತ್ತು ಜೀವ ಈಶ್ವರ ಈ ಮೂರು ಉಂಟಾದವು ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೯ ಎಂದೊಡಾಧೇಯಕ್ಕೆಬಂದ ವಿಕೃತಿಯುಬಾಧೆ। ಯಿಂದವಾಧಾರವಹನಿಜ
ಕ್ಕಂಬಾಧೆ। ಯೆಂದೆಂಬೆಯಾದೊಡದಕೇಳು॥

೧೦ ತನ್ನೊಳಾಧೇಯರೂಪಿಂನೆಗಳಪರಿವತೊರೆ। ಯಿಂನನೆದು ಶೀತವೆನಿಸಿ
ಕೆಡದಾಧಾರದಿಂನೆಲಸಿ ತೋರ್ಪಬಿಸಿಲಂತೆ॥

೧೧ ಚಿತ್ತುತನ್ನೊಳಗಿರ್ಪ್ಪಸತ್ತಾದಮಾಯೆಬಹು। ವೃತ್ತಿಗಳನೆಯ್ದುಲದರಿಂ
ದೆಬಾಧೆವಡೆ। ಯುತ್ತಿರದು ತಾನುಳಮೆಯಾಗಿ॥

೧೨ ಚಿತ್ತುತಾನೇವಿಕರಿಸುತ್ತಿರದು ತಿಳಿವೊಡೆಯು। ಸತ್ತುವಿಕರಿಸುವ ತೆರ
ನಾವುದೆನಲಿದಂ। ಬಿತ್ತರಿಪೆನಾತ್ಮಜನೆ ಕೇಳು॥

೧೩ ಹಾನಿತನಗಿನಿತಿಲ್ಲದೀನಿಖಿಳಜಗವಾಗಿ। ತಾನೆತೋರುವದ ನಿರ್ವಾಚ್ಯ
ಮಾಯೋಪ। ಧಾನವಾಗಿರ್ಪ್ಪಪರಮಾತ್ಮ॥

೧೪ ಅದುತಾಂ ವಿವರ್ತವಹುದಿದುಸರ್ವಮಾತ್ಮೇತಿ। ವಿದಿತವೇದಾರ್ಥವರಿರ
ಜ್ಜುಸರ್ಪನೆಂ। ಬುದರದೃಷ್ಟಾಂತಮುಖದಿಂದ॥

---

೯ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಆಧೇಯವಾದ ಮಾಯೆಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ವಿಕಾರಬಾಧೆಯಿಂದ ಆಧಾರವಾದ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೂ ಬಾಧೆಯುಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ಶಂಕೆಯುಂಟಾದಲ್ಲಿ ಅದನ್ನು ಕುರಿತು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೧೦,೧೧ ಬಿಸಿಲು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಆಧೇಯರೂಪಿನಿಂದುಂಟಾಗಿ ಹರಿಯತಕ್ಕ ಹೊಳೆಯಿಂದ ತೋಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ತಂಪಾದದ್ದೆನಿಸಿದಾಗ್ಯೂ, ವಿಕಾರಹೊಂದದೆ ಆಧಾರರೂಪಿನಿಂದ ನೆಲೆಯಾಗಿರುವ ಹಾಗೆ, ಬ್ರಹ್ಮವು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಅಸತ್ತಾದ ಮಾಯೆಗೆ ಅನೇಕ ವಿಕಾರಗಳು ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ತಾನು ಸತ್ತಾಗಿರುವ ಕಾರಣ, ಆ ಮಾಯಾವಿಕಾರಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಬಾಧೆಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ.

೧೨ ಬ್ರಹ್ಮವು ತಾನು ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ; ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ ಮಾಯೆಯು ವಿಕಾರಹೊಂದುತ್ತದೆಯೆಂಬುವದು ಹೇಗೆ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದರೆ ವಿವರಿಸುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

೧೩ ಹೇಳಲಶಕ್ಯವಾದ ಮಾಯೆಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ತನಗೆ ಲೇಶವಾದರೂ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗದಂತೆ ತಾನೇ ಈ ಸಮಸ್ತ ಪ್ರಪಂಚವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೧೪ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದ ರೂಪಾಂತರವು. ಅಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಜಗತ್ತಾಗಿ ಕಾಣುವದೆಂದರ್ಥ. ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ "ಸರ್ವಮಾತ್ಮಾ" ಎಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಶ್ರುತಿಯು ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹಗ್ಗದ ಹಾವಿನ ದೃಷ್ಟಾಂತ ಮುಖದಿಂದ ನಿಶ್ಚೈಸಿಕೋ.

ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಮಾಣ.—ಸರ್ವಮಾತ್ಮೈವ ನಾಸ್ಯತ್ತದಸ್ಯಮಸ್ತಿ.

೧೫ ಇನ್ನು ಕೇಳಾಹೊನ್ನು। ತನ್ನನಿಜವಂ ಬಿಡದೆ। ಭಿನ್ನಕಟಕಾದಿರೂ
ಪೆನಿಸಲದುವಿವ। ರ್ತನ್ನೋಡಿ ತಿಳಿವುದಿದನಿಲ್ಲಿ॥

೧೬ ಇಂತಾದಕತದಿನೋರಂತೀಜಗಂಬ್ರಹ್ಮ। ದಿಂತೋರುತಿಹುದು ಪಲತೆ
ರದಿನಿದುನ್ನೈಗ। ಮಾಂತಸಿದ್ಧಾರ್ಥವೆಲೆಪುತ್ರಾ॥

೧೭ ಪರಮಾರ್ಥವಲ್ಲದೀಪರಿಸತ್ಯದಂತರಿವ। ಪರಿಯಂತಮಿರುತಿಹುದುಜ
ಗವಿದಾರಯಲ್। ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲದೆರಡುಂಟೇ॥

೫ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಚಿತ್ತನವಿವರ್ತವೆಂದೆನಲೇತಕೀ ಜಗವ।
ಮತ್ತೆ ಮಾಯಾಮಾತ್ರವೆನಲಾಗದೆ॥

೧ ತ್ರಿಪದೆ॥ ಶ್ರೀಗುರುಪದಾಂಬುಜಪರಾಗರಸಲೋಲಂಬ। ನಾಗಿಕಡು
ನೇಹದಿಂದೆರಗಿ ಮತ್ತೆಸೊಗ। ಸಾಗಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಬೋಧ್ಯ॥

---

೧೫ ಮತ್ತೂ ಕೇಳು, ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಚಿನ್ನವು ತನ್ನ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬಿಡದೆ ಕಡಗ ಮುಂತಾದ ಒಡವೆಯ ರೂಪುಳ್ಳದ್ದಾದರೂ ಒಡವೆಯು ಚಿನ್ನದ ರೂಪಾಂತರವಾಗಿರುವದಲ್ಲದೆ ಚಿನ್ನಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲ; ಅದರಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗದ್ರೂಪವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲ.

೧೬ ಹೀಗಿರುವದರಿಂದ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಈ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದ ಆಧಾರದಿಂದಲೇ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಇದು ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅರ್ಥವು.

೧೭ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ, ಜಗತ್ತು ಸತ್ಯವಲ್ಲ; ತಿಳಿಯುವ ಪರ್ಯಂತರ ಸತ್ಯದಂತೆ ಕಾಣುತ್ತಿರುವದು. ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿ ಈ ಜಗತ್ತು ಪರಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿರುವದೇ ಹೊರತು ಬ್ರಹ್ಮವು ಜಗತ್ತು ಎಂದು ಎರಡು ಪದಾರ್ಥಗಳಿರುತ್ತವೆಯೋ?

೫ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಕಾಣುತ್ತಿರುವ ಈ ಲೋಕವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮದ ರೂಪಾಂತರವೆಂದು ಯಾಕೆ
ಹೇಳಬೇಕು? ಮಾಯಾಸ್ವರೂಪವೆಂದು ಹೇಳಕೂಡದೇ?

೧ ಶಿಷ್ಯನು ಶ್ರೀ ಗುರುವಿನ ಪಾದಕಮಲದ ಧೂಳಿಯ ರಸಕ್ಕೆ ತುಂಬಿಯಾಗಿ ಬಹು ಪ್ರೇಮದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಮರಳಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದನು.

೧ ಗುರುವರ್ಯಚಿತ್ತೈಸುನಿರುಪಾಧಿಕಜ್ಯೋತಿ | ನಿರತಿಶಯನಿತ್ಯನಿಜನಿರಾ
ವರಣವಹ | ಪರಮನೆನಲೇಕೆಜಗವನ್ನು ॥
೨ ಮಾಯೆಸದ್ರೂಪಿಣಿಯದೀನಿಖಿಳಜಗವಾಗಿ | ಸಾಯಸಂಗೊಳುತಮಿ
ಹುದೆಂದೊಡೇನು ಗುರು | ರಾಯಚಿತ್ತೈಸು ಬಳಕೊಂದ ॥
೩ ಕೇಡುಜಡದುಃಖದೊಡಗೂಡಿರ್ಪಜಗವಿದಂ| ನೋಡಲಾಸಚ್ಚಿದಾನಂ
ದವೆಂದು ನೀ| ನಾಡಲೇನಘಟಿತವವಲ್ತೆ ।
೪ ನೀನೆಂದತೆರನಾದೊಡಾವಾವವಿಕೃತಿಮ| ತ್ತಾವಾವಹಾನಿಯನು ಚಿತ್ತ
ಗೆನಬೇಹು | ದೋವಿ ಗುರುವರ್ಯಕರುಣಿಪುದು ।

೭ ನೇ ಸೂತ್ರ—ವಿವರ್ತವಿಶೇಷನಿರೂಪಣೆ.

ಸತ್ತನಿಸಿಜಗದುಪಾದಾನವೊಂದಿಲ್ಲಾಗಿ |
ಚಿತ್ತನವಿವರ್ತವೆಂದೆನಬೇಹುದು ॥

---

೧ ಎಲೈ ಆಚಾರ್ಯನೇ, ಕೇಳು: ಎಣ್ಣೆ ಬತ್ತಿ ಮೊದಲಾದ ಉಪಾಧಿಯಿಲ್ಲದೆ ಬೆಳಗುವ ತೇಜಸ್ಸೂ, ತನಗಿಂತ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವಿಲ್ಲದುದೂ, ಶಾಶ್ವತವಾದದ್ದೂ, ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದದ್ದೂ, ಮುಸುಕಿಲ್ಲದುದೂ ಆಗಿರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ಜಗತ್ತೆಂದು ಯಾಕೆ ಹೇಳಬೇಕು?

೨ ಗುರುವೇ, ಸದ್ರೂಪವಾದ ಆ ಮಾಯೆಯು ಈ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತಾಗಿ ಬಾಧೆಪಡುತ್ತಿರುವದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ತಪ್ಪೇನು? ಇನ್ನೊಂದು ಮಾತನ್ನು ಲಾಲಿಸಬೇಕು.

೩ ಕೇಡು, ಜಡವಾದ ದುಃಖ ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಸ್ವರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ನೀವು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದರಲ್ಲಾ, ಅದು ಸಮಂಜಸವಾಗುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ?

೪ ನೀವು ಹೇಳಿದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಗತ್ತೇ ಬ್ರಹ್ಮವಾದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ವಿಕಾರವನ್ನೂ ಯಾವ ಯಾವ ಕೇಡನ್ನೂ ಹೇಳಬೇಕು? ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಚನ್ನಾಗಿ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು.

೭ ನೇ ಸೂತ್ರ—ವಿವರ್ತವಿಶೇಷನಿರೂಪಣೆ.

ಸತ್ಯವಾದದ್ದು ಎಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಜಗತ್ತಿನ ಉಪಾದಾನ
ಕಾರಣವು ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ ಈ ಜಗತ್ತನ್ನು
ಬ್ರಹ್ಮದ ರೂಪಾಂತರವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

೧ ತ್ರಿಪದೆ ॥ ಎಲೆಮಗನೆ ಕೇಳ್ನಿನ್ನ ಚೆಲುವ ಚೋದ್ಯಕ್ಕೆನಾ। ನೊಲಿದು
ಪರಿಹಾರವರಿಪುವೆನೆನುತೆಸರ್ವ। ಸುಲಭಗುರುವಿಂತು ಬೆಸಸಿದನು ॥

೨ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲದೆ ಪರಮಾರ್ಥವಾಗಿ ಸು। ಸ್ಥಿರಮಿರ್ಪ್ಪುದೊಂದನರಿ
ಯಲಿಲ್ಲಾಗಿಯಾ। ಪರಮಾತ್ಮನಖಿಳವೆನಬೇಕು ॥

೩ ಬೇರೊಂದು ಸತ್ತಾಗಿ ತೋರುತಿಹುದೆನೆವೇದ। ಸಾರುವದ್ವೈತಸಂ
ಪಾದನಕ್ಕೆ ಬಲು। ದೂರಪ್ಪುದಾಗಿಪೆರತಿಲ್ಲ ॥

೪ ಆದೊಡೀಸಕಲದೊಳಗಾದವಿಕೃತಿಗಳಿಂದ। ನಾದಿಚಿತ್ತಿಂಗೆ ಬಾಧೆಯಿ
ಲ್ಲೆಂದುನೀ। ನಾದರಿಸಿಕೇಳಲೊರೆವೆನು ॥

೫ ಹಾವಿನುದಯಾಸ್ತವಾಲೇವಣಕ್ಕಿಲ್ಲವಾ। ಲೇವಣದೊಳಾದತೆರನಂತೆ
ಲೋಕಂಚಿ। ದಾವಲಂಬನದೊಳಿಹುದ್ಯೈಸೆ ॥

೬ ಎಂದೊಡೆರಡಿಲ್ಲಚಿತ್ತೊಂದೆಯುದು ನಿರ್ವಿಕೃತಿ। ಯಿಂದಿರ್ಪ್ಪುದಾಗಿ ಸವಿ
ಕಲ್ಪಕಜ್ಞಾನ। ವಂದಾದುದಾರ್ಗ್ಗೆನಲು ಕೇಳು ॥

---

೧ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಕೇಳು: ನೀನು ಮಾಡುವ ಸೊಗಸಾದ ಆಕ್ಷೇಪಕ್ಕೆ ನಾನು ತಕ್ಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆಂದು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಲಭನಾದ ಗುರು ಮುಂದೆ ತಿಳಿಸುವ ಪ್ರಕಾರ ನಿರೂಪಿಸಿದನು.

೨ ಸತ್ಯವಾಗಿ, ಪರಬ್ರಹ್ಮವೊಂದನ್ನು ಹೊರತು ಸ್ಥಿರವಾಗಿರತಕ್ಕ ಬೇರೆ ಯಾವದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಜಗತ್ತಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

೩ ಬ್ರಹ್ಮವಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೊಂದು ಪದಾರ್ಥವು ಸದ್ರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ವೇದದಿಂದ ಸಾರಲ್ಪಡುವ ಅದ್ವೈತಸಿದ್ಧಿಗೆ ದೂಷಣೆಯುಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲ.

೪ ಆದರೆ ಈ ಜಗತ್ತಿಗುಂಟಾದ ವಿಕಾರಗಳಿಂದ ಅನಾದಿಯಾದ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲವೇ ಎಂದು ನೀನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೇಳಿದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೫ ಸರಪಳಿಗೆ ಸರ್ಪದ ಉತ್ಪತ್ತಿ ನಾಶಗಳೆಂಬ ವಿಕಾರಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅವು ಆ ಸರಪಳಿಯಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕೆ ಜಗತ್ತಿನ ವಿಕಾರವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಬ್ರಹ್ಮದ ಆಶ್ರಯದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತಿರುವದಲ್ಲವೇ ?

೬ ಹೀಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವೊಂದೇ, ಎರಡಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಯಿತು. ಹಾಗಾದರೆ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವು ವಿಕಾರರಹಿತವಾದದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಸವಿಕಲ್ಪಕ ಜ್ಞಾನವು ಯಾರಿಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು? ಎಂಬ ಶಂಕೆಬಂದರೆ ಕೇಳು.

೭ ಯತಿಗೆ ಕನಸಿನೊಳೊರ್ಮೆ ಸತಿಪತಿಗಳೆನಿಸಿತ। ದ್ರತಿಕಾಂಕ್ಷೆ ತೋರ
ಲವನಿಗಾ ಮೋಹದುಪ। ಹತಿಯಿಲ್ಲದಂತೆ ನಿಜದಲ್ಲಿ ॥

೮ ಅರಿವುದರಿಹಿಸಿಕೊಂಬುದರಿವಕರಣಂ ಮಿಥ್ಯೆ । ಯರಿವಿಂತಿವೇಕಕಾಲ
ದೊಳ್ತೋರೆ ನಿಜ। ದರಿವಿಗಾ ಭ್ರಾಂತಿಯಣುವಿಲ್ಲ ॥

೯ ನೀನರಿವುದಾ ಜ್ಞಾತೃ ಜ್ಞಾನ ವಿಜ್ಞೇಯ ಸುವಿ। ಹೀನಸ್ತದೇತದೋಮಿ
ತಿಯೆನುತೆ ವೇದ। ತಾನೊರೆವುತಿರ್ಪ ಕತದಿಂದ ॥

೧೦ ಎಂದೊಡೀ ಪುಸಿಯ ರೂಪಿಂದಾದ ಜಗವಿಂತು। ನಿಂದು ಪಲಕಾಲಮಿಹು
ದೆಂತೆನಲು ಕೇಳ। ದಂ ದೃಷ್ಟಿಸೃಷ್ಟಿಯೊಳು ಪೇಳ್ವೆ ॥

೧೧ ನಿಮಿಷವಹ ಕನಸಿನೊಳಗಮಿತಯುಗಮಿರ್ಪ ಸಂ। ಭ್ರಮವೆಂತು ತೋ
ರುತಿಹುದಂತೆ ಜಗವಿದಾ। ವಿಮಲಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಚಿರಮಿರ್ಕ್ಕು ॥

---

೭ ಜಿತೇಂದ್ರಿಯನಾದವನಿಗೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ತಾನು ಗಂಡನಾಗಿರುವಂತೆಯೂ ತನಗೆ ಒಬ್ಬ ಹೆಂಡತಿ ಇರುವಂತೆಯೂ ಅವಳಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಸುರತಾಪೇಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟಿದಂತೆಯೂ ತೋರಿದಾಗ್ಯೂ, ಆ ಮೋಹದ ಬಾಧೆ ನಿಜವಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ಹ್ಯಾಗಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಸವಿಕಲ್ಪಕಜ್ಞಾನವುಂಟಾದಾಗ್ಯೂ ಅದರ ಬಾಧೆ ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಲ್ಲ.

೮ ತಿಳುವಳಿಕೆ, ತಿಳಿಸಿಕೊಳಲ್ಪಡುವಂಥಾ ವಸ್ತು, ತಿಳಿಯತಕ್ಕ ಇಂದ್ರಿಯ, ಇವೆಲ್ಲವೂ ಸುಳ್ಳು. ಇಂಥಾ ಜ್ಞಾನವು ಒಂದೇ ಕಾಲದಲ್ಲ ತೋರಿದರೆ ನಿಜವಾದ ವಸ್ತುವಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಲ್ಲ.

೯ ತದೇತದೋಂ ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಜ್ಞಾತೃ, ಜ್ಞಾನ, ಜ್ಞೇಯ ಎಂಬ ತ್ರಿಪುಟಿಯು ಸತ್ಯವಲ್ಲ. ಶ್ರುತಿಪ್ರಮಾಣ.—ತದೇತದೋಂ ಏಕಮೇವ ಜ್ಞಾತ್ರಾದಿವರ್ಜಿತಂ.

೧೦ ಹಾಗಾದರೆ, ಅಸತ್ಯರೂಪಿನಿಂದ ತೋರುವ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಅನೇಕಕಾಲವು ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವದು ಹ್ಯಾಗೆಂದು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದರೆ, ಇದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಸೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

೧೧ ಕ್ಷಣಮಾತ್ರದ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಅನೇಕಕಾಲ ನಡೆಯುವ ಉತ್ಸವಾದಿಗಳು ಹೇಗೆ ತೋರುವದೋ ಹಾಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ನಿರ್ಮಲವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಬಹು ಕಾಲವಿರುವಂತೆ ತೋರುವದು.

೧೨ ಮೊದಲಿಲ್ಲದಿಂತು ತೋರ್ಪುದುನತತ್ರಾದಿವಾ । ಕ್ಯದೊಳದಪವಾದಿ
ವಾಕ್ಯದೊಳುನಿಗಮವೃಂ। ದದಬೋಧೆಸಾರುತಿಹುದಾಗಿ॥

೧೩ ದೃಷ್ಟಿಸೃಷ್ಟಿಗೆ ವೇದದೃಷ್ಟಾಂತವಿಂತಿದೆ ಸ। ಮಷ್ಟಿಯುಹತಾನೆ ಜಗ
ವಾದನಾತ್ಮನಿದು। ಶಿಷ್ಟಮತವೆಂದು ತಿಳಿಪುತ್ರಾ॥

೭ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಕಾರಣದೊಳುಳ್ಳ ಗುಣವಾಕಾರ್ಯವಂ ಬಿಡದೆ।
ಸಾರಿ ತೋರುತ್ತಮಿರುತಿರಬೇಹುದು॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಮಗುಳೆಗುರುಪದಪದ್ಮಯುಗಳಕ್ಕೆನಮಿಸಿಕೈ। ಮುಗಿದುನುತಿ
ಸುತ್ತೆಸುಖದಸಂದಣಿಮನ। ಕ್ಕೊಗೆಯೆಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಪುತ್ರಾ

೨ ಜಡಮೃತ್ತಿಕಾಹೇತುವಡೆದಕುಂಭಾದಿಗಳು। ಜಡವೆಯಾದಂತೆ ಚಿತ್ಕಾ
ರಣದ ಜಗಂ। ಜಡವಾಗಬಾರದೆಲೆದೇವಾ॥

---

೧೨ ಆದಿಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದ ಜಗತ್ತು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ. ಈ ಅರ್ಥವನ್ನು ನತತ್ರ ಮೊದಲಾದ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ಅದಪವಾದಿ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿಯೂ ವೇದಾಂತ ಬೋಧೆಯು ಸಾರುತ್ತಿರುವದು.

ಶ್ರುತಿಪ್ರಮಾಣ —ನತತ್ರಾದೌದೃಶ್ಯಮಿದ ಮಾಸೀದೇಕಮೇವಸತ್.
ಅಪಏವಾಗ್ರೆಆಸೀನ್ನಾನ್ಯತ್ಕಿಂಚನ.

೧೩ ಎಲೈ ಮಗನೇ, ದೃಷ್ಟಿಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಈ ವೇದವೇ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿದೆ. ಆತ್ಮನು ತಾನೇ ಸಮಷ್ಟಿರೂಪವಾದ ಜಗತ್ತಾದನು. ಇದು ಜ್ಞಾನಿಗಳ ಮತವೆಂದು ತಿಳಿ.

೭ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಕಾರಣದಲ್ಲಿರುವ ಗುಣವು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಬಿಡದೆ
ಸೇರಿಕೊಂಡು ಕಾಣುತ್ತಿರಬೇಕು.

೧ ಶಿಷ್ಯನು ತಿರಿಗಿ ಗುರುವಿನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಕೈಜೋಡಿಸಿ ಸ್ತುತಿಸುತ್ತಾ ಹೃದಯಕ್ಕೆ ಎಡೆಬಿಡದ ಆನಂದವುಂಟಾಗುತ್ತಿರಲು, ಅರಿಕೆ ಮಾಡಿದನು.

೨ ಎಲೈ ಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಜಡವಾದ ಮೃತ್ತಿಕೆಯೆಂಬ ಉಪಾದಾನಕಾರಣವನ್ನು ಪಡೆದ ಮಡಿಕೆ ಮೊದಲಾದ ಕಾರ್ಯಗಳು ಜಡಪದಾರ್ಥಗಳೇ ಆಗಿರುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಉಪಾದಾನಕಾರಣವಾಗಿ ಉಳ್ಳ ಜಗತ್ತು ಜಡವಾಗಕೂಡದಷ್ಟೆ.

೩ ಜಲದಗುಣವಾ ಫೇನದೊಳಗಗ್ನಿಗುಣವೆ ಸೊಡ | ರೊಳುಸದಾಗತಿಯ
ಗುಣವೆಯುಸುವಿನೊಳಿರ್ಪ್ಪ | ವೊಲುವಿಶ್ವವರಿವೆನಿಸಬೇಕು ||

೪ ಗುರುವರ್ಯನೀವೆ ನಿಜಕರುಣದಿಂದೀವಿಮತಿ | ಪರಿಹರಿಸುವಂತೆ ಪರ
ಮಾರ್ಥವಂ ಪೇಳಿ | ಪೊರೆವುದೆಂದೆರಗಿದನು ಸೂನು ||

೮ ನೇ ಸೂತ್ರ—ವಿವರ್ತಮನನಾರ್ಥ ನಿರೂಪಣೆ.

ಚಿತ್ತುಪಾದಾನಕಾರಣವಾದೊಡಂಜಗವ |
ಚಿತ್ತೆನಿಸಿತೋರ್ಪುದವಿವೇಕದಿಂದ ||

೧ ತ್ರಿ|| ಸಾರಜ್ಞತಿಳಿನೀನೆ ಕಾರಣಗುಣಂ ತನ್ನ | ಕಾರಿಯದೊಳಿಹುದು
ನಿಯಮವಲ್ಲಂ ದಧಿ | ಕ್ಷೀರಪ್ರಸೂನಫಲದಂತೆ ||

೨ ಚಿತ್ತುಕಾರಣವೀಜಗತ್ತಿಗಾಗಿರಲೇನ | ಚಿತ್ತೆನಿಸಿಭಿನ್ನಜಾತೀಯವಾ
ಗಿತೋ | ರುತ್ತಮೀವಿಶ್ವಮೆಸೆವುದು ||

೩ ಮಗನೆ ಕೇಳೀಜಗಂಬಗೆಯಿಂದಚಿತ್ತೆನಿಸ | ನಿಗಮಾನುಮಾನಯು
ಕ್ತ್ಯಂತರಂಗಳಿಂ | ಮಿಗೆನೋಡೆ ಸಂವಿತ್ತೆನಬೇಕು ||

---

೩ ನೀರಿನ ಗುಣವು ನೊರೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಬೆಂಕಿಯ ಗುಣವು ದೀಪದಲ್ಲಿಯೂ ವಾಯುವಿನ ಗುಣವು ಪ್ರಾಣದಲ್ಲಿಯೂ ಇರುವಂತೆ ಬ್ರಹ್ಮದ ಗುಣವೇ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿರಬೇಕು.

೪ ಎಲೈ ಆಚಾರ್ಯನೇ, ನೀನೇ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದ ದಯೆಯಿಂದ ಈ ಸಂಶಯಪರಿಹಾರವಾಗುವಂತೆ ಸತ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿ ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

೮ ನೇ ಸೂತ್ರ—ವಿವರ್ತಮನನಾರ್ಥನಿರೂಪಣೆ.

ಬ್ರಹ್ಮವು ಉಪಾದಾನಕಾರಣವಾದಾಗ್ಯೂ ಜಗತ್ತು ಅವಿಚಾರದಿಂದ ಜಡವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವದು.

೧ ಎಲೈ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಕಾರಣದಲ್ಲಿರುವ ಗುಣವು ಅದರ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿರಬೇಕೆಂಬುವದು ನಿಬಂಧನೆಯಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ,—ಹಾಲಿನ ಗುಣವು ಮೊಸರಿನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ. ಹೂವಿನ ಗುಣವು ಹಣ್ಣಿನಲ್ಲಿಲ್ಲ.

೨ ಈ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಕಾರಣವಾದ ಮಾತ್ರದಿಂದೇನು? ಈ ಜಗತ್ತು ಜಡವಾದದ್ದೆನಿಸಿ ಬೇರೆ ಜಾತಿಯಾಗಿಯೇ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವದು.

೩ ಮಗನೇ ಕೇಳು, ಈ ಜಗತ್ತು ಮನಸ್ಸಿನಿಂದ ಜಡವಾದದ್ದೆನಿಸಿಕೊಂಡು ವೇದದಿಂದಲೂ, ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣದಿಂದಲೂ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ನ್ಯಾಯಗಳಿಂದಲೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

೪ ಜಳಹತ್ತಿ ಬರಲು ಮನೆಯೊಳಗುಳ್ಳ ಬೆಳಕುಕ | ತ್ತಲೆಯೆನಿಸಿ ಮತ್ತ
ಮಾಬೆಳಕೆ ತೋರ್ಪಂತೆ | ತಿಳಿಯಾತ್ಮನಖಿಳನಹುದೆಂದು ||

೫ ತರಳಂಗೆ ಮರದಾನೆ ಪರಮಾರ್ಥವಾಗಿರ್ದ್ದ | ಕರಿಯೆನಿಸಿ ತೋರಿ ತಿಳಿ
ಯೆ ಮರನೆನಿಸುತಿಹ | ಪರಿಯಂತೆ ವಿಶ್ವವರಿವೈಸೆ ||

೬ ಜಗವೆಂಬ ತೆರೆ ಮೀರಿ ಮಿಗೆ ಚಿತ್ಪಯೋನಿಧಿಯೊ | ಳೊಗೆದಲ್ಲಿಯಡಗು
ತಿಹುದಾಗಿ ಮಧ್ಯದೊ | ಳ್ಬಗೆವುದೆಂತರಿವಿಗೆರವೆಂದು ||

೭ ಈ ನಿಖಿಳವಾತ್ಮಂಗೆ ತಾನನ್ಯವಲ್ಲೇಕೆ | ಭಾನಮಿಹುದಾದ ಕತದಿನೆಂ
ತೆಂದೊಡಾ | ಜ್ಞಾನದಂತೆಂಬುದನುಮಾನ |

೮ ಏನಾತ್ಮನೊಳು ಭಿನ್ನತಾನಲ್ಲವದಕೆ ತದ್ | ಜ್ಞಾನತ್ವಮಿಲ್ಲವೆಂತೆನಲ್ಗ
ವೃಗನಪ್ರ | ಸೂನದಂತೆಂಬುದನುಮಾನ |

೯ ಸತ್ತಿಗಿದು ಭಿನ್ನವೆನಿಸುತ್ತಿರದು ತನ್ಮಯಂ | ಬೆತ್ತು ಕಾಣಿಸುವುದಾಗಿ
ದನನ್ಯಮಂ | ಪೊತ್ತ ಘಟದಂತಿದನುಮಾನ ||

---

೪ ಬಿಸಿಲ ಝಳವು ಏರುತ್ತಾ ಬರುವಲ್ಲಿ ಮನೆಯೊಳಗಿರುವ ಬೆಳಕು ಕತ್ತಲೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ಆ ಬೆಳಕೇ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಮಾಯೋಪಾಧಿಕವಾದ ಈ ಜಗತ್ತು ವಿಚಾರದಿಂದ ಪರಮಾತ್ಮವಾಗಿದೆಯೆಂದು ಭಾವಿಸು.

೫ ಬಾಲಕನಾದವನಿಗೆ ಮರದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಆನೆಯು ನಿಜವಾದ ಆನೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ತಿಳಿವಿಕೆ ಬಂದ ಮೇಲೆ ಮರವಾಗಿಯೇ ಕಾಣುವಂತೆ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ, ಜಗತ್ತಾಗಿ ತೋರುವಂಥಾದ್ದು ಜ್ಞಾನದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆಗಿರುವದು.

೬ ಆತ್ಮನೆಂಬ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿ ಜಗತ್ತೆಂಬ ಅಲೆಯು ಹುಟ್ಟಿ ಹೆಚ್ಚಿ ಆ ಸಮುದ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಅಡಗುವದರಿಂದ ಈ ನಡುವೆ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯೆಂದು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು ?

೭ ಈ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ತೋರ್ಕೆಯಿರುವದರಿಂದ ; ಯಾವದರಂತೆ ಅಂದರೆ ಜ್ಞಾನದ ಹಾಗೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವದೇ ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣವು.

೮ ಯಾವ ವಸ್ತುವಾದಾಗ್ಯೂ ಆತ್ಮನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಅಂಥಾ ತಿಳುವಿಕೆಯಿಲ್ಲದುದರಿಂದ; ಯಾವದರಂತೆ ಅಂದರೆ ಆಕಾಶಪುಷ್ಪದಂತೆ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವದೇ ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣವು.

೯ ಈ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಬ್ರಹ್ಮಮಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವದರಿಂದ ; ಯಾವದರಂತೆ ಅಂದರೆ ಮಣ್ಣಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲದ ಮಡಕೆಯಂತೆ. ಈ ಪ್ರಕಾರ ಹೇಳುವದೇ ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣವು.

೧೦ ನೆನಹಿಂಗೀಜಗವನ್ಯವೆನಲಿಲ್ಲವಾತ್ಮನೊಳು । ತನಗನ್ಯಹೇತುವಿಲ್ಲದೊ
ಪ್ಪಿಹುದಾಗಿ । ಕನಸಿನಂತೆಂಬುದನುಮಾನ ॥

೧೧ ಈವಿವರ್ತಕ್ಕಂ ಸದೇವಸೌಮ್ಯೇತಿಯಾ। ತ್ಮೈವೇದಮೇತಿ ಏಕೋಯ
ಮಾತ್ಮೇತಿಯೆಂ। ದಾವೇದಮುಂಟು ತಿಳಿಪುತ್ರ ॥

೧೨ ಭೂತವಾಭುವನವಾಜಾತವಾಜಾಯಮಾ। ನಾತತ್ವವೆಲ್ಲವಾತ್ಮನೆಂದಿಹ
ನಿಗಮ। ಜಾತದರ್ಥವನೆ ತಿಳಿಯೆಂದೆ ॥

೧೩ ಇದು ಕಾರಣಂ ಲೋಕದುದಯವಾ ಶಿವಜೀವ । ರುದಯವಾಬ್ರಹ್ಮ
ದೊಳುಕಲ್ಪಿತಾಕಾರ। ದುದಯವೆಂದರಿವುದೆಲೆಸೂನು ॥

೧೪ ಇಂತುಯುಕ್ತ್ಯನುಮಾನಸಂತತಿಗಳೊಡನೆ ಶ್ರುತಿ। ಮುಂತಾಗಿವಿಶ್ವ
ವೇನೆಂಬಶಂಕೆಬಿಡು। ವಂತೊಲಿದು ಪೇಳ್ದನಿದರಲ್ಲಿ ॥

---

೧೦ ಯೋಚಿಸುವಲ್ಲಿ ಈ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಜಗತ್ತು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾರಣವಿಲ್ಲದೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಯಾವದರಂತೆ ಅಂದರೆ ಸ್ವಪ್ನದಂತೆ. ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳುವದೇ ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣವು.

೧೧ ಜಗತ್ತು ಬ್ರಹ್ಮದ ರೂಪಾಂತರವೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ "ಸದೇವಸೌಮ್ಯ" ಎಂಬದಾಗಿಯೂ, "ಆತ್ಮೈವೇದಂ" ಎಂಬದಾಗಿಯೂ,"ಏಕೋಯಮಾತ್ಮಾ" ಎಂಬದಾಗಿಯೂ ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವಿಧೆ. ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ತಿಳಿದುಕೋ.

ಉದಾ.—1 ಸದೆವಸೌಮ್ಯೇದಮಗ್ರ ಆಸೀದೇಕಮೆವಾದ್ವಿತೀಯಂ.
2 ಆತ್ಮೈವೇದಂಸರ್ವಂ.
3 ಏಕೋಯಮಾತ್ಮಾಬಹುಧಾಬಭೂವ.

೧೨ ಪಂಚಭೂತಗಳು, ಜಗತ್ತು, ಹುಟ್ಟಿದ್ದು, ಹುಟ್ಟುವದು, ಈ ವಸ್ತುವೆಲ್ಲವೂ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಶ್ರುತಿಯ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೋ.

ಶ್ರುತಿಃ— ವಿಶ್ವಂಭೂತಂಭುವನಂಜಾತಂಜಾಯಮಾನಂ.

೧೩ ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ಎಲೈ ಮಗನೇ, ಈ ಲೋಕವ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ, ಶಿವಜೀವರ ಉತ್ಪತ್ತಿಯೂ ಆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಲ್ಪನೆಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಕಾರವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೋ.

೧೪ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಯುಕ್ತಿ, ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣ; ಶ್ರುತಿಪ್ರಮಾಣ, ಇವುಗಳೊಡನೆ ಈ ಜಗತ್ತು ಏನು ಎಂಬ ಸಂಶಯವು ಪರಿಹಾರವಾಗುವ ಹಾಗೆ ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಹೇಳಿದೆನು.

೧೫ ಎಳೆಗಳೆಂಟವರೊಡನೆ ತಿಳಿಯೆಪಂಚಾಶೀತಿ। ಯುಳವಟ್ಟಪದದೊಳಸೆ
ವಾದಿಸಂಧಿಯಿದ। ನೆಳಸಿಕೇಳ್ದವನೆಕೃತಕೃತ್ಯ॥

ಅಂತು ಸಂಧಿ ೧ ಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರ ೮ ಕ್ಕಂ ತ್ರಿಪದಿ ೮೫ ಕ್ಕಂ ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

೨ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಜಗದೀಶಜೀವರಿರವೆಂತು ಕರುಣಿಸುವುದೆನ।
ಗಗಣಿತಗುಣಾಂಬುನಿಧಿ ಗುರುವರ್ಯನೇ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಶ್ರೀಮಹಾದೇವಂಗೆ ಸೋಮಂಗೆ ಸತ್ಯಸುಖ। ಧಾಮಂಗೆ ದಾನ
ಶೀಲಂಗೆ ಶಂಭುವಿಂ। ಗಾಮೋದದಿಂದೆ ನತನಪ್ಪೆಂ॥

೨ ಭವದಾವದಲ್ಲಿ ತೊಳಲುವ ಜೀವರಿಗೆ ಸದಾ। ಶಿವಪಥವತೋರ್ಪಗು
ರುವರ್ಯಬಿನ್ನಪವ। ನವಧರಿಪುದೀಗಳೊಲಿದೆನ್ನ॥

---

೧೫ ಎಂಟು ಸೂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಎಂಭತ್ತೈದು ಪದಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಈ ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿಯನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಕೇಳಿದವನೇ ಕೃತಾರ್ಥನಾಗುತ್ತಾನೆ.

ಮೊದಲನೆಯ ಸಂಧಿ ಸಮಾಪ್ತಂ.

೨ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ನೇ ಸೂತ್ರ—ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಲೆಕ್ಕವಿಲ್ಲದಷ್ಟು ಸದ್ಗುಣಗಳಿಗೆ ಸಮುದ್ರನಾದ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ—ಲೋಕ, ಈಶ್ವರ, ಜೀವ, ಇವರ ಸ್ಥಿತಿಯು ಹ್ಯಾಗೆ? ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಬೇಕು.

೧ ಸಂಪಮ್ಯಕ್ತನಾದ ದೇವತಾ ಸಾರ್ವಭೌಮನಾಗಿಯೂ, ಪಾರ್ವತೀ ಸಮೇತನಾಗಿಯೂ, ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಸ್ಥಾನವಾಗಿಯೂ ಭಕ್ತರ ಇಷ್ಟಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಡತಕ್ಕ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವನಿಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುವವನಾಗುತ್ತೇನೆ.

೨ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಅರಣ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿರುಗುತ್ತಿರುವ ಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಈಗ ನನ್ನಮೇಲೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಟ್ಟು ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ತೈಸು.

೩ ಶಿವಜೀವಲೋಕವೆಂಬಿವನೆಂತುತಿಳಿವೆನಾ। ಶಿವಜೀವರಾವನೆಲೆಯೊ
ಳಿಂತಿಹರಿದನೆ। ವಿವರಿಸೆನಗಾಗಿಗುರುವರ್ಯಾ॥

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಜಗಜ್ಜೀವೇಶ್ವರಕಲ್ಪಿತತತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಚಿತ್ತೊಂದುಪಾಧಿವಶದಿಂದೀಶಜೀವರೆನಿ।
ಸುತ್ತಿಹುದೆಂದು ತಿಳಿಯಲ್ಬೇಹುದು॥

೧ ತ್ರಿ। ಕಂದನೀನಿದನೆ ತಿಳಿವಂದದಿಂ ನಿಗಮಾರ್ಥ। ದಿಂದೊರೆವೆನೊಲಿ
ದು ಕೇಳುಮಾಯೋಪಾಧಿ। ಯಿಂದೀಶನೆನಿಸುತಿಹನಾತ್ಮ॥

೨ ಮತ್ತೆ ಸರ್ವಜ್ಞತಾದ್ಯುತ್ತಮೋತ್ತಮಶಕ್ತಿ। ಯುಕ್ತನೆನಿಸುತ್ತೆ ಜಗವೆ
ಲ್ಲಮಂ ಪ್ರೇರಿ। ಸುತ್ತೆ ನಿಜಕರ್ತೃವಹನೀಶ॥

೩ ಅಂತಾಪ್ರಕೃತಿಯವಸ್ಥಾಂತರಂತಾನಾದ। ಹಂತೆಯುಪಧಾನವಾಗಿ ಜೀ
ವಾತ್ಮವೆಸ। ರಿಂತೋರ್ಪ್ಪುದೊಂದೆ ಚಿದಖಂಡ॥

೪ ಅದುಕರ್ತೃಭೋಕ್ತೃತ್ವಮೊದಲಾದ ಗುಣವಿಶೇ। ಷದಹಮ್ಮಿನಲ್ಲಿ ಬೆ
ರಸಿತದ್ಧರ್ಮವಾಂ। ತುದರಿಂದೆ ಜೀವನೆನಿಸುವುದು॥

೩ ಈಶ್ವರ, ಜೀವ, ಜಗತ್ತು ಇವುಗಳನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ತಿಳಿಯಲಿ? ಆ ಈಶ್ವರನೂ ಜೀವನೂ ಯಾವ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವರು ? ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನನಗೋಸ್ಕರ ವಿಸ್ತರಿಸು.

೨ ನೆ ಸೂತ್ರ— ಜಗಜ್ಜೀವೇಶ್ವರಕಲ್ಪಿತತತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಒಂದೇ ಬ್ರಹ್ಮವು ಉಪಾಧಿಯ ಸೆಸೆಯಿಂದ ಈಶ್ವರನು ಜೀವನು
ಎನಿಸುತ್ತಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿಯಬೇಕು.

೧ ಮಗನೇ, ನೀನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವಹಾಗೆ ವೇದಾರ್ಥವನ್ನನುಸರಿಸಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ; ಕೇಳು—ಆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಈಶ್ವರನೆನಿಸುತ್ತಿರುವನು.

೨ ಮತ್ತು ಈಶ್ವರನು ಸರ್ವಜ್ಞತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಅತ್ಯಧಿಕಶಕ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದವನೆನಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ಲೋಕವನ್ನು ನಡಸುತ್ತಾ ಮುಖ್ಯ ಕರ್ತೃವಾಗಿರುವನು.

೩ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೊಂದೇ ಆ ತ್ರಿಗುಣಾತ್ಮಕವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಬೇರೊಂದವಸ್ಥೆಯಾದ ಅಹಂಕಾರವನ್ನೇ ಆಧಾರವಾಗಿ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಜೀವಾತ್ಮನೆಂಬ ನಾಮದಿಂದ ತೋರುತ್ತಿರುವದು.

೪ ಆ ಪರಮಾತ್ಮನು ಕರ್ತೃತ್ವ, ಭೋಕ್ತೃತ್ವ ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳ ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಬೆರೆದು ಅದರ ಧರ್ಮವನ್ನೇ ಹೊಂದಿದುದರಿಂದ ಜೀವನೆನಿಸುತ್ತಾನೆ.

೫ ಜೀವನೀತನ್ನ ಕರ್ಮಾವಳಿಯ ಫಲವನುಣ। ಲಾ ವಿಶ್ವಭೂತಭೌತಿಕಪ್ರ
ಸರಂಗ। ಳಾವರಿಸೆ ಕಾಣಿಪುದು ಜಗವು ॥

೬ ಅದು ಸರ್ವದೇಹಿಗಳಿಗೊದವಿ ಮೋಹಕವನಾಂ। ತದಿದೆಂಬ ಬಗೆಯನೆ
ಸಗಿ ಬಹುವೃತ್ತಿಗಾ। ಸ್ಪದವಾಗಿ ತಾನೆಮೆರೆವುದು ॥

೭ ಇಂತು ಶಿವಜೀವಜಗದಂತವಂ ತಿಳಿವುದೋ। ರಂತಾವತಾಣದೊಳಗೀ
ಶ ಜೀವಾತ್ಮ। ರೆಂತಿರ್ಪ್ಪರೆಂಬುದನೆ ಕೇಳು ॥

೮ ಶಿವಜೀವರೀರ್ವರೊಂದವಯವಾಂತರದೊಳು। ದ್ಭವಕಂಜಕರ್ಣಿಕಾ
ಗ್ರದಲ್ಲಿಯೆನೋಡ। ಲವಿರತಂಕೂಡಿಮೆರೆವರು ॥

೯ ಬೇರಿಲ್ಲದವರೆಂತು ಬೇರೆನಿಸುತೊಂದರೊಳು। ತೋರುತಿಹರೆಂದೊ
ಡಿದಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವಂ। ಸಾರೆನಿನಗೊರೆವೆನೆಲೆಪುತ್ರಾ ॥

೧೦ ಜಲಕುಂಭದಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪ್ಪೊಳೆವಂಬರಂತಾನೆ। ನೆಲಸಿದಂಬರಮಿವೆರಡು
ಮಿರ್ಪ್ಪಂತೊಂದ। ರೊಳಗೆ ಜೀವೇಶರಿಹರೊಂದಿ ॥

---

೫ ಜೀವಾತ್ಮನು ತನ್ನ ಪ್ರಾರಬ್ಧ ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮಗಳ ಫಲವನುಭವಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಸಮಸ್ತವಾದ ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ಭೂತಗಳೂ, ಅವುಗಳಿಂದುಂಟಾದ ವಸ್ತುಗಳೂ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಜಗತ್ತು ಕಾಣುವದು.

೬ ಆ ಜಗತ್ತು ಸಕಲಜೀವರಿಗೂ ಪ್ರಾಪ್ತಿಸಿ, ಅಜ್ಞಾನವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ, ಅದು ಇದು ಎಂಬ ಭೇದವನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಿ, ಅನೇಕ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವದು.

೭ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈಶ್ವರ, ಜೀವ, ಜಗತ್ತುಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೋ. ಇನ್ನು ಆ ಜೀವೇಶ್ವರರು ಯಾವಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಹ್ಯಾಗಿದ್ದಾರೆಂಬುವದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೮ ಜೀವೇಶ್ವರರಿಬ್ಬರು ದೇಹದೊಳಗೆ ಒಂದಾನೊಂದವಯವದಲ್ಲಿ ಹೃದಯಕಮಲದ ಕರ್ಣಿಕೆಯ ತುದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸೇರಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವರು.

೯ ಭೇದವಿಲ್ಲದವರಾದ ಈಶ್ವರ ಜೀವರು ಯಾವರೀತಿಯಿಂದ ಭೇದವುಳ್ಳವರಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವರು ಎಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೧೦ ನೀರು ತುಂಬಿದ ಗಡಿಗೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವ ಆಕಾಶವು, ಅದರಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡಿರುವ ನಿಜಾಕಾಶವು ಇವೆರಡೂ ಇರುವಂತೆ ಜೀವೇಶ್ವರರಿಬ್ಬರೂ ಒಂದರೊಳಗೆ ಸೇರಿಕೊಂಡಿರುವರು.

೧೧ ಎಲ್ಲರೊಳಹೊರಗೆ ಮುನ್ನುಳ್ಳ ಚಿತ್ತಿಂಗೆ ಬೇ। ರೆಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಾದಿಯನು
ಪೇಳಬಹುದೆಂದೊ। ಡಿಲ್ಲಿ ನಿನಗರಿಪುವೆನು ಕೇಳು॥

೧೨ ಸರಸಿಯೊಳ್ಮೇಲಣಂಬರವೆಮಾರ್ಪೊಳೆವುದ। ಲ್ಲಿರುತಿರ್ಪತಾರೆ ಮೇ
ಘಮುಂತಾದವಾ। ಸರಸಿಯೊಳಗೊಪ್ಪುತಿಹವಾಗಿ॥

೧೩ ಪರಿಪೂರ್ಣಗಗನವೀಪರಿಯೆ ಮಾರ್ಪೊಳೆವಂತೆ। ಭರಿತವಹಚಿತ್ತೆ ಶಿವ
ಜೀವರೆನಿಸಿ ಸಂ। ಚರಿಸುವುದುಪಾಧಿವಶದಿಂದ॥

೧೪ ಒಂದುಗಣಿತಕ್ಕೆ ಮುಂದೊಂದೆರಡು ಮೂರಾದ। ಬಿಂದುಬರೆಪತ್ತು
ನೂರುಸಾವಿರವೆನಿಸಿ। ದಂದವಾಬ್ರಹ್ಮದೊಳಗಿಂತು॥

೧೫ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದೀಶತ್ವ ವಿಕೃತಿಯಿಂಜೀವತ್ವ। ಸಕಲಭೂತಂಗಳಿಂದೆ ಭು
ವನತ್ವವಹು। ದಕಲಂಕನೀನರಿವುದಿಂತು॥

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಜೀವೇಶ್ವರವಿಶೇಷನಿರೂಪಣೆ.

ಶಿವಜೀವರಿರವನಾನಳಿನದಾಯುತವನೊ।
ಪ್ಪುವತೆರದಿನೆನಗೆ ಗುರುವರ್ಯಬೆಸಸು॥

---

೧೧ ಸರ್ವರ ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಮೊದಲೇಇರುವ ಪರಮಾತ್ಮಕ್ಕೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬ ಮೊದಲಾದುದನ್ನು ಹೇಳಬಹುದೇ ಎಂದಾಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೧೨ ಮೇಲಿರುವ ಆಕಾಶವೇ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವದು. ಯಾಕಂದರೆ—ಆ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವ ನಕ್ಷತ್ರ, ಮೇಘ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಆ ಕೊಳದಲ್ಲಿ ತೋರುತ್ತಿರುವವು.

೧೩ ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿಯೂ ತುಂಬಿರುವ ಆಕಾಶವು ಕೊಳದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸುವಹಾಗೆ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಉಪಾಧಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಜೀವೇಶ್ವರರೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವನು.

೧೪ ಒಂದು ಲೆಕ್ಕಕ್ಕೆ ಮುಂದುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಎರಡು ಮೂರು ಸೊನ್ನೆಗಳು ಬಂದರೆ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹತ್ತು, ನೂರು, ಸಾವಿರ ಎನ್ನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಉಪಾಧಿವಶದಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ರೂಪವುಂಟಾಗುವದು.

೧೫ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದ ಈಶ್ವರತ್ವವೂ, ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಜೀವತ್ವವೂ, ಸಮಸ್ತವಾದ ಪೃಥಿವಿ ಮುಂತಾದ ಭೂತಗಳಿಂದ ಜಗತ್ತೂ ಆಗಿರುವದು. ನಿರ್ಮಲಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಹೀಗೆ ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು.

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಜೀವೇಶ್ವರವಿಶೇಷನಿರೂಪಣೆ.

ಎಲೈ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಜೀವೇಶ್ವರರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಆ ಹೃತ್ಕಮಲದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನೂ ಒಪ್ಪುವಹಾಗೆ ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡು.

೧ ತ್ರಿ॥ ದಳವೇರುತಿಹಪುಳಕವಿಳವಶ್ರುಗದ್ಗದಂ। ಗಳುಸಹಿತಗುರುವಿನ
ಡಿಗೆರಿಗಿ ಪೊಗಳಿವು। ತ್ತೈಳಸಿ ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಬೋಧ್ಯ॥

೨ ಆಸರೋಜದಪರಿಯನಾಸರೋಜದೊಳುಜೀ। ವೇಶರಿಹತೆರನನೊಲಿ
ದಿನ್ನುಸತ್ಯಸುಖ। ವಾಸಗುರುವರ್ಯ ಕರುಣಿಪುದು॥

೩ ಎಂದೊಡೆಲೆಮಗನೆ ನೀನಿಂದುಕೇಳ್ದಪ್ರಶ್ನೆ। ಯಂದವಾಯಿತ್ತು ಪೇಳ್ವೆ
ನಿದನತಿಗೋಪ್ಯ। ವೆಂದು ನಿನ್ನೊಳಗೆತಿಳಿವುದು॥

೪ ಗುದಲಿಂಗನಾಭಿಮತ್ತದೆ ಕಂಠಭ್ರೂಮಧ್ಯ। ವದುಮೇಲೆ ಶಿರವಿವರೊ
ಳೇಳುಚಕ್ರಮಿಹ। ವಿದುಸತ್ಯವೆಲ್ಲರೊಡಲಲ್ಲಿ॥

೫ ದಳನಾಲ್ಕುದಳವಾರುದಳಹತ್ತು ಹನ್ನೆರಡು।ದಳಷೋಡಶದ್ವಿದಳ ಸಾಸಿ
ರಂಗಳಿಂ। ನಳಿನವಿಹವಾಕ್ರಮದೊಳೊಂದಿ॥

೬ ಬೇರೆಬೇರಾಕಾರ ಬೇರೆಬೇರಧಿದೈವ। ಬೇರೆಬೇರಕ್ಷರಪ್ರಕಾಶಂಗ
ಳಿಂ। ಬೇರೆಬೇರೊಪ್ಪುತಿಹವಿಂತು॥

---

೧ ಶಿಷ್ಯನು ಮತ್ತೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿ, ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ರೋಮಾಂಚಗಳಿಂದಲೂ, ಸುರಿಯುತ್ತಿರುವ ಆನಂದಬಾಷ್ಪಗಳಿಂದಲೂ, ದುಃಕ್ಕಳಿಕೆಯಿಂದಲೂ ಸಹಿತನಾಗಿ ಗುರುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿಸ್ತುತಿಸಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದನು.

೨ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಆಶ್ರಯನಾದ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಮುಂದೆ ಆ ಹೃತ್ಕಮಲದ ರೀತಿಯನ್ನೂ ಆ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಜೀವೇಶ್ವರರಿರುವ ರೀತಿಯನ್ನೂ ದಯವಿಟ್ಟು ತಿಳಿಸಬೇಕು.

೩ ಎಂದು ಕೇಳಲಾಗಿ (ಗುರುವು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.) ಎಲಾ ಮಗನೇ ನೀನು ಈಗ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಚನ್ನಾಯಿತು. ಇದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಬಹಳ ರಹಸ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳು.

೪ ಎಲ್ಲಾಮನುಷ್ಯರ ಶರೀರದೊಳಗೆ ಗುದ, ಗುಹ್ಯ, ಹೊಕ್ಕುಳು, ಎದೆ, ಕತ್ತು, ಹುಬ್ಬುಗಳಮಧ್ಯ, ನೆತ್ತಿ, ಈ ಸ್ಥಾನಗಳಲ್ಲಿ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಏಳು ಚಕ್ರಗಳಿರುವವು. ಇದು ಸತ್ಯ.

೫ ಮೇಲೆಹೇಳಿದ ಕ್ರಮವನ್ನನುಸರಿಸಿ, ಆ ಚಕ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಾಲ್ಕುದಳ, ಆರುದಳ, ಹತ್ತುದಳ, ಹನ್ನೆರಡುದಳ, ಹದಿನಾರುದಳ, ಎರಡುದಳ, ಸಾವಿರದಳಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಕಮಲಗಳಿರುವವು.

೬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಆಕೃತಿ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅಧಿದೇವತೆ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವರ್ಣ, ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಕಾಂತಿ ಇವುಗಳಿಂದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಒಪ್ಪುತ್ತಿರುವವು.

೭ ಆವರನಡುವೆಸೆದು ತೋರುವದಿವ್ಯಕಮಲಮ।ಧ್ಯವನ್ನೈದಿ ಶುಭ್ರನ
ಳಿನವೊಂದಿಪ್ಪುದು ತುಂ। ಡವನಧಸ್ಸಾಗಿತಳೆದಲ್ಲಿ ॥

೮ ಡನಕಾಂತವರ್ಣವದ ಕನುವಪ್ಪವೀಪೂರ್ವ। ವನೆಯಾದಿಯಾಗಿನೋ
ಡಲೆಂಟುದಳಂಗ। ಳನೆತಾಳ್ದು ಬೆಳಗುತಿರುತಿರ್ಕು ॥

೯ ಪ್ರಣವಕರ್ಣಿಕೆ ವಿದ್ಯೆಯೇಶಿಸೆಕಿಂಜಲ್ಕದಳ। ವಣಿಮಾದಿಭೂತಿಯರಿವೆ
ನಾಳಂ ಮಹ। ತ್ತಣಿಯುರದಕಂದವದರಲ್ಲಿ ॥

೧೦ ಅದುಹೃದಯವದು ಪರಮಸದನವದು ಹರಭವನ।ವದು ಪೂರ್ಣಶಿಖ
ರಿಯದು ಮಹಾಚಕ್ರವದು। ಯದಿದಮೆಂದೆಂಬ ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧ ॥

೧೧ ತಾತನೀನರಿಸೂತಗೀತೆ ವಿದ್ಯಾನಾಥ। ಗೀತೆಶಿವಗೀತೆಯೋಗಸಾರಸ
ಮುಚ್ಚ। ಯಾತಿಶಯದರ್ಥವಿದುತಾನು ॥

---

೭ ಆ ಏಳು ಕಮಲಗಳೊಳಗೆ ಮಧ್ಯ ಕಮಲವೆನಿಸಿದ ಹೃದಯಕಮಲದ ನಡುವೆ
ಒಂದು ಬಿಳಿದಾವರೆಯು ಮುಖವನ್ನು ಕೆಳಗಡೆಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಇರುವದು. ಆ
೮ ಕಮಲಕ್ಕೆ ಡಕಾರ ಮೊದಲ್ಗೊಂಡು ನಕಾರ ಪರ್ಯಂತ ಎಂಟಕ್ಷರಗಳು ಕ್ರಮವಾಗಿ
ರುವವು. ಆ ಕಮಲವು ಪೂರ್ವದಿಕ್ಕಾದಿಯಾಗಿ ಎಂಟು ದಳಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿ ಪ್ರಕಾಶಿ
ಸುತ್ತಿರುವದು.

೯ ಆ ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಓಂಕಾರವೇ ಮಧ್ಯದ ದಿಂಡು, ವಿದ್ಯೆಗಳೇ ಕೇಸರಗಳು, ಅಣಿಮೆ ಮುಂತಾದ ಅಷ್ಟೈಶ್ವರ್ಯಗಳೇ ದಳಗಳು, ಜ್ಞಾನವೇ ದಂಟು, ಮಹತ್ತತ್ವವೇ ಗಡ್ಡೆ.

೧೦ ಅದೇ ಹೃದಯವು, ಅದೇ ಪರಮಸದನವು, ಅದೇ ಶಿವಭವನವು, ಅದೇ ಪೂರ್ಣಶಿಖರಿ, ಅದೇ ಮಹಾ ಚಕ್ರವು, ಯದಿದಂ ಎಂಬ ಉಪನಿಷದ್ವಚನದಿಂದ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು.

ಶ್ರುತಿ.—ಯದಿದಂಸಾಷ್ಟದಳಂಪ್ರೋಕ್ತಂತದೇವ ಹೃದಯಂತದಾತ್ಮಸ್ಥಾನಂ
ತಚ್ಛಿವಗೇಹಂತತ್ಪೂರ್ಣಗಿರಿಸ್ತನ್ಮಹಾಚಕ್ರಂ ವಿದ್ಧಿ

೧೧ ಅಪ್ಪಾ ಶಿಷ್ಯನೇ—ಸೂತಗೀತೆ, ವಿದ್ಯಾನಾಥಗೀತೆ, ಶಿವಗೀತೆ, ಯೋಗಸಾರಸಮುಚ್ಚಯ, ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೇ ಇದೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು.

ಸೂತಗೀತೆ.—ಹೃದಯೆಷ್ಟದಳೋಪೇತೆ ಜೀವಶ್ವರತಿಕರ್ಮಣಾ ॥

ಶಿವಗೀತೆ.—ನಾಭೇರೂರ್ಧ್ವಮಧಃಕಂಠಾದ್ವ್ಯಾಪ್ಯತಿಷ್ಠತಿಯತ್ಸದಾ ॥
ತಸ್ಯಮಧ್ಯೆಸ್ತಿಹೃದಯಂಸನಾಳಂ ಪದ್ಮಕೋಶವತ್ ॥
ಅಧೋಮುಖಂಚತತ್ರಾಸ್ತಿಸೂಕ್ಷ್ಮಂ ಸುಷಿರಮುತ್ತಮಂ ॥
ದಹರಾಕಾಶಮಿತ್ಯುಕ್ತಂ ತತ್ರಜೀವೋಹಿತಿಷ್ಠತಿ ॥
ವಾಲಾಗ್ರಶತಭಾಗಸ್ಯಶತಧಾಕಲ್ಪಿತಸ್ಯಚ ॥
ಭಾಗೊಜೀವಸ್ಸವಿಜ್ಞೆಯಸ್ಸಚಾನಂತ್ಯಾಯಕಲ್ಪ್ಯತೆ ॥
ಸ್ವಕರ್ಮಾನುಗುಣೆನ್ನೈವಚರತ್ಯಷ್ಟದಳೆಷುಸಃ ॥

ವಿದ್ಯಾನಾಥಗೀತೆ.—ಹೃದಯಂಯನ್ಮಯಾಪ್ರೋಕ್ತಮಷ್ಟಪತ್ರೋಪಶೋಭಿತಂ ॥
ತದೇವಪರಮಂಸ್ಥಾನಂತದೇವದಹರಂ ವಿದುಃ ॥

ಯೋಗಸಾರಮುಚ್ಚಯ.—ಹೃದಯಂಪರಮಸ್ಥಾನಂ ಜೀವಾತ್ಮಪರಮಾತ್ಮನೋಃ ॥

೧೨ ಯೋಗೀಂದ್ರರಿದನೆ ಮುಂತಾಗಿಭಾವಿಸುತಲ್ಲಿ | ಯಾಗಳಾಜೀವಪರ
ಮಾತ್ಮರುಗಳ ಸಂ | ಯೋಗಸುಖಸಿದ್ಧಿವಡೆವರು ॥

೧೩ ವಾಲಾಗ್ರಶತ ಭಾಗೆಯಾಲೇಶದೊಳಗೊಂದ | ನಾಲೋಕಿಸಲ್ಕೆತದ್ರೂ
ಪದಿಂದಿಪ್ಪರ್ | ನಾಲೋಲಗತಿವಿಡಿದುಜೀವ ॥

೧೪ ದಹನಲೇಖಾಕಾರವಹಜೀವನದರೊಳೊ | ಪ್ಪಹನಾದಿದೇವನುಂತಸ್ಯ
ಮಧ್ಯೇ ಎಂ | ದಿಹನೈಗಮಾರ್ಥವೆಲೆವತ್ಸಾ ॥

೧೫ ವ್ಯವಹಾರಿಜೀವನಂತವನೊಡನೆ ಕೂಡಿಕೂ | ಡುವನಲ್ಲದೀಶನಿಹನಾಗಿ
ದ್ವಾಸು ಪ | ರ್ಣವೆನಿಪ್ಪವೇದವಿದಿತಾರ್ಥ ॥

೧೬ ತನುಕುಂಭವಹಮುಂಬು ಘನಜೀವನದರಲ್ಲಿ | ಮಿನುಗುವಛಾಯೆಪ
ರಮನೇರವಿಯುಂದ | ವೆನಿಸಿಚಿನ್ನಭದೊಳಹನಿಂತು ॥

೧೭ ಅಲ್ಲಿ ಜೀವಂಚರಿಸುತೆಲ್ಲಾಗಳುಂಭೋಗ್ಯ | ವೆಲ್ಲಮುಂಬುಂಜಿಸುತ್ತೆ
ಜಾಗರಣಾದಿ | ಪಲ್ಲಟದವಸ್ಥೆವಡೆವನು ॥

---

೧೨ ಯೋಗಿಶ್ರೇಷ್ಠರಾದವರು ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಈ ಹೃದಯ ಕಮಲವನ್ನೇ ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತಾ, ಅಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಜೀವಾತ್ಮಪರಮಾತ್ಮರುಗಳ ಸೇರುವೆಯಿಂದುಂಟಾದ ಆನಂದಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಹೊಂದುವರು.

೧೩ ಆ ಜೀವನು ಕೂದಲಿನ ಕೊನೆಯ ಸಾವಿರ ಭಾಗದೊಳಗೆ ಒಂದು ಭಾಗದಷ್ಟು ರೂಪಿನಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿ ಚಂಚಲವಾದ ಗತಿಯನ್ನು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾನೆ.

೧೪ ಆ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿರೇಖೆಯ ಆಕಾರವುಳ್ಳ ಜೀವನು ಈಶ್ವರನೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ತಸ್ಯಮಧ್ಯೇ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯ ಅರ್ಥವು ಇದೇ.

ಶ್ರುತಿ.—ತಸ್ಯಮಧ್ಯೇವಹ್ನಿಶಿಖಾ ಅಣೀಯೋರ್ಧ್ವಾ ವ್ಯವಸ್ಥಿತಾ ॥

೧೫ ಈಶ್ವರನು ವ್ಯಾವಹಾರಿಕನಾದ ಜೀವನೊಡನೆ ಕೂಡಿಯೂ ಕೂಡದವನಾಗಿರುವನು. ಇದು ದ್ವಾಸುಪರ್ಣಾಯೆಂಬ ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು.

ಶ್ರುತಿ—ದ್ವಾಸುಪರ್ಣಾಸಯುಜಾಸಖಾಯಾ ಸಮಾನೆವೃಕ್ಷೆ ಪರಿಷಸ್ವಜಾತೆ.

೧೬ ಅರಿವೆಂಬ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ದೇಹವೇ ಗಡಿಗೆ; ಅಹಂಕಾರವೇ ನೀರು; ಜೀವನೇ ಅದರಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸುವ ನೆರಳು; ಈಶ್ವರನೇ ಸೂರ್ಯನು ಎನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವನು.

೧೭ ಆ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ಎಲ್ಲಾ ಭೋಗಗಳನ್ನನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಜಾಗರ ಮುಂತಾದ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರೀ

೪ ನೇ ಸೂತ್ರ— ಜೀವಂಗವಸ್ಥಾತ್ರಯನಿರೂಪಣೆ.

ಜೀವನೆಡೆಯಾಟದಿಂದೇನಹುದದೆಲ್ಲವಂ ।
ದೇವಪೇಳೆನಗೆಂದೊಡೊರೆದನಂದು ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಬಳಿಕಲಾಗುರುಪಾದ ನಳಿನಕ್ಕೆನಮಿಸಿನಿ । ರ್ಮಳರೂಪಕರುಣಿ
ಸೆನುತೆ ಕೈಮುಗಿವುತಂ । ದೆಳಸಿಬಿನ್ನೈಸಿದನುಸೂನು ॥

೨ ಗುರುವೆ ಜೀವಾತ್ಮನಾಸರಸಿಜದೊಳೆಂತುಸಂ । ಚರಿಪನದಕೇನುಕಾ
ರಣವದಂನೀನೆ । ಕರುಣದಿಂದೊರೆವುದೆನಗೊಲ್ದು ॥

೩ ಎನೆಕೇಳುವತ್ಸಜೀವನು ಕರ್ಮವಶದಿನಾ । ತನುಮಧ್ಯಕಮಲದಲ್ಲಿಸು
ಳಿವಂತನಗೆ। ಮನವೆರಥವಾಗಲದನೇರಿ ॥

೪ ವರಭಕ್ತಿ ಕ್ಷುಧೆಕೋಪದುರಿತಲೀಲಾಗಮನ । ಸುರತಧನದಾಸೆಗಳು
ಪೂರ್ವೆಎಂದುಶ್ರುತಿ । ಯಿರಲೆಂಟುದಳದಗತಿಯುಕ್ಕು ॥

೪ನೇ ಸೂತ್ರ—ಜೀವನಿಗವಸ್ಥಾತ್ರಯನಿರೂಪಣೆ.

ಜೀವನಸಂಚಾರದಿಂದ ಏನೇನಾಗುತ್ತದೋ ಅದೆಲ್ಲವನ್ನೂ ನನಗೆ ತಿಳಿಸೆಂದು ಶಿಷ್ಯನು ಕೇಳಲಾಗಿ ಗುರುವು ಆಗ ಹೇಳಿದನು.

೧ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿನ ಪಾದಕಮಲಕ್ಕೆ ಸಮಸ್ಕರಿಸಿ—ಎಲೈ ನಿರ್ಮಲ ಮೂರ್ತಿಯೇ, ದಯೆಮಾಡು ಎನುತ್ತಾ ಕೈಗಳನ್ನು ಜೋಡಿಸಿ, ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಅರಿಕೆಮಾಡಿದನು.

೨ ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ಜೀವಾತ್ಮನು ಆ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ? ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು ? ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಬೋಧಿಸಬೇಕು.

೩ ಹೀಗೆ ಕೇಳಲಾಗಿ (ಗುರುವು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ.) ಎಲೈ ಮಗನೇ, ಜೀವನು ಕರ್ಮಾಧೀನನಾಗಿ ಆ ಹೃದಯಕಮಲದಲ್ಲಿ ಮನಸ್ಸೇ ತನಗೆ ರಥವಾಗಲಾಗಿ ಅದನ್ನು ಹತ್ತಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ.

೪ ಪೂರ್ವೆ, ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯಿರಲಾಗಿ, ಜೀವನು ಆ ಹೃದಯ ಕಮಲದ ಎಂಟು ದಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುವಾಗ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಪೂರ್ವದಳ ಮೊದಲುಗೊಂಡು ಭಕ್ತಿ, ಹಸಿವು, ಸಿಟ್ಟು, ಪಾಪಬುದ್ಧಿ, ಆಟ, ಸಂಚಾರ, ಸ್ತ್ರೀಸಂಗ, ಹಣದಾಸೆ, ಇವುಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

ಶ್ರುತಿ.— ಪೂರ್ವೆಭಕ್ತಿಃ ಕ್ಷುಧಾಗ್ನೆಯೆಯಾಮ್ಯೆಕೋಪಸ್ತುನಿರೃತಾ ॥
ಪಾಪಧೀರ್ವಾರುಣೆ ಲೀಲಾವಾಯುವ್ಯಾಂಗಮನಂತಥಾ ॥
ಉತ್ತರೆಸುರತಂಚೈವಧನಕಾಂಕ್ಷಾತಥಾಪರೆ ॥

೫ ದಳಗತಿಯೊಳಿಂತು ತನ್ನಳಿನಮಧ್ಯಸ್ಥಾನ । ವಳಯಕ್ಕೆ ಹಂಸನಿಳಿದಾಗ
ಳೇವಿರತಿ । ತಿಳಿವೆಂಬಿವಕ್ಕು ಶ್ರುತಿಸಿದ್ಧ ॥

೬ ಈಗತಿಯೊಳಿರೆ ಹಂಸನಾಗಳೇವಿಶ್ವಾಖ್ಯ । ನಾಗಿಜಾಗರಣವನುತೆಳೋ
ರತಸುವಿನು । ದ್ಯೋಗದಿಂಪಡೆವನೆಲೆಪುತ್ರಾ ॥

೭ ದಳಗತಿಯುನಾ ಹಂಸನುಳಿದುತತ್ಕೇಸರ । ಕ್ಕಿಳಿಯೆತೈಜಸವೆ । ಸರು
ಕನಸುಲಿಂಗತನುವಳವಡುಗುವಾಸನೆಗಳಿಂದ ॥

೮ ಅದನುಳಿದು ಕರ್ಣಿಕಾಸ್ಪದನಾಗಿ ಜೀವನಂತವರಲ್ಲಿಸುಪ್ತಿಪ್ರಾಜ್ಞತ್ವ
ಕಾರಣಾಂ । ಗದಕೂಟವಾಗಳೊದಗುವುದು ॥

೯ ಸ್ಥೂಲಂ ವಿವಿಕ್ತಂವಿಶಾಲಸುಖವೆಂಬಿಂದ್ರ । ಜಾಲಮಯಭೋಗ್ಯವ
ನುಕಣ್ಮನಂಮಾಯೆ । ಮೇಳವಾಗರಿವುತಿಹನಲ್ಲಿ ॥

೧೦ ನೆನಹಿಂಗೆ ಸಾತ್ವಿಕಂಕನಸಿಂಗೆರಾಜಸಂ । ತನಿಸುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿತಾಮಸಗು
ಣಂಬೀಜ । ವೆನಿಸಿಪ್ಪುದೆಂದು ತಿಳಿನೀನು ॥

---

೫ ಹೀಗೆ ಜೀವನು ದಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾ, ಆ ಹೃದಯ ಕಮಲದ ಮಧ್ಯಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿದಾಗಲೇ ವೈರಾಗ್ಯವೂ ಜ್ಞಾನವೂ ಉಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

೬ ಎಲೈ ಮಗನೇ, ಜೀವನೆಂಬ ಹಂಸನು ಮೇಲೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರುವಾಗ ವಿಶ್ವ ಎಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳವನಾಗಿ ಸ್ಥೂಲಶರೀರದ ಉದ್ಯೋಗದಿಂದ ಜಾಗರಾವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಹೊಂದುವನು.

೭ ಆ ಜೀವನು ದಳಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಚಾರವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಅದರ ಕಿಂಜಲ್ಕಸ್ಥಾನಕ್ಕೆ ಇಳಿಯಲಾಗಿ, ತೈಜಸವೆಂಬ ಹೆಸರುಳ್ಳವನಾಗುವನು. ಆಗ ಜಾಗರದಲ್ಲಿ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯಗಳ ವಾಸನೆಯಿಂದ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯೂ, ಲಿಂಗತನುವೆಂಬ ಸೂಕ್ಷ್ಮಶರೀರವೂ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವವು.

೮ ಜೀವನು ಕಿಂಜಲ್ಕವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಕರ್ಣಿಕಾಸ್ಥಾನವನ್ನಾಶ್ರೈಸಲಾಗಿ ಸುಷುಪ್ತ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ ಕಾರಣದೇಹವೂ ಉಂಟಾಗುವವು.

೯ ಆ ಹೃತ್ಕಮಲದಲ್ಲಿ ಜೀವನು ನೇತ್ರ, ಮನಸ್ಸು, ಮಾಯೆ, ಇವುಗಳ ಸಹಾಯದಿಂದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಸ್ಥೂಲವಿಷಯಗಳು, ವಾಸನಾ ವಿಷಯಗಳು, ಕೇವಲ ಸುಖವು, ಎಂಬ ಇಂದ್ರಜಾಲಸಮಾನವಾದ ಭೋಗ್ಯವಸ್ತುಗಳನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾನೆ.

೧೦ ಜಾಗರಕ್ಕೆ ಸಾತ್ವಿಕಗುಣವೂ, ಸ್ವಪ್ನಕ್ಕೆ ರಾಜಸಗುಣವೂ, ಸುಷುಪ್ತಿಗೆ ತಾಮಸಗುಣವೂ, ಮೂಲವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳು.

೧೧ ಸ್ಥಾವರಕೆ ಸುಪ್ತಿ ಪಶುಜೀವರ್ಗೆ ಸ್ವಪ್ನವದು । ದೇವಜಾಲಕ್ಕೆ ಜಾಗರ
ವು ಮನುಜರ್ಗೆ । ಭಾವಿಸಲವಸ್ಥೆಗಳು ಮೂರು ॥

೧೨ ಇಂತು ಜೀವಂಗವಸ್ಥಾಂತರಾದಿಗಳುಂಟು । ಸಂತತಂ ತಸ್ಯತ್ರಯಾವ
ಸ್ಥೆಯೆಂದು ಶ್ರುತಿ । ಸಂತಾನಮಿಪ್ಪರ್ಕತದಿಂದ ॥

೧೩ ಈಪರಿಯವಸ್ಥೆಗಳೊಳೇ ಪೊತ್ತು ಜೀವನಿಹ । ನಾಪರಮನಲ್ಲಿ ಹರಿಪಿ
ತಾಮಹರುದ್ರ । ರೂಪಿನಿಂ ಪ್ರೇರಿಪನು ನೋಡು ॥

೧ ಕುಂಪದೀಪಂ ಜೀವವೃಂದಮಂ ಪ್ರೇರಿಸುವ । ನಂದದಿಂ ಕೂಡಿಯೋಂ
ತರೋನಿಯಮಯತಿ । ಯೆಂದು ಶ್ರುತಿವಾಕ್ಯವಿಹುದಾಗಿ ॥

೫ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಈಶ್ವರಂಗೆ ಸನ್ನಿಧಾನಕರ್ತೃತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಪ್ರೇರ್ಯತ್ವಮಾಪ್ರೇರಕತ್ವವೆಂತೆಂದೊಡಾ ।
ಚಾರ್ಯನಾ ಸೂನುವಿಂಗೊಲಿದರುಹಿದಂ ॥

---

೧೧ ಸ್ಥಾವರಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸುಷುಪ್ತ್ಯವಸ್ಥೆಯೂ, ಪಶುಮೊದಲಾದ ಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯೂ, ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಜಾಗರಾವಸ್ಥೆಯೂ, ಮನುಷ್ಯಪ್ರಾಣಿಗಳಿಗೆ ಜಾಗರ ಸ್ವಪ್ನ ಸುಷುಪ್ತಿಯೆಂಬ ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳೂ ಇರುತ್ತವೆ.

೧೨ ತಸ್ಯತ್ರಯಾವಸ್ಥಾ ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯಿರುವದರಿಂದ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಜೀವನಿಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವಸ್ಥೆಗಳು ಇದ್ದಾವೆ.

ಶ್ರುತಿ.—ತಸ್ಯತ್ರಯಾವಸ್ಥಾ ಆವಿದೆಹಕ್ಕೈವಲ್ಯಂನಿತ್ಯಂ.

೧೩ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಜಾಗ್ರದಾದ್ಯವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವನು ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವನು. ಅಲ್ಲಿ ಈಶ್ವರನು, ವಿಷ್ಣು, ಬ್ರಹ್ಮ, ರುದ್ರ ಇವರ ರೂಪಿನಿಂದ ಜೀವನನ್ನು ನಡಸುವನು.

೧೪ ಯೋಂತರೋನಿಯಮಯತಿ, ಎಂದು ಶ್ರುತಿವಚನವಿರುವದರಿಂದ ಈಶ್ವರನು ಜೀವಸಮೂಹವನ್ನು ಜೊತೆಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ನಡಸುತ್ತಾನೆ.

ಶ್ರುತಿ.—ಯೋಂತರೋನಿಯಮಯತಿ ಜೀವಬೃಂದಂಸಆತ್ಮಾ.

೫ನೇ ಸೂತ್ರ—ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸನ್ನಿಧಾನಕರ್ತೃತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಪ್ರೇರ್ಯತ್ವವು ಜೀವನಿಗೂ, ಪ್ರೇರಕತ್ವವು ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಹೇಗೆ ? ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರುವು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು.

೪೧ ತ್ರಿ॥ ಜಯಶರಣಕುಲಗೋತ್ರ ಜಯಸುಗುಣಮಣಿಸೂತ್ರ। ಜಯಸೌಖ್ಯಗಾತ್ರ ಗುರುವೆಬಿನ್ನಪವಿಂತು। ಜಯತೆಂದು ನಮಿಸಿದನುಪುತ್ರ॥

೨ ಜೀವೇಶರೊಂದೆಂದು ದೇವಮುನ್ನರಿಪಿತ। ಜ್ಜೀವಂಗೆಮತ್ತೆಪ್ರೇರಕಂ ಶಿವನೆಂಬು। ದಾವತೆರನಿದನುತಿಳಿಯಲ್ಕೆ॥

೩ ತನಗೆತಾನಾಳಾಗಿ ತನಗೆತಾನರಸೆನಿಪ। ತನವೊರ್ವನಲ್ಲಿ ಘಟಿಸುವುದೆ ಜಗದೊಳಿದ। ನೆನಗೆ ಗುರುವರ್ಯಕರುಣಿಪುದು॥

೪ ಎಂದು ಬೆಸಗೊಂಡೊಡಾನಂದಮಯಗುರುತನ್ನ। ಕಂದನಂನೋಡಿನಲಿವುತಲೆವತ್ಸಕೇ। ಳೆಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತವರಿಪಿದನು॥

೫ ರವಿತನ್ನಪಡಿಯ ಬಿಂಬವನೆತನ್ನಲ್ಲಿ ತೋ। ರುವಕಾಲದಿಂದೆ ನಡಸುವಂತೀಜೀವ। ನಿವಹಮಂಪ್ರೇರಿಸುವನೀಶ॥

೬ ಶಿವನು ತಾನೇಲೋಕನಿವಹಮಂಮಾಡುತಂ। ತವನೆತನ್ನಲ್ಲಿ ಲಯಿಸುತಿರ್ಪ್ಪಂ ನಿಮಿ। ತ್ತವೆಯುಪಾದಾನವಹನಾಗಿ॥

---

೧ ಭಕ್ತರ ಸಮೂಹವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವವನೇ, ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗು; ಒಳ್ಳೇ ಗುಣಗಳೆಂಬ ರತ್ನಗಳಿಗೆ ಧಾರವಾಗಿರುವವನೇ, ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗು; ಆನಂದಮಯವಾದ ದೇಹವುಳ್ಳ ಗುರುವೇ, ಈ ವಿಜ್ಞಾಪನೆ ಸರ್ವೋತ್ತಮವಾಗಲಿ ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

೨ ಜೀವನೂ ಈಶ್ವರನೂ ಒಂದೇ ಎಂಬದಾಗಿ ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿ ತಿರಿಗಿ ಆ ಜೀವನಿಗೆ ಶಿವನೇ ಪ್ರೇರಕನು ಎಂಬದಾಗಿ ಹೇಳುವದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಯಾವದಾರಿ?

೩ ಒಬ್ಬನೇ ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ತನಗೆ ತಾನು ಸೇವಕನಾಗಿಯೂ ತನಗೆ ತಾನು ಅರಸನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಭಾವವು ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆಯೋ? ಎಲೈ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹಿಸಬೇಕು.

೪ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನು ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಲಾಗಿ ಆನಂದಭರಿತನಾದ ಗುರುವು ತನ್ನ ಶಿಷ್ಯನನ್ನು ನೋಡಿ ಸಂತೋಷಪಡುತ್ತಾ—ಎಲೈ ಮಗನೇ, ಕೇಳು ಎಂದು ದೃಷ್ಟಾಂತ ಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದನು.

೫ ಸೂರ್ಯನು ತನ್ನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಕಾಲದಿಂದ ನಡಸುವಹಾಗೆ ಈಶ್ವರನು ಜೀವರ ಸಮೂಹವನ್ನು ಪ್ರೇರಿಸುವನು.

೬ ಶಿವನು ತಾನೇ ಲೋಕಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅವುಗಳನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಡಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾನೆ. ಯಾಕಂದರೆ ಶಿವನು ತಾನೇ ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣನೂ ಉಪಾದಾನ ಕಾರಣನೂ ಆಗಿದ್ದಾನೆ.

೭ ತಾನೆಯುಪಾದಾನವಾನಿಮಿತ್ತಾದಿಕನಿ । ಧಾನನಾಗುತ್ತೆ ರಚಿಸಿಕೆಡಿಪುದ
ಕೆಬೇ । ರೇನು ದೃಷ್ಟಾಂತವನೆಕೇಳು ॥

೮ ಒಂದುಪುಳು ತನ್ನನೂಲಿಂದೆವಲಯಾಕಾರ । ದಂದಮಂಮಾಡಿ ಕೆಡಿಸಿ
ತಾನದನೆ ಮತ್ತೆಂದಿನಂತೆಸಗುತಿಹುದಂತೆ ॥

೯ ಮತ್ತೆ ನಖ ಕೇಶಾದಿಮೊತ್ತಂಗಳಿಗೆ ದೇವ । ದತ್ತನೇಸ್ವೈಜವಾಗುಪಾ
ದಾನಂನಿ । ಮಿತ್ತಕಾರಣನೆನಿಸುವಂತೆ ॥

೧೦ ತನ್ನನವಗುಣಕೆ ಜೀವಂನಿಮಿತ್ತಾದಿಬೀ । ಜಂನೋಡಲಾದತೆರದಿನೀ
ಶಂತಾನ । ಭಿನ್ನದಿಂಮಾಳ್ಪನಖಿಳವನು ॥

೧೧ 'ಇಂತು ಸೃಜಿಸುವನೆನ । ಲ್ಕೆಂತುಟವಿಕಾರತ್ವ । ವಾಂತನೆನಲಿದಕೆ ಪರಿಹಾ
ರಮಂಸುದೃಷ್ಟಾಂತದಿಂದರಿಪುವೆನುಕೇಳು ॥

೧೨ ರವಿಯಾಗಸದೊಳಿಹುದು । ಬುವಿಯೊಳಿಹುದಾಕಾಂತ । ವಿವರೆಡೆಯೊ
ಳುಜ್ವಲಿಸುವಪಾವಕನಸಂ । ಭವಮಂವಿಚಾರಿಸುವುದಿಲ್ಲಿ ॥

---

೭ ತಾನೇ ಉಪಾದಾನಕಾರಣನೂ ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣನೂ ಆಗಿ ಲೋಕಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ನಾಶಮಾಡುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

೮ ಜೇಡರ ಹುಳು ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ನೂಲಿನಿಂದ ಬಳೆಯಂತೆ ಗುಂಡಾದ ಆಕಾರವನ್ನು ಮಾಡಿ, ಅದನ್ನು ಕೆಡಿಸಿ ತಿರಿಗಿ ಮೊದಲಿನಂತೆ ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

೯ ಮತ್ತು ಒಬ್ಬ ಮನುಷ್ಯನು ತನ್ನ ಉಗುರು, ಕೂದಲು ಮೊದಲಾದವುಗಳಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿ ಉಪಾದಾನಕಾರಣನೂ ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣನೂ ಎನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೂ;

೧೦ ಜೀವನು ತನ್ನ ಒಂಭತ್ತು ಗುಣಗಳಿಗೆ ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣನೂ ಉಪಾದಾನಕಾರಣನೂ ಆಗಿರುವ ಹಾಗೂ, ಈಶ್ವರನು ಅಭೇದವಾಗಿ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮಾಡುವನು.

೧೧ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಸೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆಂದರೆ ನಿರ್ವಿಕಾರತ್ವವನ್ನು ಹೇಗೆ ಧರಿಸಿದನೆಂಬಾಕ್ಷೇಪಬಂದರೆ ದೃಷ್ಟಾಂತಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಸಮಾಧಾನವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

೧೨ ಸೂರ್ಯನು ಆಕಾಶದಲ್ಲಿರುವನು, ಸೂರ್ಯಕಾಂತಶಿಲೆಯು ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿರುವದು. ಇವೆರಡರ ನಡುವೆ ಉರಿಯುವ ಬೆಂಕಿಯ ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಇಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಬೇಕು.

೧೩ ಮಣಿಗಿಲ್ಲವಿಚ್ಛೆ ದಿನಮಣಿಗಿಲ್ಲ ವಾಯತ್ನ । ಗುಣವಿಂತಿವೆರಡರನು ಸಂ
ಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂ। ದಣಿಸುತಾವಹ್ನಿಯೊಗೆವಂತೆ॥

೧೪ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬರ್ಕನಿರೆ ಪ್ರಕೃತಿಮಣಿಯಲ್ಲಿ । ಸ್ಫುರಿಸುತಿಹವಖಿಳತ
ತ್ವವೆಂಬನಲನಿಂ । ತಿರಲು ಸರ್ವೇಶನವಿಕಾರಿ॥

೧೫ ಎಲೆದೇವರವಿಬೇರೆಶಿಲೆಬೇರೆಯಾಗಲು । ಜ್ವಲನನಹುದಲ್ಲಿಯುದರಂದ
ವೇಕಾತ್ಮ । ನೊಳಗೆಂತುಸಲುವುದೆನೆಕೇಳು॥

೧೬ ಮಳೆಗಳಂತಾನೆ ಭೂತಳದಲ್ಲಿ ಕರೆದುತ । ಜ್ಜಳದಲ್ಲಿ ಪೊಕ್ಕುಪಡಿಬಿಂ
ಬರೂಪದಿಂ। ಸುಳಿವರವಿಗೆತ್ನವಿರದಂತೆ॥

೧೭ ತನ್ನೊಳವಿನಾಭೂತದಿಂ ನಿತ್ಯಮಿಹಶಕ್ತಿ । ಯಿನ್ನಿಖಿಳಸೃಷ್ಟಿಯನೆಮಾ
ಡಿಯುದರೊಳ್। ವರ್ದ್ದಂನೋಡಲೀಶನವಿಕಾರಿ॥

೧೮ ತಾನೆಪುಟ್ಟಿಸುತಲ್ಲಿ ತಾನೆಯುದ್ದವಂತೆದೇ। ವಾನುಪ್ರವಿಶತೆನುತೆವೇದವಿಂ
ಹುದಾಗಿ । ನೀನಿದಂನಂಬಿತಿಳಿಪುತ್ರಾ॥

೧೩,೧೪ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಶಿಲೆಗೆ ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಗ್ನಿಯುಂಟಾಗಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಆ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರಯತ್ನವಿಲ್ಲ. ಆದಾಗ್ಯೂ ಇವೆರಡರ ಸಂದಿನಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯು ದಟ್ಟವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವ ಹಾಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ಸೂರ್ಯನಿರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಪ್ರಕೃತಿಯೆಂಬ ಸೂರ್ಯಕಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ತತ್ವಗಳೆಂಬ ಬೆಂಕಿಯು ಸ್ಫುರಿಸುತ್ತಿರುವದು. ಹೀಗಿರಲು ಈಶ್ವರನು ವಿಕಾರರಹಿತನಾಗಿದ್ದಾನೆ.

೧೫ ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ಸೂರ್ಯನೇ ಬೇರೆ. ಶಿಲೆಯೇ ಬೇರೆ ಆಗಿರಲಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ. ಆ ಹೋಲಿಕೆಯು ಒಬ್ಬನೇ ಆಗಿರುವ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಹೇಗೆ ಸಂಭವಿಸುವದು ಎಂದು ಶಂಕೆಮಾಡಿದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

೧೬,೧೭ ತಾನೇ ಮಳೆಗಳನ್ನು ಭೂಮಿಗೆ ಸುರಿದು ಆ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬರೂಪಿನಿಂದ ಸಂಚರಿಸುವ ಸೂರ್ಯನಿಗೆ ಆ ಪ್ರಯತ್ನವು ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ಈಶ್ವರನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಅಗಲದೆ ಯಾವಾಗಲೂ ಇರುವ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನೂ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅದರಲ್ಲಿ ವರ್ತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ನಿರ್ವಿಕಾರನಾಗಿರುವನು.

೧೮ ಈಶ್ವರನು ಜಗತ್ತನ್ನು ತಾನೇ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ, ಅದರೊಳಗೆ ತಾನೇ ವ್ಯಾಪಿಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತಾನಾಗಿ ಇದನ್ನು ನಂಬಿಕೆಯಿಂದ ನೀನು ತಿಳಿಯುವವನಾಗು; ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ತದೇವಾನುಪ್ರವಿಶತಿ ಎಂದು ಶ್ರುತಿವಚನವಿರುವದು.

ಶ್ರುತಿ.—ತತ್ಸೃಷ್ಟ್ವಾ ತದೇವಾನುಪ್ರವಿಶತಿ.

೬ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಈಶ್ವರಂಗವಿಕಾರಿತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಅವಿಕಾರಿಯಲ್ಲದಿರುತಿರಲಾಗಿಯಾತ್ಮನಾ ।
ಭವಮಾಲೆಗಳಿಗವಧಿಯಿಲ್ಲನೋಡಾ ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಅಂತಲ್ಲದಾತ್ಮೇಚ್ಛಾವಂತನೆನಲೀಶ್ವರಂ । ಸಂತತಂತೋರುತಿಹ
ನಾಗಿ ಸರ್ವದಾ । ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರ್ಪನಖಿಳವನು ॥

೨ ಈಪರಿಯೊಡಂಬಟ್ಟೊಡೀಪ್ಸೊಳ್ತುಮಾವೃತ್ತಿ । ಲೋಪಮಿಲ್ಲಾಗಿಭವ
ಪಾಶಬಂಧನಂ । ರೂಪುಗೊಂಡಿರ್ಪುದನುದಿನವು ॥

೩ ಭವಹಿಂಗದಿರಲುಮೋಕ್ಷವಿಧಾನದಾಶಾಸ್ತ್ರ । ನಿವಹಾದಿವ್ಯರ್ಥಮಪ್ಪು
ದಾಗಿ ಸಂನಿಧಾ । ನವಶಕರ್ತೃತ್ವಮಭವಂಗೆ ॥

೪ ಮತ್ತೆ ಸಾಧಾರಣನಿಮಿತ್ತಮಂ ಪೇಳಲಾ । ಚಿತ್ತುಲಯವಿಕೃತಿಗಳನು
ಳ್ಳುದೆಂಬುದಾ । ಯಿತ್ತು ಘಟಕಾರಕನಪೋಲು ॥

೫ ಅದುಕಾರಣಂ ಜಗತ್ತಿದುತಾನನಿರ್ವಾಚ್ಯ । ಪದವಾದಮಾಯೆಯಿಂದೀ
ಶಸಂನಿಧಿಯೊಳುದಿಸುವುದನೇಕವಿಧಮಾಗಿ ॥

---

೬ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಅವಿಕಾರಿತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಪರಮಾತ್ಮನು ವಿಕಾರರಹಿತನಾಗಿರದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜನನಮರಣಪರಂಪರೆಗೆ
ಕೊನೆಯೇ ಇಲ್ಲದಂತಾಗುತ್ತಿತ್ತು ನೋಡು.

೧ ಹಾಗಲ್ಲದೆ ಈಶ್ವರನನ್ನು ಇಚ್ಛೆಯುಳ್ಳವನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಯಾವಾಗಲೂ ತೋರುತ್ತಾ ಇರುವುದರಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿರುವನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು.

೨ ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಒಡಂಬಟ್ಟಲ್ಲಿ ಎಂದಿಗೂ ವೃತ್ತಿನಾಶವಾಗದಿರುವದರಿಂದ ನಿರಂತರದಲ್ಲೂ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಹಗ್ಗದ ಕಟ್ಟು ಕಾಣಿಸುತ್ತಲೇ ಇರಬೇಕು.

೩ ಸಂಸಾರವು ಕೆಡದಿದ್ದಲ್ಲಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ವಿಧಿಸುವ ಶಾಸ್ತ್ರಸಮೂಹ ಮುಂತಾದದ್ದು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವಾಗಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸಾನ್ನಿಧ್ಯವೇ ಕರ್ತೃತ್ವವಾಗಿದೆ.

೪ ಮತ್ತು ಆ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಸಾಧಾರಣವಾದ ನಿಮಿತ್ತಕಾರಣನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆತನು ಕುಂಬಾರನಂತೆ ನಾಶ ವಿಕಾರ ಇವುಗಳುಳ್ಳವನೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು.

೫ ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಹಾಗೆ ಹೀಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಲಶಕ್ಯವಾದ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳ ಮಾಯೆಯಿಂದ ಈಶ್ವರನ ಸಮೀಪದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಹುಟ್ಟುವದು.

೬ ಸಂನಿಧಾನವೆ ಶಿವಂ। ಗೆನ್ನಲೊಂದೇತೆರದೊ । ಳಂನಿಖಿಳವಾಗುತಿಹು
ದುಬಹುಕೃತ್ಯವಿದು। ತನ್ನತಾನಾಗದೆನೆಕೇಳು ॥

೭ ಅಲರುವುದುನಳಿಸಮುತ್ಪಲವೆ ಮುಗಿವುದುಮಣ್ಣು । ಬಲಿವುದಾಮೇ
ಣವದು ಕರಗುವುದು ನಿರಾ। ಕುಳಭಾನುಸಂನಿಧಿಯೊಳಂತೆ॥

೮ ಬಹುವೃತ್ತಿಗಳನೆಯ್ದಿ ವಿಹರಿಸುತ್ತಿರೆಮಾಯೆ। ಯುಹುದಖಿಳಕೃತ್ಯವ
ದೆಕರ್ತೃತನವಾಗಿ। ಮಹದೀಶ್ವರಂಗೆ ಘಟಿಸುವುದು॥

೯ ಇಂತೀಶನವಿಕಾರದಿಂತಾನೆ ಜೀವಜಗ। ಮಂತೋರಿಚೇಷ್ಟಿಸುವನು
ಕರ್ತೈವೆತಿ। ಮುಂತಾದ ಸೂತ್ರವಿಹವಾಗಿ॥

೭ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಜೀವಂಗವಿಕಾರಿತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಜೀವಂಗೆ ಸಕಲಸಂಸಾರವೆಂಬುದು ಪರಿ।
ಭಾವಿಸಲು ಪರಮಾರ್ಥವಲ್ಲ ನೋಡಾ॥

೧ ಶ್ರೀ॥ ಶ್ರೀಗುರುವೆಭವಮಹಾರೋಗಸಂಕುಲವೈದ್ಯ। ಯೋಗಿಜನ
ವಂದ್ಯನಿಜಸುಖಪ್ರದನೆ ಕೃಪೆ। ಯಾಗಿ ಬಿನ್ನಪವನವಧರಿಸು॥

---

೬ ಸಂನಿಧಾನವೇ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವವೆಂದು ಹೇಳುವವನಾದರೆ, ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಒಂದೇ ವಿಧವಾಗಬೇಕು. ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಕಾರ್ಯವು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಆಗಲಾರದು ಎಂದು ಆಕ್ಷೇಪಿಸಿದರೆ ಹೇಳುವೆನು, ಕೇಳು.

೭,೮ ನಿರ್ವಿಕಾರನಾದ ಸೂರ್ಯನ ಸಂನಿಧಾನದಲ್ಲಿ ತಾವರೆ ವಿಕಸಿತವಾಗುವದು, ನೈದಿಲೆ ಹೂವು ಮುಚ್ಚಿಕೊಳ್ಳುವದು, ಮೃತ್ತಿಕೆ ಗಟ್ಟಿಯಾಗುವದು, ಮೇಣವು ಕರಗುವದು. ಹಾಗೆಯೇ ಮಾಯೆಯು ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿ ಈಶ್ವರನ ಸಂನಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಿರಲು; ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಗಳುಂಟಾಗುವವು. ಆದೇ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಕರ್ತೃತ್ವವಾಗಿರುವದು.

೯ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಈಶ್ವರನು ನಿರ್ವಿಕಾರನಾಗಿ ತಾನೇ ಜೀವಲೋಕವನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಚೇಷ್ಟಿಸುತ್ತಾನೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕರ್ತೈವೆತಿ ಮೊದಲಾದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿರುತ್ತವೆ.

ಶ್ರುತಿ.—ಕರ್ತೈವವೇಷಧಾರೀವ ಜೀವಪ್ರಪಂಚಂ ಪ್ರದರ್ಶ್ಯಚೇಷ್ಟೇತ್.

೭ ನೇ ಸೂತ್ರ – ಜೀವನಿಗೆ ಅವಿಕಾರಿತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಜೀವನಿಗೆ ಸಮಸ್ತ ಸಂಸಾರವೆಂಬುವದು ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ನಿಜವಲ್ಲ.

೧ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ದೊಡ್ಡ ರೋಗಕ್ಕೆ ವೈದ್ಯನಾದಂಥ, ಮತ್ತು ಯೋಗಿಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಡತಕ್ಕಂಥ, ಆನಂದವನ್ನು ಕೊಡುವಂಥ, ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯ ಸಂಪನ್ನನಾದ ಗುರುವೇ, ದಯಾವಿಶಿಷ್ಟನಾಗಿ ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸು.

೨ ತರಣಿತತ್ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆರಡರಂತೀಶಾತ್ಮ| ರಿರುತಿರ್ಪ್ಪರೆಂದು ಮಗು
ಳೆನಿರ್ವಿಕೃತಿಯನು| ಪರಮಂಗೆ ಪೇಳ್ದರೆಲೆದೇವಾ॥

೩ ಬಿಂಬವೇಪಡಿಬಿಂಬವೆಂಬಂತೆಶಿವಜೀವ| ರೆಂಬವರ್ಗೈಕ್ಯವಾಗಿಜೀವ
ನವೊಲೀ| ಶಂಬಂಧವಡೆವನೆನಬೇಕು॥

೪ ನೀವಿದಂಕೇಳಿ ಪರಿಭಾವಿಸುತ್ತೆನ್ನದು| ಭ್ರಾವವಂ ಬಿಡಿಸಬೇಕೆನೆ
ಸುತಂಗೆ ಗುರು| ದೇವನೊಲಿದಿಂತುಬೆಸಸಿದನು॥

೫ ಸುಡುವಕನ್ನಡಿಯೊಳಿದಿರ್ದೊಡೆನಿಜಾಸ್ಯಂ ಬೇಗೆ| ವಡೆಯುದಂತಹಮು
ವಿಡಿದಜೀವನವಿಕೃತಿ| ಯುಡಸದೀಶಂಗೆ ದಿಟವಿದುವೆ॥

೬ ಬಹುಮುಖದಕನ್ನಡಿಯೊಳಹಚೆಲುವಮುಖಕೆ ತ| ದ್ಬಹುವಿಧಂತೋ
ರದಂತುಪಾಧಿಕಜೀವ| ನಹಿತವೀಶಂಗೆ ಘಟಿಸದು॥

೭ ಆದೊಡಾಜೀವಂಗನಾದಿಯಾದ ಜ್ಞಾನ| ಭೇದದಿಂದಾದ ವಿಕೃತಿಯಂ
ನಿಜವೆಂಬೆ| ಯಾದೊಡಂತದನೆತಿಳಿಪೇಳ್ವೆ॥

---

೨ ಸ್ವಾಮೀ, ಈಶ್ವರನು ಜೀವನು ಇವರಿಬ್ಬರೂ ಸೂರ್ಯನು ಸೂರ್ಯನ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಇವೆರಡರ ಹಾಗೆ ಇರುತ್ತಾರೆಂದು ಮೊದಲು ತಿಳಿಸಿ ಕೂಡಲೆ ಈಶ್ವರನಿಗೆ ನಿರ್ವಿಕಾರತ್ವವನ್ನು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಿರಿ.

೩ ಬಿಂಬವೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆಂಬ ಹಾಗೆ, ಈಶ್ವರನಿಗೂ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೂ ಅಭೇದವುಂಟಾಗಿರುವದರಿಂದ ಜೀವಾತ್ಮನ ಹಾಗೆ ಈಶ್ವರನು ಸಂಸಾರದ ಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಳಗಾಗುವನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲವೇ.

೪ ನೀವು ಈ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಆಲೋಚನೆಗೆ ತಂದು ನನಗುಂಟಾಗಿರುವ ಸಂಶಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಗುರುಸ್ವಾಮಿಯು ಮೆಚ್ಚಿ ಹೀಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದನು.

೫ ನಿಜವಾದ ಮುಖವು ಸುಡುವ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿರುವಾಗ ತಾಪವನ್ನು ಹೊಂದದಂತೆ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಜೀವನ ವಿಕಾರವು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯ.

೬ ಅನೇಕ ಮುಖದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಿರುವ ಸುಂದರವಾದ ಮುಖಕ್ಕೆ ಆ ಅನೇಕತ್ವವು ಕಾಣಿಸದ ಹಾಗೆ, ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ತೋರಿದ ಜೀವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ವಿಕಾರವು ಈಶ್ವರನಿಗೆ ತಗಲುವದಿಲ್ಲ.

೭ ಆದರೆ ಆ ಜೀವನಿಗೆ ಅನಾದಿಯಾದ ಅಜ್ಞಾನವಿಶೇಷದಿಂದುಂಟಾದ ವಿಕಾರವನ್ನು ನಿಜವಾದದ್ದೆಂದು ಹೇಳುವೆಯಾದರೆ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೮ ಮುಗಿಲೋಡೆಚಂದ್ರನುಂಮಿಗೆಯೋಡುವಂತಿರ್ಪ್ಪ | ಬಗೆಯಲ್ಲವೋ
ಡದಂತಹಮಿನಿಂ ಜೀವ| ನಿಗೆವಿಕಾರವೆಸಹಜವಲ್ಲ ||

೯ ಮನೆಯಕಂಡಿಯೊಳೈದಿದಿನತೇಜದಲ್ಲಿ ಕರ| ವನು ಸಂಚರಿಸಲು ತಾ
ನಾಡುವಂತೆ ಜೀ| ವನುಮುಸಂಗೂಡಿ ಸುಳಿವನು ||

೧೦ ಹಡಗನೇರಿದವಂಗೆ ತಡಿಯೊಳಿರ್ಪ್ಪ ಚಲಂಗ| ಳೆಡೆಯಾಡುವಂತೆ ಜಡ
ಮತಿಗೆ ವಿಕೃತಿಯುಂ| ಪಡೆದಂತೆತೋರುತಿಹನಾತ್ಮ ||

೧೧ ಅದುಕಾಲ್ಪನಿಕವಲ್ಲದೇ ನೈಜವೇ ಮಿತ್ರ| ನುದಕಪ್ರವಾಹದೊಳು
ಪೋಪತೆರದಿನೀ| ಹದನ್ನೈಸೆ ಜೀವನೊಳುಬೋಧ್ಯ ||

೧೨ ನಿಗಮವೀಯರ್ಥಮಂ| ಪೊಗಳ್ವುದಯಮಾತ್ಮಾದಿ| ಮಿಗಿಲಪ್ಪವಾಕ್ಯ
ಚಯದಿನದುಕಾರಣಂ| ಮಗನೆ ತಿಳಿಜೀವನವಿಕಾರಿ ||

---

೮ ಮೇಘವು ಓಡುತ್ತಿರಲು, ಚಂದ್ರನು ಓಡುವಂತೆ ಕಾಣುವರೀತಿಯಲ್ಲದೆ ಹೇಗೆ ಓಡುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆ ಜೀವಾತ್ಮನಿಗೆ ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ದುಃಖಾದಿ ವಿಕಾರವುಂಟಾಗುವದೇ ಹೊರತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲ.

೯ ಮನೆಯ ಕಂಡಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದ ಸೂರ್ಯನ ಕಾಂತಿಯಲ್ಲಿ ಕೈಯಲ್ಲಾಡಿಸಿದರೆ ಆ ಸೂರ್ಯಕಾಂತಿಯೂ ಅಲ್ಲಾಡುವಹಾಗೆ ಜೀವನು ಮನಸ್ಸಿನೊಡನೆ ಕೂಡಿ ಸಂಚರಿಸುತ್ತಾನೆ.

೧೦ ಹಡಗನ್ನು ಹತ್ತಿರುವವನಿಗೆ ದಡದಲ್ಲಿರುವ ಬೆಟ್ಟಗಳು ಅಲ್ಲಾಡುವಂತೆ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಜಡ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಜೀವಾತ್ಮನು ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿದಂತೆ ಕಾಣುವನು.

೧೧ ಜೀವನಿಗೆ ವಿಕಾರವೆಂಬುವದು ಕಲ್ಪಿತವಲ್ಲದೆ ಸಹಜವಲ್ಲ. ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಸೂರ್ಯನು ಜಲಪ್ರವಾಹದಲ್ಲಿ ಹೋಗುವಂತೆ ಕಾಣಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಸೂರ್ಯನು ಹೇಗೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಉಂಟಾದ ವಿಕಾರವು ಜೀವನಲ್ಲಿ ತೋರುವದೇ ಹೊರತು ಜೀವನಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಲ್ಲ.

೧೨ ವೇದವು ಈ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಅಯಮಾತ್ಮಾ ಎಂಬುವನು ಮೊದಲಾದ ವಾಕ್ಯಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ವರ್ಣಿಸುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಜೀವನನ್ನು ನಿರ್ವಿಕಾರನೆಂದು ತಿಳಿ.

ಶ್ರುತಿ.— ಅಯಮಾತ್ಮಾ ಬ್ರಹ್ಮ.

೮ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಜ್ಞಾನಾಂತರನಿದರ್ಶನನಿರೂಪಣೆ.

ಜೀವಪರಮಾತ್ಮಲೋಕಂಗಳೆಂದವನು ಪರ।
ಭಾವಿಸುವರೊಳ್ಭೇದವುಂಟು ನೋಡಾ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ತರುಣಸೀನರಿವಂತೆ ವರವೇದಸಿದ್ಧರಹ। ಪರಮಜೀವೇಶರನು ತದು
ಪಾಧಿಯಾದಜಗ। ದಿರವನಾನೊರೆದೆನೊಲವಿಂದೆ॥

೨ ಆವಿಶ್ವಾಪರಮಜೀವರಂಗುರುಪಾದ। ಸೇವೆಯಿಂದರಿಯೆಮುಕ್ತರ
ಹರವರಲ್ಲಿ। ಮೂವರುಂಟಾತ್ಮಜನೆಕೇಳು॥

೩ ಸಕಲಲೋಕಂಬೇರೆ ಸಕಲಾತ್ಮರುಂಬೇರೆ। ಸಕಲೇಶನೊರ್ವನದಕೆ
ಬೇರೆಂಬ ಕಾ। ಣಿಕೆಯಿಂ ಕನಿಷ್ಠನಹನೈಸೆ॥

೪ ತನ್ನನಾದಿಯುಮರವೆಯಿಂನೆಗಳ್ಜಗವಿದುವೆ। ನನ್ನಿಯುಂತೀಶನಿಂದಾದು
ದೆಂದು ತಿಳಿ। ವಂನೋಡೆಮಧ್ಯಮನು ತಾನು॥

೫ ಜಗವೆಂದೊಡಂತಾನೆ ಜಗದೀಶನುಂತಾನೆ। ಜಗದಾತ್ಮರೆಲ್ಲರುಂತಾನೆ
ನಿಜವೆಂದು। ಬಗೆವಾತನುತ್ತಮನು ನೋಡಾ॥

---

೮ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಜ್ಞಾನಾಂತರನಿದರ್ಶನನಿರೂಪಣೆ.

ಜೀವ, ಈಶ್ವರ, ಜಗತ್ತು, ಇವುಗಳ ರೀತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ಆಲೋಚಿಸುವವರೊಳಗೆ ಭೇದವುಂಟು.

೧ ಎಲೈ ಮಗನೇ, ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ವೇದದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಈಶ್ವರ ಜೀವರನ್ನೂ ಅವರಿಂದಾದ ಲೋಕಸ್ಥಿತಿಯನ್ನೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದೆನು.

೨ ಆ ಲೋಕವು ಆ ಈಶ್ವರನು ಆ ಜೀವಾತ್ಮನು ಈ ಮೂವರನ್ನೂ ಗುರು ಶುಶ್ರೂಷೆಯಿಂದ ತಿಳಿಯಲಾಗಿ ಮೋಕ್ಷಹೊಂದಿದವರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಅವರೊಳಗೆ ಮೂರು ತರದವರಿದ್ದಾರೆ. ಮಗನೇ, ಕೇಳು.

೩ ಸಮಸ್ತ ಜಗತ್ತೂ ಬೇರೆ; ಸಮಸ್ತ ಜೀವಾತ್ಮರೂ ಬೇರೆ; ಜಗದೀಶನೊಬ್ಬನೇ ಅವುಗಳಿಗೆ ವಿಲಕ್ಷಣನಾಗಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ತಿಳಿಯುವವನೇ ಕನಿಷ್ಠನು.

೪ ಈ ಲೋಕವು ತನ್ನ ಅನಾದಿಯಾದ ಅವಿದ್ಯೆಯಿಂದ ತೋರಿರಲಾಗಿ, ಈಶ್ವರನಿಂದಾಯಿತು ಎಂದು ತಿಳಿಯುವವನೇ ಮಧ್ಯಮನು.

೫ ಲೋಕವೆಂಬುವದೂ ತಾನೇ; ಈಶ್ವರನೆಂಬುವನೂ ತಾನೇ; ಜೀವಾತ್ಮರೆಲ್ಲರೂ ತಾನೇ; ಇದು ಸತ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿಯುವವನೇ ಉತ್ತಮನು.

೬ ಇಂತುಶಿವಜೀವಜಗಮಂ ತಿಳಿಯೆಸಕಲವೇ । ದಾಂತದರ್ಥವನೆಪದವಿ
ಟ್ಟೈನಿದನರಿದ । ವಂತಾನೆಪರಮಪದವಕ್ಕು ॥

೭ ತಿಳಿಯಲೆಂಟೆಳೆಪದಂಗಳಗಣನೆತೊಂಭತ್ತು । ಬಳಿಕಲೈದಿಂತುರಚಿತ
ವಾಯಿತ್ತುನಿ । ವರ್ಗಳರೊಪ್ಪುವೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ॥

ಅಂತು ಸಂಧಿ ೨ ಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರ ೧೬ ಕ್ಕಂ ತ್ರಿಪದಿ ೧೮೦ ಕ್ಕಂ ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

೩ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಏಕಾತ್ಮವಾದವೆಂಬುದು ಘಟಿಸದದರಿಂದ ।
ನೇಕಾತ್ಮರೆಂದು ಪೇಳಲುಬೇಹುದು ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಭೇದಮತದೂರಂಗೆವೇದಾಂತಸಾರಂಗ । ನಾದಿಮೋಹಾಂಧಸೂ
ರಂಗೆ ಶಂಭುವಿಂ । ಗಾದರಂಬೆತ್ತುನತನಪ್ಪೆಂ ॥

೨ ಅಗಲದಂಗನೆಬಾಹುಯುಗಚಂದ್ರಕಳೆ ಭಾಳ । ದೃಗಮಿವಂತೋರದಿ
ಹಗುರುವೆಜಯತೆಂದು । ಪೊಗಳಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಬೋಧ್ಯ ॥

---

೬ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಈಶ್ವರ, ಜೀವ, ಜಗತ್ತು, ಇವುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ಉದಾಹರಿಸಿದೆನು. ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯುವವನು ತಾನೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮನಾಗುವನು.

೭ ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ ಎಂಟು ಸೂತ್ರಗಳು, ತೊಂಭತ್ತೈದು ಪದಗಳು, ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಒಪ್ಪುವಂತೆ ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿಯು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೩ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಆತ್ಮನೊಬ್ಬನೇ ಎಂದು ಹೇಳುವದು ಸಮಂಜಸವಾಗುವದಿಲ್ಲ.
ಅನೇಕಾತ್ಮರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು.

೧ ದ್ವೈತಮತಕ್ಕೆ ದುರ್ಲಭನೂ, ವೇದಾಂತದ ನಿಜಾಂಶನೂ, ಅನಾದಿಯಾದ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಕತ್ತಲೆಗೆ ಸೂರ್ಯನೂ ಆಗಿರುವ ಶಿವನಿಗೆ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸುತ್ತೇನೆ.

೨ ಎಡೆಬಿಡದೆಯಿರುವ ಹೆಂಗಸು, ಎರಡು ತೋಳುಗಳು, ಚಂದ್ರಕಲೆ, ಅನೇಕ ನೇತ್ರಗಳು, ಇವುಗಳನ್ನು ತೋರಿಸದಿರುವ ಆಚಾರ್ಯನೇ, ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗು ಎಂದು ಸ್ತುತಿಸಿ, ಶಿಷ್ಯನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

೩ ತಂದೆಚಿತ್ತೈಸು ತನ್ನಿಂದನ್ಯವೇನುಮಿ। ಲ್ಲೆಂದು ಕಂಡಾತನಧಿಕನಹನೆಂ
ದು ನೀ। ನೆಂದೊಡಾನೆಂತುತಿಳಿವೆನು ॥

೪ ಮುಂದೆಕಾಣಿಸುತೆ ಪಲವಂದದಿಂದಾತ್ಮರಿರ। ಲೊಂದೆಂಬುದಾಗದದು
ಯುಕ್ತಿಯಿಂಪ್ರ। ಸಿದ್ಧಂದೋರಿಭೇದಮಿಹುದಾಗಿ ॥

೫ ಬೇರೆದೇಹಂಮನಂ ಬೇರೆಕರ್ಮಂಬುದ್ಧಿ । ಬೇರೆಗತಿಬೇರೆಬೇರೆ
ಭೋಗಂಗಳಿರೆ। ಬೇರಲ್ಲದೇಕವೆನಲುಂಟೇ ।

೬ ಉಣಲಿಚ್ಛೆ ಯೊರ್ವನೊಳ್ತಣಿವಿಚ್ಛೆ ಯೊರ್ವನೊ। ಳ್ಮಣಿವಿಚ್ಛೆ ಯೊರ್ವ
ನೊಳುಮಲೆತುಗರ್ವಿಸುವ। ಗುಣಿದಿಚ್ಛೆ ಯೊರ್ವನೊಳಗಿಕ್ಕುಂ ॥

೭ ಜನಿಯೊಬ್ಬನಿಗೆ ಮರಣದನುವೊಬ್ಬನಿಗೆ ನಿಬಂ। ಧನವದೊಬ್ಬನಿಗೆ
ಮುಕುತಿಯೊಬ್ಬನಿಗಪ್ಪು। ದನುನೋಡಲಾತ್ಮರಖಿಲರು ॥

೮ ಇಂತಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೊರ್ವಂ ತನ್ನ ಸತಿಯುರ। ತ್ಯಂತ ಸುಖಿಯಾಗಲದು
ಗೋಪಿಯರೊಳುಹರಿ। ಗೆಂತಲ್ಲ ಕಾಗುತಿರಬೇಕು ॥

---

೩ ಗುರುವೇ ಕೇಳು; ತನಗಿಂತ ಬೇರೆ ಯಾವದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದವನು ಉತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗುವನು ಎಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದರೆ ಅದನ್ನು ನಾನು ಹೇಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ?

೪ ಆತ್ಮರು ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಎದುರಿನಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವಲ್ಲಿ ಯುಕ್ತಿಯಿಂದ ಆತ್ಮನೊಬ್ಬನೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಆತ್ಮನಿಗೂ ಭೇದವೆಂಬುವದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿ ಕಾಣುತ್ತದೆ.

೫ ಶರೀರವೇ ಬೇರೆ, ಮನಸ್ಸೇ ಬೇರೆ, ಕರ್ಮವೇ ಬೇರೆ, ಬುದ್ಧಿಯೇ ಬೇರೆ, ಸೇರತಕ್ಕ ಸ್ಥಾನವೇ ಬೇರೆ, ಅನುಭವಿಸತಕ್ಕ ವಿಷಯಗಳೇ ಬೇರೆ, ಹೀಗಿರುವಾಗ ಆತ್ಮಗಳು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕಲ್ಲದೆ ಒಬ್ಬನೇ ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳಬಹುದೇ?

೬ ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಇನ್ನೂ ಅನುಭವಿಸಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಸಾಕು ಎಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಮತ್ತೊಬ್ಬ ಆತ್ಮನಿಗೆ ವಿಧೇಯನಾಗಿರಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ, ಬೇರೊಬ್ಬನಿಗೆ ಕೊಬ್ಬಿ ಅಹಂಕಾರಪಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಇರುತ್ತದೆ.

೭ ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಜನನವೂ, ಇನ್ನೊಬ್ಬಾತ್ಮನಿಗೆ ಮರಣವೂ, ಮತ್ತೊಬ್ಬಾತ್ಮನಿಗೆ ಸಂಸಾರ ಬಂಧವೂ, ಬೇರೊಬ್ಬಾತ್ಮನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವೂ ಅಗುವ ರೀತಿಯನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಆತ್ಮರು ಅನೇಕರಾಗಿರಬೇಕು.

೮ ಹೀಗಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಒಬ್ಬ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ಹೆಂಡತಿಯಲ್ಲಿ ಕೂಡಿ ಆನಂದ ಪಟ್ಟರೆ, ಕೃಷ್ಣನೊಬ್ಬನ ಆನಂದವು ಗೋಪಿಕಾಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆಲ್ಲಾ ಉಂಟಾದ ಹಾಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಆತ್ಮರಿಗೂ ಉಂಟಾಗಬೇಕು.

೯ ಇರಲೊರ್ವನೊಂದೆಡೆಯೊಳಿರಬೇಕು ಸರ್ವರುಂ। ಮರಣವಾಗಲ್ಕೆ
ಮರಣವಹುದಿಂತಿದನೆ। ಗುರುವರ್ಯತಿಳುಹಿಕೊಡಬೇಕು ।

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಆತ್ಮಂಗೆ ನಾನಾತ್ವನಿರಾಕರಣನಿರೂಪಣಂ.

ಪಲವಾತ್ಮರೆಂಬುದಂನೆಲೆಗೊಳಿಪೆನೆಂಬೊಡದು।
ಫಲಿಸಲರಿಯದುಯುಕ್ತಿಬಾಧ್ಯವಾಗಿ ।

೧ ತ್ರಿ। ಅಹುದುನಿನ್ನೀಪ್ರಶ್ನೆಯುಹುದಿದಂ ನಿನ್ನಮನ। ವಹುದೆಂಬ ತೆರದೆ
ತಿಳುಪುವೆನು ಕೇಳೆಂದು । ಮಹಿಮಗುರುಶಿಶುವಿಗರುಪಿದನು ।

೨ ಚಿತ್ತುಗಳನೇಕವಮಂಬಿತ್ತರಿಪೆನೆಂಬವಂ । ಗುತ್ತರಂಗುಡುವೆನಿಲ್ಲಿ ಪಲ
ವಾತ್ಮರುಂ। ನಿತ್ಯರೆನಬೇಹುದವನೊಮ್ಮೆ ॥

೩ ಎಲ್ಲರುಂ ಪೂರ್ಣರೆಂಬಲ್ಲಿ ಯೊಂದೊಂದೊಡಲೊ । ಳೆಲ್ಲರಿಹರಾಗಿ
ಭೋಗಸಾಧನವಪ್ಪು। ದೆಲ್ಲರ್ಗೆ ತನುವಿದೆನಬೇಕು ॥

೪ ಅದನೊಪ್ಪಲಾವಾತನಿದರಲ್ಲಿ ಭೋಗಿಸುವ। ನವನರಿಯಬಾರದಖಿಳ
ರುಂ ಕೂಡಿದೇ। ಹದೊಳಿರ್ಪರಾದ ಕತದಿಂದ ।

---

೯ ಒಬ್ಬನು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಅಲ್ಲಿರಬೇಕು. ಒಬ್ಬನು ಸತ್ತರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಸಾಯಬೇಕು. ಎಲೈ ಗುರುವೇ ಈ ಸಂದೇಹವನ್ನು ನನಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಡು.

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ— ಆತ್ಮನಿಗೆ ನಾನಾತ್ವನಿರಾಕರಣೆ.

ಅನೇಕಾತ್ಮರು ಎಂಬುವದನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕೆಂದರೆ ಅದು ನ್ಯಾಯದಿಂದ ಬಾಧಿಸಲ್ಪಡುವದರಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನಕ್ಕೆ ಬರುವದಿಲ್ಲ.

೧ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿದೆ ನಿನ್ನ ಮನಸ್ಸು ಸಂಮತಿಸುವ ಹಾಗೆ ತಿಳಿಯಪಡಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು; ಎಂದು ಮಹಾತ್ಮನಾದ ಗುರು, ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಹೇಳಿದನು.

೨ ಆತ್ಮರು ಅನೇಕರೆಂದು ಹೇಳುವವನಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತೇನೆ. ಹೇಗಂದರೆ:— ಎಲ್ಲಾ ಆತ್ಮರನ್ನೂ ನಿತ್ಯರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು.

೩ ಆತ್ಮರೆಲ್ಲರನ್ನೂ ಪರಿಪೂರ್ಣರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೇಹದಲ್ಲಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಆತ್ಮರೂ ಇರಬೇಕಾಗುವದರಿಂದ ಒಂದು ದೇಹವು ಎಲ್ಲಾ ಆತ್ಮರಿಗೂ ಸುಖದುಃಖಾನುಭವಕ್ಕೆ ಸಹಕಾರಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

೪ ಅದನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದರೆ ಎಲ್ಲಾ ಆತ್ಮರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ದೇಹದಲ್ಲಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ, ಆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಆತ್ಮನು ಭೋಗಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾನೋ ಅದನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಸಾಧ್ಯವಾಗಿದೆ.

೫ ತನ್ನಸುಕೃತಾದಿಯಿಂದಂನೆಗಳದಂಗಮಿದು। ತನ್ನದೇ ಎಂದೊಡಾಸುಕೃ
ತವಖಿಳರೊಳ। ಗಂ ನೋಡಲುಂಟೆನಿಸಿತೋರ್ಕುಂ ॥

೬ ಮೊದಲದೇಹದೊಳು ತಾನೊದವಿಮಾಡಿದ ಸುಕೃತ। ಮದು ತನ್ನದೆಂ
ದೊಡಾದೇಹದಭಿಮಾನ। ದುದಯಮೆಲ್ಲಾತ್ಮರೊಳಗುಂಟು ॥

೭ ಇಂತಪ್ಪಸಾಂಕರ್ಯವಂ ತೊಲಗಿಸಲ್ಕೆಪರ। ನಿಂತೋರ್ಪ್ಪದೊಂದುನಿ
ಯತಿಯವರವರ ವಿಧಿ। ಯೆಂತಂತೆ ಮಾಳ್ಪುದನೆ ಕೇಳು ॥

೮ ಒಂದು ಮನೆಯೊಳಗೆ ಸೊಡರೊಂದು ಪಲರಿರೆ ವಿಷಯ। ವೃಂದಮಂ
ಬೆಳಗದಿರದಂತೆ ತನುವಿನೊಳ। ಗೊಂದುಂಟು ಭೋಗ್ಯವಹಬುದ್ಧಿ ॥

೯ ಅದು ವಿಷಯಮಂ ತೋರುವುದೆ ಲಕ್ಷಣವೆಯಾಗಿ। ಯದುತನ್ನೊಳಿ
ರ್ದ್ದಪಲವಾತ್ಮರಿಗೆ ಭೋಗ। ದೊದವೀಯದಿರದು ನಿಜಮಿದುವೆ ॥

೧೦ ಆವುದಕ್ಕಾವಸ್ವಭಾವವದು ಕೆಡದುನಭ। ಮಾವಗಂಕುಂಭವಾಗದಂ
ತೀಬುದ್ಧಿ। ಜೀವರಂಮಾಣದರುಹುವುದು ॥

---

೫ ಒಬ್ಬನು ತನ್ನ ಪುಣ್ಯನಿಮಿತ್ತದಿಂದ ಉಂಟಾದ ಈ ದೇಹವು ತನ್ನದೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಆ ಪುಣ್ಯವು ಎಲ್ಲಾ ಆತ್ಮರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕು.

೬ ಪೂರ್ವದ ದೇಹದಲ್ಲಿ ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯವು ತನ್ನದೇ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆ ದೇಹಾಭಿಮಾನವು ಎಲ್ಲಾ ಆತ್ಮರಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬೇಕು.

೭ ಈ ವಿಧವಾದ ಸಾಂಕರ್ಯದೋಷವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಪರಮಾತ್ಮನಿಂದ ತೋರತಕ್ಕ ಅದೃಷ್ಟವು ಅವರವರ ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

೮ ಒಂದು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅನೇಕರಿರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಒಂದು ದೀಪವು ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವಹಾಗೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಭೋಗಾನುಭವವನ್ನು ಕೊಡುವ ಒಂದು ಬುದ್ಧಿಯುಂಟು.

೯ ಆ ಬುದ್ಧಿಯು ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗಳನ್ನು ಕಾಣಿಸುವದೆಂಬ ಲಕ್ಷಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ತನ್ನಲ್ಲಿರುವ ಅನೇಕಾತ್ಮರಿಗೆ ಭೋಗಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡಿಸದೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಇದು ಸತ್ಯ.

೧೦ ಯಾವದಕ್ಕೆ ಯಾವದು ಸಹಜವೋ ಅದು ನಾಶವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಹೇಗಂದರೆ; ಆಕಾಶವು ಎಂದಿಗೂ ಗಡಿಗೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದ ಬುದ್ಧಿಯು ಜೀವಾತ್ಮರಿಗೆ ಶಬ್ದಾದಿವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಪಡಿಸುವ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುತ್ತದೆ.

೧೧ ಏಕಾತ್ಮಪಕ್ಷದೊಳನೇಕಭೋಗಂಘಟಿಪ| ಜೋಕೆಯಿಲ್ಲೆಂದು ಪಲವಾತ್ಮರಂಪೇಳ್ದೊ| ಡೀಕೇಡು ಬರ್ಪುದೆಲೆಪುತ್ರಾ||

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಭೋಗಸ್ಥಿತಿನಿರೂಪಣೆ.

ಏಕಾತ್ಮನೆಂಬುದೇ ಸಹಜವೀಕಾಣಿಸುವ |
ನೇಕಾತ್ಮರೆಂಬುದೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಪನೆ ||

೧ ತ್ರಿ|| ಇಂತುಭಯಪಕ್ಷದೊಳಗಂ ತೋರ್ಪಶಂಕೆಸಮ| ವಾಂತುದೆನಲಿಲ್ಲಿ ಬಹುಬುದ್ಧಿಯುಂ ಭೋಗ| ಸಂತತಿಗೆ ಸುಲಭವೆನಲಕ್ಕುಂ||

೨ ಚಿತ್ತೊಂದೆ ಬುದ್ಧಿಗಳ ಮೊತ್ತದೊಳನೇಕವುಂ | ಪೊತ್ತು ನಾನಾತ್ವವೆಸಿಸಿರ್ಪುದಾಗಿ ಬಹು| ವೃತ್ತಿಯದ್ವೈತದೊಳಗಕ್ಕುಂ||

೩ ಕವಡುಕಂಪನವೆಸೆವ ಸದಮಲಾವರ್ತಂಗ| ಳೊದವಿದುದಕಂಗಳೊಳು ಬೇರೆಬೇರೆರವಿ| ಯುದಿಸಲೊಂದಲ್ಲದಖಿಳವೆ||

೪ ಬಿಸಿಲಲ್ಲಿ ಪಲರನ್ನವಸರವಿಕ್ಕಿದೊಡೆಯಾ| ಬಿಸಿಲುಬಹುವರ್ಣವೆನಿಪಂತುಪಾಧಿಯಿಂ| ದೆಸೆವುದರಿವೊಂದೆ ಪಲವಾಗಿ |

---

೧೧ ಎಲೈ ಮಗನೇ, ಆತ್ಮನೊಬ್ಬನೇ ಎಂಬ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿಧವಾದ ಭೋಗಗಳ ಅನುಭವವು ಸಂಗತವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಆಲೋಚಿಸಿ ಅನೇಕಾತ್ಮರೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಪೂರ್ವೋಕ್ತಬಾಧೆಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

೩ನೇ ಸೂತ್ರ—ಭೋಗಸ್ಥಿತಿನಿರೂಪಣೆ.

ಆತ್ಮನು ಒಬ್ಬನೆಂಬುವದೇ ಸತ್ಯವು. ತೋರುತ್ತಿರುವ ಅನೇಕಾತ್ಮಗಳು ಎಂಬುವದೆಲ್ಲಾ ಕಲ್ಪನೆ.

೧ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಏಕಾತ್ಮಪಕ್ಷ, ಅನೇಕಾತ್ಮಪಕ್ಷ ಎಂಬ ಎರಡು ಪಕ್ಷಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಕ್ಷೇಪಗಳು ಕಾಣಬರುವದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆತ್ಮನೊಬ್ಬನಿಗೆ ಅನೇಕ ಭೋಗಗಳುಂಟಾಗುವದಕ್ಕೆ ಅನೇಕ ಬುದ್ಧಿಗಳೇ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುವದು ಸುಲಭವಾಗಿದೆ.

೨ ಆತ್ಮವೊಂದೇ ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಬುದ್ಧಿಗಳ ದೆಸೆಯಿಂದ ಅನೇಕತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವದರಿಂದ ಅದ್ವೈತದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿಗಳುಂಟಾಗುತ್ತವೆ.

೩ ಬಗ್ಗಡ, ಚಲನೆ, ಸ್ವಚ್ಛತ್ವ, ಸುಳಿ, ಇವುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಜಲಗಳಲ್ಲಿ ಸೂರ್ಯನು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವಿಧವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡಾಗ್ಯೂ ಸೂರ್ಯನು ಒಂದೇ ಅಲ್ಲದೆ ಅನೇಕವುಂಟೇ?

೪ ಬಿಸಿಲಿನಲ್ಲಿ ಅನೇಕವಿಧವಾದ ರತ್ನಂಗಳನ್ನು ಹರಡಿಸರೆ, ಆ ಬಿಸಿಲು ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಬಣ್ಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿ ತೋರುವಹಾಗೆ, ಆತ್ಮವೊಂದೇ ಬುದ್ಧಿಯು ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿ ತೋರುವದು.

೫ ಧ್ವನಿಯಸಾಧಾರಣಂ ತನಗಾದನಭವಖಿಳ| ವೆನಿಪವಾದ್ಯದೊಳವಚ್ಛಿನ್ನ
ವಾಗಿಬಹು | ನಿನದವಾದಂತೆ ಪಲವಾತ್ಮ |

೬ ಸ್ವರವೊಂದೆಗಾಯಕನ| ಕರಣಭೇದವನ್ನೈದಿ| ಪರಿಪರಿಯಗೀತವೆನಿಸಿ
ರಂಜಿಸುವಂತೆ| ಶರೀರಾದಿಭೇದವರಿವಿಂಗೆ |

೭ ಕದಳೀದಳವೆಚ್ಛಿದ್ರಿಸಿದವಾರಣಾದಿಭಾ| ವದೊಳೊಂದೆನಭವೆ ಬಹು
ರೂಪವಾದಂತೆ| ಚಿದಚಿತ್ತುಗಳನಖಿಳವಕ್ಕು ||

೮ ಪೂಡಿರಾಮಾಯಣವನಾಡಲಲ್ಲಿಯ ಸೇವೆ| ಗೀಡಾದಸೊಡರಬೆಳಗೇಕ
ವಪ್ಪಂತೆ| ನೋಡಾತ್ಮನಖಿಳದೊಳಗೊಂದೆ ||

೯ ಜ್ಞಾನಭೇದಂಭ್ರಮಾದ್ಯಾನು ಭೇದಂಗಳಂ |ದೇನೋಡು ಕುಂಭವೊ
ದಲಾದವಂಬೆಳಗು | ತಾನಾಮವಾಂತಸೊಡರಂತೆ ||

೧೦ ಲವಣಾದಿಯೊಡಗೂಡಿ ತವೆ ತೋಯವಖಿಳವಹ | ಸವಿಯಾದತೆರದೆ
ಸಕಲಾತ್ಮರೆನಿಸಿ ತೋ| ರುವುದಿದಾತಾತ್ವಿಕದ ಭೇದ ||

---

೫ ಶಬ್ದವೇ ತನಗೆ ಅಸಾಧಾರಣ ಗುಣವಾಗಿರುವ ಆಕಾಶವು ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ವಾದ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಧ್ವನಿಯಾದಹಾಗೆ ಒಬ್ಬನೇ ಆತ್ಮನು ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಬುದ್ಧಿಯ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಾನೆ.

೬ ಒಂದೇ ಸ್ವರವು ಪಾಡುವವನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿ ನಾನಾ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಗೀತಗಳೆನಿಸಿ ತೋರುವ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮಕ್ಕೆ ಉಪಾಧಿವಶದಿಂದ ದೇಹ ಮೊದಲಾದ ಭೇದವುಂಟಾಯಿತು.

೭ ಬಾಳೆಯೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಆನೆ ಮುಂತಾದವುಗಳ ಆಕಾರವುಂಟಾಗುವಂತೆ ರಂಧ್ರವನ್ನು ಮಾಡಿ ನೋಡಿದರೆ ಆಕಾಶವೇ ಅನೇಕರೂಪವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವು ಮಾಯೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

೮ ರಾಮಾಯಣ ಕಥೆಯನ್ನು ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿ ಆಡುವಾಗ ಅದನ್ನು ನೋಡುವದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲವಾಗಿ ಹಚ್ಚಿದ ದೀಪದ ಬೆಳಕು ಒಂದೇ ಆಗಿರುವ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮನು ಎಲ್ಲಾದರಲ್ಲಿಯೂ ಒಬ್ಬನೇ.

೯ ಕುಂಭ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವ ದೀಪವು ಕುಂಭ ದೀಪ ಮೊದಲಾದ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನವೊಂದೇ ಭ್ರಮೆ, ಸಂದೇಹ, ಸ್ಮೃತಿ ಮುಂತಾದ ಭೇದಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತದೆ ಎಂದು ತಿಳಿ.

೧೦ ನೀರು, ಉಪ್ಪು ಮುಂತಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಅನೇಕ ರುಚಿಯುಳ್ಳದ್ದಾಗುವ ಹಾಗೆ ಒಂದೇ ಆತ್ಮವು ಅನೇಕರೆನಿಸಿ ಕಾಣುವನು. ಇದು ತತ್ವಗಳಿಂದುಂಟಾದ ಭೇದವು.

೬ ಅದರೊಳನ್ಯೋನ್ಯಾಶ್ರಯದ ಕೂಟವಾಗಿವು । ತ್ತದನುಳಿದು ಮೂ
ರನೆಯ ಧರ್ಮವಂಪೇಳೆ । ಲದು ಚಕ್ರಿಕಾಶ್ರಯದಭೀತಿ ॥

೭ ಮುಂದಾವ ಧರ್ಮವೆನಲಂದಪ್ಪುದನವಸ್ಥೆ । ಕುಂದದೀ ನಾಲ್ಕುತೆರದ
ದೋಷಂಗಳಿರ । ಲಂದವಲ್ಲಾತ್ರಜನೆಭೇದ ॥

೮ ಭೇದವೆಂಬುದು ಘಟಪಟಾದಿಸ್ವರೂಪವೆನೆ । ಭೇದದಿಂತೋರ್ಪಘ
ಟದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಿ । ಯಾದವಂಪಾರದಿರವೇಳ್ಕುಂ ॥

೯ ತನ್ನ ರೂಪವೆಭೇದವೆನ್ನಲ್ತನಗೆಹಾನಿ । ಮುನ್ನಪ್ಪುದಾಗಿ ಸ್ವಭೇದಿತದ
ದೂಷಣವ । ದುಂನಾಡೆಸಂಭವಿಸುತಿರ್ಕ್ಕಂ ॥

೧೦ ಅದುಕಾರಣಂ ಭೇದವಿದು ಬಾಹ್ಯದಲ್ಲಿಘಟ । ಮೊದಲಾದುವರ್ಕ್ಕೆಮಿ
ಥ್ಯೆಯೆನಲಾತ್ಮನೊ । ಳ್ಪುದವಿಡದು ಸತ್ಯವೆಲೆವತ್ಸಾ ॥

೧೧ ಮತ್ತೆ ತನಗನ್ಯಮಂ ಪೊತ್ತೊಡದು ಬಾಧೆವಡಿ । ಸುತ್ತಿರ್ಕ್ಕಭೇದವಾಗಿ
ತಲೆವೊರೆಯಾದ । ಬುತ್ತಿಯಂತೆಂಬುದನುಮಾನ ॥

---

೬ ಬೇರೆ ಧರ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವದರಲ್ಲಿ ಅನ್ಯೋನ್ಯಾಶ್ರಯದೋಷವು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಅವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಮೂರನೆಯ ಧರ್ಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಭೇದವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ ಚಕ್ರಿಕಾದೋಷದ ಭಯವುಂಟಾಗುವದು.

೭ ಮುಂದೆ ಯಾವ ಧರ್ಮವೆಂದು ಕೇಳಿದರೆ ಆಗ ಅನವಸ್ಥಾದೋಷ ಬರುವದು. ಹೀಗೆ ನಾಲ್ಕು ಬಗೆಯಾದ ದೋಷಗಳಿರುವದರಿಂದ ಭೇದವೆಂಬುವದು ಸರಿಯಲ್ಲ.

೮ ಘಟಪಟಾದಿ ಸ್ವರೂಪವೇ ಭೇದವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಭೇದವುಳ್ಳ ಘಟಪಟಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಯೋಗಿಯಾದವುಗಳನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಇರಬೇಕಾಗುವದು.

೯ ತನ್ನ ರೂಪವೇ ಭೇದವೆಂದರೆ; ರೂಪಕ್ಕೆ ಹಾನಿಯುಂಟಾದಲ್ಲಿ ತನಗೇ ಹಾನಿಯುಂಟಾಗುವದರಿಂದ ಆತ್ಮಹಾನಿದೋಷವು ಬರುವದು.

೧೦ ಆದಕಾರಣ, ಭೇದವೆಂಬುವದು ಲೌಕಿಕಗಳಾದ ಘಟಪಟಾದಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಸಳ್ಳಂದು ಹೇಳುವಾಗ ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಭೇದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವೇ ಇಲ್ಲ. ಇದು ಯಥಾರ್ಥ

೧೧ ಮತ್ತು ತನಗಿಂತಲೂ ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಬಾಧೆಪಡಿಸದೆ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕೆ? ಅಂದರೆ ಭೇದವಾಗಿರುವದರಿಂದ; ತಲೆಯ ಮೇಲೆ ಹೊತ್ತುಕೊಂಡಿರುವ ಬುತ್ತಿಯಂತೆ, ಹೀಗೆ ಹೇಳುವದೇ ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣವು.

೧೨ ವೇದನಿವಹಂದ್ವಿತೀಯಾದ್ವೈಭಯಂ ಭವ । ತ್ಯಾದಿವಾಕ್ಯಂಗಳಿಂದೆಸಾ
ರುವುದಾಗಿ । ಭೇದವಿದು ಭೀತಿಕರವಕ್ಕುಂ॥

೧೩ ದೇಹಾದಿಭೇದವಿದನೂಹಿಸಿದೊಡಂ ಮಹಾ । ಮೋಹಮಯ ಕಲ್ಪಿತ
ವೆಯ್ಯೆಸೆವೇದವೇ। ನೇಹನಾನಾಸ್ತಿಯೆನಲಾಗಿ॥

೧೪ ಮೃತ್ಯೋಸ್ಸಮೃತ್ಯುವೆಂದುತ್ತಮ ಶ್ರುತಿನಿಂದಿ। ಸುತ್ತಿರ್ಪ್ಪುದಾಗಿಭೇದ
ವೆಂಬುದುನಿಜಂ। ಚಿತ್ತದಲ್ಲೆಂದು ತಿಳಿಪುತ್ರಾ॥

೧೫ ಇಂತು ಶ್ರುತ್ಯನುಮಾನಸಂತತಿಗಳೊಡನೆಯುಂ । ಕ್ತ್ಯಂತರಂದೋರಿ
ಭೇದವೆಂಬುದು ಜಡ । ಭ್ರಾಂತಿಮಯವೆಂದೊರೆದೆವಿಲ್ಲಿ॥

೧೬ ಉತ್ತಮತ್ರಿಪದಿ ಯ್ಯೈವತ್ತೆರಡರೊಡನೆ ಮೃದು । ಮೆತ್ತಸೂತ್ರಂಗಳೆರ
ಡೆರಡರಿಂದೆಸೇ। ಳಿತ್ತಿಂತು ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ

ಅಂತು ಸಂಧಿ ೩ ಕ್ಕಂ ತ್ರಿಪದಿ ೨೩೨ ಕ್ಕಂ ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

---

೧೨ ವೇದಗಳ ಸಮೂಹವು "ದ್ವಿತಿ ಯಾದ್ವೈಭಯಂಭವತಿ" ಎಂಬುವದು ಮೊದಲಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಸಾರುವದರಿಂದ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಭೇದವೆಂಬುವದು ಭಯಂಕರವಾಗಿರುವದು.

ಶ್ರುತಿ ಪ್ರಮಾಣ:– ದ್ವಿತೀಯಾದ್ವೈಭಯಂಭವತಿ.

೧೩ ವೇದದಲ್ಲಿ ನೆಹನಾನಾಸ್ತಿ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದರಿಂದ ಶರೀರ ಮೊದಲಾದ ಭೇದವನ್ನು ಕುರಿತು ವಿಚಾರವಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಮಾಯೆಯಿಂದ, (ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ) ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಷ್ಟೆ.

ಶ್ರುತಿ:— ನೆಹನಾನಾಸ್ತಿಕಿಂಚನ.

೧೪ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಶ್ರುತಿಯು ಮೃತ್ಯೋಸ್ಸಮೃತ್ಯುಃ ಎಂದು ಭೇದವಾದಿಯನ್ನು ದೂಷಿಸುವದರಿಂದ ಭೇದವೆಂಬುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದದ್ದಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿ.

ಶ್ರುತಿ:—ಮೃತ್ಯೋಸ್ಸಮೃತ್ಯುಮಾಪ್ನೋತಿಯೊಭೆದಂವೆತ್ತಿ ಮೂಢಧೀಃ.

೧೫ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಈ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಶ್ರುತಿ. ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣ ಇವುಗಳೊಡನೆ ನ್ಯಾಯಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಿ ಭೇದವೆಂಬುವದು ಅಚೇತನವಾದ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ತುಂಬಲ್ಪಟ್ಟದ್ದೆಂದು ತಿಳಿಸಿದೆವು.

೧೬ ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಐವತ್ತೆರಡು ತ್ರಿಪದಿಗಳಿಂದಲೂ, ನಾಲ್ಕು ಸೂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೪ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ತನುಮುಖ್ಯವಾದ ವಿಷಯಂಗಳೆಲ್ಲವನುಚಿ
ತ್ತನಲೊಡಂಬಡಲು ತಾಂಬಹುದುಗುರುವೇ ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ನತಸುರಪ್ರಕರಂಗೆ ನುತವೇದನಿಕರಂಗೆ । ಕ್ರತುಮಹಾದಾನಸು
ಕರಂಗೆ ಶೈಲಜಾ । ಪತಿಶಂಭುವಿಂಗೆನತನಪ್ಪೆಂ ॥

೨ ನೋಡಿಕೆಲರಂ ಮಾತನಾಡಿಕೆಲರಂ ಮುಟ್ಟಿ । ಕೂಡಿಕೆಲಜೀವರನ
ದೇವರಾಗಿಮಿಗೆ । ಮಾಡುವಾಚಾರ್ಯಶರಣಾಗು ॥

೩ ದೇವಚಿತ್ತೈಸು ಮುನ್ನಾವಾವಯುಕ್ತಿಯಿಂ । ದೀ ವಿಶ್ವವೆಲ್ಲವರಿವೆಂದು
ಪೇಳಿದನು । ಭಾವದಿಂನೋಡಲದುಸತ್ಯ ॥

೪ ಆದೊಡೀದೇಹ ಮೊದಲಾದುವೆಲ್ಲಂಬೋಧ । ವಾದುವೆನಬೇಹುದದ
ನೊಪ್ಪೆ ಲೋಕಾಯ । ತಾದಿಮತವಾಗದಿಹುದೆಂತು ॥

೫ ಅರಿವಲ್ಲವೆನೆ ಮುನ್ನವರುಹಿದರ್ಥಂಗಳಂ । ತೊರೆಯಬೇಕಾಯ್ತು ಗು
ರುವೆ ನೀವೆನಗಿದ । ನರಿಪೆಂದು ನಮಿಸಿದನುಸೂನು ॥

---

೪ ನೇ ಸಂಧಿ.

ದೇಹಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬ್ರಹ್ಮವೇ ಎಂದು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆ?

೧ ದೇವತೆಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ವೇದಗಳಿಂದ ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಟ್ಟವನೂ ಯಜ್ಞ, ದಾನಗಳಿಗೆ ಸುಲಭನೂ, ಪಾರ್ವತೀ ಪತಿಯೂ ಆಗಿರುವ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

೨ ಕೆಲವರನ್ನು ನೋಟದಿಂದಲೂ ಕೆಲವರನ್ನು ಸಂಭಾಷಣೆಯಿಂದಲೂ ಕೆಲವರನ್ನು ಸ್ಪರ್ಶದಿಂದಲೂ ದೇವರನ್ನಾಗಿಮಾಡುವ ಆಚಾರ್ಯನೇ, ಕಕ್ಷಿಸು.

೩ ಸ್ವಾಮೀ! ಚಿತ್ತಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಹಿಂದೆ ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಯುಕ್ತಿಗಳಿಂದಲೂ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದೆಯಷ್ಟೆ. ಅದನ್ನು ಅನುಭವದಿಂದ ನೋಡಲಾಗಿ ಅದು ಯಥಾರ್ಥವೇ.

೪ ಆದರೆ ಈ ಶರೀರ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿದರೆ, ಲೋಕಾಯತಿಕ ಮೊದಲಾದ ಮತವಾಗದೇ ಇರುವದೇ?

೫ ದೇಹಾದಿಗಳು ಬ್ರಹ್ಮವಲ್ಲವೆಂದರೆ ಮೊದಲು ಹೇಳಿದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಡಬೇಕಾಯಿತು. ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ನನಗೆ ಈ ಸಂಶಯವನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಬೇಕೆಂದು ಶಿಷ್ಯನು ಹೇಳಿ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ—ಜಗದನಿತ್ಯತ್ವನಿರೂಪಣಂ.

ನಾಮರೂಪುಗಳೆಲ್ಲವುಂಮಿಥ್ಯೆಯೆಂದು ತಿಳಿ
ಯಾಮಹಾಸಂವಿತ್ತಿನಲ್ಲಿ ತೋರ್ಪ ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಸೂನುಕೇಳೀಜಗಂ ತಾನಾತ್ಮನೆಂಬುದ । ಕ್ಕೇನಾಮರೂಪುಗಳ
ತೋರ್ಕೆಪುಸಿಯೆಂಬು। ದೇನಿಶ್ಚಿತಾರ್ಥವೆನಬೇಕು॥

೨ ಸರ್ಪಾದಿಭಾವದಿಂ ತೋರ್ಪುದೀರಜ್ಜುವೆನೆ ಸರ್ಪಾದಿಭಾವದಲ್ಲಿ
ಯಾ ರಜ್ಜುತ್ವ। ಮಿರ್ಪುದೇ ಲೋಕದೊಳಗಿಂತು॥

೩ ಪರಮನೇಜಗವೆನಿಸುತಿರಲೀಜಗತ್ತಿಗಾ। ಪರಮಾತ್ಮನೆಂತುನಿಜವಕ್ಕು
ತಸ್ಕರಂ। ಕೊರಡಾಗದೊಪ್ಪುತಿಹಪಾಂಗು॥

೪ ನೀನಿಂತುತಿಳಿವಿಕಾರೊನಾಮರೂಪಮೆನು । ತೀನಾಮರೂಪುಗಳನೆ
ಪುಸಿಯೆಂದು ಶ್ರುತಿ । ತಾನೊರೆವುದಾದಕತದಿಂದ॥

೫ ಕುವರಕೇಳೀಪ್ರಪಂಚವೆಮಿಥ್ಯೆಯರಿವಿಗ। ನ್ಯವೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವ
ದಾಗಿ ಕನಸಿನಿಂ। ದವೆತೋರ್ಪ್ಪದೃಶ್ಯಚಯದಂತೆ॥

---

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ.—ಜಗದ ನಿತ್ಯತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಆ ಪರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವ ನಾಮ ರೂಪುಗಳೆಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಳ್ಳೆಂದು ತಿಳಿ.

೧ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೆ, ಕೇಳು ; ಪ್ರಪಂಚವು ಆತ್ಮವೇ ಎಂಬುವದಕ್ಕೆ ನಾಮರೂಪುಗಳ ತೋರ್ಕೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಳೆಂದು ತಿಳಿಯುವದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

೨ ಈ ಹಗ್ಗವು ಸರ್ಪ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಭಾವದಿಂದ ಕಾಣಿಸುವದು ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಸರ್ಪ ಮೊದಲಾದ ಭಾವದಲ್ಲಿ ಹಗ್ಗದ ಭಾವವಿರುವದೇ?

೩ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪ್ರಪಂಚವೆನಿಸುತ್ತಿರಲು, ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮವು ಹ್ಯಾಗೆ ನಿಜವಾದೀತು? ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಕಳ್ಳನೆಂಬುವಲ್ಲಿ ಕಳ್ಳನು ಮರದ ಮೋಟಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೪ ಶಿಷ್ಯನೇ, ನೀನು ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೋ ; ಶ್ರುತಿಯು, ವಿಕಾರೊನಾಮರೂಪಂ ಎಂಬ ವಚನದಿಂದ ನಾಮರೂಪಗಳನ್ನು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳುವದರಿಂದ ಪ್ರಪಂಚವು ನಾಮರೂಪಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ಆಗಿದೆ.

ಶ್ರುತಿ :—ವಿಕಾರೊನಾಮರೂಪಂ ಜಗದ ವಿಚಾರಕಾಲೆದೃಶ್ಯತೆ
ಚಿದ್ವ್ಯತಿರೆಕೇಣ ವಿಚಾರೆಸರ್ವಂ ಚಿದೆವವಿದ್ಧಿ

೫ ಎಲೈ ಮಗನೇ, ಈ ಪ್ರಪಂಚವು ಅರಿವಿಗೆ ಬೇರೆಯಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವುದರಿಂದ ಸ್ವಪ್ನದಿಂದ ತೋರುವ ದೃಶ್ಯವಸ್ತುಗಳ ಹಾಗೆ ಸುಳ್ಳು.

೬ ಸೂನುತಿಳಿಪುಸಿಯಾಗದೇನುಂಟದರಿವಿಂಗೆ। ತಾನನ್ಯವಲ್ಲವಾತ್ಮನೆಂತೆಂ
ಬುದನು। ಮಾನವಿಂತಿದು ಸಹಜಸಿದ್ಧ॥

೭ ಎನೆಸರ್ವಮುಂ ಮಿಥ್ಯೆಯೆನಬೇಹುದಂತಾಗೆ। ತನಗೆನಿಜಸಿದ್ಧಿಯನು
ಸಾಧಿಸಲ್ಕೆಪುಸಿ। ತನುಮುಖ್ಯವಾಗದೆನೆ ಕೇಳು॥

೮ ಶಿಲೆಯಭೈರವನಲ್ಲಿ ಪಲವು ಸಿದ್ಧಿಗಳಾಗಿ। ನೆಲಸಿತೋರ್ಪಂತೆ ಪುಸಿ
ಯಸಾಧನದಿಂದೆ। ಫಲಿಸುವುದು ಸತ್ಯವಹಮುಕ್ತಿ॥

೯ ಕನಸುಪುಸಿಯಾದೊಡಂ ತನಗಲ್ಲಿ ಸುರತದಿಂ। ಜನಿತವಹರೇತವದು
ಸತ್ಯವಾದಂತೆ। ತನುಜಪುಸಿಯಲ್ಲಿ ದಿಟಮುಂಟು॥

೦೧ ಮುಕರಬಿಂಬಂ ಮುಖದಸಕಲ ಸೌಂದರತೆಯುಂ। ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಪಾಂ
ಗುನಿಜಸಿದ್ಧಿಯುಂಪುಸಿಯ। ನಿಕರದಿಂ ಪಡೆಯಬಹುದಿಂತು॥

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ—ದೇಹಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನಾತ್ಮತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ತನುಕರಣ ಮೊದಲಾದವನಿತಾತ್ಮತಾನಲ್ಲ
ತನಗೆ ಬೇರೆನಿಸಿಕಾಣಿಪುದರಿಂದೆ ।

---

೬ ಸುಳ್ಳಾಗದಿರುವ ಯಾವ್ಯಾವದುಂಟೋ ಅದು ಅರಿವಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಲ್ಲ. ಯಾವದದಂತೆ ಎಂದರೆ ಆತ್ಮನಂತೆ. ಹೀಗೆ ಹೇಳುವದು ಅನುಮಾನ ಪ್ರಮಾಣವು ಇದು ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದದ್ದು.

೭ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಹಾಗಾದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರರೂಪವಾದ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವದಕ್ಕೆ ಸುಳ್ಳಾದ ದೇಹವು ಸಹಕಾರಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

೮ ಕಲ್ಲಿನ ಭೈರವನಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಸಿದ್ಧಿಗಳು ಕಾಣಿಸುವ ಹಾಗೆ ಸುಳ್ಳಾದ ಸಾಮಗ್ರಿಯಿಂದ ಯಥಾರ್ಥವಾದ ಮೋಕ್ಷವು ಸಿದ್ಧಿಸುವದು.

೯ ಸ್ವಪ್ನವು ಸುಳ್ಳಾದಾಗ್ಯೂ ಆ ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂಗದಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ವೀರ್ಯವು ಸತ್ಯವಾದ ಹಾಗೆ ಸುಳ್ಳಾದದ್ದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವುಂಟು.

೧೦ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಾಣುವ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವು ಮುಖದ ಚೆಲ್ವಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವ ಹಾಗೆ ಸುಳ್ಳಾದದ್ದರಿಂದ ಸತ್ಯವಾದದ್ದನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದು.

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ— ದೇಹಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನಾತ್ಮತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ದೇಹ ಇಂದ್ರಿಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ತನಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾಗಿ
ಕಾಣಿಸುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮನಲ್ಲ.

೧ ತ್ರಿ॥ ಇನ್ನುಕೇಳೆಲೆವತ್ಸ ಚಿನ್ನವನರಿಯದಂಗೆ। ಚಿನ್ನದಿಂದಾದ ಕಡಗ
ಮಂಕಾಣುತ್ತೆ। ಚಿನ್ನದ ವಿಚಾರವಿರದಂತೆ॥

೨ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕ ಚಿತ್ತನಾರಯ್ಯದೀವ್ಯಾವ। ಹಾರಿಕಾಕಾರವಾದ ತನು
ಮೊದಲಾದ। ಭೂರಿಜಡವರ್ಗವನುನೋಡೆ।

೩ ವಾರಿಸಂಪರ್ಕದಿಂ ದಾರುಣಿದ್ರವಿಸುವಂ।ತಾರಯ್ಯಲಾತ್ಮಸನ್ನಿವೇಶದಿನ
ಹಂ। ಕಾರಾದಿಚಿತ್ತೆನಿಸುತಿರ್ಕ್ಕುಂ॥

೪ ಅದುನೈಜವೆಂದಜ್ಞರೊದವಿನುಡಿವುತ್ತಿರ್ಪ್ಪ। ರಿದುವೆಂದು ತೋರುತಿ
ಹುದಾತ್ಮನಲ್ಲವೆಂ। ಬುದನೆ ಕೇಳಾತ್ಮಜನೆಪೇಳೆ॥

೫ ಭೂತಪಂಚೀಕರಣ ಜಾತದೇಹಾದಿಕಂ। ವ್ರಾತಂಗಳಾತ್ಮನಲ್ಲವೆಂದರಿ
ವುದೆಲೆ। ತಾತಚಿತ್ರದರಚನೆಯಂತೆ॥

೬ ಒಂದುಹನಿಬಿಂದು ಪೊಡೆಯಿಂದೇಹವೆನಿಸುತ್ತೈ। ತಂದುಬಳೆದುಂಡು ಬ
ದುಕಿಕೆಡುವಿದಕೆ ಬೇ।ರೊಂದಿಂದ್ರಜಾಲವೆನಲುಂಟೇ॥

೧ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಮುಂದೆ ಕೇಳು. ಭಂಗಾರವನ್ನು ತಿಳಿಯದೇ ಇರುವವನಿಗೆ ಭಂಗಾರದ ಕಡಗವನ್ನು ನೋಡಿದಾಗ್ಯೂ ಚಿನ್ನದ ವಿಚಾರವು ಬಾರದಿರುವ ಹಾಗೆ,

೨ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನು ಹುಡುಕದೆ, ವ್ಯಾವಹಾರಿಕವಾದ ದೇಹ ಮೊದಲಾದ ಜಡವಸ್ತುಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಜಡಪ್ರಪಂಚವೇ ಹೊರತು ಆತ್ಮನು ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.

೩ ನೀರಿನ ಸಂಪರ್ಕದಿಂದ ಭೂಮಿಯು ದ್ರವವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವಂತೆ, ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ, ಆತ್ಮಸನ್ನಿಧಿಯಿಂದ ಅಹಂಕಾರ ಮೊದಲಾದದ್ದು ಅರಿವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದು.

೪ ಅಹಂಕಾರವು ಸ್ವಭಾವಸಿದ್ಧವಾದ ವಸ್ತುವೆಂದು ಮೂಢರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಎನಿಸಿಕೊಂಡು ಕಾಣಿಸುತ್ತಿರುವದೆಲ್ಲವೂ ಆತ್ಮನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ; ಕೇಳು.

೫ ಅಪ್ಪಾ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಪೃಥಿವಿಮುಂತಾದ ಐದು ಭೂತಗಳನ್ನು ಐದೈದಾಗಿ ಮಾಡುವದರಿಂದುಂಟಾದ ದೇಹ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಪಟದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಚಿತ್ರದ ಬೊಂಬೆಯ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿ.

೬ ದೇಹದೊಳಗಿನಿಂದ ಒಂದು ಹನಿ ವೀರ್ಯವು ಹೊರಟು ದೇಹವೆನಿಸಿಕೊಂಡು, ವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದಿ, ಅನ್ನವನ್ನು ತಿಂದು, ಬದುಕಿದ್ದು, ಕಡೆಗೆ ನಾಶವಾಗುತ್ತದೆ: ಇದಕ್ಕಿಂತಲೂ ಬೇರೆ ಇಂದ್ರಜಾಲವೆಂಬುವದಿದೆಯೋ?

೭ ಪದಪಾಣಿಶಿರಮಿವು ರುಧಿರರೇತಂಗಳಿಂ| ದೊದವಿಪ್ಪುವಾಗಿ ಜಲದ
ಬೊಬ್ಬುಳಿಕೆಯಂ | ತುದಿಸಿತನುವಡಗುತಿಹುದಿಂತು॥

೮ ಅರಿವಲ್ಲವೀಕಾಯ ವರಿಹಿಕೊಳುತಿಹುದಾಗಿ | ಯರಿಹಿಕೊಳುತಿಪ್ಪು
ದರಿವಲ್ಲವದುಬಚ್ಚ | ಬರಿಯಘಟದಂತಿದನುಮಾನ॥

೯ ಶ್ರವಣಾದಿಬುದ್ಧೀಂದ್ರಿಯವನುವಾಕ್ಕರಮುಖ್ಯ| ವಿವಿಧಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯ
ವನುಸಂವಿತ್ತೆಂಬು| ದವಿರತಂಘಟಿಸದೊಡಲಂತೆ॥

೧೦ ಬಲ್ಲಹನೆ ಶಬ್ದಾದಿಯಲ್ಲಿಯೋವಚನಾದಿ , ಯಲ್ಲಿಯೋನಿಯಮ|
ವಿಡಿದಿಂದ್ರಿಯಪ್ರಕರ| ದಲ್ಲಿ ಯಾತ್ಮತ್ವವಿಹುದೆಂತು|

೧೧ ತಮ್ಮ ವಿಷಯಾ ಕಾರಮಂ ಮರೆವವಾಗಿಬಳಿ | ಕಮ್ಮನನವಿಲ್ಲವಾ
ಗಿಕರಣಂಗಳಿವ| ನೊಮ್ಮೆಚಿತ್ತೆಂಬುದರಿದಲ್ತೆ |

೧೨ ಪ್ರಾಣಾನಿಲಂಗಳಂ ಮಾಣಾತ್ಮನೆಂಬುದಂ| ಜಾಣನಿಂದೂದುತಿಹ ವಾಸ
ದುಸಿರಂತೆ| ಕಾಣಿಸುತ್ತೊಡಲೊಳಿಹವಾಗಿ|

---

೭ ಕಾಲು, ಕೈ, ತಲೆ, ಇವು ರಕ್ತರೇತಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವದರಿಂದ ದೇಹವು ನೀರಿನ ಗುಳ್ಳೆಯಂತೆ ಹುಟ್ಟಿ ಅಡಗಿಹೋಗುವದು.

೮ ಈ ದೇಹವು ಅರಿವಲ್ಲ ಅಂದರೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಇಂದ್ರಿಯಾದಿಗಳಿಂದ ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡತಕ್ಕದ್ದು ಆತ್ಮನಲ್ಲ. ಹೇಗಂದರೆ, ಬರಿಯಗಡಿಗೆಯ ಹಾಗೆ ಎಂದು ಹೇಳುವದೇ ಅನುಮಾನ.

೯ ಕಿವಿ ಮುಂತಾದ ಜ್ಞಾನೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ವಾಕ್, ಕೈ, ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮೇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನೂ ಆತ್ಮನೆಂಬುವದು, ದೇಹವನ್ನು ಆತ್ಮನೆಂಬುವದು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ.

೧೦ ಎಲೈ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯೇ, ಶಬ್ದ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ವಚನ ಮೊದಲಾದವುಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿಯತವಾಗಿರುವ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮತ್ವವು ಹೇಗಿದ್ದೀತು ?

೧೧ ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ತಮಗೆ ವಿಷಯಗಳಾಗಿರುವ ಶಬ್ದ, ಸ್ಪರ್ಶ, ರೂಪ, ರಸ, ಗಂಧ ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂಪಗಳನ್ನು ಮರೆಯುವದರಿಂದಲೂ ತಮಗೆ ತಿಳಿವಿಕೆಯಿಲ್ಲದುದರಿಂದಲೂ, ಇಂದ್ರಿಯಗಳನ್ನು ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೧೨ ಪ್ರಾಣಾದಿವಾಯುಗಳನ್ನು ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳಬೇಡ. ಯಾಕಂದರೆ — ಅವು ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದವನಿಂದ ಊದಲ್ಪಟ್ಟ ಕೊಳಲೆಂಬ ವಾದ್ಯದಲ್ಲಿ ತುಂಬಿದ ಉಸಿರಿನ ಹಾಗೆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತವೆ.

೧೩ ರೇಚಕಾದಿತ್ರಯವ ನಾಚರಿಸು ತಂಜಯದ। ಸೂಚನೆಯನುಳ್ಳ ಯಮಿ
ಗಳಂ ಜಾಡ್ಯವೇ। ಪ್ರಾಚುರ್ಯವನಿಲನಿವಹಕ್ಕೆ ।

೧೪ ಚಿತ್ತವಿದು ಮೊದಲಾದ ವೃತ್ತಿನಾಲ್ಕರರೂಪು ವೆತ್ತುದಂತಃ ಕರಣವಾ
ತ್ಮನಾಗದಾ। ಚಿತ್ತಿಂಗೆ ವೇದ್ಯವಹುದಾಗಿ।

೧೫ ನೇತಿ ನೇತೀತಿನೇತಿತಿ ನಿಗಮಂಗಳಿರೆ। ಭೂತದೇಹೇಂದ್ರಿಯ ಪ್ರಕ
ರವರಿವೆಂಬ। ಮಾತುತಾನೆತ್ತಣದು ಪುತ್ರಾ

೪ನೇ ಸೂತ್ರ. ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ಅನಾತ್ಮತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ವೃತ್ತಿ ನಾಲ್ಕೆನಿಸುವಂತಃಕರಣವಾತ್ಮನಾ ।
ಗುತ್ತಿರದುವೇದ್ಯವಹುದಾಗಿ ತಾನು॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಆವವನ ಕಡೆಗಣ್ಣ ಭಾವವೀವಿಶ್ವ ಸ। ದ್ಭಾವಕ್ಕೆ ಮೂಲ ವಾ
ಶಂಭುವಾದಗುರು । ದೇವಬಿನ್ನಪವನವಧರಿಸು § ।

---

೧೩ ರೇಚಕ, ಪೂರಕ, ಕುಂಭಕರೂಪವಾದ ಪ್ರಾಣಾಯಾಮವನ್ನು ಮಾಡುತ್ತಾ, ಪ್ರಾಣವಾಯುವನ್ನು ಜೈಸಿದುದಕ್ಕೆ ಗುರುತುಗಳನ್ನುಳ್ಳ ಯೋಗಿಗಳನ್ನು ನೋಡಿದರೆ, ಪ್ರಾಣವಾಯುಗಳಿಗೆ ಜಡತ್ವವೇ ಚನ್ನಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

೧೪ ಚಿತ್ತಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ವ್ಯಾಪಾರಗಳ ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಅಂತಃಕರಣವು ಆತ್ಮವಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ—ಅದು ಆತ್ಮನಿಗೆ ವೇದ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

೧೫ ಮಗನೇ, ನೇತಿ ನೇತೀತಿ ನೇತೀತಿ ಎಂದು ಶ್ರುತಿಯಿರಲಾಗಿ ಪಂಚ ಭೂತಗಳು, ದೇಹವು, ಇಂದ್ರಿಯಗಳು ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳುವ ಮಾತಿಗೆ ಅವಕಾಶವೆಲ್ಲಿ ಇದೆ? ಶ್ರುತಿ. ನಾತ್ರಕಾಚನಭಿದಾಸ್ತಿ ; ನಭೆದಂಜೀವೇಶಯೊರಸ್ತಿನೆತಿ ವಿದ್ಧಿನಾನಾತ್ವಂ.

೪ ನೇ ಸೂತ್ರ — ಅಂತಃಕರಣಕ್ಕೆ ಅನಾತ್ಮತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಸಂಕಲ್ಪ ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ವೃತ್ತಿಗಳ ರೂಪವಾದ ಅಂತಃಕರಣವು
ಆತ್ಮನಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವುದರಿಂದ ಆತ್ಮನಾಗಲಾರದು.

೧ ಯಾವನ ಕಟಾಕ್ಷವು ಈ ಪ್ರಪಂಚದ ತೋರ್ಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದೋ ಆ ಶಿವ ಸ್ವರೂಪನಾದ ಗುರುಸ್ವಾಮಿಯೇ, ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ತೈಸು.

---

§ ಬಿನ್ನವಿಪನವಧಾರು ಎಂದು ಪಾಠಾಂತರ.

೨ ಎಂತಿರ್ಪುವಾ ವೃತ್ತಿಯೆಂತು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಬು। ವೆಂತುಟಂತಃಕರಣ
ಮಿರ್ದಮಗುಳ್ ತಾ। ನೆಂತರಿಹಿಕೊಂಬುದಖಿಳಜ್ಞಾ॥

೩ ಎನೆಕೇಳು ವೃತ್ತಿ ನಾಲ್ಕೆನಿಸಿಕೊಂಡಾಚಿತ್ತ। ಮನಹಂತೆ ಬುದ್ಧಿಯೆಂ
ಬ ಪೆಸರಿಂದಿರ್ಕು। ನಿನಗದಂತಿಳುಪುವೆನು ಬೋಧ್ಯಾ॥

೪ ಬೀದಿಗಸದಂತಿರೆ ಘಟಾದಿ ವಿಷಯದನಿರುಗೆ। ವೇದಿಸದೆತೋರ್ಪನಿ
ರ್ವಿಕಲ್ಪಜ್ಞಾನ। ವಾದುದೇ ಚಿತ್ತವೆನಿಸುವದು।

೫ ಕೊರಡಿದೋ ನರನೊ ಗೋಚರಿಸದೆನಗೆಂದು ನಿ। ರ್ಧರಿಸದಾರೈವುತಿ
ಹಚೇತನವೆಮನಂ। ತರುಣನೀನರಿವುದಿದ ನಿಂತು॥

೬ ಇದನರಿದವಂ ನಾನಿದೆನಗೆನ್ನದೆಂಬವೋ। ಹದೊಳಿರ್ಪ್ಪಮತಿಯೆಯ
ಹ ಮೆನಿಸುತಿಹುದುನೀ। ನಿದನಿಂತು ತಿಳಿವುದೆಲೆವತ್ಸಾ॥

೭ ಇದು ಚೋರನಲ್ಲ ವಿಂತಿದುಕೊರಡು ಸಂದೇಹ।ವಿದಕೆ ಬೇಡೆಂಬರಿವೆ
ಬುದ್ಧಿಯಹುದು ನೋ। ಡಿದರಲ್ಲಿ ವೃತ್ತಿಗಳನಿಂತು॥

---

೨ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಬಲ್ಲವನೇ, ಆ ನಾಲ್ಕು ವೃತ್ತಿಗಳು ಹೇಗಿರುವವು? ಹೇಗೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವು? ಆ ಅಂತಃಕರಣವು ಹೇಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಹೇಗೆ ಆತ್ಮನಿಂದ ತಿಳುಹಿಸಿಕೊಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ?

೩ ಹೀಗೆ ಶಿಷ್ಯನು ಕೇಳಲಾಗಿ ಗುರುವು ಹೇಳಿದ್ದೇನಂದರೆ—ಅಂತಃಕರಣವು ನಾಲ್ಕು ವೃತ್ತಿಗಳೆನಿಸಿಕೊಂಡ ಚಿತ್ತ, ಮನ, ಅಹಂಕಾರ, ಬುದ್ಧಿ ಎಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಿರುವದು. ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ.

೪ ಘಟ, ಪಟ ಮುಂತಾದ ಇಂದ್ರಿಯಗೋಚರವಾದ ಪದಾರ್ಥಗಳ ಸಂಬಂಧವು ಬೀದಿಯ ಕಸದ ಹಾಗೆ ತಗಲದಿರುವ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪ ಜ್ಞಾನವೇ ಚಿತ್ತವೆನಿಸುವದು.

೫ ಇದು ಮೋಟುಮರವೋ, ಮನುಷ್ಯನೋ ನನಗೆ ತಿಳಿಯದು.ಎಂದು ನಿಶ್ಚೈಸದೆ ಹುಡುಕುವ ಚೇತನವೇ ಮನಸ್ಸು. ಇದನ್ನು ಹೀಗೆ ನೀನು ತಿಳಿದುಕೋ.

೬ ಇದನ್ನು ನಾನು ತಿಳಿದವನು, ಇದು ನನಗೆ, ಇದು ನನ್ನದು ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬುದ್ಧಿಯೇ ಅಹಂಕಾರವೆನಿಸುತ್ತಿರುವದು.

೭ ಇದು ಕಳ್ಳನಲ್ಲ. ಇದು ಮೋಟುಮರವು. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಸಂಶಯಬೇಡ ಎಂಬ ಜ್ಞಾನವೇ ಬುದ್ಧಿ. ಹೀಗೆ ಅಂತಃಕರಣದಲ್ಲಿರುವ ನಾಲ್ಕು ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿ.

೮ ಎನ್ನದೀಚಿತ್ತ ತಾನೆನ್ನದೀಮನ ಹಮ್ಮಿ | ದೆನ್ನದೀಬುದ್ಧಿ ಯೆಂಬನುಭ
ವದತೋರ್ಕೆ | ಯಿಂನೋಡೆವೇದ್ಯಮಿವುತಾವು ||

೯ ಇಂತುವೃತ್ತಿಯನುಳ್ಳುದಂತಃಕರಣವಿದ | ಹಂತೆಯೊಂದಂಶವಹುದು
ಜಾಗರಣಕನ| ಸಂ ತಾನೆರಚಿಸುತರಿವುದು ||

೧೦ ಅಣಿಯುರದೆ ಸತ್ವಾದಿಗುಣದೇಳ್ಗೆಯಿಂ ವಿಷಯ | ಗಣಮಂಬಿಡುತ್ತೆ
ಪಿಡಿಯುತ್ತೆ ತೊಳಲುತ್ತೆ | ತಣಿಯದದುಬಾಧೆಗೊಳುತಿರ್ಕುಂ ||

೧೧ ಇಂತೀಪರಿಯೊಳವಸ್ಥಾಂತರಂಗೊಳುತಿರ್ಪು | ದಂತಃಕರಣವೆಅವು
ಕಾರಣಂವೇದ್ಯ | ವಾಂತುದಂತಾಗಿ ನಿಜವಲ್ಲ.

೫ನೇ ಸೂತ್ರ. ಅಹಂಕಾರಕ್ಕನಾತ್ಮತ್ವನಿರೂಪಣೆ.

ಅಹಮಾತ್ಮನಲ್ಲ ಬುದ್ಧ್ಯಾದಿಗುಣಮುಳ್ಳುದಾ |
ಗಿಹುದಾದಕತದಿಂದೆ ಜಾಡ್ಯಮೈಸೆ ||

೧ ತ್ರಿ || ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿ ಶಿವನಿರೆಜಗಂ ಶಿವನಾಗ | ದಿರಲದಂನೋಟ
ಮಾತ್ರದಿಂ ಶಿವನೆನಿಪ | ಗುರುವೆಬಿನ್ನಪವನವಧರಿಸು * ||

---

೮ ಈ ಚಿತ್ತವು ನನ್ನದು, ಈ ಮನಸ್ಸು ನನ್ನದು, ಈ ಅಹಂಕಾರವು ನನ್ನದು, ಈ ಬುದಿ ನನ್ನದು ಎಂಬ ಅನುಭವವು ತೋರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ ಈ ನಾಲ್ಕು ವೃತ್ತಿಗಳು ಆತ್ಮನಿಂದ ಅರುಹಿಸಿಕೊಳಲ್ಪಡತಕ್ಕವುಗಳಾಗಿವೆ.

೯ ಹೀಗೆ ಅಂತಃಕರಣವು ನಾಲ್ಕು ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದೆ. ಅಹಂಕಾರದ ಒಂದಂಶವೇ ಅಂತಃಕರಣವು. ಅದು ಜಾಗರಣ, ಸ್ವಪ್ನ ಎಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಾ ಅಲ್ಲಿನ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುವದು.

೧೦ ಆ ಅಂತಃಕರಣವು ಸತ್ವ, ರಜ ಸ್ತಮೋಗುಣಗಳ ವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಗಳ ಸಮೂಹವನ್ನು ಸ್ವೀಕರಿಸುತ್ತಾ, ತ್ಯಜಿಸುತ್ತಾ, ತಿರುಗುತ್ತಾ ತೃಪ್ತಿಪಡದೆ ದುಃಖವನ್ನನುಭವಿಸುವದು.

೧೧ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಅಂತಃಕರಣವು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಅವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದುತ್ತಿರುವದು ಆದುದರಿಂದ ಅದು ಆತ್ಮನಿಂದ ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ. ಆದ ಕಾರಣ, ಅದು ಆತ್ಮನಲ್ಲ.

೫ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಅನಾತ್ಮತ್ವನಿರೂಪಣೆ

ಅಹಂಕಾರವು ಬುದ್ಧ್ಯಾದಿಗುಣವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿರುವುದರಿಂದ, ಅದು ಜಡ
ಪದಾರ್ಥವೇ ಹೊರತು ಆತ್ಮನಲ್ಲ.

೧ ದೇವರು ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಪ್ರಪಂಚವು ದೇವರಾಗದಿರುವಾಗ ಅದನ್ನು ದೃಷ್ಟಿಮಾತ್ರದಿಂದ ದೇವರೆನಿಸುವ ಆಚಾರ್ಯನೇ, ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಚಿತ್ತೈಸು.

---

* ಬಿನ್ನವಿಪನವಧಾರು ಎಂದು ಪಾಠಾಂತರ.

೨ ಮೊದಲೊಳಂತಃಕರಣವದು ಹಮ್ಮಿನಂಶಮೆಂ । ದೊದವಿನೀವೆನ್ನೊ
ಳೊರೆದಿರಾಹಂತೆಯೆಂ । ಬುದರಂದವಾವುದೆಲೆದೇವಾ ॥

೩ ಎನೆಕೇಳುವೃತ್ತಿನಾಲ್ಕೆನಿಸುವಂತಃಕರಣ । ವನುತನ್ನದೊಂದವಸ್ಥೆಯೆ
ನಿಸಿರ್ಪಹಂ । ಮಿನಪರಿಯನೊರೆವೆನೆಲೆಪುತ್ರಾ ॥

೪ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದನ್ಯಥಾ ಜ್ಞಾನದೆವೆದೆರೆಯೆ । ಸಂಜ್ಞೆಯಿಂದದುಮಹ
ತ್ತಿನಲಿಸವಿಕಲ್ಪ।ಕ ಜ್ಞಾನವಾಗಲದೆಹಮ್ಮು ।

೫ ಅದನೆಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಸವದನೆ ಕಲ್ಪಿತಪುರುಷ।ನದನೆ ವ್ಯವಹಾರಿಜೀವನೆ
ನುತಿಹರು ಕೇ।ಳದುತಾನೆಮೂಲವಖಿಳಕ್ಕೆ ॥

೬ ಕುಟಿಯೊಡನೆ ವೇದ್ಯವಾಪಟವೆಂಬವೊಲುತನ್ನ । ಪಟುವೃತ್ತಿಯರಿ
ಹಿಕೊಳುತಿರ್ಪಕತದಿನಿದು । ಘಟದಂತೆ ವಿಷಯವೆನಬೇಕು ॥

೭ ಈಯಹಮುತಾನುಭಯಕಾಯದೊಳಗರಿವಿನವಿ । ಡಾಯಮಂಪಡೆದು
ಪೊರಗುಳ್ಳ ವಿಷಯಸಮು । ದಾಯಮಂ ಕಾಣುತಿಹುದಿಂತು ॥

---

೨ ಎಲೈ ಗುರುಸ್ವಾಮಿಯೇ, ಪ್ರಥಮದಲ್ಲಿ ಅಂತಃಕರಣವು ಅಹಂಕಾರದ ಒಂದು ಭಾಗವೆಂದು ನನ್ನ ಸಂಗಡ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಿರಿ. ಆ ಅಹಂಕಾರದ ಸ್ವರೂಪವೇನು?

೩ ಹೀಗೆ ಶಿಷ್ಯನು ಕೇಳಲಾಗಿ ಗುರು ಹೇಳುತ್ತಾನೆ. ಮಗನೇ. ನಾಲ್ಕು ವೃತ್ತಿಗಳುಳ್ಳದ್ದೆನಿಸುವ ಅಂತಃಕರಣವೆಂಬ ತತ್ವವನ್ನು ತನ್ನ ಒಂದವಸ್ಥೆಯೆನಿಸುತ್ತಿರುವ ಅಹಂಕಾರದ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ,

೪ ಅಜ್ಞಾನದಿಂದ ಭ್ರಾಂತಿಜ್ಞಾನದ ರೆಪ್ಪೆಯು ತೆರೆಯಲಾಗಿ,(ಅಂದರೆ ನಾನು ಜೀವನು ಎಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಜ್ಞಾನವು ಉದಯಿಸಲಾಗಿ ಎಂದರ್ಥವು.) ಮಹತ್ತತ್ವದಲ್ಲಿ ಅದು ಸವಿಕಲ್ಪಕಜ್ಞಾನವಾಗಲು ; ಅದೇ ಅಹಂಕಾರವು.

೫ ಅದನ್ನೇ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ಪ್ರಥಮಾಧ್ಯಾಸವೆಂತಲೂ, ಅದನ್ನೇ ಕಲ್ಪಿತಪುರುಷನೆಂತಲೂ, ಅದನ್ನೇ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಜೀವನೆಂತಲೂ ಹೇಳುತ್ತಿರುವರು. ಅದೇ ಪ್ರಪಂಚಕ್ಕೆ ಮೂಲವು.

೬ ಗೂಡಾರವಾಗಿರುವ ಬಟ್ಟೆಯು ಗೂಡಾರದೊಡನೆ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡುವ ಹಾಗೆ ಆ ಅಹಂಕಾರದ ವೃತ್ತಿಯು ತಿಳುಹಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವದರಿಂದ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಮಡಕೆಯ ಹಾಗೆ ಗೋಚರವಾಗತಕ್ಕ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

೭ ಈ ಅಹಂಕಾರವು ಹೀಗೆ ಸ್ಥೂಲ ಸೂಕ್ಷ್ಮ ಶರೀರಗಳಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನರೀತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿ ಹೊರಗಣ ಶಬ್ದಾದಿ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಿರುವದು.

೮ ಜಡವರಿವಪರಿಯೆಂತು ಮಡಕೆಯಂ ಬೇರೊಂದು । ಮಡಕೆಯರಿವುತ್ತಮಿಹುದೆ ನೀವಿದನರಿಹಿ । ಕೊಡುವುದೆನೆ ಪೇಳುವೆನು ಕೇಳು ॥

೯ ಸೂಜಿಕಲ್ಲಂಪಿಡಿದ ಸೂಜಿಯುದು ಬೇರೊಂದು । ಸೂಜಿಗಾಸೂಜಿಕಲ್ಲಗುಣಮಂತಾಳ್ದು । ರಾಜಿಸುತ್ತಿರ್ಪತೆರನಂತೆ ॥

೧೦ ಚಿತ್ತುವಿಡಿದಿರ್ಪಹಮು ಚಿತ್ತಲ್ಲದಿರ್ದೊಡಂ। ಚಿತ್ತೆನಿಸಿದೇಹ ಮೊತಿದಲಾದವಂ ಚೇಷ್ಟಿ। ಸುತ್ತರಿವುದೆಂದು ತಿಳಿಪುತ್ರಾ

೧೧ ಕುವರ ಕೇಳನ್ನಿದರ ನವಗುಣಂ ವೇದ್ಯವೆನಿ । ಸುವಕತದಿನಹಮು ನಿಜವಾಗದಾಗುಣಿ । ತ್ವವನಾಂತುದಾಗಿ ಘಟದಂತೆ ॥

೧೨ ಆವಧರ್ಮಾಧರ್ಮ ಮೋವಿಯತ್ನದ್ವೇಷ । ಭಾವನಾರಾಗ ಸುಖ ದುಃಖ ಮತಿಗಳಿವು । ತಾವೆನವಗುಣವೆನಿಸುತಿರ್ಕ್ಕುಂ ॥

೧೩ ಶ್ರೋತಾಹಮೆಂಬಲ್ಲಿ ಧ್ಯಾತಾಹಮೆಂಬಲ್ಲಿ । ಮಾತೇನು ಹಮ್ಮುತತ್ತದಿಂದ್ರಿಯದೊಡನೆ । ಶ್ವೇತೋತ್ಪಲದ ತೆರದೆವೇದ್ಯ ॥

---

೮ ಎಲೈ ಗುರುವೇ. ಜಡಪದಾರ್ಥವು ತಿಳಿಯುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಮಡಕೆ ಮತ್ತೊಂದು ಮಡಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದೇ? ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಗೊತ್ತುಮಾಡಿಕೊಡು ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನು ಕೇಳಲಾಗಿ ಗುರುವು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದನು.

೯ ಸೂಜಿಕಲ್ಲನ್ನು ಹಿಡಿದ ಒಂದಾನೊಂದು ಸೂಜಿಯು ಮತ್ತೊಂದು ಸೂಜಿಗೆ ಆ ಸೂಜಿಕಲ್ಲಿನ ಗುಣವನ್ನುಂಟುಮಾಡಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವ ಹಾಗೆ.

೧೦ ಅರಿವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಅಹಂಕಾರವು ಅರಿವಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅರಿವೆನಿಸಿಕೊಂಡು ವ್ಯಾಪಾರಿಸುತ್ತಾ ಶರೀರಮುಂತಾದ ಜಡವಸ್ತುಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

೧೧ ಮಗನೇ ಕೇಳು, ಈ ಅಹಂಕಾರದ ಒಂಭತ್ತು ಗುಣಗಳು ಆತ್ಮನಿಂದ ತಿಳಿಯಲ್ಪಡತಕ್ಕವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಮಡಕೆಯ ಹಾಗೆ ಗುಣವಿಶಿಷ್ಟತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಅಹಂಕಾರವು ಆತ್ಮನಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೧೨ ಪುಣ್ಯ, ಪಾಪ, ಯತ್ನ, ದ್ವೇಷ, ಭಾವನಾರೂಪಸಂಸ್ಕಾರ, ರಾಗ, ಸುಖ, ದುಃಖ, ಬುದ್ಧಿ ಇವು ಜೀವನ ಒಂಭತ್ತು ಗುಣಗಳೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವು.

೧೩ ನಾನು ಕೇಳುತ್ತೇನೆ ಎಂಬಲ್ಲಿಯೂ, ಧ್ಯಾನಿಸುತ್ತೇನೆ ಎಂಬಲ್ಲಿಯೂ, ಅಹಂಕಾರವು ಆಯಾ ಇಂದ್ರಿಯಗಳೊಡನೆ ಬಿಳಿಯ ನೈದಿಲೆಯಂತೆ ವೇದ್ಯವಾಗಿರುವದು.

೧೪ ಸೂನುತಿಳಿ ನೀನಹಂ ಜಾನಾಮಿಯೆಂಬುದಳಿ | ಮಾನಕ್ಕೆ ವೇದ್ಯವೇ
ದಕತ್ವವನೆಯನು | ಮಾನಿಪುದು ತಪ್ತಜಲದಂತೆ ||

೧೫ ಜಡವಜಡವಿಂತು ತನ್ನೊಡಲಾಗಿ ಜಾಗ್ರಾದಿ | ಯೊಡನೆಯಹವೆಂದು
ತೋರಿಸುಪ್ತಿಯೊಳಹಮಿ | ದಡಗಿದೃಶ್ಯತ್ವವಹುದೈಸೆ ||

೧೬ ಇಂತುದಿಸಿಯಡಗುತಿಹುದಂತಾಗಿ ಯಾತ್ಮನೆಂ | ದೆಂತೊರೆಯಬಪ್ಪು
ದಹವುನೀಪರಿಯೊಳರಿ | ಸಂತನೆಯೀಕ್ರಮವನಿಲ್ಲಿ ||

೧೭ ಉತ್ತಮರು ಮೆಚ್ಚಲೈವತ್ತೆಂಟು ಪದದೊಡನೆ | ಬಿತ್ತರಂಬಡೆದ ಸೂ
ತ್ರವೈದಿಂತುರಚಿ | ಸಿತ್ತುನಾಲ್ಕನೆಯದಿದುಸಂಧಿ ||

ಅಂತು ಸಂಧಿ ೪ ಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರ ೧೫ ಕ್ಕಂ ತ್ರಿಪದಿ ೨೯೦ ಕ್ಕಂ
ಮಂಗಳಮಸ್ತು

೫ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಅಹಮಿಗಿಲ್ಲವೆ ನಿದ್ರೆಯೊಳಗರುಹಿ ಕೊಂಬುದಂ
ತಹುದರಿವು ಸಂದಿಲ್ಲದಿರ್ಪುದಾಗಿ||

೧೪ ಮಗನೇ, ಉಷ್ಣಜಲಂ ಎಂಬಲ್ಲಿ ಜಲಕ್ಕೆ ಉಷ್ಣಗುಣವು ಸ್ವಭಾವವಲ್ಲದುದಿರಿಂದ ಆ ಉಷ್ಣವು ಅಗ್ನಿಯಿಂದ ಬಂದಿತೆಂದು ತಿಳಿದು ಬರುವಂತೆ ನಾನು ತಿಳಿಯುತ್ತೇನೆಂಬಲ್ಲಿ ಜಡವಾದಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಅರಿವುಸ್ವಭಾವವಲ್ಲದುದರಿಂದ ಆ ಅರಿವುಚಿತ್ತಿನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ಬಂದಿತೆಂದು ತಿಳಿದುಬರುತ್ತದೆ.

೧೫ ಅಹಂಕಾರವು ಚೇತನ, ಅಚೇತನ ಇವೆರಡು ತನ್ನ ದೇಹವಾಗಿ ಜಾಗರ, ಸ್ವಪ್ನಗಳಲ್ಲಿ ನಾನು ಎಂಬುವದರ ಮೂಲಕ ಕಾಣಿಸಿ, ಸುಷುಪ್ತ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಅಡಗುವದರಿಂದ ದೃಶ್ಯಪದಾರ್ಥವಾಗಿರುವದು.

೧೬ ಹೀಗೆ ಅಹಂಕಾರವು ಹುಟ್ಟಿ ಅಡಗುವದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಆತ್ಮನೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಬಹುದು? ಎಲೈ ಸಾಧುವೇ, ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಇಲ್ಲಿ ತಿಳಿದುಕೋ.

೧೭ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆ ಐವತ್ತೆಂಟು ಪದ್ಯಗಳೊಡನೆ ನಾಲ್ಕು ಸೂತ್ರಗಳಿಂದ ಈ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿಯು ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೫ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಅಹಂಕಾರವು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದೊಂದೂ
ಇಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ ಹೇಗೆ ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವದು ?

೧ ಶ್ರೀ॥ ಅಳಿಯದುಳಿಯದ ಮರವೆದೆಳೆಯದೆಚ್ಚರದಕಳ । ವಳಿಸದರಿವ
ರಿವೆನಿಜವಾದ ಶಂಭುಪದ । ನಳಿನಮಂಕುರಿತುನತನಪ್ಪೆಂ ॥

೨ ಅಜ್ಞಾನ ನಿರ್ಹರಣ ಸುಜ್ಞಾನ ಸುಖಕರಣ। ತಜ್ಞನತಚರಣ ಗುರು
ವರ್ಯ ನೀನೆನ್ನ । ವಿಜ್ಞಾಪನವನೊಲಿದು ಕೇಳು ॥

೩ ಅಹಮುನಿದ್ರೆಯೊಳಿಲ್ಲದಿಹರೂಪಿನಿಂದೃಶ್ಯ। ವಹುದೆಂದೊಡರಿವುತಿಹು
ದೊಂದು ಬೇಕದೆಂ । ತಹುದು ಪೇಳೆನಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ॥

೪ ಚಿರನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯರಿವಿರೆತನ್ನದೇಹದಾ। ಭರಣಮಂ ಚೋರನೊಯ್ವಾ
ಗಳಾದೊಡಂ। ನರನರಿಯನೇತಕೆಲೆದೇವ ॥

೫ ಮತ್ತೆನಿದ್ರೆಯೊಳು ಸಂವಿತ್ತಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲ। ರುತ್ತರಂಗುಡುವರಹಮಿ
ಗಿಲ್ಲಮೆಕಾಣೆ। ಸುತ್ತಮಿಹುದೆಂತು ಕರುಣಿಸು ॥

೨ ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ಜ್ಞಾನಸದ್ಭಾವನಿರೂಪಣೆ.

ಅರಿವಿಲ್ಲವಾನಿದ್ರೆಯೊಳಗೆಂಬುದಾವಾವ ।
ತೆರದೊಳು ವಿಚಾರಿಸಲು ದೊರಕೊಳ್ಳದು ॥

---

೧ ನಾಶವಾಗದೆಯೂ, ಉಳಿಯದೆಯೂ, ಅಜ್ಞಾನವನ್ನು ಧರಿಸದೆಯೂ, ಎಚ್ಚರವಾಗಿರದೆಯೂ, ಕಳವಳಪಡದೆಯೂ ಇರುವ ಅರಿವೇ ತಾನಾದ ಶಂಭುಲಿಂಗಸ್ವಾಮಿಯ ಪಾದಕಮಲವನ್ನು ಕುರಿತು ನಮಸ್ಕರಿಸುವವನಾಗುತ್ತೇನೆ.

೨ ಮರವೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸುವವನಾಗಿಯೂ, ಅರಿವಿನಿಂದಾಗುವ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಸಾಧಕನಾಗಿಯೂ ಜ್ಞಾನಿಗಳಿಂದ ನಮಸ್ಕರಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಪಾದಗಳುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ನೀನು ನನ್ನ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಕೇಳು.

೩ ಅಹಂಕಾರವು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲದಿರುವ ರೀತಿಯಿಂದ ದೃಶ್ಯವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ತಿಳಿಯತಕ್ಕದ್ದೊಂದು ಬೇಕು. ಅದು ಹೇಗಾಗುತ್ತದೆ? ಸತ್ಯವಾಗಿ ತಿಳಿಸು.

೪ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಿರುವಸಾದರೆ, ಮೈಮೇಲಣ ಒಡವೆಗಳನ್ನು ಕಳ್ಳನು ಕದಿಯುವಾಗಲಾದಾಗ್ಯೂ ಮನುಷ್ಯನು ಯಾಕೆ ತಿಳಿಯನು ?

೫ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆಂದು ಕೆಲವರು ಉತ್ತರವನ್ನು ಕೊಡುವರು. ಮತ್ತು ಅಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರದ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯು ಹೇಗೆ ತೋರುವದು? ದಯೆಮಾಡಿ ಹೇಳಬೇಕು.

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಜ್ಞಾನಸದ್ಭಾವನಿರೂಪಣೆ.

ಆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆಂಬುವದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿ ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದಲೂ
ಅದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ.

೧ ಕಂದಕೇಳಹವಿಲ್ಲದಂದವಂ ನಿದ್ರೆಯೊಳ | ಗೊಂದಿಯರಿವಾತ್ಮನಿಹು
ದು ನಿಜವಿದನೆಕುಶ | ಚಂದೋರೆ ನಿನ್ಗೊರೆವೆನು |

೨ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆನಲೇನು ಮರಿಯದೆ ಸುಖದೆನಾ | ನೊರಗಿರ್ದ್ದೆನೆಂಬ ನೆನ
ಹಿರ್ದಬಳಿಕ ಕೇ | ಳರಿವುಂಟು ನಿದ್ರೆಯೊಳು ಪುತ್ರಾ |

೩ ಏನೊಂದರಿಯದಿರ್ದೆ ನಾನು ಸುಖಮಯನಾದೆ | ನಾನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯೆನ
ಲಾತ್ಮನಿರ್ಪ್ಪುದ | ಕ್ಕೇನು ದೃಷ್ಟಾಂತವೆನೆಕೇಳು |

೪ ಏನಮಾಡಿದೆಯೆಂದೊಡೇನುಯಿಲ್ಲೆಂಬವಂ | ಹಾನಿತನಗಿಲ್ಲದಾನಿರು
ದ್ಯೋಗಾಭಿ | ಮಾನದಿಂದಿಹುದನೊರೆವಂತೆ |

೫ ಒಂದುಮಂಕಾಣೆ ನಾನೆಂದುದಾಹಂತೆಲಯ | ವೊಂದಿರ್ಪಸುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ
ತಾನಿರ್ದ್ದನೆನ | ಹಿಂದೆ ನೀನರಿವುದೆಲೆವತ್ಸ |

೬ ಲಂಬಿಕಾಯೋಗಿ ತಾನೆಂಬ ಬಗೆದೋರದ | ಲ್ಲುಂಬಮೃತದಿಂದೆ ಚಿ
ರಕಾಲಸುಖವಿರ್ದ್ದ | ದಂಬಳಿಕ ನೆನೆದುಸಿರುವಂತೆ |

---

೧ ಮಗನೇ ಕೇಳು, ತಿಳಿಯುವ ಆತ್ಮನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರದ ಅಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವನು. ಚಮತ್ಕಾರವು ತೋರುವಂತೆ ನಿನಗೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೨ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವದಾದರೆ, ಏನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಸುಖವಾಗಿ ಮಲಗಿದ್ದೆನೆಂಬ ಸ್ಮರಣೆ ಎಚ್ಚತ್ತಮೇಲೆ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಉಂಟು ಶಿಷ್ಯನೇ.

೩ ನಾನು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವದೊಂದನ್ನೂ ತಿಳಿಯದೆ ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಿದ್ದೆನು ಎಂದು ಹೇಳುವಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇದ್ದುದಕ್ಕೆ ಏನು ದೃಷ್ಟಾಂತವೆಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೪ ಏನ ಮಾಡಿದೆ ಎಂಬ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಏನೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವವನು ತನಗೆ ಏನೊಂದು ಕೇಡೂ ಇಲ್ಲದ, ಯಾವ ಉದ್ಯೋಗದ ಅಭಿಮಾನವೂ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನಿರುವದನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಹಾಗೆ.

೫ ನಾನು ಒಂದನ್ನೂ ಕಾಣಲಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದ್ದು ಅಹಂಕಾರದ ಲಯವುಳ್ಳ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಾನಿದ್ದ ನೆನಪಿನಿಂದಲೇ ಎಂದು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೋ.

೬ ಲಂಬಿಕಾ ಯೋಗಿಯಾದವನು ತಾನೆಂಬ ಭಾವವೇ ತನಗೆ ತೋರದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಆ ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸೇವಿಸುವ ಅಮೃತದಿಂದ ಬಹುಕಾಲ ಆನಂದದೊಡನೆ ಇದ್ದುದನ್ನು ಚಿತ್ತಬಹಿರ್ಮುಖವಾದ ಮೇಲೆ ಸ್ಮರಿಸಿಕೊಂಡು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ

೭ ಪರಮಸುಖನಿದ್ರೆಯೊಳಗಿರುತಿರ್ದೆನೆಂಬ ಸಂ। ಸ್ಮರಣಾಸುಪ್ತಿಸತಿಯ ಸಂಯೋಗದಿಂ। ದೊರೆಕೊಂಡ ಸುಖವನರುಹುವದು।

೮ ನೆನಹಿದರ್ಥಾಪತ್ತಿಯೆನಿಸುವಪ್ರಮಾಣ್ಯ। ವನೆ ಸೂಚಿಸುತ್ತಮಿಹುದಾದ ಕತದಿನಾ। ತನಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯರಿವುಂಟು॥

೯ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದಾನಂದಮಯ ಚಿತ್ತುತ। ನ್ನಿಂದೆತಾನೊಪ್ಪುತಿಹುದಲ್ಲಿ ನಹಿದೃಷ್ಟವೆಂದುಶ್ರುತಿ ಪೇಳುತಿಹುದಾಗಿ

೩ ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನಸದ್ಭಾವನಿರೂಪಣಾ.

ಅರಿವಿಗಿಲ್ಲಮೆಯೆನಲ್ಕರಿವುದು ಘಟಿಸದಾಗಿ।
ಅರಿವುಂಟುನಿದ್ರೆಯೊಳಗಿದುಸಿದ್ಧವು॥

೧ ತ್ರಿ॥ ತರುಣಕೇಳಾತೆರದೊಳೊರೆಯಲಂತದನೊಪ್ಪ। ದಿರೆ ಚಿತ್ತಿನಿಲ್ಲಮೆಯದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆಗೋ। ಚರಿಸಿತೆನಲಿಂತುಬೆಸಸುವೆನು॥

೨ ಜ್ಞಾನದಿಲ್ಲಮೆಯನಂತಾನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿಯೇ। ನೀನರಿದೆನೆಂದೊಡದು ಘಟಿಸಲರಿಯದೆಂ। ದಾನಿಲ್ಲಿ ಪೇಳುವೆನು ಕೇಳು॥

---

೭ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದನೆಂಬ ನೆನಪು ಆ ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯ ಕೂಟದಿಂದುಂಟಾದ ಆನಂದವನ್ನು ತಿಳಿಸುವದು.

೮ ಅಂಥಾ ನೆನಪು ಕಾರ್ಯವನ್ನು ನೋಡಿ ಕಾರಣವನ್ನು ತಿಳಿಯುವದೆಂಬ ಅರ್ಥಾಪತ್ತಿ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರುವ ಕಾರಣದಿಂದ ಆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಇರುವದು.

೯ ಆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದೆ ಆನಂದಸ್ವರೂಪವಾದ ಆತ್ಮನು ತನ್ನಿಂದ ತಾನೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಾನೆ. ಇದಕ್ಕೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿ ಶ್ರುತಿಯು "ನಹಿದೃಷ್ಟಂ" ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಶ್ರುತಿ॥ ನಹಿದೃಷ್ಟಂಸುಷುಪ್ತೌಚಕರಣಂಮನಆದಿಕಂ।
ಆನಂದಮಯಚಿನ್ಮಾತ್ರಸ್ಸ್ವಯಮೆವಾವಭಾಸತೆ॥

೩ ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ಜ್ಞಾನಾಜ್ಞಾನಸದ್ಭಾವನಿರೂಪಣಾ.

ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಗೆ ಅಭಾವವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ, ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ ಉಂಟಾಗದಾಗಿ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಇದೆ ಎಂಬುವದು ಸಿದ್ಧಾಂತವು.

೧ ಹುಡುಗನೇ ಕೇಳು, ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳದೆ ಅರಿವಿನ ಅಭಾವವು ಆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನನಗೆ ತಿಳಿಯಿತೆಂದು ನೀನು ಹೇಳುವದಾದರೆ ನಿರೂಪಿಸುವೆನು.

೨ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಲ್ಲದುದನ್ನು ತಿಳಿದೆನೆಂದು ನೀನು ಹೇಳಿದರೆ, ಅದು ಹೊಂದಿಕೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೩ ಆವುದಿಲ್ಲಮೆಯದಂಭಾವಿಸಲ್ಪ್ರತಿಯೋಗಿ। ಭಾವವದೆಯಾಗಿ ತದ್ವಿಶೇ
ಷಣವಾದ। ಠಾವಿನೊಳಗರುಹಿಕೊಳುತಿರ್ಕ್ಕು॥

೪ ಸಕಲಂ ವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕವಾದ ಬೋಧವಾ। ಸಕಲದೊಡನೊಂದು ನೆ
ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಮಗ್ರೀ। ನಿಕರದಿಂದರುಹಿಕೊಳಬೇಕು॥

೫ ಭಾವವೊಂದಿಲ್ಲದಿಹಠಾವುಕರಣಾದಿತ। ದ್ಭಾವದ ಸ್ಮರಣೆಗಳಕೂಡೆ
ಸಾಮಗ್ರಿ। ಯಾವುದೆಂದೆಂಬೊಡಿದುತಾನೆ।

೬ ವಸ್ತುಸದ್ಭಾವವಂ ವಿಸ್ತರಿಪೊಡಾವಾವ। ವಸ್ತುವಿರಬೇಹುದದನೆಮತ್ತಿ
ಲ್ಲೆಂಬ। ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕನಿತುಮಿರವೇಳ್ಕು॥

೭ ಅಲ್ಲಿ ಚಿದಭಾವಮಿಂತಲ್ಲದರುಹಿನದು ಕೇ। ಳೆಲ್ಲ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನುಳ್ಳೊ
ಡದು ನಿದ್ರೆ। ಯಲ್ಲ ಜಾಗರಣವಹುದೈಸೆ॥

೮ ಇಲ್ಲಮೆಯನಾರಯ್ಯಲುಳ್ಳನೆಲೆಯೊಂದುಬೇ। ಕಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತಿಲ್ಲದುದನರಿ
ಯೆ ಬೇರೆನೆಲೆ। ಯೆಲ್ಲಿಯುಂತೋರದುದರಿಂದೆ॥

---

೩ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆ ಯಾವದೋ ಅದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಿದರೆ ಅದು ಪ್ರತಿಯೋಗಿ ಪದಾರ್ಥದ ಅಭಾವವೇ ಆಗಿರುವುದರಿಂದ ಅದರ ವಿಶೇಷಣವಾಗಿರುವ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೪ ವಿಶೇಷಣಾತ್ಮಕವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಜ್ಞಾನವೂ ತನ್ನ ಎಲ್ಲಾ ಅಂಗಗಳ ಕೂಡ ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿದ್ದು, ಉಪಕರಣಗಳ ಸಮೂಹದಿಂದ ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುತ್ತದೆ.

೫ ಯಾವದೊಂದು ಭಾವವೂ ಇಲ್ಲದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯ ಮೊದಲಾದದ್ದು ಆ ಸುಖ ಸ್ಥಿತಿಯ ನೆನಪುಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವದಕ್ಕೆ ಉಪಕರಣವು ಯಾವದೆಂದರೆ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವದೇ ಅಲ್ಲವೇ?

೬ ಒಂದು ಪದಾರ್ಥದ ಇರುವಿಕೆಯನ್ನು ವಿವರಿಸಬೇಕಾದರೆ ಯಾವ್ಯಾವ ಉಪಕರಣವಿರಬೇಕೋ ಅದರ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿಯೂ ಅಷ್ಟು ಉಪಕರಣವು ಇರಬೇಕು.

೭ ಆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯು ಈ ರೀತಿಯಾಗಲ್ಲದೆ, ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವದಿಲ್ಲ. ಸಮಸ್ತ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳನ್ನೂ ಹೊಂದಿರುವದು ಜಾಗರಣವೇ ಆಗುವದಲ್ಲದೆ ನಿದ್ರೆಯಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೮ ಇಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಇರುವ ಸ್ಥಳವೊಂದುಬೇಕು. ಆದುದರಿಂದ ಆಸುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದರೆ ಅದಿರುವ ಸ್ಥಳವು ಬೇರೆಯೆಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವದಿಲ್ಲ.

೯ ಅರಿವಿಲ್ಲವೆನಬಾರದರಿವೆಂಬನೀತಿಯೊಳಂ । ತರಿವಹಮಿಕ್ಕಿಲ್ಲದಿರೆನಿದ್ರೆಯುದನೆ ಚಿ। ತ್ತರಿವುತಿಹುದಲ್ಲಿ ನಿಜದಿಂದೆ ॥

೧೦ ಅರಿವಿರ್ಪುದರಿಹಿಕೊಂಬರಿಮೆಯುಮಿಲ್ಲವೆಂ। ದರಿಯಬೇಡೆನಲು ಗುರುವರ್ಯನೀನೆ ಅದ। ನರಿಪೆಂದೊಡಿಂತುತಿಳುಪಿದನು ॥

೧೧ ಪರೆದಿರ್ದಶಿಶುಗಳಂಬರಿಸಿಪಕ್ಕದೊಳು ಸಂ । ಚರಿಸದಂತಿರಿಸಿ ಚರಣಾಯುಧಂನಿದ್ರೆ । ವೆರಸುತೊಂದೆಡೆಯೊಳಿಹಪಾಂಗು ॥

೧೨ ವಿಕರಿಸಿದಬುದ್ಧ್ಯಾದಿ ಸಕಲತತ್ವಂಗಳಂ । ಪ್ರಕೃತಿಯೊಳಕೊಂಡವಸ್ಥೆಯಿಲ್ಲದೆ ಸದಾ। ತ್ಮಕಚಿದಾಶ್ರಯದೊಳಿರುತಿರ್ಕು ॥

೧೩ ರಾಹುವಿಡಿದಿಂದುವಾರಾಹುವಂಬೆಳಗುವಂ । ತೂಹಿಸಲ್ನಿದ್ರೆಮುಸುಕಲಂತಾಮಹಾ। ಮೋಹಮಂಚಿತ್ತರಿವುದಲ್ಲಿ ॥

೧೪ ಚಿದಚಿತ್ತುಗಳವಿಂತುಪುದಿದುನಿದ್ರೆಯೊಳಿರ್ಪು। ದಿದುನೈಜವಾಗಲಲ್ಲಿ ನಾನರಿದೆನೆಂ। ಬುದು ಘಟಿಸದೇತಕೆನೆಕೇಳು ॥

---

೯ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಉಂಟೆಂಬ ವಾಡಿಕೆಯಿರಲಾಗಿ ಅರಿವು ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಬಾರದು. ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದಿರುವ ಅವಸ್ಥೆಯೇ ನಿದ್ರೆಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ. ಆ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಅರಿವು ಸಾಕ್ಷಾತ್ತಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೧೦ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅರಿವು ಉಂಟು ; ತಿಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಡುವ ಅರಿವಿನ ಅಭಾವವು ಅಂದರೆ ಅಚಿತ್ತು ಇಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಡ ಎಂದು ಗುರು ಉಪದೇಶಿಸಲು, ಶಿಷ್ಯನು— ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಆ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೀನೇ ತಿಳಿಸಿಕೊಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಗುರು ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ತಿಳಿಸಿದನು.

೧೧, ೧೨ ಕೋಳಿಯು ಚದರಿದ್ದ ಮರಿಗಳನ್ನು ಕರೆದು ಇನ್ನೊಂದು ಕಡೆಗೆ ಹೋಗದ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ರೆಕ್ಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಹುದುಗಿಸಿಕೊಂಡು ಒಂದು ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆ ಮಾಡುವಂತೆ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕೃತಿತತ್ವವು ತನ್ನ ವಿಕಾರವಾದ ಬುದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಸಮಸ್ತ ತತ್ವಗಳನ್ನೂ ಒಳಗುಮಾಡಿಕೊಂಡು ಯಾವದೊಂದವಸ್ಥೆಯೂ ಇಲ್ಲದೆ ಅಂದರೆ ಸ್ವಸ್ವರೂಪದಿಂದ ಕೂಡಿ ಸದ್ರೂಪವಾದ ಅರಿವನ್ನಾಶ್ರೈಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

೧೩ ರಾಹುವಿನಿಂದ ಹಿಡಿಯಲ್ಪಟ್ಟ ಚಂದ್ರನು ರಾಹುವನ್ನು ಪ್ರಕಾಶಗೊಳಿಸುವಂತೆ ನಿದ್ರೆ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಆ ಮಹಾ ಮೋಹರೂಪಿಣಿಯಾದ ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಅರಿವೇ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೧೪ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಚಿತ್ತು ಅಚಿತ್ತು ಇವುಗಳೆರಡೂ ಇರುವದು ಸ್ವಭಾವವಾಗಿರಲಾಗಿ, ಅಲ್ಲಿ ನಾನು ತಿಳಿದೆನೆಂಬ ಭಾವವು ಯಾಕೆ ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಶಂಕೆಯುಂಟಾದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೧೫ ಒಡವೆಯರಸಲುಕೂಪದೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವ| ನೊಡವೆಯುಂಟಿಲ್ಲ
ದುದನೆದ್ದೊಡಲ್ಲದೆ| ನುಡಿಯಲಳವಲ್ಲವದರಂತೆ||

೧೬ ಮುಳುಗಿನಿದ್ರೆಯೊಳುಚಿತ್ತಳಿದಿರ್ದೊಡಾನಿದ್ರೆ| ಯಳಿದಲ್ಲದಲ್ಲಿಯರಿ
ದರ್ಥಮಂ ನುಡಿಯ| ಲಳವಲ್ಲವೆಂಬುದಿದುಸಿದ್ಧ||

೧೭ ನೀನಿಂತುತಿಳಿವುದೆಲೆಸೂನು ಶ್ರುತಿತಾನೆಪ್ರ| ಜ್ಞಾನಾತ್ಮನಾದಿವಾಕ್ಯ
ದಿಂದೊರೆಯಲಿಂ| ತಾನಿದ್ರೆಪೇಳಲರಿದಲ್ಲಿ ||

೪ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಕಾರಣವಾವುದು ಸುಷುಪ್ತಿಯನರಿವೊಡಾತ್ಮಂಗೆ|
ಗುರುವರ್ಯಕರುಣದಿಂದೊರೆವುದೆನಗೆ ||

೧ ತ್ರಿ|| ತರಣಿಶಶಿರೋಚಿಗಳ ಕಿರಣಂಗಳೆಯಿಂದ ಸಂ| ಹರಿಸದಜ್ಞಾನ
ತಿಮಿರಮಂಕೆಡಿಸುವುದು| ಗುರುವರ್ಯನಿನ್ನನಸುನೋಟ||

೧೫, ೧೬ ಬಾವಿಯಲ್ಲಿ ಬಿದ್ದ ಒಡವೆಯನ್ನು ಹುಡುಕುವದಕ್ಕಾಗಿ ಬಾವಿಯ ನೀರಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನು—ಒಡವೆಯು ಇದೆ ಅಥವಾ ಇಲ್ಲ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೊರಗೆ ಬಂದಲ್ಲದೆ ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ. ಆದರ ಹಾಗೆ ಅರಿವು ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿ ಹೋಗಿರಲು, ಆ ನಿದ್ರೆಯು ಕಳೆದ ಹೋರತು ಆ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ತಿಳಿದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬುವದೇ ಸಿದ್ಧಾಂತವು.

೧೭ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ನೀನು ಹೀಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು. "ಶ್ರುತಿಯು ಪ್ರಜ್ಞಾನಾತ್ಮನಾ" ಎಂಬುವದು ಮೊದಲಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಿಂದ ಹೇಳುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರೆಯ ಸುಖವನ್ನು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ.

ಶ್ರುತಿ|| ಪ್ರಜ್ಞಾನಾತ್ಮನಾ ವಿದ್ಯಾವೃತತ್ವಾತ್ಸುಷುಪ್ತೌ ವಕ್ತುಮಶಕ್ಯಂ ||

ಪ್ರಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ ಆತ್ಮನು ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಾ ತಮಸ್ಸಿನಿಂದಾವರಿಸಲ್ಪಡುವದರ ದೆಸೆಯಿಂದ ಸುಪ್ತಿಸುಖವನ್ನು ಹೇಳಲಾರನೆಂದರ್ಥ.

೪ ನೇ ಸೂತ್ರ ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ಸುಷುಪ್ತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಸಾಧಕವಾದದ್ದೇನು ?
ದಯೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಹೇಳಬೇಕು.

೧ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಪ್ರಕಾಶವುಳ್ಳ ಕಿರಣಗಳಿಂದಲೂ ಪರಿಹರಿಸುವದಕ್ಕಸಾಧ್ಯವಾದ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಅಂಧಕಾರವನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಡೆಗಣ್ಣೋಟವು ಕೆಡಿಸುತ್ತದೆ.

೨ ಎಂದುಕೊಂಡಾಡುತಾನಂದಮಯಭಕ್ತಿರಸ। ದಿಂದೆ ನತನಾಗಿ ಗುರುವೆ
ಚಿತ್ತೈಸೆನು। ತ್ತಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಪುತ್ರ॥

೩ ಗುರುವೆ ನಾನಾಯುಕ್ತಿವೆರಸಿನಿದ್ರೆಯನರಿವು। ತಿರುತಿರ್ಪನಾತ್ಮನೆಂದಿ
ರಾಸುಪ್ತಿಯೊಳು। ಕರಣಂಗಳುಂಟೆ ಅರಿವಿಂಗೆ॥

೪ ಕರಣಸಂಚಾರಮಿರುತಿರೆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲವೆಂ। ದಿರಿ ಮತ್ತಾ ಭಾವವನು
ಚಿತ್ತರಿವೊಡಲ್ಲಿ। ಕರಣಂಗಳಲ್ಲದಹುದೆಂತು॥

೫ ಚಿತ್ತು ನಿದ್ರೆಯನರಿವುದೆತ್ತಣದು ಸಾಧನದ। ಮೊತ್ತವಿಲ್ಲಾಗಿಮಗುಳೆ
ಯಾನೆನಹುದೋ। ರುತ್ತಮಿಹುದಕ್ಕೆ ಗತಿಯುಂಟೇ॥

೬ ಅಲ್ಲಿ ಕರಣಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದಾಚಿತ್ತರಿಯು। ಬಲ್ಲುದೆನೆ ಸುಪ್ತಿಯುಳಿದಲ್ಲ
ದಾಸ್ಮರಣೆ। ವಿಲ್ಲವೆಂದೆಂಬ ವಿಧಿಬೇಡಾ॥

೭ ತಾನೆ ಅರಿವುದು ಮತ್ತೆ ತಾನೆ ಮರೆವುದು ಮಗುಳೆ। ತಾನದಂ ನೆನೆವು
ದೆನಲು ಬುದ್ಧ್ಯಾದಿಗುಣಿ। ತಾನಾದನಾತ್ಮನೆನಬೇಕು॥

---

೨ ಎಂಬದಾಗಿ ಹೊಗಳುತ್ತಾ ಆನಂದದಿಂದ ತುಂಬಿದ ಭಕ್ತಿರಸಭಾರದಿಂದ ನಮ್ರನಾದ ಶಿಷ್ಯನು, ಗುರುವೇ— ಚಿತ್ತವಿಡು ಎಂದು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದನು.

೩ ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ಆತ್ಮನು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆಂದು ಅನೇಕ ಯುಕ್ತಿಗಳೊಡನೆ ಬೋಧಿಸಿದಿರಷ್ಟೆ. ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಅರಿವಿಗೆ ಕರಣಗಳಿವೆಯೋ?

೪ ಕರಣಗಳ ವ್ಯಾಪಾರವಿದ್ದರೆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಅಂಥಾ ಭಾವವನ್ನು ಅರಿವು ತಿಳಿಯಬೇಕಾದರೆ ಕರಣಗಳಿಲ್ಲದೆ ಹೇಗಾಗುವದು?

೫ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಸಮೂಹವೇ ಇಲ್ಲದಿರುವಾಗ, ಆತ್ಮವು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವದು ಹೇಗೆ? ತಿರಿಗಿ ಆ ಸ್ಮರಣೆ ತೋರುತ್ತಿರುವದಕ್ಕೆ ಮಾರ್ಗವಿದೆಯೋ?

೬ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಇಂದ್ರಿಯಗಳ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದೆ ಆತ್ಮವು ತಿಳಿಯಬಹುದು ಎಂದರೆ ಸುಷುಪ್ತ್ಯವಸ್ಥೆ ತೊಲಗಿದ ಹೊರತು ಆನೆನಹು ಉಂಟಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂಬ ನಿಯಮ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲ.

೭ ಆತ್ಮವು ತಾನೇ ತಿಳಿಯುವದು ತಾನೇ ಮರೆಯಾಗುವದು ತಿರಿಗಿ ತಾನೇ ಅದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಆತ್ಮನು ತಾನೇ ಬುದ್ಧಿ ಮುಂತಾದ ಗುಣಗಳುಳ್ಳವನಾದನೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

೫ ಅಂತಾಗೆಜಡಭಾವವಂತಾಳ್ದನಾತ್ಮನೆಂ। ಬಂತೆ ತೋರುತ್ತಮಿದೆ ಗು
ರೂತ್ತಮ ನೀವಿ। ದಂ ತಿಳುಹಬೇಹುದೆನಗೊಲ್ದು ॥

೨೪ ನೇ ಸೂತ್ರ ಅನುಭೂತಾರ್ಥಸ್ಮರಣಾನಿರೂಪಣೆ.

ತನಿನಿದ್ರೆಯೊಳಗನುಭವಿಪಕರಣಮುಂಟದಂ ।
ನಿನಗೆಪೇಳುವೆ ನೀನೊಲಿದುಕೇಳುಬೋಧ್ಯ ॥

೧ ತನುಜಕೇಳಾನಿದ್ರೆಯನುಭವಕ್ಕಾದಸಾ । ಧನವನಾನಿದ್ರೆಯುಳಿದಲ್ಲಿ
ತೋರುತಿಹ। ನೆಸಹಿನಾಕ್ರಮವನೊರೆವೆನು ॥

೨ ನೆನಸಲ್ಲಿಯುಂ ಮತ್ತೆ ಕನಸಲ್ಲಿಯುಂ ತೋರ್ಪ। ತನುವಿಡಿದಜೀವ
ನನು ಕರ್ಮವಶದಿಂದೆ। ತನಿನಿದ್ರೆಮುಸುಕುತಿಹುದೊರ್ವ।

೩ ಆನಿದ್ರೆಯೊಳಗಹಮುತಾನಖಿಳಕರ್ಮಾಭಿ । ಮಾನಸಂಸ್ಕಾರಸಹಿತೆ
ನಿಜಕಾರಣದೊ। ಳೇನೆನ್ನದೊಂದೆಲಯಿಸುವುದು॥

೪ ಅದರಲ್ಲಿ ಜೀವನೆನಿಸಿದ ಚಿತ್ತು ತನ್ನ ನಿಜ। ಪದವಪ್ಪತುರ್ಯನೊಳಗಡಗಿತೆ
ನಿಸಿತೋ। ರ್ಪುದು ಸುಷುಪ್ತಿಯನರಿವುತಿಹುದಿಂತು॥

೫ ಹಾಗಾದರೆ ಆತ್ಮನು ಜಡತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸುವವನ ಹಾಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ. ಎಲೈ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ನೀನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದಯವಿಟ್ಟು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

೨೪ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಅನುಭೂತಾರ್ಥಸ್ಮರಣನಿರೂಪಣೆ.

ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಸುಖಾನುಭವಕ್ಕೆ ಸಾಧನವುಂಟು. ಅದನ್ನು ನಿನಗೆ ಹೇಳುವೆನು.
ಶಿಷ್ಯನೇ ಅದನ್ನು ನೀನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೇಳು.

೧ ಮಗನೇ ಆನಿದ್ರಾನುಭವಕ್ಕೆ ಸಾಧನವಾಗಿರುವದನ್ನು ಕೇಳು. ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ತೋರತಕ್ಕ ಆ ಸ್ಮರಣೆಯ ರೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವೆನು:

೨ ಜಾಗರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಸ್ವಪ್ನಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಣುವ ದೇಹವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಜೀವವನ್ನು ಕರ್ಮಾಧೀನದಿಂದ ಒಂದು ವೇಳೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆ ಆವರಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.

೩ ಆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರವು ತಾನು ಸಮಸ್ತ ಕರ್ಮಾಭಿಮಾನದ ಭಾವನೆಯಿಂದ ಕೂಡಿ ತನಗೆ ಕಾರಣವಾದ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿ ಏನೂ ಹೇಳದೆ ಒಂದೇ ಅಡಗುವದು.

೪ ಆ ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಜ್ಞಜೀವನೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಆತ್ಮನು ತನ್ನ ನಿತ್ಯಸ್ಥಾನವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಲೀನವಾಯಿತೆಂಬ ಹಾಗೆ ಕಾಣಿಸುವದು. ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆತ್ಮವು ನಿದ್ರೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

೫ ಮಿಸುಪಚಿದ್ರೂಪದಿಂ ಪ್ರಸವಧರ್ಮಂಗಳಿಂ । ದೆಸೆವುದಾಮಾಯೆ
ಯೆಂದು ಶೈವಪುರಾಣ। ಮುಸಿರುವುದು ಸುಪ್ತಿಯೊಳು ಪುತ್ರಾ॥

೬ ಆಮಾಯೆಗಾವಿಕೃತಿ ನೇಮವಾಗಿರಲಲ್ಲಿ । ತಾಮಸಸುಖಂಗಳನುಭ
ವಂ ನಿತ್ಯನಿ।ಸ್ಸೀಮಸಂವಿತ್ತಿಗಹುದೈಸೆ॥

೭ ಅಲ್ಲಿಮಾಯಾಪ್ರಸವವೆಲ್ಲಂ ಕ್ಷಣಿಕಮಾಗ। ಲಲ್ಲಿ ಯಾತ್ಮಾನುಭವಸು
ಖಜ್ಞಾನಂಗ। ಳೆಲ್ಲವುಂ ಕ್ಷಣಿಕವೆನಬೇಕು॥

೮ ಮರದಳಿರಚಂಚಲಾಂತರದ ಚಂದ್ರಿಕೆಗಳಂ। ತಿರೆ ತೋರಿಕೆಡುವ
ಸುಖದನುಭವಂಗಳಿಗೆ। ಕರಣಕರ್ಮಾತ್ಮಕವೆ ಮಾಯೆ॥

೯ ದೀಪವೊಂದೇ ಕರ್ಮರೂಪದಿಂದಂ ಕರಣ। ರೂಪದಿಂ ತೋರುವಂ
ತಾತ್ಮನಿಗೆ ಕರ್ಮ। ರೂಪದಿಂ ಕರಣವದು ಮಾಯೆ॥

---

೫ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಆ ಮಾಯೆಯು ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಚಿದ್ರೂಪವನ್ನು ಹೊಂದಿ, ಪ್ರವೃತ್ತಿ ವ್ಯಾಪಾರಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವದೆಂದು ಶೈವಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವದು.

೬ ಆ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಆ ಮಾಯೆಗೆ ಆ ವಿಕಾರವು ಸಹಜವಾಗಿರುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಆ ತಾಮಸವೆನಿಸಿರುವ ನಿದ್ರಾಸುಖವನ್ನು ನಿತ್ಯವಾಗಿರುವ ಚಿತ್ತು ಅನುಭವಿಸುತ್ತದೆಯಲ್ಲವೇ?

೭ ಆ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯಾ ವ್ಯಾಪಾರವೆಲ್ಲವೂ ಸ್ವಲ್ಪ ಹೊತ್ತಿನಲ್ಲಿದ್ದು ನಾಶವಾಗತಕ್ಕದ್ದಾದುದರಿಂದ ಆತ್ಮಾನುಭವ, ಆನಂದ, ತಿಳಿವು, ಇವುಗಳೆಲ್ಲವೂ ಕ್ಷಣಿಕವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

೮ ಮರದ ಎಲೆಗಳು ಅಲ್ಲಾಡಲಾಗಿ ಅದರ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿರುವ ಚಂದ್ರನ ಪ್ರಕಾಶಗಳು ಹೇಗೋ ಹಾಗೆ ತೋರಿ ಅಡಗುವ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯೇ ಕರಣವಾಗಿಯೂ ಕರ್ಮವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ, ಆತ್ಮನು ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಕ್ಷಣಿಕವಾದ ಸುಖವನ್ನನುಭವಿಸುವ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯೇ ಕರಣರೂಪವಾಗಿಯೂ ಕರ್ಮರೂಪವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತದೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೯ ಬೆಳಕಿನ ಸಹಾಯದಿಂದ ಬೆಳಕನ್ನು ನೋಡುವ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮನು ಮಾಯೆಯ ಸಹಾಯದಿಂದ ಮಾಯೆಯನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾನೆ. ಬೆಳಕನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಬೆಳಕೇ ಸಹಾಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಯೆಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕೆ ಮಾಯೆಯೇ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನವಾಗಿದೆಯೆಂದು ತಾತ್ಪರ್ಯ.

೧೦ ಅಲ್ಲಿ ತತ್ಸಂಸ್ಕಾರವೆಲ್ಲಂ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಳಿ। ರ್ದ್ದಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಾನುಗುಣ
ದೊಳಿರ್ದ್ದಾತಂಗೆ। ಯಿಲ್ಲದಾಸ್ಮೃತಿಯ ನೆಸಗುವುದು ॥

೧೧ ಅದು ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞೆಯಹುದದು ನೋಡಲಿಂತು ಪೂ। ರ್ವದೊಳು ತಾ
ನನುಭವಿಸಿದರ್ಥಮಂ ಕಾಣು। ತದುಗೂಡಿಮೊದಲ ನೆನೆವುದು ॥

೧೨ ಆತನೇ ಈತನೆಂದೇತೆರದೆ ಘಟಿಪುದಾ। ಮಾತು ದೃಷ್ಟಾಂತವಿದಕೆ
ಸುಖನಿದ್ರಾನು। ಭೂತಿಯು ಸ್ಮರಣೆತನಗಿಂತು ॥

೧೩ ಅನುಭವಿಸದರ್ಥವದು ನೆನೆಯೆಗೋಚರಿಸದಾ। ತನಿನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಯ
ರಿಯದಿರೆ ಮುನ್ನೊರೆದ। ನೆನಹೆಂತು ಘಟಿಪುದೆಲೆ ವತ್ಸಾ ।

೧೪ ಕಾರಣಂಪ್ರಕೃತಿಸಂಸ್ಕಾರವೀಕಾರ್ಯವಿ। ಸ್ತಾರವಾಗಿರ್ದ್ದಕರಣದಿಂ
ಸ್ಮೃತಿಗೆಂತು। ಸಾರುವುದು ಪೇಳೆನಲು ಕೇಳು ॥

೧೫ ಪ್ರಕೃತಿತಾನೇಮತ್ತವಿಕರಿಸುತೆ ಮಾನಸಾ। ತ್ಮಕವಪ್ಪುದಾಗಿ ತದನು
ಭವಸಂಸ್ಕಾರ। ನಿಕರವೀನೆನಹಿಗಹುದಿಂತು ॥

---

೧೦ ಆ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಾಸುಖಾನುಭವದ ಸಂಸ್ಕಾರವೆಲ್ಲವೂ ಪ್ರಕೃತಿಯಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಕರ್ಮಾನುಸಾರವಾಗಿ ಜಾಗರಾವಸ್ಥೆಗೆ ಬಂದ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಇಲ್ಲದಿದ್ದ ಅಲ್ಲಿ ಸ್ಮರಣೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುತ್ತದೆ.

೧೧ ಅದೇ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞೆಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞೆಯೆಂದರೆ ಮೊದಲು ಅನುಭವಿಸಿದ ವಸ್ತುವನ್ನು ನೋಡುತ್ತಾ ಆ ವಸ್ತುವಿನೊಡನೆ ಹಿಂದೆ ನಡೆದುದನ್ನು ಸ್ಮರಿಸುವುದೇ.

೧೨ ಹಿಂದೆ ಒಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೋಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪುರುಷನನ್ನು ಮತ್ತೊಂದು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ದೇಶದಲ್ಲಿ ನೋಡುವಾಗ ಆತನೇ ಈತನು ಎಂಬ ನೆನಪು ಬರುವುದೇ ಪ್ರತ್ಯಭಿಜ್ಞೆಗೆ ದೃಷ್ಟಾಂತವು. ಇದರಂತೆ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಸುಖನಿದ್ರೆಯನ್ನು ಅನುಭವಿಸಿದ ಸ್ಮರಣೆಯುಂಟಾಗುತ್ತದೆ.

೧೩ ಅನುಭವಿಸಲ್ಪಡದ ಪದಾರ್ಥವು ಎಂದಿಗೂ ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬಾರದು. ಆ ನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಾಸುಖವನ್ನು ತಿಳಿಯದಿದ್ದರೆ ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಸ್ಮರಣೆಯು ಹೇಗೆ ಸಂಭವಿಸುವದು?

೧೪ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಪ್ರಕೃತಿಯೂ ಕಾರ್ಯವಾಗಿರುವ ಸಂಸ್ಕಾರವೂ ಜಾಗರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ತೆರೆಯಲ್ಪಟ್ಟ ಮನೋರೂಪವಾದ ಕರಣಕ್ಕೆ ಹೇಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದು ಹೇಳು ಅಂದರೆ ಕೇಳು.

೧೫ ಸುಷುಪ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಪ್ರಕೃತಿಯು ತಾನೇ ತಿರಿಗಿ ವಿಕಾರವನ್ನು ಹೊಂದಿ ಮನೋರೂಪವಾಗುವುದರಿಂದ ಆ ನಿದ್ರಾಸುಖಾನುಭವದ ಸಂಸ್ಕಾರಗಳು ಸ್ಮರಣೆಗೆ ಬರುತ್ತವೆ.

೧೬ ಅಚ್ಚು ಪಡಿಯಚ್ಚಿನೊಳಗೊಚ್ಚ ತಂತೋರ್ಪಂತೆ। ಬಿಚ್ಚದಾನಿದ್ರೆಯೊ
ಳಗಿರ್ದಸಂಸ್ಕಾರ। ವೆಚ್ಚತ್ತ ಬುದ್ಧಿಯೊಳು ತೋರ್ಕು॥
೧೭ ಇಂತವಸ್ಥಾತ್ರಯದೊಳಂ ತಾನೆತೋರುತಿಹ। ನಂತಾಗಿ ಸತ್ಯಸುಖಚಿ
ತ್ಸ್ವಯಂಪ್ರಕಾ। ಶಂ ತನಗೆ ಸಿದ್ಧವೆಲೆ ಪುತ್ರಾ॥
೧೮ ಅದು ಕಾರಣಂ ನೀನೆಸದಮಲಂಪರಿಪೂರ್ಣ। ನದರಿಂದೆನಿತ್ಯನಂತಾಗಿ
ಮರವೆಯೆಂ। ಬುದು ನಿನ್ನೊಳಿಲ್ಲವದು ಸತ್ಯ॥
೧೯ ಇದು ಸಂಧಿಯೈದನೆಯದಿದರೊಳೈದೆಳೆಲಲಿತ। ಪದವೆಯೈವತ್ತುಮ
ಗುಳೆಂಟುನೋಡಲಿದು। ಚಿದಚಿದ್ವಿವೇಕವೆನಿಸುವುದು॥

ಅಂತು ಸಂಧಿ ೫ ಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರ ೩೦ ಕ್ಕಂ ತ್ರಿಪದಿ ೩೪೮ ಕ್ಕಂ
ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

೬ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಗುರುವರ್ಯನೀವೆನಗೆ ಮರವೆಯಿಲ್ಲೆಂದೊರೆದ।
ಪರಿಯಾವುದದನೆ ಕರುಣಿಸಬೇಹುದು॥

---

೧೬ ಮರ, ಲೋಹ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಂದ ಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟ ಆಕಾರವು ಪಡಿಯಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಂತೆ ಗಾಢನಿದ್ರೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಜಾಗರಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ಬುದ್ಧಿಗೆ ತೋರುತ್ತದೆ.

೧೭ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಜಾಗರ, ಸ್ವಪ್ನ, ಸುಷುಪ್ತಿ ಎಂಬ ಮೂರವಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ತಾನೇ ತೋರುವನಾದುದರಿಂದ ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಸ್ವರೂಪನೂ ತನಗೆ ತಾನೇ ಪ್ರಕಾಶಿಸುವವನೂ ಎಂಬುದು ಆತ್ಮನಿಗೆ ಸಹಜವಾಗಿದೆ.

೧೮ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನೇ ನಿರ್ಮಲನಾಗಿಯೂ ಪರಿಪೂರ್ಣನಾಗಿಯೂ ಇದ್ದೀಯೆ. ಹಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರುವವನಾಗಿದ್ದೀಯೆ. ಆದುದರಿಂದ ಮರವೆಯೆಂಬುವದು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ; ಇದು ದಿಟ.

೧೯ ಇದು ಐದನೆಯ ಸಂಧಿ. ಇದರಲ್ಲಿ ಐದು ಸೂತ್ರಗಳೂ ಐವತ್ತೆಂಟು ಪದಗಳೂ ಇವೆ. ಇದು ಚಿದಚಿದ್ವಿವೇಕಪ್ರಕರಣವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

೬ ನೇ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಎಲೈ ಆಚಾರ್ಯಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ನಿನಗೆ ಮರವೆಯಿಲ್ಲವೆಂದು ನೀನು ನಿರೂಪಿಸಿದೆಯಷ್ಟೆ.
ಅದು ಹೇಗೆ? ಅದನ್ನು ಕರುಣದಿಂದ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

೧ ಶ್ರೀ॥ ಪರಿಪೂರ್ಣಬೋಧಂಗೆ ಪರತರಾನಂದಂಗೆ। ಪರಮಂಗೆ ಪಾವ
ನಾತ್ಮಂಗೆ ಪಾರ್ವತೀ। ವರಶಂಭುವಿಂಗೆ ನತನಪ್ಪೆ॥

೨ ಹರಿಪಿತಾಮಹರುದ್ರ ವರಸದಾಶಿವಮಹೇ। ಶ್ವರಮುಖ್ಯರಾವನೊಡ
ಲೊಳಿರುತಿರ್ಪ್ಪರಾ। ಗುರುವೆ ಬಿನ್ನಪವನವಧರಿಸು॥

೩ ತನಗೆ ಮರವೆಯಕೂಟವಿನಿತಿಲ್ಲವೆಂದಿರೀ। ಜನನಾದಿಭೀತಿಯಿಂದೆ ಕಂ
ಗೆಟ್ಟು ನಿ। ನ್ನನೆ ಸಾರ್ದರಾರು ಕರುಣಿಪುದು॥

೪ ಅಹಮಿಂಗೆ ತಾನೆ ದುಸ್ಸಹಸಂಸರಣವೆಂದೊ। ಡಹುದಂತದಕ್ಕೆ ಮುಕ್ತಿ
ಯದನೊಪ್ಪೆ ನಿಜ। ಮಹುದಹಂಕಾರವೆನಬೇಕು॥

೫ ಮುನ್ನಮೀ ತೋರಿಕೆಗಳಂ ನಿತ್ಯವಲ್ಲವೆಂ। ದೆನ್ನೊಳುಸುರಿದಿರಿ ಯದರಿಂ
ದಹಮುಸತ್ಯ। ವೆನ್ನಲೂ ಬಾರದೆಲೆ ದೇವಾ॥

೬ ಅಹಮಿಂಗೆ ಸಂಸಾರವಹುದು ತನಗಾ ಮುಕ್ತಿ। ಯಹುದೆಂದೊಡಲ್ಲಿ
ಸೂರೆಯೊರ್ವಂಗೆ ದೂ। ರಹುದೊರ್ವಗೆಂಬ ಪರಿಯಕ್ಕು॥

---

೧ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಜ್ಞಾನವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ, ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆನಂದವುಳ್ಳವನಾಗಿಯೂ ಪರತತ್ವಸ್ವರೂಪನಾಗಿಯೂ ಪವಿತ್ರಾತ್ಮನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪಾರ್ವತೀಪತಿಯಾದ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಂ ಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

೨ ಯಾವನ ದೇಹದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು ಬ್ರಹ್ಮ ರುದ್ರ ಸದಾಶಿವ ಮಹೇಶ್ವರ ಮೊದಲಾದವರು ವಾಸಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೋ ಅಂಥಾ ಗುರುವೇ, ನನ್ನ ವಿಜ್ಞಾಪನೆಯನ್ನು ಲಾಲಿಸು.

೩ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನದ ಸಂಬಂಧವು ಲೇಶಮಾತ್ರವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದಿರಿ. ಹಾಗಾದರೆ, ಜನನ ಮರಣಾದಿಗಳಿಗೆ ಹೆದರಿ ದಿಕ್ಕು ತೋರದೆ ನಿನ್ನನ್ನು ಸೇರಿದವರು ಯಾರು? ತಿಳಿಸಿರಿ.

೪ ಸಹಿಸುವದಕ್ಕಾಗದ ಜನನಮರಣಾತ್ಮಕವಾದ ಸಂಸಾರವು ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಭವಿಸುತ್ತದೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಮೋಕ್ಷವೂ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೇ ಆಗುವುದಲ್ಲವೇ? ಅದನ್ನು ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡರೆ ಅಹಂಕಾರವು ನಿತ್ಯವಾದ ವಸ್ತುವೆಂದು ಹೇಳ ಬೇಕಾಗುವುದು.

೫ ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರ ಮೊದಲಾದ ತೋರಿಕೆಗಳು ನಿತ್ಯವಲ್ಲವೆಂದು ನನ್ನ ಕೂಡ ಹೇಳಿದಿರಿ. ಆದುದರಿಂದ ಅಹಂಕಾರವು ಸತ್ಯವೆಂತಲೂ ಹೇಳಕೂಡದು.

೬ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಸಾರವು ಸಂಭವಿಸುವದು. ಆತ್ಮನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದು ಎಂದು ಹೇಳಿದರೆ, ಸೂರೆ ಒಬ್ಬನಿಗೆ, ಅಪವಾದವು ಒಬ್ಬನಿಗೆ ಎಂದು ಹೇಳಿದಂತಾಗುತ್ತದೆ.

೭ ಗುರುವೆನೀವೀಗಳಂತರಿಸದೀ ಸಂದೇಹ। ವಿರದಂತೆ ವೇದಶಿರದರ್ಥ
ವಂ ಪೇಳಿ। ಪೊರೆವುದೆಂದೆರಗಿದನು ಸೂನು॥

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಆತ್ಮಂಗೆ ಸಂಸಾರಾಧ್ಯಾಸನಿರೂಪಣೆ.

ಸೋಪಾಧಿಯಾದ ಸಂಸಾರವಾ ಪರಮಚಿ।
ದ್ರೂಪಂಗೆ ಘಟಿಪುದದು ನೈಜವಲ್ಲ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಕಂದಕೇಳೀಪ್ರಶ್ನೆಯಂದವೆಲ್ಲವನು ಮುದ। ದಿಂದೆ ನಾನೊರೆವೆ
ನಿದು ಗೋಪ್ಯವಾದರ್ಥ। ವೆಂದು ನೀನನುಭವಿಸುವಂತೆ॥

೨ ಅಹಮಿಂಗೆ ಸಂಸಾರವಹುದೆತಪ್ಪದು ನೋಡ। ಲಹಮುವಿಡಿದಾತ್ಮ
ನೊಳಗೆ ತತ್ಸಂಸಾರ। ವಿಹುದಿಂತುಪಾಧಿವಶದಿಂದ॥

೩ ಸುತನೆಕೇಳಧ್ಯಾಸಪ್ರತಿಬಿಂಬಾವಚ್ಛಿನ್ನ। ಗತಿಯಿಂದುಪಾಧಿಯದು
ಮೂರುತೆರದೊಳಂ। ಚಿತಮಪ್ಪುದಾತ್ಮನೊಳಗಲ್ಲಿ॥

೪ ಪ್ರಸವಧರ್ಮಿಣಿಯೆನಿಸುತೆಸೆವುದಾಗೀಪ್ರಕೃತಿ। ವಶನಾಗುತಾತ್ಮನದರ
ಹವಣಾಗೆ ಭಾ। ವಿಸಲವಚ್ಛಿನ್ನವದೆನೋಡು॥

---

೭ ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ನೀವು ಸಾವಕಾಶಮಾಡದೆ ಸಂಶಯವಿರದ ಹಾಗೆ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿ ಕಾಪಾಡಬೇಕು ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದನು.

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಆತ್ಮನಿಗೆ ಸಂಸಾರಾಧ್ಯಾಸನಿರೂಪಣೆ.

ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿರುವ ಸಂಸಾರವು ಆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟಜ್ಞಾನಸ್ವರೂಪನಾದ
ಪರಮಾತ್ಮನಿಗೆ ಸಂಭವಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಸಹಜವಾದದ್ದಲ್ಲ.

೧ ಎಲೈ ಮಗನೇ ನೀನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಯೆಲ್ಲಕ್ಕೂ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರವನ್ನು ಇದು ರಹಸ್ಯವಾದ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೆಂದು ನೀನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೨ ಅಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸಂಸಾರ ಬಂಧವುಂಟಾಗುವದೇ? ಹಾಗೆ ಹೇಳುವದು ತಪ್ಪು ; ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿ ಅಹಂಕಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವು ಉಪಾಧಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದ ಇರುವದು.

೩ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ ಕೇಳು. ಅಧ್ಯಾಸ, ಪ್ರತಿಬಿಂಬ, ಅವಚ್ಛಿನ್ನ ಎಂಬ ಅವಸ್ಥೆಗಳಿಂದ ಉಪಾಧಿಯು ಆತ್ಮನೊಳಗೆ ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದು.

೪ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಧರ್ಮವುಳ್ಳದ್ದೆಂದು ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡು ತೋರುವ ಪ್ರಕೃತಿಗೆ ಆತ್ಮನು ಸ್ವಾಧೀನನಾಗಿ ಆ ಪ್ರಕೃತಿಯ ಪ್ರಮಾಣವುಳ್ಳವನಾಗಲು. ಅದೇ ಅವಚ್ಛಿನ್ನವೆಂಬ ಉಪಾಧಿಯೆಂದು ತಿಳಿ.

೫ ತಿಳಿಯುಳ್ಳಹಂಕಾರದೊಳಗೆ ಮಾರ್ಪ್ಪೊಳೆದುನಿ। ರ್ಮಳಚಿತ್ತು ತಾನೆ
ಯದರೊಳೇಕತ್ವಮಂ। ತಳೆಯೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವಹುದಿಂತು ॥

೬ ಬಳಿಕಲಂತಾಹಮ್ಮಿನೊಳಗುಳ್ಳ ಧರ್ಮವೊಂ। ದುಳಿಯದಾತ್ಮನೊಳು
ಸತ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಮಾ। ರ್ಪೊಳೆಯಲಧ್ಯಾಸವೆನಿಸುವುದು ॥

೭ ಅಧ್ಯಾಸಲಕ್ಷಣವಸಾಧ್ಯವರಿಯಲ್ಕೆಂದು । ಬೋಧ್ಯನೆನಲಾತನೊಡನೆ
ಮುದವಲರುತಾ। ರಾಧ್ಯನೊಲಿದಿಂತು ಬೆಸಸಿದನು ॥

೮ ಅದನು ತತ್ತಲ್ಲದಿರ್ಪ್ಪುದರಲ್ಲಿ ತದ್ಬುದ್ಧಿ। ಯುದಯವೆಂದರಿವುದೆಲೆಶು
ಕ್ತಿರಜತಮೆಂ। ಬುದರ ದೃಷ್ಟಾಂತಮುಖದಿಂದೆ ॥

೯ ಇಂತಿದಧ್ಯಾಸವಿದರಂತಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಜಡ। ಹಂತೆಯೊಳಗುಳ್ಳ ಗುಣಮೆಯ್ದಿ
ಸತ್ಯವೆಂ। ಬಂತೆ ಕಾಣಿಸುವುದೆಲೆ ಪುತ್ರಾ ॥

೧೦ ಎಂತುನಿರ್ಮಳಮುಕುರದಂತರಾಳದೊಳುಗಜ । ಮೆಂತುತರುಸರಸಿ
ಯೊಳು ಪೊಳೆದು ತೋರುತಿಹ। ವಂತೆಲ್ಲವಾತ್ಮನೊಳು ತೋರ್ಕು ॥

---

೫ ಪರಿಶುದ್ಧನಾದ ಆತ್ಮನು ತಾನೇ ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಫಲಿಸಿ ಅದರಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಗಿ, ಅದೇ ಪ್ರತಿಬಿಂಬವೆಂಬ ಉಪಾಧಿಯಾಗಿರುವದು.

೬ ಆ ಅಹಂಕಾರದಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮವೊಂದೂ ಉಳಿಯದೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸತ್ಯವೆಂಬಂತೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬಿಸಲಾಗಿ ಅದೇ ಅಧ್ಯಾಸವೆಂಬ ಉಪಾಧಿಯಾಗಿರುವದು.

೭ ಅಧ್ಯಾಸವೆಂಬ ಉಪಾಧಿಯ ಲಕ್ಷಣವು ತಿಳಿಯಲಶಕ್ಯವೆಂದು ಶಿಷ್ಯನು ಹೇಳಲು; ಆತನ ಸಂಗಡ ಗುರುವು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೆಚ್ಚಿದವನಾಗಿ ಮುಂದೆ ಹೇಳುವ ಪ್ರಕಾರ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದನು.

೮ ಒಂದು ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತೊಂದು ವಸ್ತುವೆಂಬ ಬುದ್ಧಿ ಹುಟ್ಟಿದರೆ ಅದೇ ಅಧ್ಯಾಸವೆಂದು ತಿಳಿ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮುತ್ತಿನ ಚಿಪ್ಪನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆಳ್ಳಿಯೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವದೇ ದೃಷ್ಟಾಂತವು.

೯ ಇದೇ ಅಧ್ಯಾಸವು; ಇದರ ಹಾಗೆ ಜಡವಾದ ಅಹಂಕಾರದೊಳಗಿರುವ ಗುಣಗಳು ಆತನಲ್ಲಿ ಸೇರಿ ಸತ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ತೋರುವವು.

೧೦ ಸ್ವಚ್ಛವಾದ ಕನ್ನಡಿಯ ನಡುವೆ ಆನೆಯೂ, ಸರೋವರದಲ್ಲಿ ವೃಕ್ಷವೂ ಹೇಗೆ ಪ್ರತಿಬಿಂಬರೂಪದಿಂದ ಕಾಣುತ್ತಿರುವವೋ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಅಹಂಕಾರ ಮುಂತಾದ ಪ್ರಪಂಚವೆಲ್ಲವೂ ತೋರುವದು.

೧೧ ಅದುತಾನುಪಾಧಿಯೆನಿಸಿದ ಸಂಸರಣವುರ್ಪು। ದದು ಸಜ್ಜನಂಗೆದುರ್ಜ
ನರ ಸಂಸರ್ಗ। ವದು ಬಾಧೆಯಾದ ಪರಿಯುಕ್ಕು॥

೧೨ ಆರೋಪವಾದ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದನು ಸುಕು। ಮಾರನೀನರಿವುದಸ್ಯ
ಜೀವತ್ವಮೆಂ। ದೋರಂತೆ ವಾಕ್ಯಸುಧೆಯುಂಟು॥

೧೩ ಇಂತು ಸಂಸೃತಿ ತನ್ನೊಳಂತೋರ್ಪುದಾಗಿ ವೇ। ದಾಂತಗುರುಶಿಕ್ಷೆ
ಯಿಂದಹಮುಳಿಯೆಮುಕ್ತಿ। ಯಂತಾನೆಪಡೆವನೆನಬೇಕು॥

೧೪ ಮುಕ್ತನಹನೀನರಿದು ಮುಕ್ತನಹೆನೆಂಬುದಾ। ಮುಕ್ತಶ್ಚ ಮುಚ್ಯತೆಜಂ
ತುರಿತಿಸ್ಯೈಗ। ಮೋಕ್ತಿಯೊಳು ಸಿದ್ಧವೆಲೆವತ್ಸಾ॥

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಉಪಾಧಿನಿರಾಕರಣನಿರೂಪಣಂ.

ತದುಪಾಧಿಸತ್ಯವೆಂದೊರೆವುದದುಘಟಿಸಲರಿ।
ಯದುಮುಕ್ತಿಬಾಧ್ಯವೆನಿಸಿರ್ಪುದಾಗಿ॥

---

೧೧ ಅದೇ ಆತನಿಗೆ ಉಪಾಧಿಯಾದ ಸಂಸಾರವಾಗಿರುವದು. ಅದು ಒಳ್ಳೆಯವನಿಗೆ ಕೆಟ್ಟವನ ಸಹವಾಸವು ಬಾಧಕವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿರುವದು.

೧೨ ಶಿಷ್ಯನೇ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವು ಆರೋಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟದ್ದಾಗಿರುವದೆಂದು ತಿಳಿ. ಅಸ್ಯಜೀವತ್ವಂ ಎಂದು ಉಪನಿಷದ್ವಚನವೆಂಬ ಅಮೃತವಿರುವದು.

(ಅಸ್ಯಜೀವತ್ವಂಸಸಂಸೃತಮಾರೋಪಿತಂ ಶುಕ್ತಿಕಾರಜತವತ್.)

೧೩ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಸಂಸಾರವು ತೋರುತ್ತಿರಲು; ವೇದಾಂತಶ್ರವಣ ಗುರೂಪದೇಶ ಇವುಗಳಿಂದ ಅಹಂಕಾರವು ನಾಶವಾದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನು ಮೋಕ್ಷವನ್ನೈದುವನು.

೧೪ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಹೊಂದಲಪೇಕ್ಷೆಯುಳ್ಳ ನೀನು ತಿಳಿದು ಮುಕ್ತನಾಗುವಿ ಎಂಬ ಸಂಗತಿಯು "ಮುಕ್ತಶ್ಚಮುಚ್ಯತೆಜಂತುಃ" ಎಂಬ ಶ್ರುತಿವಚನದಿಂದ ಸಿದ್ಧಾಂತವಾಗಿದೆ.

ಉ॥ ಶ್ರು॥ ಮುಕ್ತಶ್ಚಮುಚ್ಯತೆಜಂತು ರಭಿಮಾನೆನನಾನ್ಯಥಾ.

ಪ್ರಾಣಿಯು ಅಹಂಕಾರದಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಟ್ಟವನಾಗಿ ಸಕಲ ಸಂಸಾರ ಬಂಧನಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಡುತ್ತಾನೆ. ಈ ಅಹಂಕಾರವಳಿಯದೆ ಏನು ಮಾಡಿದರೂ ಮುಕ್ತನಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ.

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಉಪಾಧಿನಿರಾಕರಣೆ.

ಆ ಉಪಾಧಿಯು ಸತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವದಾದರೆ ಅದು ಸರಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲ.
ಯಾಕಂದರೆ;—ಅದು ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಾಗುವದು.

೧ ತ್ರಿ॥ ಮತಿವಂತಕೇಳೆಮ್ಮ ಮತದೊಳಾಸಂಸಾರ। ಕತಿಮಿಥ್ಯೆಯಹುದು
ಪಾಧಿಯದು ಘಟಿಸದಾ। ಕತದಿನಿಂತಿದನು ತಿಳಿಪೇಳ್ವೆ॥

೨ ಪರಮಾರ್ಥವೆಂದು ಸಂಸರಣಮಂ ಪೇಳ್ದೊಡಾ। ಭರಿತಮಪ್ಪರಿವಿಗಿ
ಹಪರದಗತಿಯೆಂತು। ದೊರೆವುದೈನಿನ್ನಮತದಲ್ಲಿ।

೩ ಇಹಪರಂಗಳಗಮನವಹಮಾದ್ಯುಪಾಧಿಯಿಂ। ದಹುದೆನಲುಪಾಧಿಯ
ದುಸತ್ಯವೋ ಪುಸಿಯೊ। ಸಹಜವಾಗುಳ್ಳದನೆ ಪೇಳು॥

೪ ತದುಪಾಧಿಸತ್ಯವೆನಿಸಿದ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ತನ। ಗದರಿಂದಲಾದಗಮನವಂ ಸ
ಹಜವೆಂ। ಬುದನೀನೊಡಂಬಡಲು ಬೇಕು॥

೫ ಅಂತಾದೊಡವ್ಯಾಪಕಂತಾನೆನಲ್ಬೇಹು। ದಿಂತೊಡಂಬಟ್ಟೊಡದರಿನೆಲ್ಲಾ
ವಿಕೃತಿ। ಯಂ ತಾಳ್ದನೆಂಬುದಿದು ಸಿದ್ಧ॥

೬ ನಿನಗದೇಮತವಪ್ಪುದೆನಲಾತ್ಮನಂ ಮಿಥ್ಯೆ। ಯೆನಬೇಹುದೆಂದೊಡದ
ರಿನಪಸಿದ್ಧಾಂತ। ವೆನಿಪುದಿನ್ನೇನುಗತಿ ಹೇಳು॥

---

೧ ಬುದ್ಧಿಶಾಲಿಯಾದ ಶಿಷ್ಯನೇ ಕೇಳು. ನಮ್ಮ ಮತದಲ್ಲಿ ಆ ಸಂಸಾರವು ಸುಳ್ಳಾಗಿರುವದು ಯಾಕಂದರೆ, ಆ ಉಪಾಧಿಯು ಆತ್ಮನಿಗೆ ತಗಲುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೨ ಆ ಸಂಸಾರವನ್ನು ಸತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವದಾದರೆ, ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಆತ್ಮನಿಗೆ ನಿನ್ನ ಮತದಲ್ಲಿ ಇಹಲೋಕಪರಲೋಕಗತಿಗಳು ಹೇಗೆ ದೊರೆಯುವವು?

೩ ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕ ಗತಿಗಳು ಅಹಂಕಾರ ಮುಂತಾದ ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಆಗುವವೆಂದರೆ ಆ ಉಪಾಧಿಯು ದಿಟವೋ ಸುಳ್ಳೋ ನಿಜವಾಗಿರುವದನ್ನು ಹೇಳು.

೪ ಆ ಉಪಾಧಿಯು ಸತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳುವ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಅದರಿಂದ ಸಂಭವಿಸಿದ ಗತಿಯನ್ನು ಸತ್ಯವಾದದ್ದೆಂದು ನೀನು ಒಪ್ಪಿಕೊಳ್ಳ ಬೇಕು.

೫ ಹಾಗೆ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನನ್ನು ವ್ಯಾಪಕನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳ ಬೇಕಾಗುವದು. ಅದನ್ನು ಸಂಮತಿಸಿದರೆ ಅದರಿಂದ ಆತ್ಮನು ಎಲ್ಲಾ ವಿಕಾರಗಳನ್ನು ಧರಿಸಿದನೆಂಬರ್ಥವು ಸಿದ್ಧವಾಗುವದು.

೬ ಈ ಅರ್ಥವೇ ನಿನಗೆ ಸಂಮತವಾದಲ್ಲಿ ಆತ್ಮನನ್ನು ಅಸತ್ಯವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುವದು. ಹಾಗೆ ಹೇಳುವದಾದರೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಕ್ಕೆ ವಿರೋಧವುಂಟಾಗುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೇನು ಉಪಾಯ? ಹೇಳು.

೭ ಪಳುಕಿನೊಳುತೋರ್ಪಕೆಂಬೆಳಗುಪುಸಿದಾಸಣಾವೆ। ತಿಳಿಯೆದಿಟವೆಂತುಪಾಧಿಯೇನಿಜವಾತ್ಮ। ನೊಳುಚಲನೆಮಿಥ್ಯೆಯಹುದಂತೆ॥

೮ ಪಾರಮಾರ್ಥಿಕವಲ್ಲದಾರಕ್ತತೆಯನೆ ತಾಂ। ಕಾರಣಂಬಡೆದ ಕೆಂಬಳುಕೆನಿಪ್ಪವ್ಯವ। ಹಾರಮುಂ ಮಿಥ್ಯೆಯಹುದಂತೆ॥

೯ ಪುಸಿಯಾದ ಗಮನದಿಂದೆಸೆವಖಿಳ ಭೋಗಮುಂ। ಪುಸಿಯೆಂಬುದಾಯ್ತು ನೀನೆತದ್ಗಮನಮುಂ। ಪುಸಿಯೆಂಬೆಯಾದ ಕತದಿಂದೆ॥

೧೦ ಇಂತುಪಾಧಿಗೆ ಸತ್ಯವೆಂತುಘಟಿಸುವುದು ವೇ। ದಾಂತಮತದಲ್ಲಿ ಪೇಳ್ದಂತೆ ಸರ್ವಮುಂ। ಭ್ರಾಂತಿಮಯವೆಂದು ತಿಳಿ ಪುತ್ರಾ॥

೪ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಕೈವಲ್ಯನಿರೂಪಣೆ.

ಸೋಪಾಧಿಯಾದ ಸಂಸಾರಮಂ ಕೆಡಿಸಲ್ಕೆ।
ರೂಪಿಸುವೆನಾಸಮಾಧಿಗಳನಿಲ್ಲಿ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ತನುಜ ಕೇಳೌಪಾಧಿಯೆನಿಸುತಿಹ ಸಂಸಾರ। ವಿನಿತಿಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಳ್ಪಸುಸಮಾಧಿಯಂ। ನಿನಗೆನಾನೊರೆವೆನೊಲಿದಿಲ್ಲಿ॥

---

೭ ಹ್ಯಾಗೆ ಸ್ಪಟಿಕದಲ್ಲಿ ತೋರುವ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವು ಸುಳ್ಳಾಗಿಯೂ ದಾಸಿವಾಣದ ಹೂವು ದಿಟವಾಗಿಯೂ ಇರುವದೋ ಹಾಗೆ ಆತ್ಮನಲ್ಲಿ ಉಪಾಧಿಯು ನಿಜವಾದದ್ದೂ ಚಲನೆಯೆಂಬುವದು ಸುಳ್ಳಾದದ್ದೂ ಆಗಿರುವದು.

೮—೯ ಸುಳ್ಳಾಗಿರುವ ಕೆಂಪು ಬಣ್ಣವನ್ನೇ ಕಾರಣ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹುಟ್ಟಿದ ಕೆಂಪಾದ ಸ್ಪಟಿಕವೆಂಬ ಮಾತು ಕೂಡ ಹೇಗೆ ಸುಳ್ಳೋ ಹಾಗೆ ಸುಳ್ಳಾದ ಇಹಪರ ಗತಿಗಳಿಂದಾಗುವ ಸಕಲ ಸುಖಗಳೂ ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳಿದ ಹಾಗಾಯಿತು. ಯಾಕಂದರೆ ನೀನೇ ಆ ಗತಿಗಳನ್ನು ಸುಳ್ಳೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೆ.

೧೦ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಉಪಾಧಿಗೆ ವೇದಾಂತ ಮತದಲ್ಲಿ ಸತ್ಯತ್ವವು ಹೇಗೆ ಸಂಭವಿಸೀತು? ನಾನು ಹೇಳಿದಂತೆ ಎಲ್ಲವೂ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ತುಂಬಿದುದು ಎಂದು ತಿಳಿ.

೪ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಕೈವಲ್ಯನಿರೂಪಣೆ.

ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸಂಸಾರವನ್ನು ನಾಶಗೊಳಿಸುವದಕ್ಕಾಗಿ ಈಗ ಸಮಾಧಿ ಭೇದಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸುತ್ತೇನೆ.

೧ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಕೇಳು; ಉಪಾಧಿಯಿಂದ ಬಂದದ್ದೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಂಸಾರವು ಸ್ವಲ್ಪವೂ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಮಾಡುವ ಸಮಾಧಿಯನ್ನು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ.

೨ ಪರಮಜೀವಾತ್ಮರಿರ್ವರು ಸಮತೆಯಾಗಲದು। ವರಸಮಾಹಿತೆಯೆನಿ
ಸುವುದಾಸಮತೆಯೆನ। ಲೆರಡೆಂಬ ಮತಿಯಬಲವೈಸೆ॥

೩ ನೀನರಿವುದೌಪಾಧಿಹಾನಿಯಹುದಕ್ಕೆ ಪೇ।ಳ್ವಾ ನಿಜಸಮಾಧಿಸಗುಣನಿರ್ಗು
ಣವೆಂದು। ತಾನಿರ್ಪುದೆರಡುತೆರನಾಗಿ॥

೪ ಬೋಧಾರ್ಹದೃಶ್ಯಾನುವೇಧವಾಶಬ್ದಾನು। ವೇಧವೆಂದು ಭಯವಾಗಿ
ಸಗುಣಾತ್ಮಕಸ। ಮಾಧಿತಾನೊಪ್ಪುತಿಹುದಿಂತು॥

೫ ಸವಿಕಲ್ಪವೆರಡು ಮತ್ತವಿಕಲ್ಪವೊಂದಿಂತು। ತ್ರಿವಿಧರೂಪಿಂದೆ ಪೊರ
ಗೊಳಗೆ ತೋರುತಿಹು। ವಿವರಂದವರಿಪುವೆನು ಕೇಳು॥

೬ ಮನದೊಳೆಲ್ಲಾಗಳುಂ ಜನಿಪಕಾಮಾದಿಗಳು। ತನಗೆದೃಶ್ಯಂಗಳವಕೆ
ಸಾಕ್ಷಿಕನು ತಾ। ನೆನಲದೇಮೊದಲಸವಿಕಲ್ಪ॥

೭ ಮಹದಾದಿಯೊಡಗೂಡದಿಹಸಚ್ಚಿದಾನಂದ। ಮಹಪರಂಜ್ಯೋತಿಯಾ
ನೆಂಬ ಸಂಧಾನ। ವಿರಲನಂತರದ ಸವಿಕಲ್ಪ॥

೮ ಸ್ವಾನುಭವಸುಖದನುಮಾನದಿಂ ಮೊದಲಸಂ।ಧಾನವೆರಡಿಲ್ಲದಚಲದೀ
ಪಿಕಯಂತೆ। ತಾನಿರ್ಪುದಗುಣಸುಸಮಾಧಿ॥

---

೨ ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರಿಬ್ಬರೂ ಸಮತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದರೆ ಅದೇ ಸಮಾಧಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು. ಎರಡೆಂಬ ಬುದ್ಧಿಯ ಬಲವೇ ಸಮತೆಯಷ್ಟೆ.

೩ ಉಪಾಧಿಯಿಂದಾದ ಸಂಸಾರವು ನಾಶವಾಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಸಮಾಧಿಯು ಸಗುಣವೆಂತಲೂ ನಿರ್ಗುಣವೆಂತಲೂ ಎರಡು ವಿಧವಾಗಿರುವದು.

೪ ಉಪದೇಶಕ್ಕೆ ಅರ್ಹನಾದವನೇ! ಸಗುಣರೂಪವಾದ ಸಮಾಧಿಯು ದೃಶ್ಯಾನುವೇಧ, ಶಬ್ದಾನುವೇಧವೆಂದು ಎರಡು ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವದು

೫ ಸವಿಕಲ್ಪಸಮಾಧಿ ಎರಡು, ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪಸಮಾಧಿ ಒಂದು, ಹೀಗೆ ಮೂರು ರೂಪಾದ ಸಮಾಧಿಗಳು ಹೊರಗೂ ಒಳಗೂ ತೋರುತ್ತಿರುವವು; ಇವುಗಳ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

೬ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಹುಟ್ಟುವ ಕಾಮ, ಕ್ರೋಧ ಮುಂತಾದ ಭಾವಗಳು ತನ್ನಿಂದ ನೋಡಲ್ಪಡುವದಕ್ಕೆ ಯೋಗ್ಯವಾದವುಗಳು; ಅವುಗಳಿಗೆ ತಾನು ಸಾಕ್ಷಿಕನಾಗಿದ್ದೇನೆ ಎಂಬ ಅನುಸಂಧಾನವೇ ಮೊದಲನೆಯ ಸವಿಕಲ್ಪವು.

೭ ಮಹತ್ತತ್ವ, ಅಹಂಕಾರ ಮೊದಲಾದವುಗಳೊಂದಿಗೆ ಸೇರದಿರುವ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದ ಸ್ವರೂಪವಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಾನೆಂಬ ಅನುಸಂಧಾನವೇ ಎರಡನೆಯ ಸವಿಕಲ್ಪವು.

೮ ಸ್ವಾನುಭವದಿಂದುಂಟಾದ ಆನಂದವೆಂಬ ಅನುಮಾನಪ್ರಮಾಣದಿಂದ ಮೊದಲು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ಎರಡು ವಿಧ ಅನುಸಂಧಾನಗಳೂ ಇಲ್ಲದೆ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ದೀಪದ ಹಾಗೆ ತಾನಿರುವದೇ ನಿರ್ಗುಣಸಮಾಧಿ.

೯ ಇಂತು ಯೋಗತ್ರಯವಿವಂತರಂಗದವೆನೋ | ಡಂತೆ ಬಹಿರಂಗದೊ
ಳಗೆ ಸಗುಣಸಮಾಧಿ | ಯಂತಿಳಿಯೆಪೇಳುವೆನು ಕೇಳು

೧೦ ಪೊರಗೇನನಾದೊಡಂ ಕುರಿತು ತದ್ರೂಪಮಂ | ಪಿರಿಚುತದರಸ್ತಿಭಾ
ತಿಗಳನಾತ್ಮನೆಂ | ದರಿಯುಲೊಂದನೆಯ ಸವಿಕಲ್ಪ |

೧೧ ವರಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ಪರಿಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸು | ಸ್ಥಿರಪರಬ್ರಹ್ಮವಿಹುದೆಂಬ
ಸಂಧಾನ | ವಿರಲನಂತರದ ಸವಿಕಲ್ಪ ||

೧೨ ಮುನ್ನಿನೆರಡುಂ ಸಗುಣಮಂ ನೀಗಿ ಪರವಶದೊ | ಳಂನಿಂದು ನಿಸ್ತರಂ
ಗಸುಖಶರಧಿಯೆನಿ | ಪ್ಪುನ್ನತಿಯೆ ಬಾಹ್ಯದವಿಕಲ್ಪ ||

೧೩ ಪೊರಗೊಳಗೆ ಯೋಗವಿತ್ತರನಾಗಿ ತನುಗುಣಂ | ಪರಿದುನಿಜಸಿದ್ಧಿ
ಯಹುದಾಗಿ ಮನವೆತ್ತ | ಲೆರಗಲಾಯೋಗವಹುದೈಸೆ ||

೧೪ ಬಹಿರಂತರಂಗದೊಳಗಿಹಪರಮಜೀವರೊಂ | ದಹರೀ ಸಮಾಧಿಬಲ
ದಿಂ ನಿಜಜ್ಞಾನ | ಸಹಭೇದವಳಿದ ಕತದಿಂದ |

---

೯ ಹೀಗೆ ಈ ಮೂರು ಯೋಗಗಳೂ ಅಂತರಂಗಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವುಗಳೇ ಎಂದು ತಿಳಿ. ಹಾಗೆಯೇ ಬಹಿರಂಗದ ಮೂರು ಸಮಾಧಿಗಳನ್ನೂ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

೧೦ ಹೊರಗೆ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥವನ್ನಾದರೂ ನೋಡಿ, ಅವರ ರೂಪವನ್ನು ಬೇರೆ ಮಾಡಿ, ಅದರಲ್ಲಿರುವ ಇರುವಿಕೆ ತೋರುವಿಕೆ ಇವೆರಡನ್ನು ಆತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿಯುವದೇ ಮೊದಲನೆಯ ಬಾಹ್ಯಸವಿಕಲ್ಪವು.

೧೧ ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವು ಸತ್ಯ ಜ್ಞಾನಾನಂದಸ್ವರೂಪವಾಗಿಯೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆ ಭರಿತವಾಗಿಯೂ ಇರುವದು. ಹೀಗೆಂಬ ನಿರಂತರವಾದ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೇ ಎರಡನೆಯ ಬಾಹ್ಯಸಪಿಕಲ್ಪವು.

೧೨ ಮೊದಲ ಎರಡು ಸಗುಣಗಳನ್ನೂ ಬಿಟ್ಟು, ಪಾರವಶ್ಯವೆಂಬ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಿಂತು, ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಆನಂದ ಸಮುದ್ರದಂತಿರುವ ಘನತೆಯೇ ಬಾಹ್ಯದ ನಿರ್ವಿಕಲ್ಪವು.

೧೩ ಬಾಹ್ಯಾಭ್ಯಂತರಗಳಾದ ಎರಡು ಸಮಾಧಿಗಳಿಂದ ಶರೀರ ಗುಣಗಳೆಲ್ಲವೂ ತೊಲಗಿ ಆತ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾಗುವುದರಿಂದ ಮನಸ್ಸು ಯಾವ ಕಡೆಗೆ ತಿರುಗಿದರೆ ಅದೇ ಯೋಗವಾಗುವದು.

೧೪ ಈ ಸಮಾಧಿಯೋಗದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ತನ್ನ ತಿಳುವಳಿಕೆಯೊಡನೆ ಭೇದಭಾವನೆ ನಾಶವಾಗುವ ಕಾರಣ, ಒಳಗೂ ಹೊರಗೂ ಜೀವಾತ್ಮ ಪರಮಾತ್ಮರು ಏಕವಾಗುವರು.

೧೫ ಬಳಿಕ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಯಳಿವುದದು ತತ್ವಸಂ। ಕುಳವಾತ್ಮನೊಡನೆ
ಭೇದವೆಂಬುದನು ಕ। ಣ್ಗೊಳಿಸದಿರುತಿರ್ಪ್ಪಹಮುತಾನೆ॥

೧೬ ಅದು ಕೆಟ್ಟೊಡಾನೆ ತತ್ಪದವೊ ಮೇಣಲ್ಲವೋ। ಪದುಳವಿಹಗಿಲ್ಲವೋ
ಎಂಬ ಸಂದೇಹ। ದುದಯಂಗಳಯ್ದ ತವಿಪವು॥

೧೭ ಆ ಸಂಶಯಂ ಪೋಗ। ಲೈಸರೊಳು ಕರ್ಮಚಯ। ನಾಶವದರಿಂದೆ
ನಿಜದಭಿವ್ಯಕ್ತಿಯಹ। ಲೇಸಪ್ಪಮುಕ್ತಿ ಘಟಿಸುವುದು॥

೧೮ ಇಂತಾಗೆ ಭೇದಮಯ ಸಂತಾಪವಡಗಿ ನಿಶ್ಚಿಂತೆಯಿಂ ದೇಕಮೇವಾ
ದ್ವಿತೀಯ ರೂಪಿಂ ತಾನೆ ತೋರ್ಪನೆಲೆ ಪುತ್ರಾ॥

೧೯ ತ್ರಿಪದಿಯೈವತ್ತರೊಡನವರಿದೆಳನಾಲ್ಕರಿಂ। ದವೆ ಬಂಧಮುಕ್ತಿಗಳ
ಲಕ್ಷಣವನಿಂತು। ವಿವರಿಪುದಿದಾರನೆಯ ಸಂಧಿ॥

ಅಂತು ಸಂಧಿ ೬ ಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರ ೩೪ ಕ್ಕಂ ತ್ರಿಪದಿ ೩೯೮ ಕ್ಕಂ
ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

---

೧೫ ಆಮೇಲೆ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಯು ನಾಶವಾಗುವದು. ಪೃಥಿವ್ಯಾದಿ ತತ್ವಗಳೆಲ್ಲವೂ ಆತ್ಮನಿಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದವುಗಳೆಂಬ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತೋರಿಸದೆ ಇರುವ ಅಹಂಕಾರವೇ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಯೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.

೧೬ ಹೃದಯಗ್ರಂಥಿಯು ನಾಶವಾದರೆ ನಾನು ಬ್ರಹ್ಮವೋ ಅಲ್ಲವೋ ಹೀಗೆ ಸುಖವಿಲ್ಲವೋ ಎಂಬ ಸಂಶಯಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿಗಳೇ ಕ್ಷಯಿಸಿಹೋಗುವವು.

೧೭ ಆ ಸಂಶಯಗಳು ಹೋಗಲಾಗಿ ಅಷ್ಟರಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಗಳು ನಾಶವಾಗುವವು. ಅದರಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆಂಬ ಉತ್ತಮವಾದ ಮುಕ್ತಿ ಸಿದ್ಧಿಸುವದು.

೧೮ ಹೀಗಾಗಲು; ಭೇದಜ್ಞಾನದಿಂದುಂಟಾದ ದುಃಖಗಳೆಲ್ಲವೂ ನಷ್ಟವಾಗಿ ನಿರ್ವ್ಯಸನದಿಂದ ಒಂದೇ ಆಗಿಯೂ ಎರಡನೆಯ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲದ್ದಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೇ ತಾನಾಗಿ ಕಾಣಿಸುವನು.

೧೯ ಈ ಆರನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಐವತ್ತು ತ್ರಿಪದಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ನಾಲ್ಕು ಸೂತ್ರಗಳಿಂಧ ಬಂಧ ಮೋಕ್ಷಗಳ ಲಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿವರಿಸುವದು,

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಯೋಗಬಲದಿಂದಾತ್ಮಲಾಭವಾಗಲು ಮುಕ್ತಿ ।
ಯಾಗುವಂದವನೆನಗೆ ಬೆಸಸು ಗುರುವೆ ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ವರಚಿತ್ಪ್ರಕಾಶಂಗೆ ಚಿರಮುಕ್ತಿಕೋಶಂಗೆ । ದುರಿತನಾಶಂಗೆ ಗಿ
ರಿಶಂಗುಮೇಶಂಗೆ । ಗುರುಶಂಭುವಿಂಗೆ ನತನಪ್ಪೆಂ ॥

೨ ಸಗುರುಮೇವ ಎಂಬ ನಗುರೋರಧಿಕವೆಂಬ । ನಿಗಮ ಸಂಸಿದ್ಧಗು
ರುವರ್ಯಜಯತೆಂದು । ಪೊಗಳಿಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಸೂನು ॥

೩ ಶ್ರೀಗುರುವೆ ಕರ್ಮದಿಂದಾಗಿರ್ದ ತನುವಿರಲು । ಯೋಗದಿಂ ಕರ್ಮ
ವಳಿದು ನಿಜವಹನೆಂಬು । ದಾಗ ದಿದನೆಂತು ತಿಳಿವೆನು ।

೪ ತನುವಿರುತ್ತೀಜಗದಜನರ ಮಧ್ಯದೊಳೊರ್ವ । ನೆನಿಸಿ ಮೊದಲಂತೆ
ಜೀವಿಸುವನಂ ಮುಕ್ತ । ನೆನಲಿದೇನಘಟಿತವದಲ್ತೆ ॥

ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ಸಮಾಧಿಯೋಗದ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವಾದರೆ ಮೋಕ್ಷವು
ಹೇಗಾಗುವುದು ? ನನಗೆ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸು.

೧ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಜ್ಞಾನದ ಬೆಳಕಾಗಿಯೂ, ಸ್ಥಿರವಾದ ಮೋಕ್ಷಕ್ಕೆ ಬೊಕ್ಕಸವಾಗಿಯೂ, ಪಾಪನಾಶಕನಾಗಿಯೂ, ರಜತಾದ್ರಿಯಲ್ಲಿ ವಾಸಮಾಡುವವನಾಗಿಯೂ, ಪಾರ್ವತೀ ಪತಿಯಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಂಭುಲಿಂಗನೆಂಬ ಗುರುವಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವನಾಗುತ್ತೇನೆ.

೨ ಶಿಷ್ಯನು ಸಗುರು ಮೇವ ಎಂಬದಾಗಿಯೂ, ನಗುರೋರಧಿಕಂ ಎಂಬದಾಗಿಯೂ, ಹೇಳಿರುವ ವೇದದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧನಾದ ಆಚಾರ್ಯ ಶ್ರೇಷ್ಠನೇ ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗು ಎಂದು ಸ್ತೋತ್ರ ಮಾಡಿ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿಕೊಂಡನು.

ಶ್ರುತಿ. ಸಗುರುಮೇವಭಜೇತ್ ಯಸ್ಸ್ವಸಂಶಯಂನಾಶಯತಿ
,, ನಗುರೋರಧಿಕಂದೈವಂಭವತಿ.

೩ ಎಲೈ ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಗುರುವೇ, ಕರ್ಮದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿರುವ ದೇಹವಿರುವಾಗಲೇ ಸಮಾಧಿಯೋಗದಿಂದ ಕರ್ಮಕ್ಷಯವಾಗಿ ಬ್ರಹ್ಮನಾಗುವನೆಂದು ಹೇಳುವದು ಸಂಭವಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನಾನು ಯಾವ ರೀತಿಯಿಂದ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಲಿ ?.

೪ ಶರೀರದೊಡನಿರುತ್ತಾ ಲೋಕದ ಜನರ ನಡುವೆ ಒಬ್ಬನೆನಿಸಿಕೊಂಡು ಮುಂಚಿನಂತೆ ಬದುಕುವವನನ್ನು ಮುಕ್ತನೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಅದು ಸಮಂಜಸವಾಗುವದಿಲ್ಲವಲ್ಲವೇ ?

೫ ಅರಿದೊಡನೆ ಬಂಧನಂಪರಿದುದೇ ಹಂಪ್ರೋಗಿ। ಕುರುಹಿಲ್ಲದೇಕರಸವೆ
ತಾನಾಗದಿಹ ತೆರನಾವುದಾರ್ಯ ಕರುಣಿಸು ॥

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿನಿರೂಪಣೆ.

ಕರ್ಮವಾಸನೆ ಕೆಡದೆ ತೋರಲದರಿಂದೇಹ ।
ಧರ್ಮವಿರಲೇನವನೆ ಮುಕ್ತನೈಸೆ ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಕಂದಕೇಳದನೊರೆವೆನಿಂದು ಕರ್ಮವೆ ಮೂರು। ಚಂದದಿಂಸಂ
ಚಿತಾರಬ್ಧವಾಗಾಮಿ। ಯೆಂದು ಫಲಿಸುತ್ತಮಿಹುದಲ್ಲಿ ॥

೨ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮಮದು ಸಂಚಿತಾಖ್ಯದಿಂ। ಪುದಿದಹಂಕಾರ
ದೊಡನಿರ್ದು ಬಹುದೇಹ। ದುದಯಕ್ಕೆ ಬೀಜವೆನಿಸುವುದು ॥

೩ ತಿಳಿತನ್ನನರಿದೊಡಾಗಳೆಕೆಡುವುದದು ನಿದ್ರೆ। ಯುಳಿದಲ್ಲಿ ಕನಸಿನೊಳು
ಜನಿಸಿತೋರಿದುಂ। ಮಳವೆಲ್ಲ ನಷ್ಟವಹ ಪಾಂಗು ॥

೪ ಅದರಲ್ಲಿ ತನುವಿದಾವುದರಿಂದೆ ಸಂಜನಿಸಿ।ತದ ನುಳಿದು ನಾಶವಹುದು
ತಿಳಿಯಾರಬ್ಧವದು ಜೀವಿಸುತ್ತಮಿಹುದಿಂತು ॥

---

೫ ಮನುಷ್ಯನು ತಿಳಿದ ಕೂಡಲೇ ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಹಗ್ಗವು ಕಿತ್ತುಹೋಗದೆಯೂ ದೇಹವು ಬಿದ್ದುಹೋಗದೆಯೂ ಏನೊಂದು ಗುರುತೂ ಇಲ್ಲದೆ ಪರಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ಐಕ್ಯನಾಗದೆಯೂ ಇರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವೇನು? ಗುರುವೇ ಹೇಳು.

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ ನಿರೂಪಣೆ.

ಕರ್ಮವಾಸನೆ ನಾಶವಾಗದೆ ಕಾಣುವುದರಿಂದ ದೇಹಧರ್ಮವಿದ್ದರೆ ಅದರಿಂದೇನು ಬಾಧೆ ?
ಅವನೇ ಮುಕ್ತನೆನಿಸುವನು.

೧ ಮಗನೇ! ಕೇಳು, ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕರ್ಮವೆಂಬುವದು ಸಂಚಿತ ಪ್ರಾರಬ್ಧ, ಆಗಾಮಿ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಧವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುತ್ತಿರುವದು.

೨ ಈ ಜನ್ಮದಲ್ಲಿ ಮೊದಲು ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವು ಸಂಚಿತವೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದ ಅಹಂಕಾರದ ಸಂಗಡ ಸೇರಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಅನೇಕ ದೇಹಗಳು ಹುಟ್ಟುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವದು

೩ ಆ ಸಂಚಿತಕರ್ಮವು ಸ್ವಪ್ನದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿ ಕಾಣಿಸಿದ ದುಃಖವೆಲ್ಲವೂ ನಿದ್ರೆ ತಿಳಿದಾಗ ನಾಶವಾಗುವ ಹಾಗೆ ನಾಶವಾಗುವದು.

೪ ಆ ಕರ್ಮಗಳೊಳಗೆ ಈ ದೇಹವು ಯಾವದರಿಂದ ಹುಟ್ಟಿತೋ ಅದು ಮುಗಿದ ಮೇಲೆ ದೇಹವು ನಾಶವಾಗುವದು. ಅದೇ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು; ಅದು ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಹೀಗೆ ಬದುಕುತ್ತಿರುವದು.

೫ ನೇಣಹಾವಿನ ಭೀತಿನೇಣೆಂದೆ ತಿಳಿದೊಡಂ। ಕಾಣಿಸಿರ್ಪಂತೆ ಮೊದ
ಲಸಂಸ್ಕಾರದವದು। ಮಾಣದಾರಬ್ಧವೆನಿಸಿರ್ಕ್ಕು॥

೬ ಭೋಗಿಸಿದೊಡಲ್ಲದೆ ಪೋಗದಾರಬ್ಧಂ ತ್ರಿಭಾಗೆಯಿಂದಿಚ್ಛೆ ಮೊದಲಾ
ದ ರೂಪಂಗಳಾಗಿ ಸುಖದುಃಖಗಳನೀಗು॥

೭ ತೀರುವುದು ನರರಿಗೀಶಾರೀರದಲ್ಲಿಯಧಿ। ಕಾರವಾಸನೆ ಯಸುರರಿಗ
ದು ದಶಕಲ್ಪ। ಕಾರಿಯಾದಲ್ಲದಳಿಯದು॥

೮ ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಯ ಮೇಲೆ ತಾನಾದಕರ್ಮವನು। ಮಾನವೆಲ್ಲಾಗಿ ಫಲಿಸ
ದು ಮುಂದೆ ವಂ। ಧ್ಯಾನುಭವದಂತೆ ವೃಥೆಯಕ್ಕು॥

೯ ತರಳನೀನರಿವುದುತ್ತರಪೂರ್ವಕರ್ಮಂಗ। ಳೆರಡಳಿದು ಮಧ್ಯದಾರ
ಬ್ಧಮಿರ್ಪುದದು। ವರವೇದಶಾಸ್ತ್ರವಿದಿತಾರ್ಥ॥

೧೦ ಸಂಚಿತಾಗಾಮಿಗಳು ಮುಂತೆ ಕೆಟ್ಟಾರಬ್ಧ। ದಿಂಚರಿಸುವಂಗೆ ದೇಹಾ
ದಿನಿರಭಿಮಾ। ನಾಂಚಿತವೆ ಮುಕ್ತಿಯೆನಿಸುವುದು॥

೧೧ ಇಂತು ಶಾರೀರವಿರ್ದಂತೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿ। ಯಂತಿಳಿ ವಿದೇಹಕೈವಲ್ಯ
ವೀತನುವಿ। ನಂತ್ಯದೊಳಗಪ್ಪುದೆಲೆ ಸೂನು॥

---

೫ ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಹಾವೆಂಬ ಭೀತಿಯು ಹಗ್ಗವೆಂದು ತಿಳಿದಾಗ್ಯೂ ತೋರುವ ಹಾಗೆ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಿಗೂ ಪೂರ್ವಜನ್ಮದ ಸಂಸ್ಕಾರವು ಬಿಡದೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವದು.

೬ ಪ್ರಾರಬ್ಧವು ಅನುಭವಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವು ಮೂರು ಭಾಗದಿಂದ ಇಚ್ಛೆ ಮುಂತಾದ ರೂಪಗಳಂ ಪಡೆದು ಸುಖದುಃಖಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತದೆ.

೭ ಪ್ರಾರಬ್ಧವು ಮನುಷ್ಯರಿಗೆ ಈ ದೇಹದಲ್ಲಿಯೇ ಮುಗಿಯುವದು. ಅಧಿಕಾರವಾಸನೆಯುಳ್ಳ ದೇವತೆಗಳಿಗೆ ಹತ್ತು ಪ್ರಳಯಗಳು ಕಳೆದಲ್ಲದೆ ಬಿಡುವದಿಲ್ಲ.

೮ ಜ್ಞಾನವು ಆಳವಟ್ಟ ಮೇಲೆ ಉಂಟಾದ ಕರ್ಮವು ಅಹಂಕಾರದ ಸಂಸರ್ಗವಿಲ್ಲದುದರಿಂದ ಮುಂದಕ್ಕೆ ಫಲವನ್ನು ಕೊಡುವದಿಲ್ಲ. ಬಂಜೆಯ ಸಂಭೋಗದ ಹಾಗೆ ನಿಷ್ಫಲವಾಗಿರುವನು.

೯ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಕೇಳು. ಮನುಷ್ಯನಾದವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನಸಿದ್ಧಿಯಿಂದ ಸಂಚಿತ ಆಗಾಮಿ ಎಂಬ ಎರಡು ಕರ್ಮಗಳೂ ಕಳೆದು ಹೋಗುವವು. ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವು ಮಾತ್ರ ದೇಹವಿರುವ ಪರ್ಯಂತರವಿರುವನು. ಈ ಅರ್ಥವು ವೇದಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧವು.

೧೦ ಸಂಚಿತ, ಆಗಾಮಿ, ಎಂಬ ಕರ್ಮಗಳು ಕೆಟ್ಟು, ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮದೊಡನೆ ಜೀವಿಸುವವನಿಗೆ ದೇಹಾದಿಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದಿರುವಿಕೆಯೇ ಮುಕ್ತಿಯೆನಿಸುವದು.

೧೧ ಶರೀರವಿರುವಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಈ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಯೆಂದೂ ಈ ದೇಹಾನಂತರದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾಗುವ ಸ್ಥಿತಿಯೇ ವಿದೇಹಕೈವಲ್ಯವೆಂದೂ ತಿಳಿ.

೧೨ ತಿಳಿದಾತನೀದೇಹವಳಿವನ್ನೆಗಂ ವೇದ । ದೊಳು ತಸ್ಯತಾವದೆವಚಿರಮೆ
ನಲಿರ್ಪ । ನೆಳಸಿನೀನರಿವುದಿದನಿಂತು ॥

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಸ್ಥಿತಿನಿರೂಪಣೆ.

ಶಾರೀರವಳಿವಪರಿಯಂತಮಿಹ ಯೋಗಿಗಾ ।
ಚಾರವಾವುದು ಗುರುವೆ ಕರುಣಿಸೆನಗೆ ॥

೧ ಶ್ರೀ। ನುಡಿವೇದವೆನಿಸಿ ಕಣ್ಗಡೆದಯೆಯಕಡಲೆನಿಸಿ । ಬಿಡದೆನ್ನನುದ್ಧರಿ
ಸುವಾರ್ಯಜಯತೆನು। ತ್ತಡಿಗೆರಗಿ ಸೂನು ಬೆಸಗೊಂಡ ॥

೨ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಾನುಸಾರದಿಂ ಜೀವಿಸುವ।ಧೀರಂಗೆ ವಿಧಿಗಳೇನುಂಟು
ಗುರುವೆ ನಿಜ । ಕಾರುಣ್ಯದಿಂದೆ ತಿಳಿಪುವುದು ॥

೩ ಎನೆವತ್ಸಕೇಳು ಮುಕ್ತನ ವಿಷಯವಾಗಿ ವಿಧಿ। ಯನು ಪೇಳಲಾಗದು
ಭಯಕರ್ಮದ ಕೂಟ। ವನು ಮೀರಿವರ್ತಿಸುವನಾಗಿ ॥

---

೧೨ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದವನು ಈ ದೇಹವು ನಾಶವಾಗುವತನಕ, ಇರುವನು. ವೇದದಲ್ಲಿ "ತಸ್ಯತಾವದೇವಚಿರಂ" ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನೀನು ತಿಳಿ.

ಶ್ರುತಿ. ತಸ್ಯತಾವದೇವಚಿರಂ ತತ್ವವಿತ್ ಯಾವತ್ಪ್ರಾರಬ್ಧಂ ನಿವಸೆತ್ಕೈವಲ್ಯಂ
ಶರೀರಾಂತೆ ಭವತಿ.

ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಯಾದವನು ಎಲ್ಲಿವರಿಗೆ ಪ್ರಾರಬ್ಧವಿರುವದೋ ಅಲ್ಲಿವರಿಗೆ ಇರಬೇಕು. ಆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ದೇಹಾಂತದಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತವಾದ ಕೈವಲ್ಯವುಂಟಾಗುವದೆಂದರ್ಥವು.

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ.

ದೇಹವಿರುವ ಪರ್ಯಂತರ ಜೀವಿಸುವ ಯೋಗಿಗೆ ಯಾವ ಆಚಾರಗಳಿರಬೇಕು ?
ಹೇಳು, ಗುರುವೇ.

೧ ಮಾತುಗಳೇ ವೇದವೆನಿಸಿ ಕಡೆಗಣ್ಣೇ ಕರುಣಾರಸದ ಸಮುದ್ರವೆನಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಗುರುವೇ, ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟನಾಗು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ, ಶಿಷ್ಯನು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ, ಪ್ರಶ್ನೆಮಾಡಿದನು.

೨ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳಿರುವವು ? ದಯೆಯಿಂದ ತಿಳಿಸಬೇಕು. (ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನು ಕೇಳಲು)

೩ ಎಲೈ ಮಗನೇ, ಕೇಳು: ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ನಡಸತಕ್ಕ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹೇಳಕೂಡದು. ಯಾಕಂದರೆ ಅವನು ಪುಣ್ಯಕರ್ಮ, ಪಾಪಕರ್ಮವೆಂಬ ಎರಡು ಕರ್ಮಗಳನ್ನೂ ಮೀರಿರುತ್ತಾನೆ.

೪ ಪಾಪಪುಣ್ಯಂಗಳಾಲೇಪವಿಲ್ಲದೊಡೇನು। ರೂಪುವಿಡಿರ್ಪನಾಗಿಸತ್ಕರ್ಮ
ಕುಳ।ವೇ ಪೊತ್ತು ಬೇಹುದೆನೆ ಕೇಳು॥

೫ ನೀರೊಳಾಳದವಂಗೆ . ನೀರತೃಷೆಯಡಸದಂ। ತಾರಾಧನಾದಿಬಯಕೆ
ತೋರದು ಯೋಗಿ। ಗಾರಯ್ಯಲನ್ಯವಿರದಾಗಿ॥

೬ ಆವತದ್ಧ್ಯಾನವಿನ್ನಾವಜಪಕರ್ಮತತಿ। ಯಾವಪೂಜೋಪಚಾರವಂದನೆ
ಗಳುಂ। ಯಾವದೇವತೆಯವನಿಗನ್ಯ॥

೭ ತಿಳಿವೆಂಬಸುತನುದಯದೊಳಗೆ ಮರಹೆಂಬತಾ। ಯಳಿಯಲಾಸೂ
ತಕದ್ವಯದ ಸಂಬಂಧ। ದೊಳು ಯೋಗಿಗಾವ ವಿಧಿಯುಂಟು॥

೮ ಹೃದಯವೆಂಬಾಗಸದೊಳುದಯಾಸ್ತಮಾನವಿ। ಲ್ಲದೆ ಚಿದಾದಿತ್ಯನಿಹ
ನಾಗಿ ಸಂಧ್ಯಾತ್ರ। ಯದ ಸೇವೆ ಯೋಗಿಗಹುದೆಂತು॥

೯ ಏನನೊಪ್ಪಿರೆಪೂಜೆ ಯೇನನೀಕ್ಷಿಸೆಲಕ್ಷ್ಯ। ವೇನನೊಡಗೂಡಲದೆ
ಯೋಗವೈಸೆ ಬಳಿ। ಕೇನುಂಟು ಮುಕ್ತನೊಳು ನಿಯಮ॥

---

೪ ಪುಣ್ಯ ಪಾಪಗಳ ಸಂಬಂಧವಿಲ್ಲದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೇನು? ಜ್ಞಾನಿಯು ಆಕಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದಿರುವವನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅವನಿಗೆ ಸತ್ಕರ್ಮಗಳು ಯಾವಾಗಲೂ ಬೇಕಲ್ಲವೇ ಎಂದರೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು.

೫ ನೀರಿನಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಿದವನಿಗೆ ನೀರನ್ನು ಕುಡಿಯಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟದ ಹಾಗೆ ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ ಜ್ಞಾನಿಯಾದವನಿಗೆ ಅನ್ಯವಸ್ತುವಿಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಅಪೇಕ್ಷೆ ಹುಟ್ಟುವದಿಲ್ಲ.

೬ ಆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಯಾವ ಧ್ಯಾನವೂ ಯಾವ ಜಪವೂ ಯಾವ ಕರ್ಮಗಳೂ ಯಾವ ಪೂಜೆಯೂ ಯಾವ ಉಪಚಾರವೂ ಯಾವ ನಮಸ್ಕಾರವೂ ಇರುವವು? ಅವನಿಗೆ ಯಾವ ದೇವತೆ ಬೇರೆ?

೭ ಅರಿವೆಂಬ ಮಗನು ಹುಟ್ಟಿದಾಗ ಮರವೆಯೆಂಬ ತಾಯಿ ಸಾಯಲಾಗಿ ಈ ವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷಯ ಸೂತಕಗಳ ಸಂಬಂಧದಲ್ಲಿ ಯೋಗಿಗೆ ಯಾವ ಕರ್ಮವಿರುವದು?

೮ ಹೃದಯವೆಂಬ ಆಕಾಶದಲ್ಲಿ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ಸೂರ್ಯನು ಉದಯಾಸ್ತಮಾನಗಳಿಲ್ಲದೆ ಇರುವಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ತ್ರಿಕಾಲಸಂಧ್ಯಾವಂದನೆ ಎಲ್ಲಿ ಬಂತು?

೯ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಯಾವದನ್ನು ಸಮ್ಮತಿಸಿದರೂ ಪೂಜೆ, ಯಾವದನ್ನು ನೋಡಿದರೂ ಲಕ್ಷ್ಯ, ಯಾವದರೊಡನೆ ಕೂಡಿದರೂ ಯೋಗವು, ಇದು ಹೊರತು ಇನ್ನ್ಯಾವ ವ್ರತವುಂಟು?

೧೦ ನಡೆ ದೇವಯಾತ್ರೆ ನಿಂದೆಡೆ ವಾರಾಣಸಿ ಮನಂ। ಪಿಡಿದುದೇ ಸುಮತ
ಮಹುದು ಯೋಗೀಶ್ವರಂ। ನುಡಿದುದೇ ಮಂತ್ರವೆನಿಸುವುದು॥

೧೧ ಜನಿಯಿಲ್ಲದಾತಂಗೆ ಮನುಜತ್ವವೆಲ್ಲಿಯದು। ಮನುಜತ್ವವಿಲ್ಲದವನಿಗಾ
ಶ್ರಮಧರ್ಮ। ವನು ಪೇಳಲಾಗದೆಲೆವತ್ಸಾ॥

೧೨ ಇಂತಾಗೆ ಮರಣಭಯ ಮುಂತಾದವಿಕೃತಿಗಳ। ವೆಂತೊರೆಯಬರ್ಪ್ಪು
ದವನಲ್ಲಿ ಮರಳಿ ಜ।ನ್ಮಾಂತರದ ಸುದ್ದಿಗೊಳಲುಂಟೇ॥

೧೩ ಇದನರಿಯದನ್ಯಭಾವದೊಳು ದೇವತೆಯ ಭಜಿ। ಸಿದೊಡೆ ಭವದಲಿ
ಬಹನೆಂದುದೇತಿಶ್ರುತಿ।ಯೊದವಿತಾನೊರೆವುದೆಲೆಪುತ್ರಾ॥

೧೪ ಧ್ಯಾಯತಿವೆತ್ತೀತಿಲಾಯತೀವೆತಿಸಮು। ದಾಯವಾಕ್ಯಂಗಳಿಹವಾಗಿ
ಯೋಗಿ ನಿಜ।ದಾಯತದೊಳಿರ್ಪ್ಪನೊಲಿದಂತೆ॥

೧೦ ಮತ್ತು ಆತನಿಗೆ ಸಂಚಾರವೇ ದೇವತಾ ಯಾತ್ರೆ, ನಿಂತಸ್ಥಳವೇ ಕಾಶೀ ಕ್ಷೇತ್ರವು, ಮನಸ್ಸು ಹಿಡಿದದ್ದೇ ಒಳ್ಳೇ ಮತವು, ಮಾತನಾಡುವದೇ ಶಿವಮಂತ್ರವೆನಿಸುವದು.

೧೧ ಆ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಜನ್ಮನೇ ಇಲ್ಲ, ಮನುಷ್ಯತ್ವವೆಲ್ಲಿದ್ದೀತು? ಮನುಷ್ಯತ್ವವಿಲ್ಲದವನಿಗೆ ಆಶ್ರಮಧರ್ಮವನ್ನು ಹೇಳುವದಸಾಧ್ಯವಯ್ಯಾ, ಮಗನೇ.

೧೨ ಹೀಗಾಗಿರಲು ; ಮರಣ ಭಯ ಮುಂತಾದ ವಿಕಾರಗಳು ಆತನಿಗುಂಟೆಂದು ಹೇಗೆ ಹೇಳಲಾದೀತು ? ತಿರಿಗಿ ಜನ್ಮಾಂತರದ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು ತೆಗೆಯುವದಕ್ಕಾಗುವದೇ?

೧೩ ಇದನ್ನು ತಿಳಿಯದೆ ಅನ್ಯಭಾವನೆಯಿಂದ ದೇವತಾಂತರಗಳನ್ನು ಭಜಿಸಿದರೆ ಜನ್ಮವನ್ನು ಎತ್ತುತ್ತಾನೆ ಎಂದು ಉದೇತಿ ಶ್ರುತಿಯು ಹೇಳುತ್ತದೆ.

ಶ್ರುತಿ.—ಉದೇತಿಭೆದವಕ್ತಾತು ನಾನಾಯೋನಿಷುಸರ್ವದಾ.

ಭೇದವಾದಿಯಾದವನು ಯಾವಾಗಲೂ, ಅನೇಕ ವಿಧವಾದ ಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟುತ್ತಾನೆ.

೧೪ ಧ್ಯಾಯತಿ ಎಂದೂ, ವೇತ್ತಿ ಎಂದೂ, ಲಾಯತಿ ಎಂದೂ ಸಮುದಾಯವಾಕ್ಯಗಳಿರುವುದರಿಂದ ಯೋಗಿಯಾದಾತನು ಇಚ್ಛೆ ಬಂದಹಾಗೆ ಬ್ರಹ್ಮತತ್ಪರನಾಗಿದ್ಧಾನೆ.

ಶ್ರುತಿ. — ಧ್ಯಾಯತಿನಕದಾಪಿದೈವತಾನ್ಯಂ.

ಯಾವ ಕಾಲದಲ್ಲಾದರೂ ಇತರ ದೇವರನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸುವದಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ.

ಶ್ರುತಿ. — ವೆತ್ತಿಸ್ವಮೆವಾದ್ವಯಂ ಬ್ರಹ್ಮ.

ತನ್ನನ್ನೇ ಸ್ವಗತಾದಿ ಭೇದಶೂನ್ಯನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯುತ್ತಾನೆಂದರ್ಥ.

ಶ್ರುತಿ. — ಲಾಯತೀವಸದಾಭಾತಿಯೋಗೀವಸ್ತುಜನಾರ್ಪಿತಂ।
ನಾದಾತಾನಸಭೊಕ್ತಾಚಕಿಂತುಬ್ರಹ್ಮೈವಕೆವಲಂ॥

ಜ್ಞಾನಿಯು ಜನಗಳಿಂದ ಕೊಡಲ್ಪಟ್ಟ ಪದಾರ್ಥಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೆಂಡವನಂತೆಯಾವಾಗಲೂ ಕಾಣುತ್ತಾನೆ. ಆತನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವವನೂ ಅಲ್ಲ, ತಿನ್ನುವವನೂ ಅಲ್ಲ. ಮತ್ತೇನೆಂದರೆ ಶುದ್ಧಬ್ರಹ್ಮವೇ ಎಂದರ್ಥ.

೪ ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಕರ್ಮಂಗಳಿಂದಮೇ ಮುಕ್ತಿಯಹುದಾಗಿಯೂ ।
ಕರ್ಮಂಗಳಂ ತ್ಯಜಿಸಲಾಗದೆಂತುಂ ॥

೧ ಶ್ರೀ॥ ನತಕಲ್ಪತರುವೆ ಶಾಶ್ವತಸುಖದ ಕರುವೆ ಸ|ದ್ಗತಿ ಪಥದ ನೆರವೆ
ನಿಜಗುರುವೆ ಜಯತೆಂದು| ನತನಾಗಿ ಸೂನುಬೆಸಗೊಂಡ ॥

೨ ಶ್ರೀಗುರುವೆ ನಿಜವರಿದ ಯೋಗಿ ಕರ್ಮಂಗಳಂ। ನೀಗಿ ನೆಲಸಿರ್ಪನೆಂ
ದು ಬೆಸಸಿದಿರಿ ನಿಜ|ವಾಗಿ ನಾನರಿವೆನಿದನೆಂತು ॥

೩ ಯಜನಾದಿವಿಧಿಗಳಂ ನಿಜಮುಕ್ತಿಯಹುದೆಂದು। ಸುಜನರೆನುತಿರ್ಪರ
ದರಿಂದೆ ವಿಧಿಗಳಂ। ತ್ಯಜಿಸಲಿಲ್ಲೆಂಬುದಿದು ಸತ್ಯ ॥

೪ ಮತ್ತೆ ಧರ್ಮಾತ್ಸುಖಮೆನುತ್ತಮಾಶ್ರುತಿಯೆ ಸಾ। ರುತ್ತಮಿಹುದಾ
ಗಿ ಸತ್ಕರ್ಮವಂ ತ್ಯಜಿಸ। ಲೆತ್ತಣದು ಮುಕ್ತಿ ಕರುಣಿಸು ॥

೪ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಕರ್ಮಗಳಿಂದಲೇ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದರಿಂದ ಆ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಹ್ಯಾಗಾದರೂ
ಬಿಡಕೂಡದು.

೧ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದವರಿಗೆ ಕಲ್ಪವೃಕ್ಷನಾಗಿಯೂ ನಿತ್ಯವಾದ ಸುಖದ ಎರಕವಾಗಿಯೂ ಮೋಕ್ಷಮಾರ್ಗಕ್ಕೆ ಸಹಾಯಕನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಸಹಜಗುರುವೇ, ಸರ್ವೋತ್ಕೃನಾಗು ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನು ಕೇಳಿದನು.

೨ ಷಡ್ಗುಣೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನನಾದ ಗುರುವೇ, ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದ ಯೋಗಿಯು ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಬದುಕುತ್ತಾನೆಂದು ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸಿದಿರಿ. ನಾನು ಇದನ್ನು ಹ್ಯಾಗೆ ನಿಜವಾಗಿ ತಿಳಿಯಲಿ?

೩ ಪೂಜೆ ಮುಂತಾದ ಕರ್ಮ ವಿಧಾನಗಳಿಂದ ನಿತ್ಯವಾದ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದೆಂದು ಸತ್ಪುರುಷರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಆದಕಾರಣ ಮಾಡಬೇಕಾದ ಕರ್ಮಗಳನ್ನು ಬಿಡುವದಕ್ಕೆ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲವೆಂಬುವದು ದಿಟ.

೪ ಇದಲ್ಲದೆ "ಧರ್ಮಾತ್ಸುಖಂ" ಅಂದರೆ ಧರ್ಮದಿಂದ ಸುಖವುಂಟಾಗುವದು ಎಂಬದಾಗಿ ವೇದವು ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಸತ್ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ಮೋಕ್ಷವು ಹೇಗಾಗುವದು?

೫ ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ಕರ್ಮೋಪರತಿ ನಿರೂಪಣೆ.

ಕರ್ಮವೆಂಬುದು ಮಂದಮತಿ ವಿಷಯವೇ ನಿಜದ।
ಮರ್ಮವರಿದಾತಂಗೆ ದೊರೆಕೊಳ್ಳದು ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಅಹುದು ಕೇಳೆಲೆಕುವರ ವಿಹಿತಕರ್ಮಂಗಳಿಂ। ದಹಮಾದಿಶು
ದ್ಧಿಯಹುದೈಸೆ ನಿಜಮುಕ್ತಿ। ಯಹುದೆಂಬುದೆಂತು ಘಟಿಸುವುದು।

೨ ಸೂನುಕೇಳೀ ಕರ್ಮತಾನೆ ಮುಕ್ತಿಯನೀಯ। ಲಾನೈಗಮಾಂತದ
ಲ್ಲಿ ವಿಧಿಸಿರ್ಪ್ಪ ಸು।ಜ್ಞಾನಮಂ ವ್ಯರ್ಥವೆನಬೇಕು।

೩ ರೋಗವದು ಮದ್ದಿಂದೊಡಾಗಳಳಿವುದೆ ಸುಪ್ರ। ಯೋಗದಿಂ ಸೇವಿ
ಸದೆ ವಿಧಿಯನುಳಿದರಿಯ।ಲಾಗಿ ತಮವಳಿಯದೆನೆಕೇಳು।

೪ ಮುನ್ನಮುಂಟಾದ ಗುಣಪನ್ನಗಭಯಂ ತಿಳಿವಿ।ನಿಂನಾಡೆ ಪಿಂಗುತಿಹು
ದಂತೆ ಮೋಹವದು। ತನ್ನನರಿದಂತೆ ಕೆಡುತಿರ್ಕ್ಕು॥

೫ ಇನ್ನು ಪೇಳ್ವನು ಕೇಳು ನಿನ್ನಮತದಲ್ಲಿ ಸಂ। ಪನ್ನವಹಮುಕ್ತಿಯ
ದು ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯುಪ್ಪು।ದೆನ್ನಲೇ ಬೇಹುದಿದುಸಿದ್ಧ।

---

೫ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಕರ್ಮೋಪರತಿನಿರೂಪಣೆ.

ಕರ್ಮವೆಂಬುವದು ದುರ್ಬಲವಾದ ಬುದ್ಧಿಯುಳ್ಳವರಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದದ್ದೇ ಹೊರತು
ತತ್ವರಹಸ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೧ ಎಲ್ಲೈ ಮಗನೇ, ನೀನು ಹೇಳಿದ್ದು ಸತ್ಯ. ವೇದೋಕ್ತವಾದ ಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಅಹಂಕಾರ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಶುದ್ಧಿಯುಂಟಾಗುವದಷ್ಟೆ. ಆದರಿಂದ ಸತ್ಯವಾದ ಮೋಕ್ಷವು ಆಗುವದೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ಹೇಗೆ ಸರಿಹೋಗುವದು ?

೨ ಈ ಕರ್ಮವು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಕೊಡುವದಾದರೆ ಆ ವೇದಾಂತದಲಿ ಮುಕ್ತಿಗೋಸ್ಕರ ವಿಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಿಷ್ಪ್ರಯೋಜನವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು.

೩ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಔಷಧವನ್ನು ಸೇವಿಸದೆ ಔಷಧವೆಂದು ಹೇಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ರೋಗವು ವಾಸಿಯಾಗುವದುಂಟೇ? ಕರ್ಮವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ತಿಳಿದ ಮಾತ್ರದಿಂದ ಭವನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುತ್ತೀಯೋ? ಹಾಗಾದರೆ ಕೇಳು.

೪ ಹಗ್ಗದಲ್ಲಿ ಮೊದಲುಂಟಾದ ಸರ್ಪಭೀತಿಯು ನಿಜಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿದ ಮೇಲೆ ಹೇಗೆ ತೊಲಗುವದೋ ಹಾಗೆ ತನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡರೆ ನಾನು ಜೀವಾತ್ಮನು ಎಂಬ ಅಜ್ಞಾನವು ತೊಲಗುವದು.

೫ ಇನ್ನು ಹೇಳುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು. ನಿನ್ನ ಮತದಲ್ಲಿ ಅಂದರೆ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯಾಗುವದೆಂದು ಹೇಳುವ ನಿನ್ನ ಪಕ್ಷದಲ್ಲಿ ಯಾವ ಮೋಕ್ಷವುಂಟೋ ಅದು ಸ್ವರೂಪಸ್ಥಿತಿಯೆಂತಲೇ ಹೇಳಬೇಕು. ಇದು ಸತ್ಯ.

೬ ಅದು ನಿತ್ಯವಿಧಿಯಿಂದಹುದು ಸತ್ಯವೆನೆ ವಿಧಿಗೆ|ಮೊದಲೆ ನಿಜಸಿದ್ಧಿ ತನ
ಗುಂಟೊ ಬಳಿಕ ತೋ|ರ್ಪುದೊ ನೀನೆ ಪೇಳು ನಿಜವಾಗಿ ||

೭ ಮೊದಲಿಲ್ಲದಾತ್ಮನೀವಿಧಿಗಳಿಂ ಮೇಣುತೋ|ರ್ಪುದು ನೈಜವೆಂದೊಡೆ
ಲೆ ನಿತ್ಯನಾತ್ಮನೆಂ| ಬುದನಿನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಕಳೆ ನೀನು ||

೮ ತನ್ನಸ್ವರೂಪದಿಂ ಮುನ್ನಿರ್ದಕರ್ಮವುಂ| ಚೆನ್ನಾಗಿ ರಚಿಸುತಿಹನೆಂ
ದೊಡದರಿಂದ|ಲಿನ್ನೇನು ಸಿದ್ಧಿ ತನಗುಂಟು ||

೯ ತಿಳಿಯೆ ಸಾಧಿಸುವರ್ಥದೊಳು ಕರ್ಮಬೇಹುದೈ| ಸಲೆ ತನಗೆ ಸಿದ್ಧ
ವಾದರ್ಥದಲ್ಲಿ ವಿಧಿ|ಯುಳವಡುವುದೆಂತುಸುರು ನೀನೆ ||

೧೦ ಇಂತು ವಿಧಿಗೆರಡು ತೆರದಿಂತೋರ್ಕೆ ಘಟಿಸದೋ| ರಂತಾತ್ಮನಿಜಕೆ
ಮರೆಯಾದ ತಮವಳಿಯೆ| ಸಂತವಿಧಿ ಬೇಹುದೆನೆ ಕೇಳು ||

೧೧ ಆವಗಂ ಸಂಗಸ್ವಭಾವನೋ ಮೇಣುತಾ|ನಾವಗಂ ಸಂಗರಹಿತಸ್ವಭಾ
ವನೋ| ಭಾವಿಸಿ ಪೇಳು ದಿಟವೊಂದ ||

---

೬ ಆ ಸ್ವರೂಪಸಿದ್ಧಿಯು ನಿತ್ಯಕರ್ಮದಿಂದಾಗುವದು ದಿಟವೆಂದು ಹೇಳಿದರೆ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ತನಗೆ ಸ್ವರೂಪಸಿದ್ಧಿಯಿರುತ್ತದೋ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಸಿದ್ಧಿಯಾದ ನಂತರ ಉಂಟಾಗುತ್ತದೋ? ದಿಟವಾಗಿ ಹೇಳು.

೭ ಮುಂಚೆ ಇಲ್ಲದಾತ್ಮನು ನಿತ್ಯಕರ್ಮಗಳಿಂದ ಕಾಣುವದು ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾದರೆ ಆತ್ಮನು ನಿತ್ಯನಾಗಿದ್ದಾನೆಂಬುವ ಮಾತನ್ನು ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು.

೮ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಮುಂಚೆ ಇದ್ದ ನಿತ್ಯಕರ್ಮದಿಂದ ಬೇರೆ ಯಾವ ಫಲವು ತನಗೆ ಸಿದ್ಧಿಸುವದು?

೯ ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮವು ಯಾವದಾದರೂ ಒಂದು ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಸಾಧಿಸುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆಯಷ್ಟೆ. ಅಂಥಾ ಕರ್ಮವು ತನಗೆ ಮೊದಲೇ ಸಿದ್ಧವಾಗಿರುವ ಸ್ವರೂಪಸಿದ್ಧಿಗಾಗಿ ಹೇಗೆ ಸಹಾಯಕವಾಗುವದು? ನೀನೇ ಹೇಳು.

೧೦ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾಗಿ ನಿತ್ಯಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಎರಡು ವಿಧದಿಂದಲೂ ಆವಶ್ಯಕತೆ ತೋರುವದಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾದರೆ ಆತ್ಮಸ್ವರೂಪಕ್ಕೆ ಆವರಣವಾಗಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವು ತೊಲಗುವದಕ್ಕಾಗಿ ಸತ್ಕರ್ಮ ಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳುವೆಯಾದರೆ ಕೇಳು.

೧೧ ಆತ್ಮನು ಯಾವಾಗಲೂ ಸಂಗದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನೋ? ಸಂಗವಿಲ್ಲದ ಸ್ವಭಾವವುಳ್ಳವನೋ? ಎರಡರೊಳಗೊಂದನ್ನು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಹೇಳು.

೧೨ ತನಗೆ ಮಾಯಾಸಂಗವನುದಿನಂ ನೈಜವೆಂ|ದೆನೆ ಕರ್ಮದಿಂದಮಿದು
ಕೆಡದು ತನ್ನರೂ|ಪೆನಿಸಿ ನೆಲಸಿರ್ದ ಕತದಿಂದ ।

೧೩ ಮತ್ತೆ ನಿಸ್ಸಂಗಿಯೊಳಿರುತ್ತಿರದು ಮಾಯೆ ಕೇ|ಳುತ್ತಮನೆ ಕರ್ಮವ
ಲ್ಲಿಯುಂ ಘಟಿಸದಾ। ಯಿತ್ತಾತ್ಮನಮಲನಹನಾಗಿ ॥

೧೪ ಆವಾವವಸ್ತುಗಳಿಗಾವಾವಧರ್ಮಸ್ವ। ಭಾವವದು ಪರಿಣಮಿಸದು ರವಿಶ
ಶಿಗಳಂ|ತಾವುದೈವಿಧಿಗೆ ಫಲವಿನ್ನು ।

೧೫ ಇಂತಾಗೆ ಕರ್ಮದಿಂದೆಂತಕ್ಕು ಮುಕ್ತಿ ಶ್ರುತಿ। ಸಂತಾನದಲ್ಲಿ ನೋಡಲ
ನ್ಯಾಶ್ರಯ। ಮುಂತಾದ ವಾಕ್ಯವಿಹವಾಗಿ ॥

೬ ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಸ್ಥಿತಿ ವಿಶೇಷನಿರೂಪಣಂ.

ಪಲವಂದದಿಂದಲೇಕಿಹರು ಜೀವನ್ಮುಕ್ತ ।
ರೊಲಿದಿದಂ ಪೇಳೆನಗೆ ಗುರುವರ್ಯನೇ ॥

೧೨ ಆತ್ಮನಿಗೆ ಮಾಯಾಸಂಗವು ಯಾವಾಗಲೂ ಸ್ವಭಾವವೆಂದು ಹೇಳುವದಾದರೆ ಮಾಯಾಸಂಗವೇ ಆತ್ಮರೂಪವಾಗಿರುವದರಿಂದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮಾಯಾಸಂಗವು ನಾಶವಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೧೩ ಮತ್ತು ಒಂದರಲ್ಲಿಯೂ ತಗಲದಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಯೆಯೇ ಇರುವದಿಲ್ಲ. ಆತ್ಮನು ನಿರ್ಮಲನಾಗಿರುವುದರಿಂದ ಅಲ್ಲಿಯೂ ಕರ್ಮವು ಸ್ವರೂಪಸಿದ್ಧಿಗೆ ಕಾರಣವೆಂದು ಹೇಳುವದಕ್ಕಾಗುವದಿಲ್ಲ.

೧೪ ಯಾವ ಯಾವ ಪದಾರ್ಥಕ್ಕೆ ಯಾವ ಯಾವ ಧರ್ಮವು ಸ್ವಭಾವವೋ ಆ ಧರ್ಮವು ಸೂರ್ಯಚಂದ್ರರ ಹಾಗೆ ವಿಕಾರಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಲ್ಲಿ ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ಏನು ಫಲವು?

೧೫ ಹೀಗಾದಲ್ಲಿ ವಿಚಾರಮಾಡಿದರೆ ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಸಮೂಹದಲ್ಲಿ ಅನ್ಯಾಶ್ರಯ ಮುಂತಾದ ವಾಕ್ಯಗಳಿರುವದರಿಂದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವು ಹೇಗಾಗುವದು?

ಶ್ರುತಿ.—ಅನ್ಯಾಶ್ರಯಂಯತಃ ಕರ್ಮತಸ್ಮಾನ್ಮುಕ್ತಿರ್ನಕರ್ಮಣಾ ॥

ಯಾವ ಕಾರಣದಿಂದ ಕರ್ಮವು ತನಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾದ ದೇವತೆಯನ್ನಾಶ್ರೈಸಿಕೊಂಡಿರುತ್ತದೋ ಆ ಕಾರಣದಿಂದ ಕರ್ಮದಿಂದ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದಿಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ.

೭ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಜೀವನ್ಮುಕ್ತಿಸ್ಥಿತಿ.

ಎಲೈ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರಾದವರು ಏಕೆ ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿದ್ದಾರೆ ?
ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ದಯೆಯಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿಸು.

೧ ತ್ರಿ॥ ಗುರುಮಾತೆ ಗುರುಪಿತಂ ಗುರುಬಂಧುಬಳಗವಾ । ಗುರುತತ್ವ
ದಿಂದೆ ಪರವಿಲ್ಲವೆನಿಪ ಸ । ದ್ಗುರುವೆ ಬಿನ್ನಪವನವಧರಿಸು ॥

೨ ತನುವಿಡಿದು ನಿಜನಿಷ್ಠರೆನಿಸುತಿಹ ಮುಕ್ತರೊಂ । ದನುವಿಂದ ಮಿರದೆ ಬ
ಹುವರ್ತನೆಯೊಳಿಹುದ । ನೆನಗೆ ಗುರುವರ್ಯ ಕರುಣಿಸು ॥

೩ ಎನಲು ಗರುವರ್ಯನಾತನಯನಂಬೋಳೈಸಿ । ನಿನಗೀವಿಚಾರವನು
ಕರಾಮಳಕವೆಂ । ದೆನಿಪಂತೆ ಪೇಳುವೆನು ಕೇಳು ॥

೪ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮಸಂಸ್ಕಾರವೆಂಬುದು ತೀವ್ರ । ವಾರಯ್ಯ ಮಂದಮಧ್ಯ
ಸುಪ್ತಂಗಳೆಂ । ದೋರಂತೆ ಫಲಿಸುತಿಹುದಿಂತು ॥

೫ ಅವರೊಳೀದೇಹಮುಳ್ಳವನಾಗಿ ಜೀವಿಸು । ತ್ತವೆ ಪಶುವಿನಂತೆ ತನ್ನೊ
ಳಾಪ್ರೀತಿ ಸಂ । ಭವಿಸಿರಲು ತೀವ್ರವೆನಿಸುವುದು ॥

೬ ಭೋಗಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯತ್ವವಾಗೆ ತಾನಾತ್ಮವಶ । ನಾಗಿ ಬಾಲಕನವೊಲು ನು
ಡಿಯುತುಂಬಿನದಿ । ಯಾಗಿರಲು ಮಧ್ಯವೆಲೆಪುತ್ರಾ ॥

---

೧ ಗುರುವೇ ತಾಯಿ, ಗುರುವೇ ತಂದೆ, ಗುರುವೇ ಬಂಧು ಬಾಂಧವರು. ಗುರುತತ್ವಕ್ಕಿಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ವಸ್ತುವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಹೇಳಲ್ಪಡುವ ಸದ್ಗುರುವೇ ಬಿನ್ನಪವನ್ನು ಚಿತ್ತೈಸು.

೨ ಗುರುವೇ, ದೇಹವನ್ನು ಹಿಡಿದು ಆತ್ಮನಿಷ್ಠರೆನಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರು ಒಂದು ಕ್ರಮದಲ್ಲಿರದೆ ಅನೇಕ ವೃತ್ತಿಗಳಿಂದ ಇರುವ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

೩ ಎಂಬದಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನು ಕೇಳಲು ; ಗುರುವು ಆತನನ್ನು ತಲೆದಡಹಿ, ನಿನಗೆ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕರತಳಾಮಳಕವಾಗುವಂತೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ, ಕೇಳು :—

೪ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮದ ಸಂಸ್ಕಾರವೆಂಬುವದನ್ನು ವಿಚಾರ ಮಾಡಲಾಗಿ ಅದು ತೀವ್ರವೆಂದೂ ಮಂದವೆಂದೂ ಮಧ್ಯವೆಂದೂ ಸುಪ್ತವೆಂದೂ ನಾಲ್ಕು ವಿಧವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸುವದು.

೫ ಆ ನಾಲ್ಕರಲ್ಲಿ ದೇಹವುಳ್ಳವನಾಗಿ ಬದುಕುತ್ತಾ ಪಶುವಿನೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಆ ದೇಹದಲ್ಲಿ ಅಭಿಮಾನವಿಲ್ಲದ ಪ್ರೀತಿ ಸಂಭವಿಸಿರಲಾಗಿ ಅದೇ ತೀವ್ರವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.

೬ ಸುಖದುಃಖಾನುಭವವನ್ನೂ ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಮಾಡುತ್ತಾ, ತಾನು ಆತ್ಮಾಧೀನನಾಗಿ ಚಿಕ್ಕ ಹುಡುಗನ ಹಾಗೆ ಮಾತನಾಡಿಕೊಂಡು ವಿನೋದಿಸುತ್ತಿರುವದೇ ಮಧ್ಯವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.

೭ ತೊಲಗಿ ಭೋಗವನು ಮತಿನೆಲಸಿನಿಜದಲ್ಲಿ ಸಂ|ಚರಿಸದನುಕೂಲ
ಮಿಥುನದಂತಾಸುಖದೊ|ಳೊಲಿದಿರಲು ಮಂದವದುತಾನೆ॥
೮ ಪರಿಭವಂಪುಗದೆ ಭಾಸುರನಿರ್ವಿಕಲ್ಪನಿಜ| ತುದಿಯಪದದಲ್ಲಿ ಪರಮು
ಕ್ತನಂತೊಪ್ಪು|ತಿರೆಸುಪ್ತವೇಗವೆನಿಸುವುದು॥
೯ ಇಂತು ಕರ್ಮದವೇಗವೆಂತಂತು ಫಲಿಸುತಿಹ| ವಂತಂತೆ ಚರಿಸುತಿರಲ
ವರ್ಗೆ ಮುಕ್ತಿಯೋ|ರಂತೆ ಬಳಿಕೊಂದೆ ತೆರನಕ್ಕುಂ॥
೧೦ ಯತಿಗಳಾರಬ್ಧಸಂತತಿಯವಾಸನೆಯಾವ| ಗತಿಯಿಂದ ಮಿರ್ಪ್ಪವಂತಿ
ರುತ್ತಿಹರಕ್ಷು| ಮಿತಿವೇದವಾಕ್ಯಮಿಹುದಾಗಿ॥
೧೧ ಮತ್ತಮಾಗುಣವೆನ್ನೈಮಿತ್ತಮಾಗಿಹಮನೋ| ವೃತ್ತಿನಾಲ್ಕೆನಿಸುತಿರೆ
ಬೇರೆಬೇರೆ ನಿಜ| ಮುಕ್ತರಿಹರವನೆ ತಿಳಿವೇಳ್ವೆ॥
೧೨ ಒಂದು ವಿಕ್ಷಿಪ್ತವಿನ್ನೊಂದೇಗತಾಗತವ| ದೊಂದುಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟವದಕೆಮೇ
ಲೆನಿಸ ಮ|ತ್ತೊಂದೆಸ್ವಲೀನವೆದಿಸುವುದು॥
೧೩ ಅವರಲ್ಲಿ ವಿಷಯಾನುಭವದಾಸೆಯಿಂ ತ್ರಿಕಾ|ಲವು ಚಿಂತೆವಡೆದ ತಾಮ
ಸ ಮನೋವರ್ತ|ನವದೆವಿಕ್ಷಿಪ್ತವಹುದಿಂತು॥

---

೭ ಭೋಗಾಪೇಕ್ಷೆಯನ್ನು ಬಿಟ್ಟು, ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧಿ ನೆಲೆಗೊಂಡು ಅಲ್ಲಾಡದೆ ಅನುಕೂಲರಾದ ದಂಪತಿಗಳ ಹಾಗೆ ಆನಂದದಲ್ಲಿರುವದೇ ಮಂದವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.

೮ ಯಾವ ಬಾಧೆಯೂ ತನಗೆ ತೋರದೆ, ನಿರ್ಗುಣವಾದ ತುರೀಯಾವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಪರಮ ಮುಕ್ತನಂತೆ ತೋರುತ್ತಿರುವದೇ ಸುಪ್ತವೇಗವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.

೯ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಪಾಪಕರ್ಮದ ವೇಗವು ಹೇಗೆ ಪರಿಣಮಿಸುವದೋ ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿರಲು, ಕಡೆಗೆ ಅವರಿಗೆಲ್ಲಾ ಒಂದೇವಿಧವಾದ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದು.

೧೦ ಯೋಗಿಗಳಾದವರು ಪ್ರಾರಬ್ಧಸಮೂಹದ ವಾಸನೆ ಯಾವರೀತಿಯಿಂದಿರುವದೋ ಆರೀತಿಯಿಂದಿರುತ್ತಾ ಇರುವರು. ಇದಕ್ಕೆ ಸರಿಯಾಗಿ ವೇದವಾಕ್ಯವಿರುವದು.

೧೧ ಗುಣವೇ ನಿಮಿತ್ತವಾಗಿರುವ ಮನೋ ವೃತ್ತಿಗಳು ನಾಲ್ಕು ಇರುವವು. ನಿಜಮುಕ್ತರು ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ವೃತ್ತಿಯಿಂದಿರುತ್ತಾರೆ. ಆ ವೃತ್ತಿಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ಕೇಳು.

೧೨ ಒಂದು ವಿಕ್ಷಿಪ್ತವೆಂದೂ ಒಂದು ಗತಾಗತವೆಂದೂ ಮತ್ತೊಂದು ಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟವೆಂದೂ ಇನ್ನೊಂದು ಸ್ವಲೀನವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುವದು,

೧೩ ಆ ನಾಲ್ಕರೊಳಗೆ ವಿಷಯಾನುಭವವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂಬ ಅಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಯಾವಾಗಲೂ ಆಲೋಚಿಸುವ ತಮೋ ಗುಣದಿಂದ ಕೂಡಿದ ಮನೋ ವ್ಯಾಪಾರವೇ ವಿಕ್ಷಿಪ್ತವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.

೧೪ ಯೋಗದೊಳಗೊಮ್ಮೆ ನಿಜಭೋಗದೊಳಗೊಮ್ಮೆ ನೆಲೆ। ಯಾಗಿರ
ಜವಿಡಿದಮನದ ಸಂಚರಣವೆ ಗತಾಗ। ತವೆನಿಪ್ಪುದೆಲೆಬೋಧ್ಯಾ॥

೧೫ ಪೆರತೊಂದುವಿಷಯದೊಳ ಗೆರಗದನುಭವದಲ್ಲಿ। ಕರಿಗೊಂಡು ಸತ್ವ
ಮಯಬುದ್ಧಿ ನೆಲಸಲದ। ನರಿಯೆಸಂಶ್ಲಿಷ್ಟವಹುದೈಸೆ॥

೧೬ ಆನುನೀನದಿದೆಂಬುದೇನು ತೋರದೆಸಚ್ಚಿ। ದಾನಂದದಲ್ಲಿ ಸುಪ್ತನಂತಿ
ರಲಾಸ್ವ। ಲೀನವದು ನಿರ್ಗುಣವೆಕೇಳು॥

೧೭ ಈತೆರದೊಳಾಗುಣ ವ್ರಾತಮಯವಹ ಮನೋ। ಜಾತವರ್ತನೆಯೊ
ಳಿರೆಯೋಗಿಗಳಿಗಾವ। ಭೀತಿಜನಕಾದಿಗಳವೊಲು॥

೧೮ ವಾಸಿಷ್ಠದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ವಾಸಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ। ವಾಸನಾಕರ್ಮದನುವಂ ಮನೋ
ವೃತ್ತಿ। ಯೈಸುವಂ ನೋಡಿತಿಳಿಪುತ್ರಾ॥

೭ ನೇ ಸೂತ್ರ. ನಿರ್ಲೇಪತ್ವ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ.

ಲೋಕದೊಳು ಲೌಕಿಕವನೊಂದಿ ಚರಿಸುವಯೋಗಿ।
ಗೇಕೆ ಕರ್ಮದಬಾಧೆದೊರಕೊಳ್ಳದು॥

೧೪ ಒಂದು ವೇಳೆ ಯೋಗದಲ್ಲಿಯೂ ಒಂದು ವೇಳೆ ವಿಷಯಾನುಭವದಲ್ಲಿಯೂ ನೆಲೆಗೊಂಡು ರಜೋಗುಣವನ್ನು ಹಿಡಿದ ಮನೋವೃತ್ತಿಯೇ ಗತಾಗತವೆನಿಸುವದು.

೧೫ ಬೇರೊಂದು ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರವರ್ತಿಸದೆ ಆತ್ಮಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಎರಕವಾಗಿ ಸತ್ವಗುಣಮಯವಾದ ಬುದ್ಧಿ ನೆಲೆಗೊಳ್ಳಲಾಗಿ ಅದೇ ಸಂಶಿಷ್ಟವೆನಿಸುವದು.

೧೬ ನಾನು ನೀನು ಅದು ಇದು ಎಂಬುವದೊಂದೂ ತೋರದೆ ಸತ್ಯಜ್ಞಾನಾನಂದಸ್ವರೂಪವಾದ ಬ್ರಹ್ಮದಲ್ಲಿ ನಿದ್ರಿಸುವವನ ಹಾಗಿರಲಾಗಿ ಅದೇ ನಿರ್ಗುಣವಾದ ಸ್ವಲೀನವೆನಿಸುವದು.

೧೭ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ಸತ್ವಾದಿಗುಣಮಯವಾದ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿರುವ ಶಿವಯೋಗಿಗಳಿಗೆ ಜನಕರಾಯ ಮುಂತಾದವರಿಗೋಪಾದಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವ ಭೀತಿಯಿದ್ದೀತು?

೧೮ ವಾಸಿಷ್ಠರಾಮಾಯಣದಲ್ಲಿ ನಿಶ್ವಾಸಕಾರಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಬ್ಧಕರ್ಮವಾಸನಾಕ್ರಮವನ್ನೂ ಮನೋವ್ಯಾಪಾರಭೇದಗಳನ್ನೂ ನೋಡಿ ತಿಳಿ.

೭ ನೇ ಸೂತ್ರ. ನಿರ್ಲೇಪತ್ವ ಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ.

ಲೋಕದೊಳಗೆ ಲೌಕಿಕವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿದ್ದುಕೊಂಡು ಸಂಚರಿಸುವ ಶಿವಯೋಗಿಗೆ
ಕರ್ಮದಿಂದ ಬಾಧೆ ಯಾಕೆಪ್ರಾಪ್ತಿಸುವದಿಲ್ಲ?

೧ ತ್ರಿ॥ ಮನುಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರರರಿಯದನುಭವಾನಂದ ಚಿ। ದ್ಘನನೆಗುರುವ
ರ್ಯ ಶರಣಾಗೆನುತ ಸೂನು। ವಿನಯದಿಂಮತ್ತೆ ಬೆಸಗೊಂಡಂ॥

೨ ಗುರುವೆಚಿತ್ತೈಸು ಸರ್ವರನುಬಾಧಿಪಕರ್ಮ। ವಿರುತಿರ್ದ್ದುಮು
ಕ್ತನನು ಬಾಧೆಗೊಳಿಸದಿಹ ಪರಿಯಾವುದೆನಗೆ ಕರುಣಿಪುದು॥

೩ ಎಂದವಿಜ್ಞಾಪನವನಂದುಗುರುಕೇಳಿ ಮುದ। ದಿಂದಾತ್ಮಜಂಗೆ ತಿಳಿಯ
ಲೊರೆದಂಮನದ। ಸಂದೇಹವೆಯ್ದೆ ಬಿಡುವಂತೆ॥

೪ ಗರುಡಮಂತ್ರಿಗೆಸರ್ಪಸಿರದೆ ಭೀತಿಸುವಂತೆ। ಪರಮಾತ್ಮಯೋಗ
ಸಿದ್ಧನಂ ಕರ್ಮವಾ। ವರಿಸದೆಯೆ ತಾನೆಕೆಲಸಾರ್ಗುಂ॥

೫ ಮತ್ತೆ ತನುಕರಣಾದಿ ಮೊತ್ತದೊಡನಿರ್ದೊಡಾ। ಪತ್ತುಬಂದಡಸದ
ತ್ಯಾಶ್ರಮಿಗೆ ಜಲಂ। ಪತ್ತದಿಹ ಕಮಲದಳದಂತೆ॥

೬ ಮರದೊಳಿಹುದಗ್ನಿಯಾಮರ ನಿಲ್ಲವದರೊಳಂ। ತಿರೆಯೋಗಿ ಸಂಸ
ರಣದೊಳಿರುತಿಹನು ಸಂ। ಸರಣವಾಯೋಗಿಯೊಳಗಿಲ್ಲ॥

೧ ಮನುಗಳು ಮುನಿಶ್ರೇಷ್ಠರು ಸಹ ತಿಳಿಯುವದಕ್ಕಸಾಧ್ಯವಾದ ಜ್ಞಾನಾನಂದಸ್ವರೂಪನಾದ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ರಕ್ಷಕನಾಗು ಎಂದು ಶಿಷ್ಯನು ವಿನಯದಿಂದ ತಿರಗಿ ಪ್ರಶ್ನೆ ಮಾಡಿದನು.

೨ ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ಎಲ್ಲರನ್ನು ಬಾಧಿಸುವ ಕರ್ಮವಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತನಾದವನನ್ನು ಬಾಧೆಪಡಿಸದಿರುವ ರೀತಿಯಾವದು? ದಯೆಯಿಂದ ನನಗೆ ತಿಳಿಸಬೇಕು.

೩ ಈ ಪ್ರಕಾರವಾದ ಬಿನ್ನಹವನ್ನು ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನು ಕೇಳಿ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಶಿಷ್ಯನಿಗೆ ಮನಸ್ಸಿನ ಸಂಶಯವು ತೊಲಗುವ ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದನು.

೪ ಗರುಡಮಂತ್ರವನ್ನು ತಿಳಿದವನನ್ನು ನೋಡಿ ಸರ್ಪವು ಭಯಪಡುವ ಹಾಗೆ ಜೀವೇಶ್ವರೈಕ್ಯಸಿದ್ಧಿಯುಳ್ಳ ಶಿವಯೋಗಿಯನ್ನು ಕರ್ಮವು ಮುತ್ತದೆ ತೊಲಗುವದು.

೫ ಮತ್ತು ಶರೀರ ಇಂದ್ರಿಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳ ಸಮೂಹದೊಡನಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಅತ್ಯಾಶ್ರಮಿಯಾದ ಯೋಗಿಗೆ ತಾವರೆಯ ಎಲೆಗೆ ನೀರು ಹತ್ತಿಕೊಳ್ಳದ ಹಾಗೆ ಬಾಧೆ ತಗಲುವದಿಲ್ಲ.

೬ ಮರದಲ್ಲಿ ಬೆಂಕಿಯಿರುತ್ತದೆ; ಆ ಬೆಂಕಿಯಲ್ಲಿ ಮರವಿರುವದಿಲ್ಲ. ಆದರ ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಿಯಾದವನು ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿರುತ್ತಾನೆ; ಸಂಸಾರವು ಆ ಯೋಗಿಯಲ್ಲಿರುವದಿಲ್ಲ.

೭ ಬೆಳಗು ಕತ್ತಲೆಗಳಂತಳೆದೊಡಾಗಸದ ನಿ| ರ್ಮಳವಳಿಯದಂತೆ ತಿಳಿಪು
ಣ್ಯಪಾಪಂಗ| ಳೊಳು ಲೇಪವಿಲ್ಲವರಿದಂಗೆ ||

೮ ದಾವವಡಸಿದನಗವನಾವ ಮೃಗಪಕ್ಷಿ ಪುಗ | ವಾವಿಧಿಯೊಳಾತ್ಮ ನಿಜ
ನಿಷ್ಠನಂ ಕರ್ಮ | ವಾವರಿಸಲರಿಯದಿದು ಸತ್ಯ |

೯ ಪೊಲಗೇರಿಯೊಳು ಕಾಶಿಯೊಳು ಮರವೆಯರಿವಿನೊಳು | ತಿಳಿದೇ
ಹವಳಿಯಲುಚ್ಚ ನೀಚತೆಗಳಂ| ಡಲೆಯಿಲ್ಲವಾತ್ಮವಿದನಲ್ಲಿ ||

೧೦ ಭೇದಿಸಾವಿಧಿ ನಿಷೇಧಾದಿಯುಂ ಸಮವೆನಿಜ| ವಾದಯೋಗೀಂದ್ರನೊ
ಳಗೆ ವಾರಾಣಸಿಯೊ| ಳಾದ ಕರ್ಮದ್ವಯದಪಾಂಗು |

೧೧ ಮರದಕೊನೆ ಮುರಿದೊಡಲ್ಲಿರುತಿರ್ಪವಂ ಬೀಳ್ವ| ವಿರಸಕ್ಕೆ ಬಯ
ಸದಿರಲೆಂತು ಬೀಳ್ವನಾ| ಪರಿತತ್ವದರ್ಶಿಗಹಮುಕ್ತಿ ||

೧೨ ವಿದಿತಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗದೊಳರ್ಚಿರಾದಿಮಾ| ರ್ಗದೊಳಯ್ದು ಮರ
ಳಲಿಲ್ಲವಾತಂ ಪೂರ್ಣ| ಪದವೆತಾನಾದ ಕತದಿಂದೆ ||

---

೭ (ಆಕಾಶವು) ಬೆಳಕು ಕತ್ತಲೆ ಇವೆರಡನ್ನೂ ವಹಿಸಿದಾಗ್ಯೂ ಆಕಾಶದ ನಿರ್ಮಲತ್ವವು ಕೆಟ್ಟುಹೋಗುವದಿಲ್ಲ. ಅದರ ಹಾಗೆ ಜ್ಞಾನಿಯಾದವನಿಗೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪಕರ್ಮಗಳು ಅಂಟುವದಿಲ್ಲ. ಜ್ಞಾನಿಯು ಯಾವ ಕರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಿದಾಗ್ಯೂ ಅದು ಅವನಿಗೆ ತಗಲುವದಿಲ್ಲ; ತಗಲದಿದ್ದ ಮೇಲೆ ಅದರ ಫಲವೂ ಇಲ್ಲವೆಂದರ್ಥ.

೮ ಕಾಡುಗಿಚ್ಚು ಆವರಿಸಿರುವ ಪರ್ವತವನ್ನು ಯಾವ ಮೃಗಗಳಾಗಲಿ ಯಾವ ಪಕ್ಷಿಗಳಾಗಲಿ ಪ್ರವೇಶಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಆ ರೀತಿಯಾಗಿ ಆತ್ಮನಿಷ್ಠನಾದ ಜ್ಞಾನಿಯನ್ನು ಕರ್ಮವು ಸತ್ಯವಾಗಿ ಮುತ್ತಲಾರದು.

೯ ಹೊಲಗೇರಿಯಲ್ಲಿಯೂ ಕಾಶೀಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿಯೂ, ಮರವೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅರಿವಿನಲ್ಲಿಯೂ, ಶರೀರವನ್ನು ಬಿಡುವಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದವನಿಗೆ ದೇಹವೇ ನಾನೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿ ನಾಶವಾದ ಮೇಲೆ ಉಚ್ಚನೀಚಗಳ ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲ.

೧೦ ಬ್ರಹ್ಮಭಾವವನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಯೋಗಿಯಲ್ಲಿ ಕರ್ತವ್ಯಾಕರ್ತವ್ಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳು ಕಾಶಿಯಲ್ಲಿ ಮಾಡಿದ ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳಂತೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುವವೆಂದು ತಿಳಿ.

೧೧ ಮರದ ಕೊಂಬೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತಿರುವವನು ಆ ಕೊಂಬೆ ಮುರಿದುಹೋದಲ್ಲಿ ತಾನು ಬೀಳಬೇಕೆಂದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸದೆ ಇದ್ದಾಗ್ಯೂ ಹ್ಯಾಗೆ ಬೀಳುವನೋ ಹಾಗೆಯೇ ಬ್ರಹ್ಮಜ್ಞಾನಿಯಾದವನಿಗೆ ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಲ್ಲದಿದ್ದಾಗ್ಯೂ ಮೋಕ್ಷಸಿದ್ಧಿಯಾಗುವದು.

೧೨ ಜ್ಞಾನಿಯು ದೇಹವನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾದ ಧೂಮಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ್ಯೂ ಅರ್ಚಿರಾದಿ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಹೋದಾಗ್ಯೂ ತಾನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಪರವಸ್ತುವೇ. ಆದುದರಿಂದ ಪುನರ್ಜನ್ಮವನ್ನು ಹೊಂದುವದಿಲ್ಲ,

೧೩ ಇಂತಪ್ಪವಂಗಣಿಮೆಮುಂತಾದವಿಲ್ಲದಿಹು। ದೆಂತೆಂದೊಡಾತಸವನೆಲ್ಲ
ಮಂಜಡ। ಭ್ರಾಂತಿಯೆಂದೆಳಸದಿಹನ್ನೈಸೆ ॥

೧೪ ಆಸರ್ವಸಿದ್ಧಿಗಳಿಗಾಸೆಮಾಡಿದೊಡೆ ತಾ। ನಾಸಾಧನಂಗಳನು ಮಂತ್ರ
ಮುಖದೊಳ । ಭ್ಯಾಸಮಂಮಾಡೆದೊರಕೊಳ್ಗು ॥

೧೫ ಹಿಡಿವಮೋಹಕವಿಲ್ಲ ಬಿಡುವಬಾಧಕವಿಲ್ಲ । ಪಡೆವಗತಿಯಾಸೆ ಮೊ
ದಲಿಲ್ಲಯೋಗಿಗವು। ಜಡದೃಶ್ಯಮಿಥ್ಯೆಯಹುದಾಗಿ ॥

೧೬ ಹಾನಾದಿಯತ್ನಂಗಳೇನುಮಿಲ್ಲದಯೋಗಿ। ಗೀನಿಖಿಳಭೋಗವಹವು
ತಾವೇಶರಧಿ। ಗಾನದಿಗಳೆಯ್ದ ಬೆರೆವಂತೆ ॥

೧೭ ಮಾನವಿಲ್ಲದ ಯೋಗಿಗೀನಿಖಿಳಭೋಗಸಂ। ಧಾನದೊಡನಸತಿ ನಿಜ
ಪತಿಯೊಳೆಂತುದಾ। ಸೀನವಂತೆರಕವಣುವಿಲ್ಲ ॥

೧೮ ವೇಧವರಿದಂಗಾವಬಾಧೆಯಿಲ್ಲೆಂದು ತಾ। ನೋದಿ ಪೇಳುವುದುಜ್ಞಾ
ತ್ವಾದಿ ವಾಕ್ಯದೊಳ। ಗಾದರಿಸಿ ನೀನು ತಿಳಿಬೋಧ್ಯ ॥

---

೧೩ ಈ ಪ್ರಕಾರವಿರುವ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಅಣಿಮೆ ಮೊದಲಾದ ಸಿದ್ಧಿಗಳಿರುವದಿಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ ಆತನು ಆ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಅಚೇತನವಾದ ಭ್ರಾಂತಿಮಯ.ವೆಂದು ತಿಳಿದು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವದಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.

೧೪ ಅಥವಾ, ಆ ಸಕಲ ಸಿದ್ಧಿಗಳನ್ನೂ ಅಪೇಕ್ಷಿಸಿದವನಾದರೆ ಅದಕ್ಕೆ ಬೇಕಾದವುಗಳನ್ನು ಮಂತ್ರಮೂಲಕವಾಗಿ ಅಭ್ಯಾಸಮಾಡುತ್ತಿರಲಾಗಿ ಸ್ವಾಧೀನವಾಗುತ್ತವೆ.

೧೫ ಹಿಡಿಯತಕ್ಕ ಮೋಹಕವಾದ ವಸ್ತುವೂ, ಬಿಡತಕ್ಕ ಬಾಧಕವಾದ ವಸ್ತುವೂ, ಸಂಪಾದಿಸತಕ್ಕ ಗತಿಯು ಅಪೇಕ್ಷೆಯೂ ಮೊದಲೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾಕಂದರೆ, ಅಂಥಾ ವಸ್ತುಗಳು ಜ್ಞಾನಿಯಾದವನಿಗೆ ಜಡವಾಗಿಯೂ ಜ್ಞೇಯವಾಗಿಯೂ ಸುಳ್ಳಾಗಿಯೂ ಇವೆ.

೧೬ ಬಿಡುವದು ಹಿಡಿಯುವದು ಮುಂತಾದ ಪ್ರಯತ್ನಗಳೊಂದೂ ಇಲ್ಲದ ಜ್ಞಾನಿಗೆ ಈ ಸಮಸ್ತ ವಿಷಯಂಗಳು ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಹೊಳೆಗಳು ಸೇರುವಂತೆ ತಾವೇ ಪ್ರಾಪ್ತಗುವದು.

೧೭ ಅಹಂಕಾರವಿಲ್ಲದ ಯೋಗಿಗೆ ಈ ಸಕಲ ಭೋಗಾನುಭವದಲ್ಲಿ ಜಾರಸ್ತ್ರೀಗೆ ತನ್ನ ಗಂಡನಲ್ಲಿ ಉದಾಸೀನತೆಯುಂಟಾಗಿರುವಂತೆ ಸ್ವಲ್ಪವಾದರೂ ಪ್ರೀತಿಯಿಲ್ಲ.

೧೮ ಬ್ರಹ್ಮವನ್ನು ತಿಳಿದವನಿಗೆ ಯಾವ ಬಾಧೆಯೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು ವೇದವು ಜ್ಞಾತ್ವಾಮುಂತಾದ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಹೇಳುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ನೀನು ಪ್ರೀತಿಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೊ.

೧೯ ಏಳುಸೂತ್ರಂತ್ರಿಪದಿ ಯೇಳರೊಡನೆಂಭತ್ತು। ಮೇಳವೆನಿಸುತ್ತೆ ಮುಕ್ತರುಗಳಿರವನಿದು। ಪೇಳುತಿಹುದೇಳನೆಯಸಂಧಿ ॥

ಅಂತುಸಂಧಿ ೭ ಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರ ೪೧ ಕ್ಕಂ ತ್ರಿಪದಿ ೪೮೫ ಕ್ಕಂ

ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿಯು.

೧ ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನನಿರೂಪಣೆ.

ಇನ್ನು ತಿಳಿವಂಶವೇನುಂಟವೆಲ್ಲವ ನೊಲವಿ।
ನಿಂ ನೀನೆ ದೇಶಿಕೋತ್ತಮ ಕರುಣಿಸು ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಭಯಶೋಕರಹಿತಂಗೆ ಜಯಶಕ್ತಿಸಹಿತಂಗೆ । ನಯಸಾರಸೌಖ್ಯವಿಹಿತಂಗೆ ಪಾರ್ವತೀ ಪ್ರಿಯ ಶಂಭುವಿಂಗೆ ನತನಪ್ಪೆಂ॥

೨ ಭವಸಿಂಧು ಕುಂಭಸಂಭವದುರಿತ ಭಾವಸಂ। ಭವರುದ್ರರೂಪ ಗುರುವರ್ಯನೀವೆನು। ತ್ತವೆ ಬೋಧ್ಯನಿಂತು ಬೆಸಗೊಂಡಂ॥

೩ ಎನ್ನಮಾನಸದೊಳುತ್ಪನ್ನ ಸಂದೇಹಂಗ। ಳನ್ನಿನ್ನೊಳುಸಿರಲವ ಕೆಪರಿಹಾರಮಂಚೆನ್ನಾಗಿ ಪೇಳ್ದರೆಲೆದೇವಾ ।

---

೧೯ ಈ ಏಳನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಏಳು ಸೂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಎಂಭತ್ತೇಳು ತ್ರಿಪದಿಗಳಿಂದಲೂ ಜೀವನ್ಮುಕ್ತರ ಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿರುವದು.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

೧ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಪ್ರಶ್ನೆಯು.

ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ಇದರ ಮೇಲೆ ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಭಾಗವೇನೇನಿರುವದೋ
ಅದನ್ನೆಲ್ಲಾ ನನಗೆ ಅನುಗ್ರಹದಿಂದ ಅಪ್ಪಣೆ ಕೊಡಿಸು.

೧ ಭೀತಿ, ದುಃಖ ಇವುಗಳಿಲ್ಲದವನಾಗಿಯೂ ಜಯಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದವನಾಗಿಯೂ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ ಆನಂದದಿಂದ ಪೂರ್ಣನಾಗಿಯೂ, ಪಾರ್ವತಿಯ ಪ್ರೀತಿಪಾತ್ರನಾಗಿಯೂ ಇರುವ ಶಿವನಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರವಮಾಡುತ್ತೇನೆ.

೨ ಗುರುವೇ, ನೀನು ಸಂಸಾರವೆಂಬ ಸಮುದ್ರಕ್ಕೆ ಅಗಸ್ತ್ಯನಾದವನು, ಪಾಪವೆಂಬ ಮನ್ಮಥನಿಗೆ ಶಿವನಾದವನು ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತಾ ಶಿಷ್ಯನು ಹೀಗೆ ಕೇಳಿದನು:—

೩ ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಸಂಶಯಗಳನ್ನು ನಿನ್ನೊಡನೆ ಹೇಳಲಾಗಿ ಅವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ಪರಿಹಾರವನ್ನು ಚನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಸಿದಿರಿ.

೪ ಅವನೆಲ್ಲಮಂ ಕೇಳುತವೆಮುನ್ನಮುಳ್ಳದು| ಭವ ಬೀಜವೆನಿಸುವ ಜ್ಞಾನವಳಿದಾತ್ಮ | ಸುವಿಚಾರವೆನ್ನೊಳೊದವಿತ್ತು ||

೫ ಅರಿವುದಿನ್ನೇನುಂಟು ನೆರೆನಂಬಿದಣುಗನಾ | ನರಿವಂತೆ ಕರುಣಿಸೆಂದು ಗುರುವರ್ಯ ನಡಿ| ಗೆರಗಿಸುತಿಗೆಯ್ದನವನಿಂತು |

೨ ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ಶ್ರೀಗುರು ಸಂಬೋಧ ನಿರೂಪಣೆ.

ಕೇಳಿದರ್ಥಂಗಳಂ ನಿನ್ನೊಳೇಕಾಗ್ರದಿಂ|
ದಾಲೋಚನಂಗೆಯ್ಯುತಿರಬೇಹುದು ||

೧ ತ್ರಿ|| ಮಗನೆ ನಿನಗಾವಸಂದೆಗವಿಲ್ಲದಂದದಿಂ| ಸಿಗಮಾಂತ ಸಾರವನೆ ಪೇಳ್ದೆನೊಲಿದಿದಂ| ಬಗೆಯೊಳಾರೈದು ಸುಖಿಸುವುದು ||

೨ ಮೊದಲಿಂದೆ ನೋಡಲಿಂತಿದರಲ್ಲಿ ನಾಮರೂ | ಪದತೋರ್ಕೆಮಿಥ್ಯೆಯುಹುದು ನೀನೇ ನಿತ್ಯ| ಪದವೆಂದು ಪೇಳುತಿಹುದೈಸೆ||

೩ ಕೇಳುತತ್ವಮಸೀತಿ ಮೇಲೆತ್ವಂತದಸೀತಿ | ಪೇಳಲಿನ್ನೇನು ತದ್ಯೋಹಮಿತಿವೇದಜಾಳಮಿರೆ ನೀನೇಚಿದಖಂಡ ||

---

೪ ಅವುಗಳನ್ನೆಲ್ಲಾ ಕೇಳಲಾಗಿ ಮೊದಲಿದ್ದ ಸಂಸಾರಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗಿರುವ ಅಜ್ಞಾನವು ನಾಶವಾಗಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಆತ್ಮವಿಚಾರವುಂಟಾಯಿತು

೫ ತಿಳಿಯಬೇಕಾದದ್ದು ಇನ್ನೂ ಏನೇನಿರುವದು? ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಂಬಿದ ಮಗನಾದ ನಾನು ತಿಳಿಯುವ ಹಾಗೆ ಅಪ್ಪಣೆಕೊಡು ಎಂಬದಾಗಿ ಶಿಷ್ಯನು ಗುರುವಿನ ಪಾದಕಮಲಗಳಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಸ್ತೋತ್ರಮಾಡಿದನು.

೨ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಗುರುಸಂಬೋಧನಿರೂಪಣೆ.

ನೀನು ಕೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ಸ್ಥಿರಚಿತ್ತದಿಂದ ಆಲೋಚನೆ
ಮಾಡುತ್ತಿರಬೇಕು.

೧ ಶಿಷ್ಯನೇ, ನಿನಗೆ ಯಾವದೊಂದು ಸಂಶಯವೂ ಇಲ್ಲದ ಹಾಗೆ ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ಸಾರವಾದ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿದೆನು. ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಆನಂದಪಡು.

೨ ಮೊದಲಿಂದ ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ ಈ ವೇದಾಂತದಲ್ಲಿ ನಾಮರೂಪಗಳ ಕೋರಿಕೆಯು ಸುಳ್ಳೆಂದೂ ನೀನೇ ಪರವಸ್ತುವೆಂದೂ ಹೇಳಲ್ಪಡುತ್ತಿರುವದಷ್ಟೆ.

೩ ತತ್ವಮಸಿ ಎಂತಲೂ, ತ್ವಂತದಸಿ ಎಂತಲೂ, ತದ್ಯೋಹಂ ಎಂತಲೂ ಶ್ರುತಿಸಮೂಹವಿರುವದರಿಂದ ನೀನೇ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದು ತಿಳಿ.

೪ ವೇದೋಕ್ತಿಯಿಂ ಸೂತಕಾದಿಯೊಳಗೆಂತು ದೃಢ। ವಾದಮತಿಯುಪ್ಪದಂತೆ ತದಸೀತಿಯೆಂದೋದುತಿಹ ವಾಕ್ಯವನೆನಂಬು ॥

೫ ನಿನಗೆ ವಿಪರೀತಭಾವನೆಯು ಸಂಭಾವನೆಗ।ಳನುಕರಿಸಲಿದರೊಳಮೃತಮಂ ತೊರೆದುದಂಕನ ತಪದಗತಿಯಹುದು ನೋಡು ॥

೬ ಪೇಳಿದರ್ಥಂಗಳಂಕೇಳಿ ನಂಬಲುಮುಕ್ತಿ। ಮೇಳವಹುದಲ್ಲದಿರೆ ಭಸ್ಮದೊಳು ಹವಿಯು । ಬೇಳಿದಂತಪ್ಪುದೆಲೆಪುತ್ರಾ॥

೭ ಸಂದೇಹವಳಿಯಲಾನಂದ ಸಾಗರವೆನಿ । ಷ್ಪಂದವಾಗಿಹುದು ಮಂದರಾದ್ರಿಯ ಚಲನೆ। ನಿಂದದುಗ್ಧಾಂಬುನಿಧಿಯಂತೆ ॥

೮ ಮುನ್ನವೀದೇಹಭಾವಂನ್ನೈಜವಾದಂದ। ದಿಂನೀನೆ ಪರಮನೆಂಬಭಾವಂ ಫಲಿಸು। ವನ್ನೆಗಂ ಮನನವಿರುತಿರ್ಕೆ॥

೯ ಹೊರಗೆಂತುಟಾದೊಡೇಂ ಮರೆಯದೊಳಗೊಲಿದು ನೀ । ನರಿದನಿಜಸೌಖ್ಯವನೆ ಕರಣದುಪಹತಿಗೆ ತೆರಹುಗುಡದನುಭವಿಸು ಬೋಧ್ಯಾ ।

೧೦ ಇದುಸಕಲನಿಗಮಾರ್ಥ ವಿದುಯೋಗಿಗಳಮಾರ್ಗ। ವಿದುಗುರೂತ್ತಮರ ಮತವಪ್ಪುದಾಗಿ ನಿಜ। ಪದವನೇ ಮರೆಯದಿಹುದಿಂತು ॥

---

೪ ವೇದವಚನದಿಂದ ವೃದ್ಧಿಕ್ಷಯಾದಿ ಸೂತಕಗಳೊಳಗೆ ಬುದ್ಧಿಗೆ ಹ್ಯಾಗೆ ನಂಬಿಕೆಯುಂಟಾಗುವದೋ ಹಾಗೆ ತದಸಿ ಅಂದರೆ ನೀನೇ ಆ ಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ದೀಯೆಂದು ಹೇಳುತ್ತಿರುವ ವೇದವಚನದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನಿಡು.

೫ ನೀನೇ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ ನಿನಗೆ ಭ್ರಾಂತಿ ಅಜ್ಞಾನಗಳುಂಟಾದರೆ ಉದಂಕನು ತಪಸ್ಸುಮಾಡಿ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಬಿಟ್ಟ ಅವಸ್ಥೆಯುಂಟಾಗುವದು.

೬ ನಾನು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯಂಗಳನ್ನು ಕೇಳಿ ನಂಬಿದರೆ ಮೋಕ್ಷವಾಗುವದು. ನಂಬದಿದ್ದರೆ ಬೂದಿಯಲ್ಲಿ ಹೋಮವನ್ನು ಮಾಡಿದಂತಾಗುವದು.

೭ ಸಂಶಯವು ತೊಲಗಬಾಗಿ ಆನಂದಸಮುದ್ರವು ಮಂದರಪರ್ವತದ ಚಲನೆ ನಿಂತ ಮೇಲೆ ನಿಶ್ಚಲವಾದ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರದ ಹಾಗೆ ನಿಶ್ಚಲವಾಗಿರುವದು.

೮ ಮೊದಲು ಈ ದೇಹಭಾವವು ಸತ್ಯವಾಗಿ ತೋರುತ್ತಿದ್ದ ಹಾಗೆ ನೀನೇ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ಭಾವವು ಸಿದ್ಧಿಸುವ ಪರ್ಯಂತರ ಅನುಸಂಧಾನವಿರಬೇಕು.

೯ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಹೊರಗೆ ಹ್ಯಾಗಾದರೇನು? ಮರೆಯದೆ ಒಳಗೆ ನೀನು ತಿಳಿದ ನಿತ್ಯಾನಂದವನ್ನು ಇಂದ್ರಿಯಂಗಳು ಪಟಳಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದಕೊಡದೆ ಅನುಭವಿಸು.

೧೦ ಇದೇ ಸಕಲ ವೇದಾರ್ಥವು, ಇದು ಯೋಗಿಗಳ ದಾರಿ, ಇದೇ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು. ಆದಕಾರಣ ನೀನು ನಿನ್ನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಮರೆಯದೆ ಇರಬೇಕು.

೩. ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ನಿಜಸ್ಥಿತಿ ನಿರೂಪಣೆ.

ತತ್ವಮಸಿಯೆಂಬುದರೊಳೇ ನಾನುಮೊಂದುಭೇ।
ದತ್ವಮಂಪೇಳ್ದೊಡನುಚಿತಮಪ್ಪುದು ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಶಿಶುವೆ ಕೇಳಾತತ್ವಮಸಿವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀ । ನಸಮುಚಿದಖಂಡವೆ
ನುತಿಪ್ಪುದರ್ಥವಾ। ದಸಮೇತವಾದುದೆನಲಿಲ್ಲ ॥

೨ ಮನುಜನಂದೇವೇಂದ್ರನೆನುತೆಬಣ್ಣಿಸುವಂತೆ। ಘನಪರಂಜ್ಯೋತಿನೀ
ನೆಂಬವಾಕ್ಯವಿದ। ನೆನಲಿಲ್ಲವೈಸೆನುತಿಯೆಂದು ॥

೩ ಆಳನೊಲಿದರಸೆಂದು ಬೋಳೈಸುವಂತೆ ವಾ। ಕ್ಯಾಳಿಪರಬೊಮ್ಮವದು
ತಾನೆನೀನೆಂದು। ಪೇಳದುಪಚಾರಿಕವೆಯಾಗಿ ॥

೪ ಪ್ರತಿಮೆಯುಂ ದೇವತಾಕೃತಿಯೆಂಬವೊಲು ತನ್ನ । ನತಿಶಯಿಪವಾಕ್ಯ
ವದು ತಾನುಪಾಸನಾ। ರತಿಯಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿನೀನು ॥

೫ ಅನಲನೀಮಾಣವಕನೆನುತಿಪ್ಪಪಾಂಗು ನಿ। ನ್ನನೆ ವಸ್ತುವೆಂಬವಾಕ್ಯವಂ
ಸಾದೃಶ್ಯವೆನ। ಲಿಲ್ಲವೆಂಬುದಿದು ಸಿದ್ಧಂ ॥

---

೩ ನೇ ಸೂತ್ರ. ನಿಜಸ್ಥಿತಿನಿರೂಪಣ

ತತ್ವಮಸಿಯೆಂಬುವದರಲ್ಲಿ ಏನಾದರೂ ಒಂದು ಭೇದವನ್ನು ಹೇಳಿದರೆ
ಅನ್ಯಾಯವಾಗುವದು.

೧ ಮಗನೇ, ಕೇಳು; ಆ ತತ್ವಮಸಿ ಎಂಬ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ನೀನು ಅಸದೃಶವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುವದು ಅರ್ಥವಾದವೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲ.

೨ ಮನುಷ್ಯನನ್ನು ದೇವೇಂದ್ರನೆಂದು ವರ್ಣಿಸುವ ಹಾಗೆ ನೀನೇ ಘನವಾದ ಪರಬಹ್ಮವೆಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸ್ತುತಿಯೆಂದು ಹೇಳಲಿಲ್ಲವಷ್ಟೆ.

೩ ಭೃತ್ಯನನ್ನು ರಾಜನೆಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವ ಹಾಗೆ ನೀನೇ ಪರವಸ್ತು ಎಂದು ಹೇಳುವ ಸಿದ್ಧಾರ್ಥಬೋಧಕ ಮಹಾ ವಾಕ್ಯಗಳು ಉಪಚಾರಕಕ್ಕಾಗಿ ಉಂಟಾದವುಗಳಲ್ಲ.

೪ ಪ್ರತಿಮೆಯನ್ನು ದೇವತಾ ಶರೀರವೆಂಬ ಹಾಗೆ ತನ್ನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮವೆಂದು ಹೇಳುವ ವಾಕ್ಯವು ಉಪಾಸನಾಪರವಲ್ಲವೆಂದು ತಿಳಿ.

೫ ಈ ಹುಡುಗನು ಬೆಂಕಿ ಎಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ನೀನೇ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಹೋಲಿಕೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸತಕ್ಕದ್ದಲ್ಲವೆಂಬುವದು ಸತ್ಯವು.

೬ ಮೃದನನ್ಯ ಘಟವಿದೆಂಬುದರಂತೆ ನೀನೆತ| ತ್ಪದವೆಂಬವಾಕ್ಯವದುಕಾ
ರ್ಯಕಾರಣವ| ನೊದವಿಸುವುದೆಂಬುದಿದುಮಿಥ್ಯೆ ||

೭ ಕುವರಕೇಳ್ನೀಲೋತ್ಪಲವೆನಿಪ್ಪವೋಲು ವಾ | ಕ್ಯವೆನೀನೆ ಪರ
ಮನೆಂದು ತದ್ಗುಣಗುಣಿ| ತ್ವವನುಂಟುಮಾಡುತಿಹುದಲ್ಲ |

೮ ಇದುಗವಯಪಿಂಡವೆಂಬುದರಂತೆ ನೀನೆಚಿ| ತ್ಪದವೆಂಬ ವಾಕ್ಯವನು
ಜಾತಿವ್ಯಕ್ತಿದೋ| ರ್ಪುದನಾಗಿ ತಿಳಿಯದಿರುಪುತ್ರಾ ||

೯ ಗಗನಾಂಶವೆಂದು ತದ್ಗಗನದವಿಕಾರವೆಂ| ದು ಗಣಿಸಲ್ಬಾರದಿಹಘಟದಬ
ಯಲಂತೆ| ಮಗನೆನೀನಿಪ್ಪೆನಿಜದಲ್ಲಿ ||

೧೦ ನೀನಿಂತಿದಂತಿಳಿಯನೇನಜೀವೆನಾತ್ಮ| ನಾನು ಪ್ರವಿಶ್ಯನಾಮರೂಪೆಂ
ಬ ಶ್ರುತಿ| ತಾನಿರ್ಪುದಾದಕತದಿಂದೆ ||

೧೧ ಇದುಕಾರಣಂ ನೀನೆಸದಮಲ ಬ್ರಹ್ಮವೆಂ | ಬುದರಲ್ಲಿ ವಿಮತಿಗಳ
ಬಾಧೆಯಿಲ್ಲಾಗಿ| ಪದುಳದಿಂನಿಜದೊಳಿರುಪುತ್ರಾ ||

---

೬ ಘಟವು ಮೃತ್ತಿಕೆಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ, ನೀನು ಪರವಸ್ತುವಿಗಿಂತಲೂ ಬೇರೆಯಲ್ಲವೆಂಬ ವಾಕ್ಯವು ಕಾರ್ಯಕಾರಣ ಭಾವವನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ ಎಂಬುವದು ಸುಳ್ಳು.

೭ ಎಲೈ ಶಿಷ್ಯನೇ, ಕೇಳು ; ನೀಲೋತ್ಪಲವೆಂದು ಹೇಳುವ ಹಾಗೆ ನೀನೇ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂದು ಹೇಳುವ ವಾಕ್ಯವು ಗುಣ ಗುಣಿತ್ವವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದಿಲ್ಲ.
ಇದು ಗವಯಮೃಗದ ದೇಹವೆಂಬ ಹಾಗೆ ನೀನೇ ಈಶ್ವರನು ಎಂಬ ವಾಕ್ಯವನ್ನು ಜಾತಿವ್ಯಕ್ತಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸತಕ್ಕದ್ದನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿಯಬೇಡ.

೯ ಆಕಾಶದ ಭಾಗವೆಂತಲೂ, ಆಕಾಶದ ವಿಕಾರವೆಂತಲೂ ಎಣಿಸುವದಕ್ಕಾಗದ ಗಡಿಗೆಯೊಳಗಣ ಬಯಲಿನ ಹಾಗೆ ನೀನು ಪರಮಾತ್ಮನಲ್ಲಿದ್ದೀಯೆ.

೧೦ ಆನೆನಜೀವೆನಾತ್ಮನಾನುಪ್ರವಿಶ್ಯನಾಮರೂಪೆ ಎಂಬ ಶ್ರುತಿಯಿರುವುದರಿಂದ ನೀನು ಈ ಸಂಗತಿಯನ್ನು ತಿಳಿ.

೧೧ ಎಲೈ ಮಗನೇ, ಈ ಕಾರಣದಿಂದ ನೀನೇ ನಿರ್ಮಲನಾದ ಪರಮಾತ್ಮನೆಂಬ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಶತ್ರುಗಳ ಬಾಧೆಯೇನೂ ಇಲ್ಲದಿರುವದರಿಂದ ನೀನು ಸ್ವಸ್ವರೂಪದಲ್ಲಿ ಸಂತೋಷದಿಂದಿರು.

೪ ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ನಿಜಸುಖನಿರೂಪಣೆ.

ದೇಶಿಕೋತ್ತಮನಿನ್ನ ಕರುಣದಿಂದಾನಖಿಳ ।
ಪಾಶವಿಲ್ಲದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಾದೆಂ ॥

೧ ತ್ರಿ॥ ಶರಣುಗುರುಕುಲಭಾನು ಶರಣುನತಸುರಧೇನು । ಶರಣುನಿಮ
ಗಾನುಪರನಲ್ಲವಿನ್ನೇನು। ಶರಣುಮಿಗೆ ಶರಣುಗುರುವರ್ಯಾ ॥

೨ ತಂದೆಚಿತ್ತೈಸುಪಲವಂದದಿಂದೆನ್ನನೇ। ಕುಂದಿಲ್ಲದಿರ್ಪ ನಿಜಪರಬ್ರಹ್ಮ
ವಹು। ದೆಂದು ಬೋಧಿಸಿದಿರೊಲವಿಂದೆ॥

೩ ಸಂದೇಹವಿಲ್ಲದಾನೊಂದಿ ತದ್ಭಾವದೊಳು । ನಿಂದೆನದರಿಂದ ಮೆನಗಾದ
ಸಂತಸವ। ನಿಂದು ಬಿನ್ನವಿಪೆನವಧಾರು ॥

೪ ಗುರುಪುಂಗವನೆನಿನ್ನೊಳುರವಣಿಸಿಮುಂಚುತಿಹ । ಕರುಣಾಂಬುವೆನ್ನ
ಮನದಮಲಿನಂದೊಳೆಯೆ । ಪರಿಶುದ್ಧನಾದೆನಿದುಸತ್ಯ ॥

೫ ತವಪಾದರೇಣುವೆಂಬ ವಿಭೂತಿಯಿಂದೆನ್ನ । ನವಿರತಂಭ್ರಾಂತಿಗೊಳಿ
ಸುವಜ್ಞಾನಗ್ರ । ಹವೆಪಿಂಗಿತಾತ್ಮರತವಂದ್ಯಾ ॥

೪ ನೇ ಸೂತ್ರ. ನಿಜಸುಖನಿರೂಪಣೆ.

ಎಲೈ ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದ ನಾನು ಯಾವ ಪಾಶವೂ
ಇಲ್ಲದ ಪರಮಾತ್ಮನಾದೆನು.

೧ ಗುರುಕುಲಕ್ಕೆ ಸೂರ್ಯನಾದವನೇ, ನಮಸ್ಕಾರವು ; ನಮಸ್ಕಾರ ಮಾಡಿದವರಿಗೆ ಕಾಮಧೇನುವಾದವನೇ, ನಮಸ್ಕಾರವು ; ನಿಮಗೆ ನಾನು ಅನ್ಯನಲ್ಲ. ಗುರುಶ್ರೇಷ್ಠನೇ, ಶರಣು, ಶರಣು.

೨ ತಂದೆ, ಲಾಲಿಸು ; ನೀನೇ ನಿಷ್ಕಲಂಕವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವಾಗಿದ್ದೀಯೆಂದು ಅನೇಕ ವಿಧವಾಗಿ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ನನಗೆ ಬೋಧಿಸಿದಿರಿ.

೩ ನಾನು ಸಂಶಯವಿಲ್ಲದವನಾಗಿ ಆ ಬ್ರಹ್ಮಭಾವದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಂಡೆನು. ಅದರಿಂದ ನನಗಾದ ಸಂತೋಷವನ್ನು ಅರಿಕೆಮಾಡುತ್ತೇನೆ ಕೇಳು.

೪ ಎಲೈ ಗುರುಪುಂಗವನೇ, ನಿನ್ನಲ್ಲಿ ತವಕಗೊಂಡು ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿರುವ ಕರುಣಾರಸವು ನನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನ ಕೊಳೆಯನ್ನು ತೊಳೆಯಲಾಗಿ ನಾನು ನಿರ್ಮಲನಾದೆನು; ಇದು ದಿಟ.

೫ ಎಲೈ ಯೋಗಿವಂದ್ಯನೇ, ನನ್ನನ್ನು ಯಾವಾಗಲೂ ಭ್ರಾಂತಿಪಡಿಸುವ ಅಜ್ಞಾನವೆಂಬ ಪಿಶಾಚಿಯು ನಿನ್ನ ಪಾದಧೂಳಿಯೆಂಬ ವಿಭೂತಿಯಿಂದ ತೊಲಗಿತು.

೬ ಪರಮಾತ್ಮ ನಿಮ್ಮ ಪದಸರಸಿಜಾಮೋದವದು | ಪೊರೆದೆನ್ನೊಳಿರ್ದ್ದ
ದುರಿತದುರ್ವಾಸನೆಯ | ನೊರಸಲಾನಿಂದು ಶುಚಿಯಾದೆ ‖

೭ ಎನ್ನ ತನುಮುಖ್ಯವೆಲ್ಲಂ ನಿಮ್ಮ ಪದಸೋಂಕಿ| ನಿಂ ನಿರ್ಮಲತ್ವವಾಯ್ತು
ಪುಷ್ಪಾದಿರುಮೆ| ಯಂ ನೆರೆದು ಲವಣವೆನಿಪಂತೆ ‖

೮ ಮಂಗಳಾತ್ಮಕ ನಿನ್ನ ಸಂಗದಿಂದೆನ್ನ ಕರ| ಣಂಗಳಂ ಮರವೆ ಮುಸುಕ
ದಾರವಿಯತುರ| ಗಂಗಳಿಗೆ ತಿಮಿರಭಯವೆಂತು ‖

೯ ಬೆಲ್ಲಮಂ ಕೂಡಿ ಬೇವೆಲ್ಲವಿನಿದಪ್ಪಂದ| ದಲ್ಲಿ ನಿಮ್ಮೊಲುಮೆವೆರೆದೆನ್ನ
ಮತಿಮರವೆ| ಯಿಲ್ಲದಾಯಿತ್ತು ಸುಖರೂಪಿ ‖

೧೦ ಕ್ಲೇಶಪಂಚಕ ಪಂಚಕೋಶನವಗುಣ ವಷ್ಟ| ಪಾಶಾಷ್ಟಕ ಪ್ರಕೃತಿಯ
ಷ್ಟಪುರಿಯಳಿದ| ವೀಶ ನಿಮ್ಮನುಭಾವದೊಳೆನ್ನಾ ‖

೧೧ ಶ್ರೀಗುರುವೆ ನಿಮ್ಮ ವಚನಾಗಮಪಯೋನಿಧಿಯ| ನೀಗಳಾನೆಯ್ದಿ ಸು
ಖಸುಧಾರಸವನುಪ| ಭೋಗಿಸುತ್ತ ಮೃತಮಯನಾದೆ ‖

---

೬ ಎಲೈ ಪರಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪನೇ, ನಿಮ್ಮ ಪಾದಕಮಲದ ಪರಿಮಳವು ವ್ಯಾಪಿಸಿ ನನ್ನಲ್ಲಿ ಇದ್ದಂಥಾ ಪಾಪದ ದುರ್ವಾಸನೆಯನ್ನು ತೊಡೆಯಲಾಗಿ ನಾನು ಶುದ್ಧನಾದೆನು.

೭ ನನ್ನ ದೇಹ, ಇಂದ್ರಿಯ ಮೊದಲಾದವುಗಳೆಲ್ಲಾ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಸ್ಪರ್ಶದಿಂದ ಹೂವು ಮುಂತಾದ ವಸ್ತುವು ಉಪ್ಪಿನ ಗಣಿಯನ್ನು ಸೇರಿ ಉಪ್ಪೆನಿಸಿದ ಹಾಗೆ ನಿರ್ಮಲವಾದವು.

೮ ಎಲೈ ಮಂಗಳಸ್ವರೂಪನೇ, ನಿನ್ನ ಸಂಬಂಧದಿಂದ ನನ್ನ ಇಂದ್ರಿಯಗಳಿಗೆ ಅಜ್ಞಾನವು ಆವರಿಸುವದಿಲ್ಲ. ಸೂರ್ಯನ ಕುದುರೆಗಳಿಗೆ ಕತ್ತಲೆಯ ಬಾಧೆಯುಂಟಾದೀತೇ?

೯ ಎಲೈ ಆನಂದಸ್ವರೂಪನೇ, ಬೇವು ಬೆಲ್ಲದೊಡನೆ ಸೇರಿ ಸಿಹಿಯಾದ ಹಾಗೆ ನಿಮ್ಮ ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಕೂಡಿದ ನನ್ನ ಬುದ್ಧಿಯು ಅಜ್ಞಾನಶೂನ್ಯವಾದದ್ದಾಯಿತು.

೧೦ ನನ್ನ ಅವಿದ್ಯೆ, ಅಸ್ಮಿತೆ, ರಾಗ, ದ್ವೇಷ, ಅಭಿನಿವೇಶ ಎಂಬ ಪಂಚಕ್ಲೇಶಗಳೂ; ಅನ್ನಮಯಕೋಶ, ಪ್ರಾಣಮಯ ಕೋಶ, ಮನೋಮಯ ಕೋಶ, ವಿಜ್ಞಾನಮಯ ಕೋಶ, ಆನಂದಮಯ ಕೋಶ ಎಂಬ ಪಂಚಕೋಶಗಳೂ; ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿದ ಒಂಭತ್ತು ಗುಣಗಳೂ; ಎಂಟು ಪಾಶಗಳೂ ಎಂಟು ಪ್ರಕೃತಿಗಳೂ ಎಂಟು ಪುರಿಗಳೂ ನಿಮ್ಮ ಉಪದೇಶದಿಂದ ನಾಶಹೊಂದಿದವು.

೧೧ ಎಲೈ ಗುರುವೇ, ನಿಮ್ಮ ವಚನರೂಪವಾದ ಆಗಮದ ಉಪನ್ಯಾಸವೆಂಬ ಕ್ಷೀರಸಮುದ್ರವನ್ನು ನಾನು ಸೇರಿ, ಆನಂದವೆಂಬ ಅಮೃತರಸವನ್ನು ಅನುಭವಿಸುತ್ತಾ ಮೋಕ್ಷಸ್ವರೂಪನಾದೆನು.

೧೨ ಪಾಪಪುಣ್ಯಂಗಳಾರೋಪಕ್ಕೆ ಗುರಿಯಾಗ। ದಾಪರಬ್ರಹ್ಮವಾದೆನಾ
ಸುಖಮಂನಿ। ರೂಪಿಸುವೆನೆಂತು ಕರುಣಾಬ್ಧೀ॥

೧೩ ಆರೊಡನೆವೈರ ಮತ್ತಾರೊಡನೆಮಿತ್ರತ್ವ। ವಾರನ್ಯವೆನಗೆ ಗುರು
ವರನೆ ತವಪಾದ। ವಾರಿಜದೊಳೊಂದಿದೆನಗಿನ್ನು॥

೧೪ ಪರಮಾಣುರೂಪಮಂಧರಿಸಿದೆನ್ನನೆ ಪೂರ್ಣ। ಪರಮಾತ್ಮನೆನಿಸಿ ತೋ
ರಿಕಾವುದುನಿನ್ನ। ಕರುಣವದು ಜಯತು ಗುರುವರ್ಯಾ॥

೫ ನೆಯ ಸೂತ್ರ. ಗ್ರಂಥಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನಿರೂಪಣೆ.

ತಿಳಿಯಲನುಭವಸಾರವಿದು ಸಾಧಕರ್ಗೆ ನಿ
ರ್ಮಳವಪ್ಪ ಕೈವಲ್ಯವನೆ ಮಾಳ್ಪುದು॥

೧ ತ್ರಿ॥ ನವಯುಕ್ತಿಯನುಮಾನನಿವಹದೊಡಗೂಡಿ ಯನು। ಭವಸಾರ
ವಿಂತು ರಚಿತವಾಯಿತ್ತಿಳೆಯೊ। ಳವಿರತಂ ಸೇವ್ಯವೆನಿಪಂತೆ॥

೨ ಇದುವೇದಶಿರದರ್ಥವಿದು ಸಕಲಶಾಸ್ತ್ರೋಕ್ತ। ವಿದು ಪುರಾತನರ
ಮತವಿದು ಗುರೂಕ್ತಿಮ। ತ್ತಿದು ತತ್ವವಿದರನಿಜಮಾರ್ಗ॥

---

೧೨ ದಯಾಸಮುದ್ರನೇ, ಪಾಪಪುಣ್ಯಗಳ ಆರೋಪಣೆಗೆ ಆಸ್ಪದವಾಗದ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ನಾನಾದೆನು; ಆ ಆನಂದವನ್ನು ನಾನು ಹ್ಯಾಗೆ ಹೇಳಲಿ?

೧೩ ನಿಮ್ಮ ಪಾದಾರವಿಂದದಲ್ಲಿ ಸೇರಿದ ನನಗೆ ಇನ್ನು ಮೇಲೆ ಯಾರ ಕೂಡ ದ್ವೇಷವು? ಯಾರ ಕೂಡ ಸ್ನೇಹವು? ನನಗೆ ಅನ್ಯರಾದವರು ಯಾರು?

೧೪ ಯಾವ ನಿನ್ನ ಕರುಣವು ಪರಮಾಣುವಿನಷ್ಟು ರೂಪವನ್ನು ಧರಿಸಿರುವ ನನ್ನನ್ನು ಪರಿಪೂರ್ಣವಾದ ಪರಬ್ರಹ್ಮವೆನಿಸಿತೋ ಆ ನಿನ್ನ ಕರುಣವು ಸರ್ವೋತ್ಕೃಷ್ಟವಾಗಲಿ!

೫ ನೇ ಸೂತ್ರ. ಗ್ರಂಥ ಪ್ರಾಶಸ್ತ್ಯ ನಿರೂಪಣೆ.

ವಿಚಾರಮಾಡಲಾಗಿ ಈ ಅನುಭವಸಾರವು ಅಭ್ಯಾಸಿಗಳಾದವರಿಗೆ ನಿರ್ಮಲವಾದ
ಮುಕ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡುವದು.

೧ ಈ ಅನುಭವಸಾರವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು ಹೊಸ ಯುಕ್ತಿ ಅನುಮಾನ ಇವುಗಳ ಸಮೂಹದೊಡನೆ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯಾವಾಗಲೂ ಸಾಧಕರಿಂದ ಸೇವಿಸಲ್ಪಡುವ ಹಾಗೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿತು.

೨ ಈ ಅನುಭವಸಾರವು ಉಪನಿಷತ್ತುಗಳ ಅರ್ಥವು; ಇದು ಸಮಸ್ತ ಶಾಸ್ತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟ ವಿಷಯವು; ಇದು ಪೂರ್ವಿಕರ ಅಭಿಪ್ರಾಯವು, ಇದು ಗುರೂಪದೇಶವು; ಇದು ತತ್ವಜ್ಞಾನಿಗಳ ಸತ್ಯವಾದ ದಾರಿಯು.

೩ ಅದುಕಾರಣಂ ಮುಕ್ತಿಪದವನೆಳಸುವರೆಲ್ಲ । ರಿದನೆ ಗುರುಮುಖದೊ
ಳೊಲಿದೋದಿಕೇಳಿ ತಿಳಿ। ವುದುಬಳಲದನ್ಯಮತದಲ್ಲಿ ।

೪ ದಿನಪನುದಯಂ ತಮವನೆನಿತು ಬೇಗಂತವಿಪ್ಪು। ದನಿತು ಶೀಘ್ರದೊಳ್
ಸಕಲಸಂದೇಹಂಗ। ಳನು ಕಳೆವುವಿದರೊಳಸೆವರ್ಥ ।

೫ ರನ್ನಗನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮೊಗದಂದಮಂ । ಚೆನ್ನಾಗಿ ಕಾಣ್ಬ ತೆರನಂತೆ
ನಿಜವಿದರೊ। ಳಂನಾಡೆ ತೋರ್ಪುದಖಿಳರ್ಗೆ ।

೬ ಬೇರೆಬೇರೋದಿ ಬಾಯಾರದಿದನೊಮ್ಮೆ ನಲ। ವೇರಿಕೇಳ್ದವರು ಪರ
ಮಶಿವಪದವನುರೆ। ಸೂರೆಗೊಂಡಿಹರುಸುಖದಲ್ಲಿ ॥

೭ ವೀತರಾಗರ್ಗೆ ವಿಖ್ಯಾತರ್ಗೆ ತಿಳಿವಸಂ। ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳರ್ಗೆ ಪೇಳ್ವ
ದಜ್ಞರ್ಗೆ ಮನ। ಮೋತುಸಿರಲಾಗದಿದನೊಮ್ಮೆ ॥

೮ ಇದನೆಬರೆದೋದಿ ಕೇಳ್ದವರರ್ಥಂಗಳಂ । ಮುದದಿಂದೆ ಪೇಳ್ದವ
ರುಮಾವರಶಂಭು। ಪದವೆ ತಾವಾಗಿಸುಖಮಿರ್ಕ್ಕುಂ ।

---

೩ ಆದಕಾರಣದಿಂದ ಮೋಕ್ಷಸ್ಥಾನವನ್ನು ಅಪೇಕ್ಷಿಸುವವರೆಲ್ಲರೂ ಇತರ ಮತಗಳಲ್ಲಿ ಆಯಾಸಪಡದೆ, ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನೇ ಗುರುಗಳ ಮುಖದಿಂದ ಕೇಳಿ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

೪ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿರುವ ಅರ್ಥವು, ಸೂರ್ಯೋದಯವು ಎಷ್ಟು ಶೀಘ್ರದಲ್ಲಿ ಕತ್ತಲೆಯನ್ನು ಪರಿಹರಿಸುವದೋ ಅಷ್ಟು ಬೇಗ, ಸಮಸ್ತ ಸಂಶಯಗಳನ್ನೂ ಪರಿಹರಿಸುವದು.

೫ ರತ್ನದ ಕನ್ನಡಿಯಲ್ಲಿ ತನ್ನ ಮುಖದ ಸ್ವರೂಪವು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಾಗೆ ಈ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಸಮಸ್ತ ಜನಗಳಿಗೂ ಸತ್ಯಾರ್ಥವು ಚನ್ನಾಗಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

೬ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಓದಿ ಬಾಯೊಣಗಿಸಿಕೊಳ್ಳದೆ ಒಂದು ವೇಳೆ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಕೇಳುವವರು ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ಬ್ರಹ್ಮಸಾಕ್ಷಾತ್ಕಾರವೆಂಬ ಮೋಕ್ಷವನ್ನು ಸೂರೆಯಾಗಿ ಹೊಂದಿರುವರು.

೭ ವಿಷಯಾಭಿಲಾಷೆಯಿಲ್ಲದವರಿಗೂ ಪ್ರಸಿದ್ಧರಾದವರಿಗೂ ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂಬ ಪ್ರೀತಿಯುಳ್ಳವರಿಗೂ ಹೇಳಬೇಕು. ಮೂಢರಿಗೆ ಅಪೇಕ್ಷೆಪಟ್ಟು ಒಂದು ವೇಳೆಯಾದರೂ ಹೇಳಕೂಡದು.

೮ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಬರೆದವರೂ ಓದಿದವರೂ ಅರ್ಥವನ್ನು ಕೇಳಿದವರೂ ಸಂತೋಷದಿಂದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಹೇಳಿದವರೂ ಪಾರ್ವತೀ ಪತಿಯಾದ ಶಿವನೇ ತಾವಾಗಿ ಆನಂದದಲ್ಲಿರುವರು,

೯ ಇಂತು ನಿಜಗುಣಯೋಗಿಸಂತಸದೊಳುರೆದಿದನ। ನಂತಮಹಿಮಾಂ
ಬುನಿಧಿಶಂಭುತಾನೊಪ್ಪಿ। ಸಂತರಿಂಪಾಡಿಸುತಮಿರ್ಕ್ಕೆ॥

೧೦ ಉತ್ತಮಪದಂಗಳೈವತ್ತು ಸೂತ್ರಂಗಳೈ। ದುತ್ತಮರು ಮೆಚ್ಚುವಂತೆಂ
ಟನೆಯಸಂಧಿ। ಯುತ್ತಮೋತ್ತಮವೆನಿಪುದಿಂತು॥

ಕಂ॥ ತ್ರಿವಿದಿಗಳೈನೂರ್ಮೇಲೈ
ದವಧಿಯ ಮೂವತ್ತು ಸೂತ್ರಮವುನಾಲ್ವತ್ತಾ।
ರವರಿರ್ದ ಸಂಧಿಯೆಂಟನು
ಭವಸಾರದೊಳೆಸೆವುವಖಿಳ ವಿಬುಧರ್ಮೆಚ್ಚಲ್॥

ಅಂತುಸಂಧಿ ೮ ಕ್ಕಂ ಸೂತ್ರ ೪೬ ಕ್ಕಂ ತ್ರಿವಿದಿ ೫೩೫ ಕ್ಕಂ
ಮಂಗಳಮಸ್ತು.

ಇದು ಶ್ರೀಮತ್ಸಚ್ಚಿದಾನಂದ ನಿತ್ಯಪರಿಪೂರ್ಣ ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷಿತ
ನಿರಂಜನ ಪರಂಜ್ಯೋತಿಸ್ವರೂಪ ಶ್ರೀ ಶಂಭುಲಿಂಗಪಾದಾರವಿಂದ ಮಕರಂದ
ಸೌಗಂಧಿಕಾಲುಬ್ಧ ಮತ್ತಮಧುಕರಾಯಮಾಣ ಶ್ರೀ ನಿಜಗುಣ ಶಿವ
ಯೋಗಿ ವಿರಚಿತಮಪ್ಪನುಭವಸಾರನಾಮಕಂ ಪ್ರಕರಣಂ

ಸಂಪೂರ್ಣಂ.

---

೯ ಹೀಗೆ ನಿಜಗುಣಯೋಗಿಯು ಸಂತೋಷದಿಂದ ಹೇಳಿದನು. ಅಪರಿಮಿತವಾದ ಮಹಿಮೆಗೆ ಸಮುದ್ರನಾದ ಶಿವನು ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸತ್ಪುರುಷರಾದವರಿಂದ ಪಠನ ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರಲಿ?

೧೦ ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಐದು ಸೂತ್ರಗಳಿಂದಲೂ ಐವತ್ತು ಪದ್ಯಗಳಿಂದಲೂ ಕೂಡಿ ಉತ್ತಮರು ಮೆಚ್ಚುವ ಹಾಗೆ ಉತ್ಕೃಷ್ಟವೆನಿಸಿಕೊಳ್ಳುವದು.

ಅನುಭವಸಾರಗಲ್ಲಿ ಎಂಟು ಸಂಧಿಗಳೂ ನಾಲ್ವತ್ತಾರು ಸೂತ್ರಗಳೂ ಐನೂರು ಮುವತ್ತೈದು ತ್ರಿಪದಿಗಳೂ ವಿದ್ವಾಂಸರು ಮೆಚ್ಚುವಹಾಗೆ ಪ್ರಕಾಶಿಸುತ್ತಿರುವವು.

ವರಮತಿತಾಮ್ಸ್ನಾಮಕ। ನುರುಸುಗುಣಂ ಕ್ರೈಸ್ತಬೋಧಕಂಪ್ರೇರಿಸೆತಾಂ॥
ಕರಿವೃಷಭಶಾಸ್ತ್ರಿನಲವಿಂ। ವಿರಚಿಸಿದಂ ಟಿಪ್ಪಣವನೆ ಪೊಸಕನ್ನಡದಿಂ॥